

STICHTING BEDRIJFSTAKPENSIOENFONDS VOOR
DE HANDEL IN BOUWMATERIALEN

JAARVERSLAG

2023

→ INHOUDSOPGAVE

1.	VOORWOORD	5	7.4	Beoordeling financiële positie per 31 december 2023	48
2.	KERNGEGEVENS BPF HIBIN	7	7.5	Prognosetafel en ervaringssterfte	48
2.1	Kerngegevens 2023	7	7.6	Premiebeleid	48
2.2	Aantal deelnemers en aangesloten ondernemingen	8	7.7	Toeslagbeleid en toeslagambitie	50
2.3	Uitvoeringskosten	9	7.8	Z-score en performancetoets	51
3.	KARAKTERISTIEKEN EN PENSIOENREGELING	14	8.	BELEGGINGEN	52
3.1	Karakteristieken van het fonds	14	8.1	Terugblik economie en financiële markten	52
3.2	Kenmerken pensioenregeling en uitvoering	15	8.2	Beleggingsbeginselen (Investment beliefs)	53
3.3	Pensioen binnen de sector handel in bouwmaterialen	17	8.3	Prudent Person	53
4.	ORGANISATIE	18	8.4	Maatschappelijk verantwoord beleggen (ESG)	54
4.1	Inleiding	18	8.5	Organisatie vermogensbeheer	57
4.2	Bestuur van het fonds	18	8.6	Strategisch beleggingsbeleid	57
4.3	Bestuurscommissies	19	8.7	Derivaten	58
4.4	Sleutelfuncties	19	8.8	Renterisico	58
4.5	Verantwoordingsorgaan	20	8.9	Samenstelling belegd vermogen	58
4.6	Intern toezicht	21	8.10	Beleggingsresultaten	59
4.7	Bestuursbureau	21	8.11	Ontwikkeling matching belegging	60
4.8	Klachten- en geschillencommissie	22	8.12	Ontwikkeling return beleggingen	60
4.9	Uitbesteding	22	8.13	Vooruitzicht 2024	61
4.10	Externe controle	24	9.	INTEGRAAL RISICOMANAGEMENT	62
5.	VERSLAG OVER HET BOEKJAAR	25	9.1	Inleiding	62
5.1	Inleiding	25	9.2	Eigenrisicoboordeling	62
5.2	Hoofdpijnen bestuursonderwerpen	25	9.3	Beheerste en integere bedrijfsvoering en integraal risicomanagement	63
5.3	Zelfadministratie Bpf HiBiN	31	9.4	Risicohouding	63
5.4	Vorbereiding aangepaste pensioenwet	34	9.5	Risicobereidheid	63
5.5	Datakwaliteit pensioenadministratie en SPR	35	9.6	Risicoraamwerk	64
5.6	Keuzebegeleiding	36	9.7	Three Lines Model	64
6.	GOED PENSIOENFONDSBESTUUR (PENSION FUND GOVERNANCE)	37	9.8	Risicobeleid	64
6.1	Inleiding	37	9.9	Uitvoering risicobeleid	65
6.2	Zelfevaluatie bestuur	37	9.10	Voornaamste risico's 2023	66
6.3	Bestuurlijke effectiviteit, geschiktheid en deskundigheidsbevordering	37	9.11	Risicogevolgen boekjaar 2023	69
6.4	Compliance	38	9.12	Toelichting in jaarrekening	69
6.5	Principes voor beheerst beloningsbeleid	39	9.13	Financieel crisisplan	69
6.6	Code pensioenfondsen	39	10.	ACTUARIËLE PARAGRAAF	70
6.7	Diversiteitsbeleid	40	11.	TOEKOMSTPARAGRAAF	71
6.8	Statuten, reglementen en actuariële en bedrijfstechnische nota	40	12.	OORDEEL VERANTWOORDINGSORGAAN	74
6.9	Communicatie	40	13.	BEVINDINGEN RAAD VAN TOEZICHT	78
6.10	Klachten en geschillen	41	14.	JAARREKENING	83
6.11	Privacyregelgeving	43	15.	OVERIGE GEGEVENS	117
6.12	Toeziçthouder AFM en DNB	44		BIJLAGEN	126
7.	FINANCIEEL BELEID	45			
7.1	Financiële doelstelling	45			
7.2	Premiebeleid	45			
7.3	Technische voorziening voor risico fonds	47			

Beste lezer,

Voor u ligt het jaarverslag over 2023 van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Handel in Bouwmaterialen (hierna: Bpf HiBiN of het fonds). Het doel van dit verslag is het informeren van onze (gewezen) deelnemers, onze pensioengerechtigden, onze aangesloten werkgevers en de overige belanghebbenden over de financiële positie en belangrijkste gebeurtenissen bij Bpf HiBiN.

Jaarverslag

Dit jaarverslag is onderverdeeld in een verslag van het bestuur, een verslag van de raad van toezicht en de reactie van het bestuur op dat verslag, het oordeel van het verantwoordingsorgaan en de reactie van het bestuur op dat oordeel en de jaarrekening met bijlage.

In het verslag van het bestuur worden het profiel van Bpf HiBiN, de organisatie en de beleidsmatige zaken die in 2023 hebben gespeeld behandeld.

In de jaarrekening presenteert het bestuur het fondsvermogen, de mutaties daarin gedurende 2023 en een toelichting op de grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling. Daarna zijn de actuariële verklaring en de controleverklaring van de onafhankelijke accountant opgenomen. Tenslotte worden de gebeurtenissen na balansdatum met belangrijke financiële gevolgen voor Bpf HiBiN weergegeven.

Terugblik 2023

Het jaar 2023 stond vooral in het teken van de aangepaste Pensioenwet vanwege het wetsvoorstel Wet Toekomst Pensioenen (hierna: WTP). Deze wetwijziging geldt voor het aanvullende pensioen dat opgebouwd wordt bij een pensioenfonds of verzekeraar.

Reden WTP

Sinds ongeveer 2004 bestond de wens van de Nederlandse politiek, werkgevers- en werknemersorganisaties om het pensioenstelsel te hervormen. Onder andere de vergrijzing, het niet meer gebruikelijk veertig jaar bij één baas werken en de economische omstandigheden (lage rente) waren hiervoor de aanleiding.

Het in 2019 door het toenmalige kabinet, werkgeversorganisaties en vakbonden gesloten Pensioenakkoord vormde de basis voor de WTP. Eind 2020 werd ter consultatie de conceptwet gepresenteerd. De vele reacties zorgden voor vertraging van een jaar maar op 29 maart 2022 werd uiteindelijk het wetsvoorstel ingediend bij de Tweede Kamer. De Kamer debatteerde ruim honderd uur over het wetsvoorstel. Met ruim twintig wijzigingen werd de wet op 22 december 2022 door de Tweede Kamer, met 93 stemmen voor en 48 tegen, aangenomen. Op 30 mei 2023, de laatste dag van zijn zitting in een samenstelling van voor een politieke aardverschuiving, stemde de Eerste Kamer in met het wetsvoorstel waardoor deze in is gegaan op 1 juli 2023 en een transitiefase is begonnen die wettelijk voor Bpf HiBiN op 1 januari 2027 moet zijn afgerond.

Gevolgen aangepaste Pensioenwet

Via de WTP wordt de doorsneesystematiek bij de huidige middelloonregeling vervangen door leeftijdsonafhankelijke premies in combinatie met een actuariel neutrale pensioenopbouw voor persoonlijke pensioenvermogens voor de deelnemers. Hiermee wordt voorzien in de wens om rekening te houden met de het vaker dan in het verleden veranderen van werkomgeving.

Het daadwerkelijk voor de deelnemers persoonlijk opgebouwde vermogen wordt bepalend voor de uitkering die zij krijgen na pensionering en niet langer een toezegging over de hoogte van de pensioenuitkering. Naar verwachting brengt dit met zich mee dat de pensioenuitkeringen gemakkelijker mee kunnen stijgen met de inflatie, maar niet uitgevlakt mag worden dat de pensioenuitkeringen ook eerder zullen dalen als de economische omstandigheden slecht(er) zijn.

Bij de transitie moet voor alle pensioenfondsen in totaal € 1.500 miljard collectief pensioengeld verdeeld worden over de persoonlijke pensioenvermogens van de deelnemers. Dit wordt invaren genoemd.

Aangepaste Pensioenwet en gevolgen voor Bpf HiBiN

De werkgevers- en werknemersorganisaties van Bpf HiBiN hebben in 2023 besloten om de pensioenregeling te wijzigen naar een solidaire premieregeling en dat ook bij ons fonds alle bestaande pensioenaanspraken worden omgezet. De streefdatum voor de nieuwe premieregeling en het omzetten van de pensioenaanspraken is 1 januari 2026.

Ter voorbereiding van de administratieve gevolgen van de aangepaste Pensioenwet heeft het bestuur van Bpf HiBiN begin 2023 besloten om een nieuw pensioenadministratiesysteem in te voeren per 1 januari 2024. Gekozen werd voor AxyLife, een SaaS-oplossing van Lumera. Dit pensioenadministratiesysteem maakt het niet alleen mogelijk om verder invulling te geven aan de algemene doelstelling van Bpf HiBiN om waar mogelijk Straight Through Processing toe te passen. Daarnaast biedt AxyLife extra ondersteuning voor procesoptimalisatie met online portalen voor deelnemers en werkgevers. Het implementatieproject verliep zodanig voorspoedig dat binnen tien maanden de eerste pensioenuitkeringen gedaan konden worden uit het nieuwe pensioenadministratiesysteem. De korte periode tussen de beslissing om met Lumera in zee te gaan en het succesvol operationeel maken van AxyLife bij Bpf HiBiN was het gevolg van uitstekend projectmanagement waarvoor wij namens het bestuur de medewerkers van de pensioenadministratie van Bpf HiBiN en de betrokken medewerkers van Lumera bij dezen graag een groot compliment geven.

Korte vooruitblik 2024

In 2024 zal Bpf HiBiN verdere voorbereidingen treffen voor de invoering van de aanpassingen in de Pensioenwet. Daarbij is het transitieplan een eerste mijlpaal. Dit plan wordt opgesteld door de werkgeversorganisatie Koninklijke Hibin en de werknemersorganisaties (vakbonden FNV, CNV en de Unie) en vormt de basis voor de uitvoering van de pensioenregeling vanaf 1 januari 2026.

Het bestuur van Bpf HiBiN hoopt dat een conceptversie voor deze mijlpaal uiterlijk op 1 juli 2024 wordt bereikt. Daarna kan het bestuur het transitieplan beoordelen op uitvoerbaarheid, de opdracht tot uitvoering aanvaarden en invulling gaan geven van de gewenste nieuwe pensioenregeling. Dit zal veel tijd en inzet vragen van de medewerkers van het bestuursbureau, het bestuur en de overige betrokkenen en zal van 2024 een jaar maken dat in het teken staat van de aangepaste Pensioenwet.

Administratief biedt de Digital Twin van AxyLife in 2024, na een fase van procesoptimalisatie, de mogelijkheid om verdere voorbereidingen te treffen om de overgang naar de nieuwe pensioenregeling soepel te laten verlopen.

Uitgaande van de huidige omstandigheden heeft het bestuur er echter vertrouwen in dat ook deze transitie goed zal gaan verlopen en dat het fonds de deelnemers en werkgevers een klantgericht en toekomstbestendig pensioen kan blijven bieden. Daarbij hoort ook maatschappelijke verantwoordelijkheid door bij de beleggingen rekening te houden met milieu, sociale en governance overwegingen en ondertussen de kosten voor het uitvoeren van de pensioenregeling zo laag mogelijk te houden. Dit laatste mogen de deelnemers en werkgevers van Bpf HiBiN ondertussen gewend zijn.

Verder zullen in 2024 de werkzaamheden die voortvloeien uit de invoering van de Europese ‘Digital Operational Resilience Act’ (DORA) voor het vergroten van de digitale operationele weerbaarheid van Bpf HiBiN als financiële instelling veel tijd in beslag nemen.

Met vriendelijke groet,

Gijs Alferink
Voorzitter

Marc Vijver
Vicevoorzitter

KERNGEGEVENS BPF HIBIN

2.1 KERNGEGEVENS 2023

De kerncijfers worden in het vervolg van het de jaarrekening nader toegelicht.

	2023	2022	2021	2020	2019
Ondernemingen en aantallen					
Aangesloten ondernemingen	971	944	913	900	882
Deelnemers	10.459	11.035	10.564	9.999	9.461
Gewezen deelnemers	18.543	20.376	19.572	18.834	18.128
Pensioengerechtigden	5.821	5.648	5.887	5.681	5.451
Ouderdomspensioen	4.285	4.143	4.388	4.220	4.005
Nabestaandenpensioen	1.536	1.505	1.499	1.461	1.446
Pensioenuitkeringen en premies (x € 1.000)					
Pensioenuitkeringen (incl. afkoop)	16.769	15.288	14.346	13.066	12.318
Premiebijdrage basisregeling	58.852	56.911	46.890	43.309	40.931
Premiebijdrage Anw-hiaatverzekering	324	312	315	316	319
Kostendekkende premie basisregeling	52.638	75.829	65.144	58.746	57.909
Gedempte kostendekkende premie	58.838	57.975	46.069	42.288	38.110
Totale premie per jaar (in % pensioengrondslag)	25,20%	25,20%	22,2%	22,2%	22,2%
Waarvan werknemersdeel	8,40%	8,40%	7,4%	7,4%	7,4%

	2023	2022	2021	2020	2019
Beleggingen (x € 1.000)					
Belegd vermogen (actuele waarde)	1.096.401	945.980	1.348.235	1.348.685	1.155.526
Pensioenvermogen	1.142.127	1.012.077	1.304.423	1.257.048	1.103.698
Gemiddeld belegd vermogen	1.032.311	1.107.117	1.246.807	1.144.881	1.022.129
Opbrengst belegd vermogen	94.319	-337.265	11.636	122.964	157.942
Beleggingsrendement	9,4%	-25,8%	0,9%	11,2%	17,5%
Z-score	-0,50%	0,49%	0,65%	-0,47%	-0,14%
Performancetoets	1,29%	1,63%	1,78%	1,72%	1,92%
Technische voorzieningen (x € 1.000)					
Voorziening pensioenverplichtingen*	1.035.829	930.218	1.265.663	1.321.885	1.126.838
Financiële positie					
Dekkingsgraad (actueel)	110,7%	108,8%	103,1%	95,1%	97,9%
Beleidsdekkingsgraad	113,3%	109,0%	99,5%	90,7%	97,5%
Reële dekkingsgraad**	82,1%	81,4%	80,0%	73,9%	77,7%
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,3%	104,3%	104,2%	104,2%	104,3%
Dekkingsgraad vereist vermogen	119,0%	119,1%	115,3%	115,6%	115,9%

	2023	2022	2021	2020	2019
Kosten (x € 1.000)					
Pensioenuitvoeringskosten	2.254	2.167	2.045	2.223	2.182
Kosten per deelnemer/ pensioengerechtigde (in €)	138	130	124	142	146
Kosten uitgedrukt als percentage premie	3,81%	3,79%	4,33%	5,10%	5,29%
Transactiekosten	209	1.498	449	443	584
Transactiekosten in % van gemiddeld belegd vermogen	0,02%	0,14%	0,04%	0,04%	0,06%
Vermogensbeheerkosten (exclusief transactiekosten)	2.358	2.489	2.574	2.510	2.185
Vermogensbeheerkosten in % van gemiddeld belegd vermogen	0,23%	0,22%	0,20%	0,22%	0,21%
Totale kosten (exclusief transactiekosten)	4.612	4.656	4.619	4.733	4.367
Totale kosten in % van gemiddeld belegd vermogen (exclusief transactiekosten)	0,45%	0,42%	0,37%	0,41%	0,43%
Pensioengegevens					
Opbouw ouderdomspensioen per jaar	1,217%	1,271%	1,090%	1,250%	1,625%
Franchise (in €)	14.032	13.690	13.356	13.094	12.712
Maximum salaris (in €)	48.882	47.690	46.526	45.613	44.284
Toeslag per 1 januari*					
Voor de actieve deelnemers	5,0%	0%	0%	0%	0%
Voor de gewezen deelnemers en pensioengerechtigden	5,0%	0%	0%	0%	0%
Grens toekomst bestendig indexeren*	137,8%	133,8%	124,3%	122,7%	125,4%

*) De toeslag (2,5%) per 1 januari 2024 is verwerkt in de technische voorziening per 31 december 2023
**) De beleidsdekkingsgraad gedeeld door de benodigde beleidsdekkingsgraad waarbij volledige toeslagverlening kan plaatsvinden (reële dekkingsgraad)

2.2 AANTAL DEELNEMERS EN AANGESLOTEN ONDERNEMINGEN

Deelnemers

Het aantal deelnemers dat pensioen opbouwt bij Bpf HiBiN is in 2023 gedaald naar 10.459. De daling ten opzichte van 2022 is met name het gevolg van het verlenen van een concernvrijstelling per 1 januari 2023 aan twee ondernemingen. Ultimo 2022 was het aantal deelnemers 11.035.

Pensioengerechtigden (ouderdomspensioen)

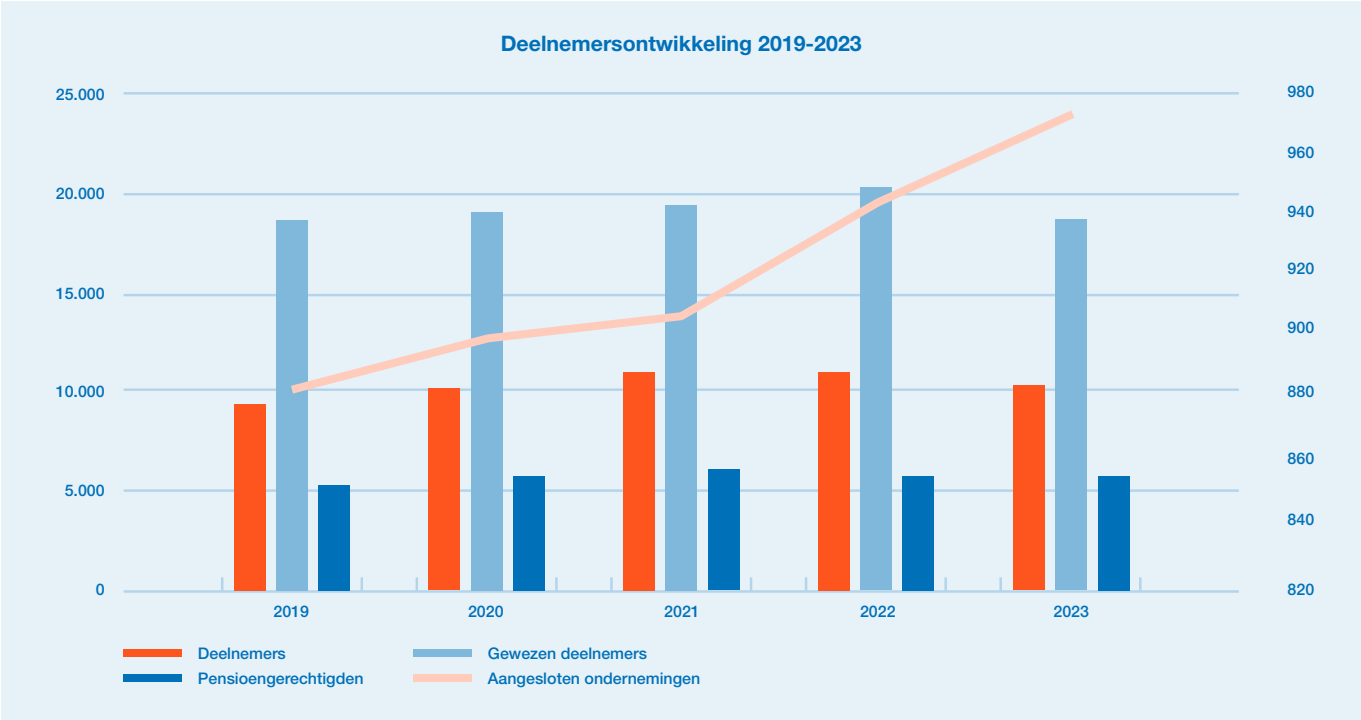
Het aantal gerechtigden voor een ouderdomspensioen is gestegen. In onderstaande tabel is een mutatieoverzicht opgenomen met de ontwikkelingen in het deelnemersbestand.

	Deelnemers	Gewezen deelnemers	Ouderdomspensioen	Partnerpensioen	Wezenpensioen
Aantal per 1 januari	11.035	20.376	4.143	1.429	76
Indiensttredingen	1.768	-250	0	0	0
Uitdiensttredingen	-2.239	2.117	0	0	0
Pensioneringen	-74	-282	351	0	0
Overlijden deelnemer	-17	-57	-176	170	17
Overlijden partner	0	0	0	-76	0
Afkoop Pensioen	0	-96	-46	-65	-11
Waardeoverdracht	0	-3.274	0	0	0
Onvindbaren afhandeling	0	0	-5	0	0
Overige mutaties	-14	9	22	4	-8
Aantal per 31 december	10.459	18.543	4.285	1.462	74

Aangesloten ondernemingen

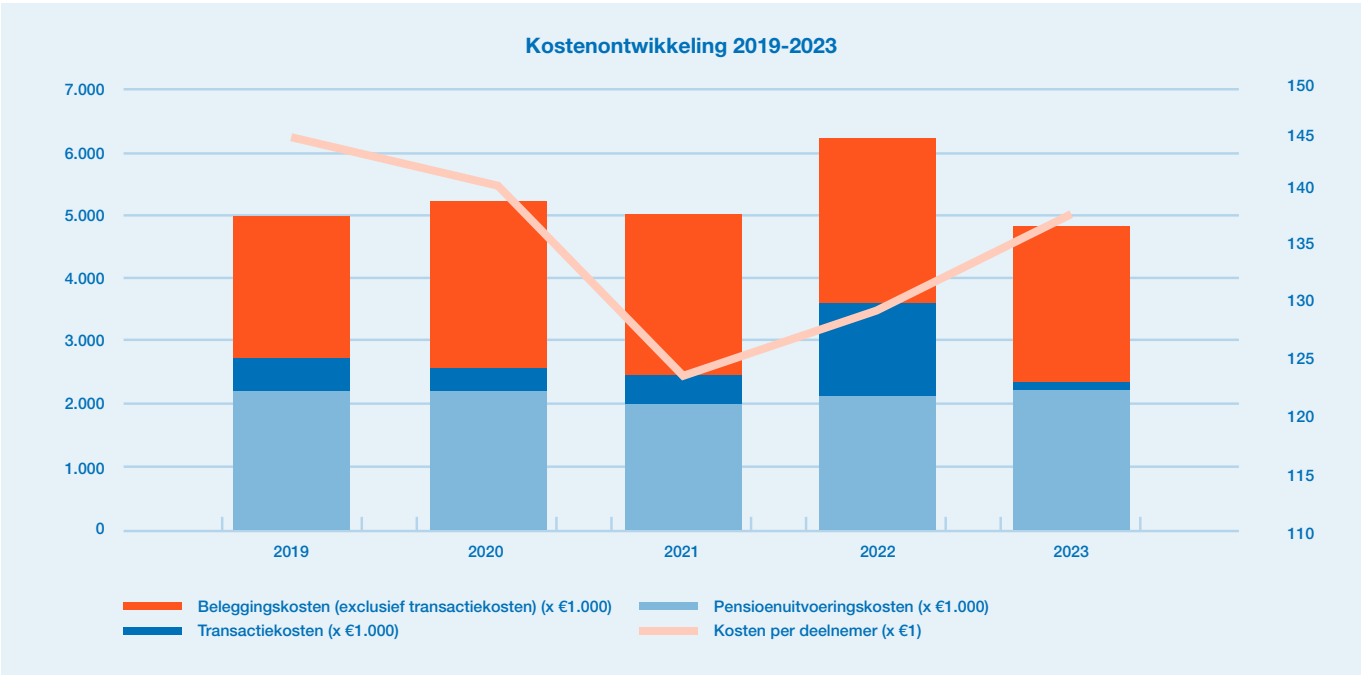
Het aantal aangesloten ondernemingen bij Bpf HiBiN is in 2023 gestegen naar 971, waarvan 733 werkgevers werknemers in dienst hebben. De overige ondernemingen zijn vrijgesteld van deelname (27) of hebben geen werknemers (211).

In onderstaande grafiek zijn de ontwikkelingen in het deelnemersbestand en aangesloten werkgevers over de afgelopen vijf jaar opgenomen.

2.3 UITVOERINGSKOSTEN

Voor het uitvoeren van de pensioenregeling worden kosten gemaakt. Deze bestaan op hoofdlijnen uit de kosten voor administratieve uitvoering (het pensioenbeheer) en voor het vermogensbeheer uit transactiekosten. In onderstaande grafiek zijn de ontwikkelingen in het deelnemersbestand en aangesloten werkgevers over de afgelopen vijf jaar opgenomen.

Verantwoording conform AFM

Bpf HiBiN verantwoordt de kosten conform het onderzoeksrapport van de Autoriteit Financiële Markten (AFM) van 2021. Pensioenfondsen moeten de kosten uitsplitsen in drie categorieën: pensioenbeheer- (ofwel administratieve uitvoeringskosten), vermogensbeheer- en transactiekosten. De uitsplitsing van deze kosten wordt hierna toegelicht.

2.3.1 Administratieve uitvoeringskosten

De uitvoeringskosten worden betaald door Bpf HiBiN. Een deel van de uitvoeringskosten heeft te maken met zichtbare activiteiten. Voorbeelden daarvan zijn:

- kosten voor de werkgevers- en deelnemersadministratie, zoals premie-incasso, administratie van de pensioenaanspraken, kosten voor het uitkeren van pensioenen, maar ook kosten van het verwerken van een waardeoverdracht, afkoop kleine pensioenen en communicatie;
- bestuurskosten, zoals vergoedingen voor leden van de fondsorganen en opleidingskosten;
- kosten bestuursbureau, zoals personeelskosten van medewerkers van het bestuursbureau.

Het bestuur kan de omvang van de uitvoeringskosten binnen grenzen beïnvloeden.

Er zijn ook kosten die het bestuur niet of beperkt kan beïnvloeden. Dit zijn bijvoorbeeld:

- kosten verbonden aan toezicht van De Nederlandsche Bank (hierna: DNB) en de Autoriteit Financiële Markten (AFM);
- adviserend en certificerend actuaris, accountant en juridische kosten;
- overige kosten zoals advieskosten.

Verder leidt nieuwe wetgeving periodiek tot wijzingen in processen of het wijzigen van de pensioenregeling. Een voorbeeld hiervan zijn de kosten die gepaard gaan met de invoering van de aangepaste Pensioenwet. Ook deze kosten kan het bestuur slechts beperkt beïnvloeden. In alle gevallen wordt gestreefd de kosten zo laag mogelijk te houden.

Een bedrag van € 197.000 (2022: € 185.000) van de uitvoeringskosten is toegerekend aan het vermogensbeheer. Dit zijn bestuurskosten en kosten van het bestuursbureau die toegerekend kunnen worden aan het vermogensbeheer.

De reguliere administratieve uitvoeringskosten zijn in onderstaande tabel opgenomen.

Administratieve uitvoeringskosten (regulier)	2023	2022
Reguliere uitvoeringskosten	€ 2.254.000	€ 2.167.000
Aantal deelnemers/pensioengerechtigden	16.280	16.683
Kosten per deelnemer/pensioengerechtigde	€ 138	€ 130
Aantal actieve/gewezen deelnemers/pensioengerechtigden	34.823	37.059
Kosten berekend over alle deelnemers	€ 65	€ 58

Toelichting administratieve uitvoeringskosten

De totale administratieve uitvoeringskosten zijn in 2023 in absolute zin gestegen ten opzichte van 2022. De hogere administratieve kosten in 2023 zijn vooral toe te rekenen aan de (forse) stijging van de tarieven van externe dienstverleners. Dit komt door de inflatie in het jaar 2022 die door deze partijen zijn doorbelast. Ook zijn de uitvoeringskosten gestegen vanwege de aangepaste Pensioenwet. Dit betreft met name de advieskosten voor de nieuwe premieregeling, de bijeenkomsten van de Commissie Toekomst Pensioen (CTP) en een eerste onderzoek naar de datakwaliteit. Dit heeft geleid tot een kostenstijging van totaal € 117.000.

Ook zijn de toezichtkosten in absolute zin van met name DNB fors gestegen. Zie ook paragraaf 5.3 voor een toelichting op de uitvoeringskosten.

De kosten per deelnemer/pensioengerechtigde komen uit op € 138. Dit is een stijging van € 8 ten opzichte

van 2022. Worden de kosten berekend in verhouding tot het totale aantal deelnemers (dus inclusief gewezen deelnemers) dan zijn de kosten € 65 per deelnemer. Dit is een stijging van € 7 ten opzichte van 2022. Deze stijging is met name het gevolg van een daling van het aantal gewezen deelnemers. Door het toepassen van een wetswijziging zijn voor 3.476 gewezen deelnemers met ‘kleine pensioenen’ (pensioenaanspraken tot € 594,89), overgedragen naar andere pensioenuitvoerders.

Kosten nieuwe pensioenadministratiesysteem

Vanaf 1 januari 2024 maakt het fonds gebruik van een nieuw pensioenadministratiesysteem. Daarvoor zijn in 2023 implementatiekosten gemaakt om tijdig gebruik te maken van het nieuwe pensioenadministratiesysteem. De implementatiekosten zijn, vanwege het incidentele karakter, niet opgenomen in de reguliere administratieve uitvoeringskosten. De implementatiekosten zijn in de jaarrekening voor een bedrag van € 289.000 opgenomen onder overige lasten.

In onderstaande tabel zijn de uitvoeringskosten inclusief de implementatiekosten opgenomen.

Administratieve uitvoeringskosten (inclusief implementatiekosten)	2023	2022
Kosten per deelnemer/pensioengerechtigde	€ 138	€ 130
Implementatiekosten per deelnemer/pensioengerechtigde	€ 18	-
Totale kosten per deelnemer/pensioengerechtigde	€ 156	€ 130
Kosten berekend over alle deelnemers	€ 65	€ 58
Implementatiekosten over alle deelnemers	€ 8	-
Totale kosten over alle deelnemers	€ 73	€ 58

Benchmark uitvoeringskosten

Onderdeel van de missie van Bpf HiBiN is dat de uitvoering van de pensioenregeling van de sector op integere wijze plaats vindt, kostenefficiënt is en dat de communicatie begrijpelijk en transparant is. Dit betekent dat naast de kosten ook de kwaliteit van de dienstverlening van belang is. Voor wat betreft de kostenefficiëntie streeft het bestuur, sinds het besluit in 2016 om over te gaan op zelfadministratie, naar een kostenniveau van maximaal € 150 tot € 160 per deelnemer.

Uit de meest recente beschikbare informatie van DNB blijkt dat voor 50 (middelgrote) fondsen met een deelnemersaantal tussen 10.000 en 100.000 deelnemers (actieven en pensioengerechtigden) de pensioen- uitvoeringskosten in 2022 gemiddeld € 186 (2021: € 187) per deelnemer waren. Voor alle fondsen gezamenlijk zijn de gemiddelde pensioenuitvoeringskosten per deelnemer in de laatste vijf jaar per saldo geleidelijk gestegen naar € 110. Bij Bpf HiBiN stegen de pensioenuitvoeringskosten per deelnemer in 2022 met bijna 5% en in 2023 met ongeveer 6%.

Het bestuur is, ondanks de kostenstijging, zeer tevreden met het uiteindelijke resultaat behaald door de inspanningen van het bestuursbureau. Het bestuur sluit niet uit dat tot en met 2028 de kosten zullen stijgen. Deze stijging is het gevolg van voorbereidingen op en implementatiekosten van de transitie van de huidige pensioenregeling naar de nieuwe pensioenregeling onder de aangepaste Pensioenwet. Hoeveel de kosten zullen stijgen kan het bestuur nog niet goed overzien.

2.3.2 Kosten uitvoering vermogensbeheer en transactiekosten

De kosten van het vermogensbeheer bestaan uit verschillende componenten. Naast de kosten van het beleggen zelf, de beheerkosten of management fees, is er ook sprake van administratieve kosten. Dit zijn custodiankosten, brokerkosten, eventuele belas-tingen, bestuurs- en adviseurskosten en kosten die gepaard gaan met bijvoorbeeld het afdekken van risico's en transactiekosten. Al deze kosten kunnen worden verdeeld in direct zichtbare kosten en niet direct zichtbare kosten.

Direct zichtbare kosten

Kosten die bijvoorbeeld gemaakt worden voor het uitvoeren van transacties, de zogenaamde brokerkosten, of kosten die gemaakt worden voor het bewaren van de beleggingen, het bewaarloon, zijn direct zichtbaar.

Niet direct zichtbare kosten

Transactiekosten zijn niet direct zichtbaar. De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransacties tot stand te brengen en uit te voeren. Deze transactiekosten zijn veelal op basis van een schatting tot stand gekomen. Het fonds belegt in hoofdzaak in beleggingsfondsen. Bij een deelname in beleggingsfondsen is het namelijk niet altijd exact te bepalen welke transactiekosten er zijn gemaakt. Daarom wordt gewerkt met schattingen van de 'turnover' (ofwel omzet) in de portefeuille. Op basis van gemiddelde transactiekosten in de markt worden vervolgens de transactiekosten bij benadering bepaald.

De Pensioenfederatie heeft aanbevelingen gepubliceerd over de kosten van de uitvoering van het vermogensbeheer en de transactiekosten. Deze aanbevelingen geven een gezamenlijke richting voor de sector, maar de rapportage van transactiekosten is nog niet gestandaardiseerd waardoor deze kosten niet altijd goed vergelijkbaar zijn.

Kosten vermogensbeheer

De totale kosten van het vermogensbeheer (exclusief de transactiekosten) bedragen voor 2023 € 2,4 miljoen. In een percentage van het totale gemiddeld belegd vermogen bedragen de kosten 0,23% per jaar. De uitsplitsing van de kosten wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

	2023		2022	
Vermogensbeheerkosten*)	€	%	€	%
Total Expense Ratio (beheerkosten, belastingen, administratie en custodykosten fondsen, kosten central clearing, overige kosten)	€ 1.787.286	0,17%	€ 1.956.528	0,18%
Kosten advies en bestuur	€ 411.292	0,04%	€ 376.538	0,03%
Kosten custodian	€ 159.554	0,02%	€ 155.852	0,01%
Totale vermogensbeheerkosten	€ 2.358.132	0,23%	€ 2.488.918	0,22%
Gemiddeld belegd vermogen	€ 1.032.310.746		€ 1.107.116.619	

*) Waar relevant inclusief btw

Transactiekosten

De totale transactiekosten voor de jaren 2023 en 2022 (absoluut bedrag en in een percentage van het gemiddeld belegd vermogen) zijn weergegeven in onderstaand overzicht.

	2023		2022	
Transactiekosten	€ 209.154	0,02%	€ 1.498.472	0,14%

De transactiekosten zijn in 2023 vergeleken met 2022 gedaald. De kosten in 2022 waren voornamelijk het gevolg van het samenvoegen van portefeuilles binnen de vastgoedbeleggingen. Deze samenvoeging heeft geleid tot overdrachtsbelasting (transactiekosten). In 2023 zijn de transactiekosten toe te rekenen aan het portefeuillebeheer van de vermogensbeheerders.

Ontwikkeling vermogensbeheerkosten

In de afgelopen jaren heeft het bestuur veel aandacht besteed aan het beheersen van de vermogensbeheerkosten en is er door de Balansmanagement- & Vermogensbeheer Commissie actief aan kostenverlaging gewerkt. De kosten, uitgedrukt als percentage van het gemiddeld belegd vermogen, zijn gereduceerd tot een niveau van 0,21% in 2019 en zijn daarna stabiel gebleven.

In absolute zin zijn de vermogensbeheerkosten over 2023 gedaald met € 130.786. Dit komt met name door de daling van de beheerkosten vanwege een lager gemiddeld belegd vermogen. Het kostenniveau als percentage van het (lagere) gemiddeld belegd vermogen is met 0,23% echter licht gestegen omdat het fonds ook vaste kosten heeft.

Aansluiting met jaarrekening

De toelichting op de vermogensbeheerkosten in het bestuursverslag wijkt op onderdelen af van de kosten gepresenteerd in de jaarrekening. De toelichting in het bestuursverslag gaat uit van de 'Aanbevelingen Uitvoeringskosten' van de Pensioenfederatie. In de jaarrekening zijn de kosten verantwoord overeenkomstig de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving. In de jaarrekening zijn de kosten uitgesplitst in directe kosten en indirecte kosten. De transactiekosten zijn verwerkt in de indirecte beleggingsopbrengsten.

KARAKTERISTIEKEN EN PENSIOENREGELING

3.1 KARAKTERISTIEKEN VAN HET FONDS

Profiel

Bpf HiBiN is opgericht op 30 juni 1958. De op balansdatum geldende statuten zijn vastgesteld op 28 oktober 2020. Bpf HiBiN is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41197852. Bpf HiBiN is aangesloten bij de Pensioenfederatie.

Doelstelling

Bpf HiBiN is een verplicht gesteld bedrijfstakpensioenfonds voor de sector Handel in Bouwmaterialen. Het doel van het fonds staat in de statuten. Samengevat heeft het fonds ten doel, overeenkomstig de bepalingen van de statuten en van het (de) pensioenreglement(en) van het fonds, werknemers en gewezen werknemers, en hun nagelaten betrekkingen te beschermen tegen geldelijke gevolgen van ouderdom, overlijden en arbeidsongeschiktheid.

Missie

Bpf HiBiN voert op professionele wijze en zonder winstoogmerk de door sociale partners van de sector van de handel in bouwmaterialen gemaakte afspraken over pensioen uit. Daarbij zijn de volgende kernwaarden van belang:

- maatschappelijke betrokkenheid, waarbij gestreefd wordt naar lange termijn waarde creatie;
- eenvoud en begrijpelijkheid;
- kostenefficiënt;
- evenwichtige belangenafweging;
- voldoen aan wet- en regelgeving.

Visie

Bpf HiBiN wil voor alle (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers binnen de sector handel in bouwmaterialen een betrouwbaar, toekomstbestendig en klantgericht fonds zijn, met een kwalitatief hoog niveau van dienstverlening en waarbij maatschappelijke verantwoordelijkheid van groot belang is. Verantwoord beleggen door het rekening houden met milieu, sociale en governance overwegingen (ESG-factoren), draagt bij aan de langetermijn doelstelling van het fonds. De kosten voor het uitvoeren van de pensioenregeling zijn zowel voor het vermogensbeheer als het pensioenbeheer zo laag mogelijk.

Door te streven naar uniformiteit en eenvoud van de pensioenregeling en pensioenuitvoering, kunnen kosten op de lange termijn onder controle worden gehouden en kunnen samenwerkingsmogelijkheden worden gecreëerd. De transparante communicatie aan (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers is gericht om realistische verwachtingen te scheppen, en pensioenbewustzijn te ontwikkelen.

Strategie

Om de missie en visie te realiseren hanteert Bpf HiBiN de volgende strategie voor onderstaande drie aandachtsgebieden.

Dienstverlening en klantgerichtheid

- streven naar een hoogwaardige (data)kwaliteit van de pensioenadministratie en dienstverlening, waarbij klachten en geschillen tot een minimum worden beperkt;
- juiste, herkenbare en duidelijke (digitale) communicatie aan (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden;
- begeleiding van (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden bij het maken van passende pensioenkeuzes;
- het ontzorgen van werkgevers op administratief gebied;
- proactief ondersteunen van de sociale partners, werkgevers en deelnemers, zodat deze belanghebbenden goed geïnformeerd zijn en de juiste besluiten kunnen nemen.

Professionele organisatie

- bestuur en bestuursbureau van Bpf HiBiN zijn en blijven op hun (wettelijke) taak berekend om de doelstellingen van het fonds te realiseren en geloven in het zelfstandig beheren van de pensioenadministratie en het aansturen van uitbestedingspartijen voor het vermogensbeheer;

- uitbestedingspartijen worden zorgvuldig uitgekozen en periodiek gemonitord en geëvalueerd;
- het periodiek toetsen van de kosten met vergelijkbare (bedrijfstak)pensioenfonds;
- de besluiten van Bpf HiBiN zijn gebaseerd op solidariteit, evenwichtige belangenafweging en maatschappelijke gevolgen;
- op basis van vastgestelde investment beliefs streven naar een optimale verhouding tussen risico, kosten, ESG-factoren en passende beleggingsopbrengsten om het vermogen te laten renderen;
- in vergelijking met fondsen van dezelfde omvang, groeien naar de classificatie 'Bijdrager (CO2-en ESG-doelstellingen)' en bewegen richting de classificatie 'Voorloper (best-in-class)' als het gaat om verantwoord beleggen. Engagement heeft daarbij de voorkeur boven uitsluiting;
- blijven innoveren om tot een betere uitvoering van de pensioenregeling te komen.

Toekomst

- samenwerking met sociale partners om op korte en lange termijn de betaalbaarheid, de veranderingen en vereenvoudigingen van de (nieuwe) pensioenregeling te kunnen sturen;
- periodiek evalueren of het huidige paritaire bestuursmodel en uitvoeringsmodel van Bpf HiBiN toekomstbestendig is;
- een open blik voor samenwerkingsmogelijkheden of schaalvergroting.

Beleid en verantwoording

Bpf HiBiN voert, met inachtneming van de bepalingen van de Pensioenwet, het pensioenreglement uit zoals overeengekomen in het met de sociale partners vastgestelde uitvoeringsreglement. Deze uitvoering bestaat uit het beleggen van het beschikbare vermogen, het verlenen van pensioenaanspraken aan (gewezen) deelnemers, het verstrekken van pensioenuitkeringen aan pensioengerechtigden en het informeren van belanghebbenden. In de statuten is vastgelegd dat Bpf HiBiN de dekking van de pensioenaanspraken en pensioenrechten in eigen beheer zal houden.

In het uitvoeringsreglement zijn afspraken gemaakt tussen het fonds en sociale partners over de uitvoering van het pensioenreglement. Het bestuur is eindverantwoordelijk voor de uitvoering en houdt als 'goed huisvader' de regie over de werkzaamheden van het fonds.

In de actuariële en bedrijfstechnische nota (abtn) zijn de financiële opzet van het fonds, het risicomanagement, de organisatiestructuur en de wijze van uitvoering van de pensioenregeling vastgelegd.

Het pensioenreglement en uitvoeringsreglement zijn beschikbaar op de website van het fonds: www.bpfhibin.nl.

Het handelen van ieder individueel bestuurslid en van het bestuur als geheel heeft als uitgangspunt het belang van alle belanghebbenden van het fonds, rekening houdend met de korte- en langetermijneffecten van de genomen maatregelen. Het bestuur streeft te allen tijde naar zorgvuldige en integere besluitvorming.

Sociale partners

De sociale partners van Bpf HiBiN zijn:

- Koninklijke vereniging van handelaren in bouwmaterialen in Nederland (werkgevers; hierna Hibin);
- Christelijk Nationaal Vakverbond (werknemers, hierna CNV);
- Federatie Nederlandse Vakvereniging (werknemers, hierna FNV);
- De Unie (werknemers).

Met uitzondering van De Unie zijn de sociale partners ook vertegenwoordigd in het bestuur van Bpf HiBiN.

3.2 KENMERKEN PENSIOENREGELING EN UITVOERING

Pensioenregeling

De hoofdkenmerken van de pensioenregeling per 1 januari 2023 zijn als volgt:

Pensioensysteem

De pensioenregeling is een verplichte pensioenregeling voor alle werknemers van 21 jaar tot pensioenrichtleeftijd. De jaarlijkse pensioenopbouw vindt plaats op basis van de pensioengrondslag in het betreffende jaar (middelloonregeling). Overeenkomstig artikel 10 van de Pensioenwet kwalificeert de pensioenregeling zich als een *uitkeringsovereenkomst*.

Hoogte pensioenpremie

De pensioenpremie in het jaar 2023 is 25,2% van de pensioengrondslag. Een derde van de pensioenpremie wordt betaald door de werknemers en twee derde door de werkgevers.

Standaard pensioendatum

De standaard pensioendatum is de leeftijd waarmee het fonds rekent. De standaard pensioendatum is de eerste dag van de maand volgend op het bereiken van de 67-jarige leeftijd. Keuzemogelijkheden ten aanzien van vervroeging en uitstel van de standaard pensioendatum zijn onderdeel van het reglement. Deelnemers en gewezen deelnemers kunnen ervoor kiezen hun pensioen eerder te laten ingaan. Onder voorwaarden kunnen deelnemers de pensioeningang ook uitstellen tot uiterlijk de leeftijd van 70 jaar. Bij elke keuze worden de aanspraken actuarieel herrekend met de geldende omrekenfactoren.

Pensioengevend salaris

Het pensioengevend salaris is gemaximeerd op € 48.882 in 2023. Het pensioengevend salaris is de gemaximeerde optelsom van:

- het vaste jaarsalaris in geld;
- de vakantietoeslag; en
- vaste toeslagen van structurele aard (voor zover schriftelijk overeengekomen).

Pensioengrondslag

De pensioengrondslag is het pensioengevend salaris minus de franchise (€ 14.032 in 2023). Hierover vindt de opbouw van pensioenaanspraken plaats (gecorrigeerd voor het geldende deeltijdpercentage).

Opbouwpercentage

Het opbouwpercentage voor de opbouw van het ouderdomspensioen is door werkgevers- en werknemersorganisaties in het uitvoeringsreglement vastgelegd op 1,625% van de pensioengrondslag per jaar. Vanwege de hoogte van de feitelijke premie ten opzichte van de gedempte kostendeckende premie, is voor het jaar 2023 het opbouwpercentage in afwijking van het reglementaire opbouwpercentage vastgesteld op 1,217% van de pensioengrondslag (2022: 1,271%).

Levenslang partnerpensioen

Voor deelnemers met een echtgenoot of partner wordt een partnerpensioen opgebouwd ter grootte van 70% van het ouderdomspensioen. Vanaf 1 juli 2001 tot en met 31 december 2018 was het partnerpensioen op risicobasis verzekerd. Voor actieve deelnemers heeft op 31 december 2018 een verplichte uitruil plaats gevonden van een deel van het opgebouwde ouderdomspensioen naar een partnerpensioen ter grootte van 70% van het verlaagde opgebouwde ouderdomspensioen.

Wezenpensioen

Voor deelnemers met kinderen is een wezenpensioen meeverzekerd van 14% van het ouderdomspensioen voor elk kind.

Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid

De pensioenopbouw wordt voor arbeidsongeschikte deelnemers voortgezet onder vrijstelling van premiebetaling.

Toeslagverlening

De pensioenregeling van Bpf HiBiN kent een voorwaardelijke toeslagverlening (indexatie) van de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten. Bpf HiBiN heeft de ambitie om de opgebouwde pensioenaanspraken en

pensioenrechten jaarlijks aan te passen aan de prijsstijgingen. Deze toeslagverlening is dus voorwaardelijk en is ook afhankelijk van de financiële positie van het fonds. Bpf HiBiN heeft voor de toeslagverlening geen reserve gevormd en er wordt geen premie voor betaald. Bpf HiBiN betaalt de toekomstige toeslagverlening uit beleggingsrendementen.

Per 1 januari 2023 is een toeslag verleend van 5,0% en per 1 januari 2024 een toeslag van 2,5%. In paragraaf 5.2.3 en 7.7 wordt het besluit in 2023 over de toeslagverlening per 1 januari 2024 uitgebreider behandeld.

Anw-hiaatregeling

De vrijwillige Anw-hiaatregeling zorgt voor een aanvulling op de Anw-uitkering van de overheid. Deze regeling voor actieve deelnemers is in een afzonderlijk reglement opgenomen.

3.3 PENSIOEN BINNEN DE SECTOR HANDEL IN BOUWMATERIALEN

Verplichtstelling voor bedrijven in de sector

De verplichtstelling voor deelname aan de pensioenregeling geldt voor de aangesloten ondernemingen en hun werknemers. Bpf HiBiN is het verplicht gestelde bedrijfstakpensioenfonds voor de sector Handel in Bouwmaterialen. Het zijn de sociale partners (cao-partijen) die een verzoek tot verplichtstelling, een wijziging of intrekking van de verplichtstelling doen. De verplichtstelling is vastgelegd in een verplichtstellingsbesluit. De werkgevers die onder de reikwijdte van de verplichtstelling vallen moeten zich aansluiten bij Bpf HiBiN.

In een beperkt aantal gevallen is het voor een werkgever mogelijk vrijstelling te krijgen van de verplichtstelling. Bpf HiBiN heeft beleid ontwikkeld ten aanzien van het verlenen van vrijstellingen. Dit beleid is gepubliceerd op de website www.verplichtstellingbpfhibin.nl. Bpf HiBiN moet vrijgestelde ondernemingen minstens eenmaal in de vijf jaar controleren of de betreffende onderneming nog voldoet aan de voorwaarden van de verleende vrijstelling.

Uitvoeringsreglement

De rechten en verplichtingen tussen Bpf HiBiN en de aangesloten werkgevers zijn vastgelegd in het uitvoeringsreglement. Het uitvoeringsreglement vermeldt onder andere de afspraken over de financiering en de uitvoering van de pensioenregeling.

Opdrachtverstrekking en opdrachtaanvaarding

Artikel 102a van de Pensioenwet draagt het bestuur van Bpf HiBiN op te zorgen voor de formele opdrachtaanvaarding van de door sociale partners aan het fonds opgedragen pensioenregeling.

Het bestuur toetst bij de opdrachtaanvaarding voor Bpf HiBiN als geheel en voor de relevante beleidsgebieden de (financiële) uitvoerbaarheid van de pensioenregeling aan de doelstellingen en uitgangspunten van het fonds. Het bestuur en sociale partners hebben de doelstellingen en uitgangspunten opgenomen in een verklaring opdrachtverstrekking en opdrachtaanvaarding. Jaarlijks wordt met sociale partners de opdrachtaanvaarding geëvalueerd.

4.1 INLEIDING

Bpf HiBiN heeft drie organen. Naast het bestuur is er ook een verantwoordingsorgaan en een raad van toezicht. De instelling, samenstelling, taken en bevoegdheden van deze organen zijn vastgelegd in de statuten. De statuten zijn beschikbaar op de website van het fonds: www.bpfhibin.nl. Meer informatie over de organen van Bpf HiBiN vindt u in de volgende paragrafen.

4.2 BESTUUR VAN HET FONDS

Het bestuur van het fonds hanteert het paritaire bestuursmodel met maximaal twee onafhankelijke leden. In het paritaire model worden de bestuursleden voorgedragen door de werkgevers- en werknemersorganisaties. Het bestuur bestaat uit:

- drie leden namens de werkgevers (op voordracht van de Koninklijke Hibin);
- twee leden namens de werknemers (waarvan één op voordracht van FNV en één op voordracht van CNV);
- één lid namens de pensioengerechtigden (op voordracht van de geleding van pensioengerechtigden in het verantwoordingsorgaan) en
- minimaal één en maximaal twee onafhankelijke leden die geen directe vertegenwoordiger is of zijn van de belanghebbenden van Bpf HiBiN (voor te dragen door de leden van het bestuur zelf).

Het bestuur benoemt zijn leden, na goedkeuring door de raad van toezicht. Een benoeming is pas definitief nadat DNB als toezichthouder schriftelijk met de voorgenomen benoeming heeft ingestemd. Het bestuur kiest uit zijn midden een voorzitter en vicevoorzitter.

Aan de werving en selectie van kandidaat-bestuursleden ligt een functieprofiel ten grondslag. Het bestuur, maar ook de raad van toezicht van het fonds en DNB toetsen of een kandidaat voldoet aan dit profiel.

Een bestuurslid wordt benoemd voor een termijn van vier jaar. De maximale zittingstermijn bedraagt twaalf jaar. Een bestuurslid kan overeenkomstig het bepaalde in de wet en/of de statuten van het fonds worden geschorst of ontslagen.

Het bestuur is eindverantwoordelijk voor Bpf HiBiN en is op 31 december 2023 als volgt samengesteld:

Naam	Vertegenwoordigd lid	Leeftijd	Datum toetreding	Actuele termijn	Einde termijn
De heer G. Alferink	Werkgeversbestuurslid (voorzitter)	54	6 juli 2015	3e	5 juli 2027
De heer M. de Jong	Werknemersbestuurslid (namens FNV)	30	20 december 2021	1e	19 december 2025
De heer G.F. Vermeulen	Werkgeversbestuurslid	62	20 november 2017	3e	29 juni 2026
Mevrouw U.S. van den Bout-Kisoen	Werknemersbestuurslid (namens CNV)	49	6 juli 2020	1e	5 juli 2024
De heer G.W. van der Peijl	Werkgeversbestuurslid	60	29 januari 2023	1e	28 januari 2027
De heer M.J.J. Vaes	Bestuurslid namens pensioengerechtigden	78	24 juni 2014	3e	23 juni 2026
De heer M.P. Vijver	Onafhankelijk bestuurslid	55	5 augustus 2014	3e	4 augustus 2026

Mutaties en herbenoemingen bestuur in 2023

Voor de heer Alferink liep in 2023 de tweede zittingstermijn als bestuurslid en voorzitter af. De heer Alferink is opnieuw voorgedragen door de werkgeversvereniging Koninklijke Hibin. De herbenoeming is voorgelegd aan en goedgekeurd door de raad van toezicht en DNB. Daarna heeft het bestuur de heer Alferink voor een nieuwe termijn herbenoemd.

4.3 BESTUURSCOMMISSIES

Het bestuur werkt met drie commissies, te weten:

- Communicatie, Pensioenzaken Commissie (hierna: CPC);
- Actuarieel, Risicobeheer en Governance Commissie (hierna: ARGC);
- Balansmanagement- en Vermogensbeheer Commissie (hierna: BVC).

Binnen de commissies worden de werkzaamheden verdeeld naar dossiers. Met de commissiestructuur wordt beoogd om bepaalde dossiers op een meer structurele basis aandacht binnen de commissies te geven.

Alle commissies zijn adviescommissies. Het bestuur is het enige orgaan dat (bestuurs-) besluiten kan en mag nemen. De bestuurscommissies bezitten geen mandaat om zelfstandig besluiten te nemen, met uitzondering van de CPC voor besluiten inzake de verplichtstelling. Dit mandaat is gepubliceerd in de Staatscourant.

Hieronder volgt een overzicht van de verschillende commissies, met de samenstelling op 31 december 2023 respectievelijk 1 januari 2024 en de primaire doelstelling. Alle commissies worden ondersteund door medewerkers van het bestuursbureau.

Communicatie Pensioenzaken Commissie (CPC)

De CPC bereidt de (strategische) pensioenzaken, gerelateerd aan wijzigingen in de pensioenregeling voor. Ook het dossier verplichtstelling behoort tot deze commissie. Daarnaast heeft deze commissie aandacht voor de het communicatiebeleid en de uitwerking daarvan.

De CPC bestaat ultimo boekjaar uit de leden de heer Vaes (voorzitter) en de heer Van der Peijl.

Actuarieel, Risicobeheer en Governance Commissie (ARGC)

De ARGC is belast met het risicomanagement van het fonds. Deze bestuurscommissie bereidt aanpassingen in de structuur en de invulling van risicomanagement voor en zorgt voor de periodieke toetsing (of beoordeling) van de effectiviteit van risicobeheersingsmaatregelen en de rapportage aan het bestuur. Tevens beoordeelt deze commissie de structuur en organisatie van besturing van, medezeggenschap bij en toezicht op het fonds.

De ARGC bestaat ultimo boekjaar uit de leden mevrouw Van den Bout-Kisoen (voorzitter) en de heer De Jong.

Balansmanagement en Vermogensbeheer Commissie (BVC)

De BVC heeft een voorbereidende en adviserende rol inzake het strategisch beleggingsbeleid richting het bestuur. Daarnaast is de commissie verantwoordelijk voor de nadere invulling en uitvoering van het strategisch beleggingsbeleid.

Deze commissie bestaat ultimo boekjaar uit de leden de heer Vermeulen (voorzitter) en de heer Vijver. Er zijn adviseurs verbonden aan deze commissie:

- mevrouw N. Houwaart en de heer P. de Jaeger (operationeel adviseurs van het bestuursbureau, werkzaam bij Montae & Partners);
- de heer M. Euverman (strategisch adviseur van de BVC, werkzaam bij Sprenkels).

4.4 SLEUTELFUNCTIES

Het bestuur heeft de sleutelfuncties (artikel 143a Pensioenwet) ingericht. Dit betreft de risicobeheer functie, de actuariële functie en de interne audit functie.

Risicobeheer functie

De risicobeheer functie beoordeelt, monitort en rapporteert over het risicobeheersysteem. Ook heeft de risicobeheerfunctie een adviserende rol.

Actuariële functie

De actuariële functie is voor een deel vergelijkbaar met de rol van de certificerend actuaris. De actuariële functie controleert onder andere de berekeningen van de technische voorzieningen en premiestelling van het fonds.

Interne audit functie

De interne auditfunctie is belast met het uitvoeren van audits binnen de bedrijfsvoering van het fonds. Deze ziet vanaf een onafhankelijke positie toe op de opzet, het bestaan van en een adequate en doeltreffende werking van beheersmaatregelen ter waarborging van de integere en beheerste bedrijfsvoering.

Sleutelfunctie	Houder sleutelfunctie	Uitvoering werkzaamheden
Risicobeheer	U.S. van den Bout-Kisoen	Bestuursbureau Bpf HiBiN
Actuariel	U.S. van den Bout-Kisoen	G.N.M. Koning AAG FRM, Triple A Risk Finance Certification BV
Interne audit	R. Henriques	InAudit BV

De sleutelfunctiehouder van de risicobeheer functie en de actuariële functie is ook de voorzitter van de ARGC, mevrouw Van den Bout-Kisoen. Door Bpf HiBiN is gekozen om de interne auditfunctie (houderschap en uitvoering) uit te besteden.

De sleutelfunctiehouders rapporteren materiële bevindingen en aanbevelingen op het gebied dat onder hun verantwoordelijkheid valt aan het bestuur en hebben, indien nodig, de bevoegdheid te escaleren naar de raad van toezicht.

4.5 VERANTWOORDINGSORGAAN

Bpf HiBiN heeft een verantwoordingsorgaan als bedoeld in artikel 115 van de Pensioenwet. De leden van het verantwoordingsorgaan zijn lid namens de (gewezen) deelnemer, een pensioengerechtigde of een aangesloten werkgever.

Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het gevoerde beleid. De raad van toezicht legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over de uitvoering van zijn taken en de uitoefening van zijn bevoegdheden. Het oordeel van het verantwoordingsorgaan is opgenomen in hoofdstuk 12.

Het verantwoordingsorgaan voorziet het bestuur van gevraagd advies. Het verantwoordingsorgaan bestaat uit minimaal vier leden:

- één lid namens de deelnemers;
- één lid namens pensioengerechtigden;
- één lid namens werkgevers;
- één lid namens gewezen deelnemers.

De deelnemers en de pensioengerechtigden zijn op basis van onderlinge getalsverhoudingen vertegenwoordigd. Deze leden vormen een zo evenwichtig mogelijke afspiegeling van de betreffende geleding waarbij bij de samenstelling van het verantwoordingsorgaan het diversiteitsbeleid van het fonds in acht wordt genomen.

De benoeming van de vertegenwoordiger namens de pensioengerechtigden voor het verantwoordingsorgaan vindt plaats door verkiezingen. Vertegenwoordigers van de deelnemers en gewezen deelnemers worden gezamenlijk benoemd door CNV en FNV. De taken en bevoegdheden en wijze van benoeming zijn vastgelegd in de statuten en in het reglement voor het verantwoordingsorgaan. Een zittingstermijn van leden van het verantwoordingsorgaan is vier jaar. De maximale zittingstermijn bedraagt twaalf jaar.

Het verantwoordingsorgaan is per 31 december 2023 als volgt samengesteld:

Naam	Vertegenwoordigd lid	Leeftijd	Datum toetreding	Actuele termijn	Einde termijn volgens rooster van aftreden
Mevrouw M.H.A.C.J. Simons	Namens pensioen-gerechtigden (voorzitter)	60	1 juli 2021	1e	30 juni 2025
De heer P.N.M. Niemantsverdriet	Namens gewezen deelnemers, benoemd door CNV	70	1 november 2023	1e	31 oktober 2027
De heer H.G.M. Zaan	Namens werknemers, benoemd door CNV	59	1 juli 2014	3e	30 juni 2025
Mevrouw S.I. Uittenbogaard	Namens werkgevers	48	1 juli 2023	1e	30 juni 2027

Mutaties verantwoordingsorgaan in 2023

In 2023 zijn de heer Vink en mevrouw Bieman, na respectievelijk negen en zes jaar lid te zijn geweest van het verantwoordingsorgaan, afgetreden. Het bestuur bedankt de heer Vink en mevrouw Bieman voor de samenwerking en hun bijdrage als lid van het verantwoordingsorgaan van Bpf HiBiN. De heer Niemantsverdriet en mevrouw Uittenbogaard zijn in hun plaats benoemd door de vakbonden respectievelijk werkgevers.

4.6 INTERN TOEZICHT

Het intern toezicht wordt uitgeoefend door de raad van toezicht en bestaat uit drie onafhankelijke en deskundige personen. De raad van toezicht houdt toezicht op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het fonds. De raad van toezicht is ten minste belast met het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. De raad van toezicht staat het bestuur met gevraagd en ongevraagd advies ter zijde. Bepaalde besluiten van het bestuur zijn aan zijn goedkeuring onderworpen, waaronder het vaststellen van het bestuursverslag en de jaarrekening. De raad van toezicht legt verantwoording af over de uitvoering van zijn taken en de uitoefening van de bevoegdheden aan het verantwoordingsorgaan en in het jaarverslag. Het verslag van de raad van toezicht is opgenomen in hoofdstuk 13.

Het bestuur benoemt de leden van de raad van toezicht op voordracht door het verantwoordingsorgaan. Een benoeming is pas definitief nadat DNB schriftelijk met de voorgenomen benoeming heeft ingestemd. De zittingstermijn van leden van de raad van toezicht is vier jaar. Zij kunnen eenmaal worden herbenoemd. Een lid van de raad van toezicht kan overeenkomstig het bepaalde in de wet en/of de statuten van het fonds worden geschorst of ontslagen.

De raad van toezicht is per 31 december 2023 als volgt samengesteld:

Naam	Leeftijd	Datum toetreding	Actuele termijn	Einde termijn volgens rooster van aftreden
De heer E.C.H. Klijn (voorzitter)	60	1 juli 2022	1e	30 juni 2026
Mevrouw F.R.M. Rieter	54	1 juli 2020	1e	30 juni 2024
Mevrouw J.R.E. van Dorssen	59	1 juli 2021	1e	30 juni 2025

4.7 BESTUURSBUREAU

Bpf HiBiN heeft een bestuursbureau. De beleidsmedewerkers van het bestuursbureau ondersteunen het bestuur primair bij het uitvoeren van zijn bestuurstaken. Daarnaast geeft het bestuursbureau ondersteuning bij het invullen van de regiefunctie (geschiktheid, processen, rapportages) om als bestuur voldoende 'countervailing power' te bieden tegen de vermogensbeheerders, custodian, softwareleveranciers, adviseurs en overige derden.

Pensioenadministratie en financiële administratie

De pensioenadministratie en financiële administratie worden door het bestuursbureau uitgevoerd. Dit betekent dat de werkzaamheden behorende bij de werkgeversadministratie en deelnemersadministratie van Bpf HiBiN door medewerkers van het bestuursbureau worden gedaan.

Directeur

Het bestuursbureau wordt aangestuurd door een directeur. Door het bestuur is de heer drs. R.J.M. Hendrickx MFP CPE als directeur bestuursbureau aangesteld. Zijn taken en bevoegdheden zijn vastgelegd in een directiereglement. De directeur is niet medebeleidsbepalend als bedoeld in de Pensioenwet. Hiervoor is gekozen vanwege de bestuurlijke commissiestructuur waarbij beleidsvoorbereiding en -sturing in de commissies is ingebed.

Samenstelling bestuursbureau

Het bestuursbureau bestaat op 31 december 2023 uit negen medewerkers (8,0 voltijdmedewerkers) in dienst bij Bpf HiBiN en een externe notulist. De samenstelling is als volgt:

Naam	Functie
De heer R.J.M. Hendrickx	Directeur
Mevrouw I. Spiekman	Bestuursadviseur
De heer J. Braspenning	Bestuursadviseur/ coördinator Pensioenadministratie
Mevrouw T. Karasu	Pensioenadministrateur
De heer J.W. van der Star	Pensioenadministrateur
De heer R. van Ieperen	Pensioenadministrateur
Mevrouw W. de Vette	Pensioenadministrateur
De heer M. de Nennie	Controller financiële administratie
Mevrouw I.A.A.M. Boereboom	Office management/medewerker financiële administratie
Mevrouw I. Wendt	Notulist (extern)

4.8 KLACHTEN- EN GESCHILLENCOMMISSIE

Belanghebbenden kunnen zich tot het bestuur wenden bij een geschil over de inhoud van de pensioenregeling of bij een klacht over de uitvoering van de pensioenregeling. Dit is geregeld in het klachten- en geschillenreglement. Het bestuur heeft een Klachten- en Geschillencommissie ingesteld. Omdat het bestuur eindverantwoordelijk is voor de uitvoering van de regeling, brengt de Klachten- en Geschillencommissie een niet-bindend advies uit. De Klachten- en Geschillencommissie bestaat uit twee permanente leden, desgewenst door het bestuur tijdelijk aangevuld met één extern lid met specifieke deskundigheid. De twee permanente leden zijn de heren G. van der Peijl en M. de Jong.

4.9 UITBESTEDING

Bpf HiBiN heeft ervoor gekozen bepaalde werkzaamheden niet zelf uit te voeren maar uit te besteden aan andere partijen. Uitgangspunt hierbij is dat het bestuur, conform de eisen van de Pensioenwet, verantwoordelijk blijft voor de juiste uitvoering van de uitbestede werkzaamheden (inclusief inkoop van diensten) en de risico's die hieraan verbonden zijn adequaat beheerst. Het fonds heeft een uitbestedingsbeleid vastgesteld.

Het fonds heeft uitbestedingsovereenkomsten en/of Service Level Agreements (hierna: SLA's) gesloten met de partijen waaraan werkzaamheden zijn uitbesteed. In die overeenkomsten is niet alleen vastgelegd welke werkzaamheden zijn uitbesteed, maar zijn ook afspraken gemaakt over de kwaliteit van de dienstverlening en eventuele beëindigingsvoorwaarden. Jaarlijks ontvangt het fonds ISAE-verklaringen (International Standard for Assurance Engagements) of soortgelijke verklaringen over (de kwaliteit van) werkzaamheden die zijn uitbesteed door het fonds aan derde serviceorganisaties.

Met een ISAE 3402/3000-verklaring worden de interne beheersmaatregelen en de effectiviteit daarvan beschreven en toont de serviceorganisatie aan in hoeverre zij voldoet aan de kwaliteitseisen van Bpf HiBiN. Deze informatie is van belang voor het fonds om vast te stellen in hoeverre het bestuur van Bpf HiBiN in control is over de uitbestede activiteiten. De ISAE 3402/3000-verklaringen worden geanalyseerd door het bestuursbureau en worden besproken in de commissies BVC respectievelijk ARGC. Hierover wordt gerapporteerd aan het bestuur.

Alle uitbestedingspartijen worden periodiek conform het uitbestedingsbeleid geëvalueerd. Als de uitkomsten hiertoe aanleiding geven, kan het bestuur besluiten na een zorgvuldig selectietraject een andere uitbestedingspartij aan te stellen.

Hieronder volgt een overzicht van de (uitbestede) werkzaamheden respectievelijk diensten conform het uitbestedingsbeleid van Bpf HiBiN.

Deelnemers- en werkgevers administratie (pensioenadministratie)

Met de softwareleverancier Visma|Idella (onderdeel Visma Group) voor het administratiepakket is een SLA afgesloten voor het pensioenadministratiesysteem en de daarbij behorende portalen. Tevens is met Lumera NL B.V. (onderdeel Lumera AB) de softwareleverancier van het nieuwe pensioenadministratiesysteem inclusief portalen per 1 januari 2024, een SLA afgesloten.

Vermogensbeheer

Het vermogensbeheer is in 2023 uitbesteed aan:

- Black Rock;
- Syntrus Achmea Real Estate & Finance;
- Abdrn;
- T. Rowe Price;
- Legal & General;
- Northern Trust Asset Management.

Met de vermogensbeheerders zijn vermogensbeheerovereenkomsten afgesloten. Deze zijn maandelijks opzegbaar.

Custodian

Bpf HiBiN heeft Northern Trust Global Services aangesteld als custodian. De afspraken zijn vastgelegd in een master custody agreement, ofwel bewaarovereenkomst, die maandelijks opzegbaar is.

Herverzekeringscontract

De Anw-hiaatregeling en het niet-gefinancierde nabestaanden- en arbeidsongeschiktheidsrisico is herverzekerd bij Zwitserleven (SRLEV N.V).

Compliance officer

Het bestuur heeft de heer E. Schneider van KPMG Risk & Integrity Services B.V. aangesteld als compliance officer. De belangrijkste taak van de compliance officer is het toezien op het naleven van de gedragscode. Voor een uitgebreidere toelichting over compliance wordt verwezen naar paragraaf 6.4.

Externe adviseurs

Het bestuur laat zich, naast de advieswerkzaamheden van het bestuursbureau, ook bijstaan door externe adviseurs:

- adviserend actuaris: Triple A Risk Finance;
- balansmanagement- en vermogensbeheer: Sprenkels (strategisch), Montae & Partners (operationeel);
- juridisch advies: Blom Veugelers Zuiderman Advocaten.

De afspraken met adviseurs zijn vastgelegd in overeenkomsten. De overeenkomsten met Sprenkels en Montae & Partners zijn maandelijks opzegbaar en die met Triple A Risk Finance jaarlijks. Blom Veugelers Zuiderman Advocaten wordt per opdracht ingehuurd.

Tenminste eenmaal per jaar vindt een evaluatiegesprek met de adviseurs plaats. Indien de uitkomsten hiertoe aanleiding geven, kan het bestuur besluiten de overeenkomst te beëindigen en een andere adviseur aan te stellen.

4.10 EXTERNE CONTROLE

Accountant

Het bestuur heeft Ernst & Young Accountants LLP, kantoor Den Haag (hierna: EY) als extern accountantsbureau aangesteld. De accountant controleert jaarlijks het jaarverslag en de jaarstaten voor DNB en doet verslag van zijn werkzaamheden in de vorm van een controleverklaring en een verslag aan het bestuur en raad van toezicht. Jaarlijks voert de externe accountant een controle uit op de jaarrekening en de daaraan ten grondslag liggende administratieve processen (in relatie tot de materialiteit voor de jaarrekening). Tevens controleert de accountant de Z-score en normportefeuille. De opdracht aan de accountant wordt jaarlijks vastgelegd in een schriftelijke opdrachtbevestiging.

Certificerend actuaris

Het bestuur heeft Willis Towers Watson Netherlands B.V. aangesteld als externe certificerend actuaris. De certificerend actuaris beoordeelt de financiële positie van het fonds volgens de eisen van DNB. De certificerend actuaris rapporteert eenmaal per jaar aan het bestuur door middel van een certificerend actuariel rapport en een actuariële verklaring. De werkzaamheden die worden uitgevoerd door de certificerend actuaris zijn vastgelegd in een schriftelijke opdrachtbevestiging.

5

VERSLAG OVER HET BOEKJAAR

5.1 INLEIDING

Het bestuur brengt verslag uit over het jaar 2023. In dit verslag wordt informatie gegeven over de ontwikkelingen van Bpf HiBiN over het boekjaar en de financiële stand van zaken per 31 december 2023 en inzicht gegeven in de voornaamste risico's en onzekerheden. Met het uitbrengen van dit jaarverslag legt het bestuur verantwoording af over het gevoerde beleid in het verstreken boekjaar.

De jaarrekening is door het bestuur opgesteld in overeenstemming met de van toepassing zijnde verslaggevingsregels. De jaarrekening is door de accountant EY gecontroleerd. De controleverklaring is in dit verslag onder de overige gegevens opgenomen.

5.2 HOOFDLIJNEN BESTUURSONDERWERPEN

Het jaar 2023 kenmerkte zich grotendeels als een regulier jaar voor het bestuur waarin veel beleidsdocumenten zijn behandeld en zaken zijn geactualiseerd.

Reguliere onderwerpen en besluiten

In het kader van de reguliere beleidscyclus heeft het bestuur onder meer onderstaande onderwerpen uitvoerig behandeld respectievelijk de onderstaande besluiten genomen:

- evaluatie missie, visie en strategie;
- kostendekkende premie en opbouwpercentage 2024;
- toeslagverlening (indexatie) 2024;
- onderzoek actuariële grondslagen;
- actualisatie van het herstelplan en crisisplan 2023;
- jaarlijkse haalbaarheidstoets;
- evaluatie uitbestedingen.

Bovenstaande besluiten worden in de volgende paragrafen toegelicht.

Overige onderwerpen en besluiten

Naast de reguliere beleidscyclus is extra aandacht uitgegaan naar en zijn besluiten genomen over:

- de pensioenadministratie (zie voor meer informatie paragraaf 5.3; Zelfadministratie), waaronder:
 - de keuze voor het nieuwe pensioenadministratiesysteem;
 - cybersecurity.
- de aangepaste Pensioenwet (zie voor meer informatie paragraaf 5.4), waaronder:
 - de datakwaliteit pensioenadministratie
 - het beleid keuzebegeleiding.
- goed pensioenfondsbestuur (zie voor meer informatie hoofdstuk 6; Goed pensioenfondsbestuur), waaronder:
 - het geschiktheidsplan;
 - profielschetsen;
 - zelfevaluatie bestuur 2023;
 - het klachten- en geschillenreglement;
 - het pensioenreglement 2023 en 2024;
 - de gedragscode;
 - het privacybeleid;
 - het communicatiejaarplan 2023;
 - het communicatiebeleidsplan 2024-2026;
 - de Code Pensioenfondsen 2024.
- economische omstandigheden en de gevolgen ervan voor het fonds (zie voor meer informatie hoofdstuk 7; Financieel beleid);
- maatschappelijk verantwoord beleggen met onderstaande besluiten (zie voor meer informatie hoofdstuk 8; Beleggingen), waaronder:
 - het ESG-beleid;
 - het beleggingsbeleid.
- risicomanagement en de uitkomsten van de jaarlijkse risicoanalyse (zie voor meer informatie hoofdstuk 9; Integraal Risicomanagement).

Evenwichtige belangenafweging

Evenwichtige belangenafweging is een bijzonder aspect bij het besturen van pensioenfondsen. Pensioenfondsen krijgen de opdracht van sociale partners om pensioenregelingen uit te voeren voor grote groepen belanghebbenden. In de loop van de tijd veranderen omstandigheden en uitgangspunten die gelden voor de pensioenregelingen, zoals (fiscale) wet- en regelgeving, een financiële crisis, kenmerken van de arbeidsmarkt en ontwikkeling van levensverwachtingen. Ook zitten in de pensioenregelingen elementen die om deze weging vragen, bijvoorbeeld het toepassen van doorsneepremie bij de financiering van pensioenregelingen en een gemeenschappelijk beleggingsbeleid voor mensen uit alle leeftijdsgroepen.

Bij de besluitvorming heeft het bestuur van Bpf HiBiN, indien van toepassing, naast de missie, visie, strategie en doelstellingen van het fonds ook rekening gehouden met evenwichtige belangenafweging.

5.2.1. Evaluatie missie, visie en strategie

Op basis van de Pensioenwet moet Bpf HiBiN een missie, visie en strategie vaststellen. Tevens is in de Code Pensioenfondsen vastgelegd dat het bestuur publiekelijk inzicht geeft in de missie, visie en strategie. Daarnaast is de missie, visie en strategie van belang voor de eigenrisicobeoordeling (ERB).

De missie, visie en strategie wordt jaarlijks geëvalueerd. Naar aanleiding daarvan heeft het bestuur ter verduidelijking een aantal aanpassingen gedaan bij het onderdeel ‘visie’.

Zo is besloten om het onderwerp verantwoord beleggen (ESG), conform het ESG-beleid, expliciet op te nemen.

Daarnaast is opgenomen dat er wordt gestreefd naar uniformiteit en eenvoud van de pensioenregeling en pensioenuitvoering. De kosten op lange termijn kunnen daardoor onder controle worden gehouden en samenwerkingsmogelijkheden kunnen worden gecreëerd.

De tekst van de missie, visie en strategie is opgenomen in paragraaf 3.1.

5.2.2. Kostendekkende premie 2023 en 2024

Op grond van artikel 128 lid 1 Pensioenwet moeten pensioenfondsen in beginsel een (zuivere) kostendekkende premie in rekening brengen bij de aangesloten ondernemingen en de deelnemers. In afwijking daarvan mag de kostendekkende premie worden gedempt. Bpf HiBiN hanteert de gedempte kostendekkende premie en niet de zuiver kostendekkende premie.

Gedempte kostendekkende premie

Het bestuur heeft eind 2022 de gedempte kostendekkende premie voor het jaar 2023 vastgesteld. Het uitgangspunt bij het vaststellen van de kostendekkende premie is het door sociale partners vastgestelde en in het pensioenreglement opgenomen opbouwpercentage van 1,625% voor het ouderdomspensioen. Voor dit opbouwpercentage is een gedempte kostendekkende premie van 32,3% van de pensioengrondslag berekend.

Feitelijke premie 2023

Eind 2022 hebben sociale partners besloten de feitelijke premie van 25,2% van de pensioengrondslag niet te verhogen. Hierover is door het bestuur uitvoerig met sociale partners gesproken. Sociale partners hebben daarbij aangegeven om het jaar 2023 te benutten voor het bespreken van diverse pensioenonderwerpen, waaronder de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel.

De feitelijke premie was in 2023 helaas niet genoeg om het in de pensioenregeling afgesproken opbouwpercentage van 1,625% te kunnen financieren.

Verlagen opbouwpercentage voor 2023 naar 1,217%

Het bestuur heeft noodgedwongen moeten besluiten, net als voor eerdere jaren, het opbouwpercentage voor 2023 zodanig te verlagen dat voldaan wordt aan de wettelijke kostendekkendheid van de premie conform artikel 128 PW. Het opbouwpercentage 2023 is door het bestuur vastgesteld op 1,217% (2022:1,271%). Het verlagen van het opbouwpercentage is het enige instrument dat het bestuur van Bpf HiBiN kan hanteren. Het bestuur realiseert zich dat dit nadelig is voor de actieve deelnemers.

Overgangsrecht vaststellen gedempte kostendekkende premie 2024

Met ingang van 1 juli 2023, gelijktijdig met de invoering van de aangepaste Pensioenwet, zijn de parameters die

ten grondslag liggen aan de berekening van de gedempte kostendekkende premie gewijzigd. Dit betekent dat een fonds dat het rendement op vastrentende waarden (de rentetermijnstructuur) voor de gedempte premie minder dan vijf jaar geleden heeft vastgezet, op grond van dit overgangsrecht de gedempte kostendekkende premie (onder voorwaarden) met een nieuw rendement op vastrentende waarden mag vaststellen.

Bpf HiBiN heeft gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. Voor het rendement op vastrentende waarden wordt voor de gedempte kostendekkende premie 2024 gebruik gemaakt van de rentetermijnstructuur per 31 oktober 2023. Hierdoor kan bij een gedempte kostendekkende premie van 25,30% van de pensioengrondslag het beoogde opbouwpercentage van 1,625% worden toegekend.

Feitelijke premie 2024 en opbouwpercentage naar 1,625%

Het bestuur heeft eind 2023 aan sociale partners voorgesteld de premie te verhogen van 25,2% naar 25,35% van de pensioengrondslag, zodat voor 2024 het beoogde opbouwpercentage van 1,625% wél kan worden toegekend. Dit is sinds 2020 niet meer mogelijk geweest. Sociale partners zijn hiermee akkoord gegaan.

Evenwichtigheid gedempte kostendekkende premie

Het bestuur vindt het van belang dat de premie niet te hoog is zodat de pensioenregeling betaalbaar blijft met een acceptabel opbouwpercentage. Om deze reden kiest het bestuur voor een premie op basis van verwacht rendement.

In de situatie van het hanteren van de rentetermijnstructuur per 31 oktober 2023 als rendement voor de vastrentende waarde, was de premiedekkingsgraad op het moment van besluitvorming hoger dan de actuele dekkingsgraad. Dat betekent een positief effect van de premie op de dekkingsgraad. Dat is in het belang van zowel deelnemers, gewezen deelnemers als pensioengerechtigden omdat daarmee de kans op toeslagverlening verbeterd.

Daarnaast is het aanpassen van het rendement op vastrentende waarde gunstig voor de (toekomstige) pensioenopbouw van de deelnemers. Deze groep is de afgelopen jaren benadeeld door een (veel) lagere pensioenopbouw dan het ambitieniveau van 1,625%.

Gezien het bovenstaande is het bestuur van oordeel dat het gebruik maken van het overgangsrecht voor het vaststellen van de kostendekkende premie evenwichtig is.

5.2.3. Toeslagverlening (indexatie) per 1 januari 2024

Ieder fonds heeft een eigen pensioenregeling en maakt eigen keuzes bij het besluit om de pensioenen te verhogen. De gekozen periode van de prijsontwikkeling kan bijvoorbeeld van fonds tot fonds verschillen. Dat hangt af van de afspraken die sociale partners hierover hebben gemaakt. Deze afspraken zijn vastgelegd in het pensioenreglement.

Beleid toeslagverlening

Jaarlijks neemt het bestuur een besluit over het al dan niet verlenen van een toeslag (indexeren) over de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten. De besluitvorming is gebaseerd op wetgeving en intern beleid van Bpf HiBiN.

Op grond van wetgeving mag bij een beleidsdekkingsgraad van 110% of minder geen toeslag worden verleend. Daarnaast moet de toeslagverlening toekomstbestendig zijn. In het pensioenreglement van Bpf HiBiN is opgenomen hoe de ontwikkeling van de prijzen jaarlijks wordt berekend. Voor de ontwikkeling van de prijzen in 2023 maakt Bpf HiBiN gebruik van de cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) over de periode 1 oktober 2022 tot 1 oktober 2023.

Afwijken beleid, Toeslag AMvB

In 2023 had het bestuur, net als in 2022, de mogelijkheid om af te wijken van het huidige beleid voor de toeslagverlening op grond van de Algemene Maatregel van Bestuur ‘Besluit toeslag voorgenomen transitie’ (hierna: Toeslag AMvB).

Pensioenfondsen mochten in 2023 op basis van de Toeslag AMvB afwijken van de voorwaarde dat toeslagen pas mogen worden verleend bij een beleidsdekkingsgraad van tenminste 110%. Deze grens is tijdelijk verlaagd naar 105%. Daarnaast verviel de eis dat de toeslag ‘toekomstbestendig wordt verleend’. Bij het gebruik maken

van de Toeslag AMvB moet door het bestuur worden onderbouwd waarom de toeslagverlening plaatsvindt vanuit het belang van deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. Daarnaast moet vanwege de evenwichtigheid, kwantitatief de generatie-effecten van de toeslagverlening worden aangetoond.

De Toeslag AMvB beoogt met deze afwijkingen in een betere aansluiting te voorzien met het nieuwe pensioenstelsel waarin sneller tot toeslagverlening en verlagingen overgegaan wordt.

Nieuwe methode consumentenprijsindexcijfer (CPI)

Met ingang van juni 2023 is door het CBS een nieuwe methode voor het meten van energieprijzen toegepast in de CPI. In de oude methode werden alleen energieprijzen van nieuwe contracten meegenomen. Het CBS rekent nu met de gemiddelde tarieven van energiecontracten in plaats van met de tarieven voor alleen de nieuwe contracten.

De wijziging van de CPI-methodiek heeft invloed op de toeslagmaatstaf bij Bpf HiBiN. Op basis van de nieuwe methode is sprake van een prijsdaling van 1,39%. Gezien deze bijzondere omstandigheid heeft Bpf HiBiN voor de berekening van de inflatie besloten om de aanpassing door het CBS niet alleen voor 2023 maar ook voor 2022 toe te passen. In plaats van een prijsdaling van 1,39% is er dan sprake van een prijsstijging van 5,25%. De opnieuw berekende prijsstijging sluit veel beter aan bij de inflatieontwikkelingen.

Oordeelsvorming bestuur

Bpf HiBiN beoordeelt voor het verhogen van de pensioenen verschillende financiële zaken. Zo neemt het bestuur naast de stand van de beleidsdekkingsgraad en actuele dekkingsgraad ook het niveau van de gewenste financiële buffer mee in het besluit.

Verder speelt de overgang naar de nieuwe pensioenregeling een belangrijke rol. Een goede financiële positie is wenselijk om de overgang goed en zo evenwichtig mogelijk te maken. Daarbij beoordeelt het fonds ook of gebruikmaken van versoepelde regels ruimte kan geven voor een pensioenverhoging.

Ter voorbereiding van besluitvorming hierover hebben de commissies van het fonds en het bestuur het wederom toepassen van de Toeslag AMvB opnieuw behandeld. De conclusies van de commissies zijn behandeld in de bestuursvergadering van september 2023. Op grond van de standpunten van de commissies is door het bestuur beoordeeld dat in het geval van een inflatie, net als vorig jaar gebruik gemaakt moet worden van de Toeslag AMvB, maar dat voorzichtigheid geboden moet worden over de hoogte van de toeslagverlening.

Het bestuur wil voorkomen dat na het verlenen van een toeslag, deze zou moeten worden ‘teruggedraaid’ bij de overgang naar de nieuwe pensioenregeling. De situatie op de financiële markten was namelijk nog steeds onzeker. Niet uitgesloten was dat de dekkingsgraad ook aan het einde van 2023 weer kon dalen. Daarom is opnieuw voorgesteld om voor het bepalen van de hoogte van de toeslag een ondergrens van 110% voor het actuele dekkingsgraadniveau te handhaven.

Evenwichtige belangenafweging en kwantitatieve onderbouwing

Het bestuur heeft onderzocht wat de korte- én langetermijngevolgen zijn voor alle deelnemers indien gebruik wordt gemaakt van de Toeslag AMvB.

Het fonds heeft daarom het verwachte effect van het verlenen van een toeslag met verschillende percentages voor de lange termijn berekend (het verwachte pensioenresultaat). Hierbij zijn voor drie verschillende toeslagniveaus (2,5%;4% respectievelijk 5,25%) de resultaten inzichtelijk gemaakt. De situatie waarin per 1 januari 2024 wél een toeslag wordt verleend is vergeleken met een situatie waarin deze toeslag niet verleend wordt en de in te halen toeslagen in het verwacht pensioenresultaat stijgt met 5,25%.

Met het verhogen van de pensioenen daalt de dekkingsgraad van Bpf HiBiN. Met een lagere dekkingsgraad wordt de kans op verlagingen van het pensioen in de toekomst groter.

Bij een lagere dekkingsgraad heeft een jongere deelnemer een relatief lager verwacht pensioenresultaat. Voor een oudere deelnemer pakt dit juist relatief gunstig uit. Dat komt doordat oudere pensioengerechtigden een minder lange levensverwachting hebben en daardoor minder van dat dalende effect op de dekkingsgraad merken.

De verhoging heeft geen effect op het verwachte pensioenresultaat voor de grootste groep (gewezen) deelnemers

met een leeftijd tussen 40 en 60 jaar. De verhoging bleek een positief effect op te leveren voor de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden op het verwachte pensioenresultaat vanaf ongeveer 60 jaar en een beperkt negatief effect voor de (gewezen) deelnemers jonger dan ongeveer 40 jaar. Per saldo leidt de verhoging tot een beperkte verschuiving tussen de verschillende generaties.

Opinie sleutelfunctiehouder risicobeheer en actuarieel

De sleutelfunctiehouder heeft vastgesteld dat het de ambitie van Bpf HiBiN is om alle rechthebbenden zoveel mogelijk toeslag te verlenen en heeft daarbij in het kader van de overgang naar de nieuwe pensioenregeling specifiek aandacht gevraagd voor extra prudentie en een evenwichtige belangenafweging. Een evenwichtige belangenafweging, en de aantoonbare onderbouwing daarvan, is een zeer belangrijk en relevant onderdeel van de besluitvorming over de toeslagverlening.

Uiteindelijk besluit toeslagverlening 2024

Volgens de wettelijke regels mag Bpf HiBiN vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110% een gedeeltelijke toeslag verlenen. Volgens de ‘normale’ regels zou de verhoging op grond van de prijsstijging en de beleidsdekkingsgraad 0,38% zijn.

Bpf HiBiN heeft in december 2023 besloten om gebruik te maken van de Toeslag AMvB en de pensioenen per 1 januari 2024 met 2,5% te verhogen. Door het verhogen van de pensioenen met 2,5% daalde de actuele dekkingsgraad met 2,8%, Het bestuur van Bpf HiBiN concludeerde dat een verhoging van 2,5% van de pensioenen recht doet aan alle groepen deelnemers en dat deze evenwichtig is. Dit gegeven de doelstelling van Bpf HiBiN om toeslagen te verlenen, de huidige stand van de beleidsdekkingsgraad en het effect dat de verhoging heeft op het verwachte pensioenresultaat.

5.2.4. Onderzoek actuariële grondslagen

Bpf HiBiN is wettelijk verplicht om de grondslagen voor de berekening van de technische voorzieningen en premies te baseren op prudente beginselen. De basis voor de vaststelling van de technische voorzieningen en premies zijn de actuariële grondslagen. Deze grondslagen dienen met enige regelmaat geëvalueerd te worden, zodat wordt gewaarborgd dat de aannames up-to-date blijven.

In 2023 zijn deze grondslagen door de adviserend actuaaris opnieuw onderzocht. Een onderdeel van dit onderzoek betreft de marginale toetsing van de kostenvoorziening. In 2022 heeft een uitgebreide herbeoordeling van de kostenvoorziening plaatsgevonden. De kostenvoorziening is een voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten in geval het uitvoeringsreglement wordt beëindigd en het fonds de toegekende pensioenaanspraken en –rechten moet afwikkelen.

Uit het onderzoek is gebleken dat de gehanteerde actuariële grondslagen op basis van de deelnemersgegevens nog steeds passend zijn voor de berekening van de technische voorziening en de premie voor het jaar 2024.

5.2.5. Actualisatie herstelplan en crisisplan 2023

Als een fonds te weinig eigen vermogen heeft, dan is er sprake van een reservetekort respectievelijk een dekkingstekort. Een fonds heeft een reservetekort wanneer de dekkingsgraad lager is dan de strategisch vereiste dekkingsgraad en een dekkingstekort wanneer de dekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad. Risico's kunnen dan onvoldoende opgevangen worden en er kan geen toeslag worden verleend (pensioenen laten meegroeien met de inflatie).

Het Financieel Toetsingskader (FTK) is erop gericht dat risico's van pensioenfondsen adequaat worden beheerd en beheerst. Een fonds moet op elk moment genoeg bezittingen hebben om aan zijn verplichtingen te kunnen voldoen. Daarnaast moet er een extra buffer aan eigen vermogen (het vereist eigen vermogen) aanwezig zijn om eventuele negatieve ontwikkelingen op de financiële markten op te kunnen vangen.

Met de aanpassing van het FTK op 1 januari 2015 is het fonds vanaf die datum in reservetekort gekomen. Om deze reden is in 2015 een herstelplan ingediend bij DNB. In het herstelplan toont Bpf HiBiN aan op welke wijze Bpf HiBiN binnen de daarvoor gekozen termijn kan herstellen tot tenminste het vereist eigen vermogen (VEV). De hersteltermijn bedraagt maximaal 10 jaar.

Actualisatie herstelplan 2023

Tot het moment dat het fonds het VEV heeft bereikt, dient jaarlijks voor 1 april een actualisatie op het herstelplan

te worden ingediend bij DNB. In dat geactualiseerde herstelplan werkt het fonds in beginsel met dezelfde hersteltermijn die gekozen is bij het voorgaande herstelplan.

Aangezien Bpf HiBiN op 31 december 2022 een beleidsdekkingsgraad van 109,0% had, is voor 1 april 2023 de actualisatie van het herstelplan ingediend bij DNB. Op basis van deze actualisatie heeft het fonds geen aanvullende maatregelen hoeven te nemen en is het fonds naar verwachting binnen de gekozen hersteltermijn uit herstel.

Binnen de gestelde termijn van 1 april 2023 is de actualisatie van het herstelplan 2023 ingediend bij DNB. Op basis van het herstelplan is het fonds binnen de gekozen hersteltermijn uit het reservetekort en hoeft het bestuur geen aanvullende maatregelen te nemen. Op 23 mei 2023 is van DNB een beschikking ontvangen, waarin wordt ingestemd met het geactualiseerde herstelplan.

Actualisatie crisisplan 2023

Naast het herstelplan is ook het crisisplan geactualiseerd. De financiële cijfers in het crisisplan worden jaarlijks aangepast, op basis van de actualisatie herstelplan. Het doel van een financieel crisisplan is dat het bestuur van tevoren inzichtelijk heeft op welk moment het fonds ‘in een crisissituatie’ zit en welke keuzes het op dat moment heeft om uit deze situatie te komen. Het voordeel van een financieel crisisplan is dat het bestuur in crisissituaties besluiten kan nemen waar van tevoren al is over nagedacht en waarvan van tevoren al is besproken of deze naar verwachting ook inzetbaar zijn en de effectiviteit is geanalyseerd.

5.2.6. Jaarlijkse haalbaarheidstoets

De haalbaarheidstoets is een stochastische toets die inzicht geeft in de samenhang tussen de financiële opzet, het verwachte pensioenresultaat en de risico’s die daarbij gelden. De economische scenario’s zijn voorgeschreven. De haalbaarheidstoets heeft de continuïteitsanalyse en de consistentietoets vervangen. In de haalbaarheidstoets wordt een projectie van de financiële situatie van het fonds voor een lange periode (60 jaar) gemaakt voor een veelvoud aan door de toezichthouder voorgeschreven economische scenario’s (stochastische analyse).

De haalbaarheidstoets heeft als doel inzicht te geven in de:

- gevolgen van de financiële opzet van het fonds;
- verwachtingen en risico’s, met name ten aanzien van koopkrachtbehoud;
- consistentie en evenwichtigheid van het beleid;
- haalbaarheid en consistentie van het premiebeleid;
- herstelkracht van het fonds.

De belangrijkste uitkomst waarnaar gekeken wordt in de haalbaarheidstoets is het pensioenresultaat. Dit is een maatstaf voor koopkrachtbehoud. Als gevolg van het met ingang van 1 januari 2015 gewijzigde FTK, heeft Bpf HiBiN in overleg met sociale partners, de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan de kwalitatieve risicohouding van het fonds vastgesteld.

In 2015 is de aanvangshaalbaarheidstoets (of wel de eerste haalbaarheidstoets) uitgevoerd en zijn grenzen vastgesteld waaraan in ieder geval moet worden voldaan. Bpf HiBiN moet jaarlijks vóór 1 juli een haalbaarheidstoets laten uitvoeren en de resultaten ervan evalueren. Met de jaarlijkse haalbaarheidstoets wordt beoordeeld in hoeverre het verwachte pensioenresultaat aansluit bij de oorspronkelijk aan de deelnemers gewekte verwachtingen. Jaarlijks wordt vanuit de feitelijk financiële positie van het fonds getoetst of het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau in voldoende mate aansluit bij de door het fonds gekozen ondergrens en of het pensioenresultaat op fondsniveau in het slechtweerscenario niet teveel afwijkt van het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau.

Het bestuur heeft vóór 1 juli 2023 de jaarlijkse haalbaarheidstoets uitgevoerd en besproken.

Toetsing pensioenresultaat

De uitkomsten van de HBT zijn hieronder weergegeven:

	Norm	Resultaat	Score
Mediaan pensioenresultaat vanuit feitelijke situatie	80%	82,1%	✓
Maximale relatieve afwijking ten opzichte van mediaan in geval van slechtweer scenario	35%	36,8%	✗

Uit de haalbaarheidstoets 2023 blijkt dat niet wordt voldaan aan de risicohouding op de lange termijn van Bpf HiBiN. Als bij een jaarlijkse haalbaarheidstoets blijkt dat niet wordt voldaan aan de risicohouding, dan moet Bpf HiBiN in overleg treden met sociale partners om te beoordelen of maatregelen genomen moeten worden.

De resultaten van de haalbaarheidstoets zijn door Bpf HiBiN voorgelegd aan sociale partners. In overleg met sociale partners zijn het beleid van het fonds en de ambitie van sociale partners niet aangepast. Wel is uiteindelijk de gedempte kostendekkende premie en feitelijke premie aangepast. Meer informatie hierover is opgenomen in paragraaf 5.2.2.

5.2.7. Evaluatie uitbestedingen

Het fonds heeft diverse malen overleg gevoerd met de uitbestedingspartijen over de dienstverlening overeenkomstig de contractafspraken of de service level agreement. Daarnaast heeft het bestuur op grond van analyses van de interne beheersingsrapportages waar nodig aanvullende vragen gesteld aan de uitbestedingspartijen over bepaalde aspecten van de kwaliteit van de beheersmaatregelen. De evaluaties van de uitbestedingspartijen hebben, behalve een extra monitoring in sommige situaties, geen aanleiding gegeven om de dienstverlening te beëindigen.

5.3 ZELFADMINISTRATIE BPF HIBIN

Het bestuur kan inmiddels terugkijken op een periode van ruim zeven jaren waarin het bestuursbureau van Bpf HiBiN de pensioenadministratie en financiële administratie heeft uitgevoerd.

5.3.1. Keuze nieuwe pensioenadministratiesysteem

Om de pensioenadministratie te kunnen voeren, maakt Bpf HiBiN als zelfadministrerend fonds gebruik van diverse softwaresystemen, zoals een pensioenadministratiesysteem en een pensioenuitkeringssysteem.

Kostenefficiënt en procesoptimalisatie

Onderdeel van de visie van Bpf HiBiN is een kwalitatief hoog niveau van dienstverlening waarbij de kosten voor het uitvoeren van de pensioenregeling voor het pensioenbeheer zo laag mogelijk zijn. Om de visie te realiseren is het de strategie van het fonds om de prestaties van uitbestedingspartijen, waaronder softwareleveranciers, te monitoren, te evalueren en waar nodig te innoveren om tot een betere uitvoering van de pensioenregeling te komen.

Het doel van Bpf HiBiN is om zoveel mogelijk te (gaan) werken met Straight Through Processing (STP), het verrichten van administratieve handelingen zonder menselijke interventies en automatische data-ontsluiting. Een ander aspect is procesoptimalisatie door ‘selfservice’ voor deelnemers, werkgevers en administratiekantoren om via een online-portaal zelf wijzigingen door te geven. Het kostenefficiënt maken van de pensioenadministratie draagt positief bij aan de pensioenopbouw van de deelnemers die zijn aangesloten bij Bpf HiBiN. Kostenbesparingen zijn een belangrijke drijfveer.

Nieuwe pensioenregeling onder aangepaste Pensioenwet

Voor de keuze van de nieuwe pensioenregeling onder de aangepaste Pensioenwet pensioenen, is een belangrijk aspect de technische uitvoerbaarheid van de (gekozen) pensioenregeling. Specifiek moet worden onderzocht welke aanpassingen nodig zijn in het huidige pensioenadministratiesysteem bij de keuze voor één van de pensioencontracten.

Voor de nieuwe premiereregeling moest de huidige softwareleverancier een nieuw pensioenadministratiesysteem ontwikkelen. Dit gold niet alleen voor Bpf HiBiN, maar voor alle pensioenfondsen die gebruik maken van dat pensioenadministratiesysteem.

Keuze pensioenadministratiesysteem

Het bestuur heeft eind 2022 een uitvraag gedaan bij verschillende softwareleveranciers van pensioenadministratiesystemen. Het bestuur heeft geconcludeerd dat er relatief weinig (van origine) Nederlandse softwareleveranciers beschikbaar zijn met kennis van pensioenfondsen en premieovereenkomsten.

Het bestuur heeft aan de hand van de beoordeling van de ontvangen informatie, opgevraagde referenties, een risicoanalyse (gebaseerd op de ‘good practice uitbestedingsbeleid’ van DNB) en een kostenoverzicht in februari 2023 besloten over te stappen naar het administratiesysteem AxyLife van Lumera.

Dit administratiepakket ondersteunt de overgang naar de nieuwe pensioenregeling dat wordt ingevoerd. De processen zijn volledig geautomatiseerd, zodat Bpf HiBiN een nog betere service kan bieden. Bovendien kunnen de kosten daardoor laag blijven.

Implementatie en monitoring

Samen met Lumera is door de medewerkers van de pensioenadministratie begin april 2023 gestart met de implementatie van AxyLife. Het doel was om per 1 januari 2024 zo volledig mogelijk operationeel te zijn. Belangrijk daarbij is de werking van de keyprocessen, zoals het kunnen betalen van de pensioenuitkeringen en het factureren van de premienota's. De CPC is periodiek geïnformeerd over de voortgang van het implementatieplan door een voortgangsrapportage.

Op basis van de voortgang, is door het bestuur op 15 december 2023 een akkoord gegeven voor het inrichten van de productieomgeving van AxyLife met een startdatum van 1 januari 2024. Per die datum is het fonds ook gestart met het administreren van de pensioengegevens in AxyLife. Voor het verdere verloop van het verdere proces wordt verwezen naar paragraaf 11.2.

5.3.2. Service Level Agreement

Het bestuur heeft in 2023 vier keer de SLA-rapportage ontvangen van het bestuursbureau waarin verslag werd gedaan over de gevoerde pensioen- en financiële administratie.

De bevindingen zijn consistent vergeleken met de voorgaande jaren. Er zijn, behalve de controle van aansluiting van verplichtgestelde ondernemingen en de controle op de loongegevens, geen achterstanden in de werkzaamheden. In 2023 is het, vanwege een aantal wijzigingen in de vergadercyclus en de werkzaamheden voor het nieuwe pensioenadministratiesysteem, niet altijd gelukt om de stukken voor een bestuursvergadering of commissievergadering conform de SLA aan te leveren.

Door het tijdig verzenden van de premienota's door het bestuursbureau en de monitoring daarvan is het betaaldedrag van de aangesloten werkgevers wederom (zeer) goed.

Het aantal klachten over de dienstverlening of geschillen over de inhoud van de pensioenregeling is nog steeds (erg) laag. Er is in het algemeen een vergelijkbaar aantal vragen, telefoongesprekken en e-mailverkeer met deelnemers en werkgevers ten opzichte van voorgaande jaren. Meer informatie over de klachten, geschillen of datalekken is opgenomen in de paragraaf 6.10.

5.3.3. Interne audits

De interne auditfunctie is belast met het uitvoeren van (interne) audits binnen de bedrijfsvoering van het fonds. Deze ziet vanaf een onafhankelijke positie toe op de opzet, het bestaan van en een adequate en doeltreffende werking van beheersmaatregelen ter waarborging van de integere en beheerste bedrijfsvoering.

Het bestuur van Bpf HiBiN heeft voor het jaar 2023 een audit jaarplan vastgesteld. Voor de pensioenadministratie zijn door de sleutelfunctiehouder interne audit specifieke audits gehouden op de processen behorend bij de onderdelen 'IT-Infrastructuur & informatiebeveiliging', 'cash & liquiditeitenbeheer' en 'AVG'. De eerste twee audits zijn een vervolg op een eerdere audit uit 2019 en 2021. De audit AVG heeft voor het eerst plaatsgevonden.

De conclusie van de interne audits is dat het niveau van beheersing van deze risico's op deze processen 'voldoende' of 'goed' zijn. Met een redelijke mate van zekerheid is door de sleutelfunctiehouder vastgesteld dat de belangrijkste beheersmaatregelen in opzet bestaan en dat de werking effectief is.

In aanvulling op de interne audits voor de pensioenadministratie hebben ook nog twee interne audits plaatsgevonden op de onderdelen 'uitbestedingsmanagement' en 'bestuur, beleid en besluitvorming'. Voor deze beide onderdelen is het niveau van beheersing van deze risico's op deze processen als 'goed' beoordeeld.

5.3.4. Waardeoverdrachten klein pensioen

Sinds 1 augustus 2019 is het proces van automatische waardeoverdracht van kleine pensioenen van kracht. Vanaf dat moment kunnen pensioenuitvoerders kleine pensioenen, die door een individuele baanwisseling ontstaan zijn, op of na 1 januari 2018, automatisch overdragen. Het gaat om pensioenbedragen van minder dan € 594,89 bruto per jaar (in 2023).

Er zijn echter enkele miljoenen kleine pensioenen die vóór 2018 zijn ontstaan en die pensioenuitvoerders, waaronder Bpf HiBiN, ook graag willen overdragen. Vanwege een wetswijziging is de mogelijkheid om deze pensioen over te dragen doorgeschoven naar 2023. In 2023 heeft Bpf HiBiN meer dan tweeduizend waardeoverdrachten van kleine pensioenen ontvangen voor actieve deelnemers. Halverwege 2023 zijn er meer dan drieduizend uitgaande waardeoverdrachten van gewezen deelnemers overdragen naar andere pensioenuitvoerders.

5.3.5. Verplichtstelling, verleende vrijstellingen en hoger beroep

Op aanvraag van sociale partners kan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds verplichtstellen. Bpf HiBiN is een verplicht gesteld bedrijfstakpensioenfonds en heeft zodoende de wettelijke taak de verplicht gestelde pensioenregeling voor de groothandel in bouwmaterialen uit te voeren. In het verplichtstellingsbesluit wordt de sector of branche gedefinieerd waarvoor de verplichte pensioenregeling geldt en daarmee de reikwijdte van de werkingssfeer. De tekst van de verplichtstelling is opgesteld door de sociale partners. Het doel van het verplichtstellen van een pensioenregeling is het creëren van collectiviteit, solidariteit en schaalvoordeel ten behoeve van een goed en betaalbaar pensioen voor alle werknemers binnen de sector/branche.

Het systeem van de verplichtstelling werkt alleen als ondernemingen, waarvan de bedrijfsactiviteiten onder de reikwijdte van de verplichtstelling vallen, zich bij Bpf HiBiN melden zodat zij kunnen worden aangesloten. Ondernemingen (werkgevers) hebben de plicht te onderzoeken of zij zich bij Bpf HiBiN moeten aansluiten. Als dit voor een onderneming onduidelijk is, moet deze Bpf HiBiN ook benaderen, zodat het fonds hierover duidelijkheid kan scheppen. Bpf HiBiN heeft zelf, in het belang van alle deelnemers, een inspanningsplicht om ten onrechte niet aangesloten werkgevers op te sporen. Dergelijke werkgevers worden alsnog aangesloten en moeten met terugwerkende kracht premie betalen. Bpf HiBiN moet deze premies innen en desnoods de invordering daarvan met een bij wet bepaald dwangbevel afdwingen. Op deze wijze waarborgt Bpf HiBiN de collectiviteit, solidariteit en het schaalvoordeel van een goed en betaalbaar pensioen en wordt voorkomen dat werknemers in de toekomst pensioen kunnen claimen waarvoor geen premie is afgedragen ('geen premie, wel recht').

Aanvangsleeftijd naar 18 jaar

Een van de grote veranderingen van de aangepaste Pensioenwet is dat werknemers vanaf 1 januari 2024 pensioen gaan opbouwen vanaf de leeftijd 18 jaar in plaats van 21 jaar. Om deze reden is het verplichtstellingsbesluit aangepast.

Handhavingsactiviteiten verplichtstelling

De handhaving van de verplichtstelling is er op gericht om het risico van 'geen premie, wel recht' te verkleinen. Dit risico bestaat voor alle deelnemers bij Bpf HiBiN. Hiervan is sprake als voor de (gewezen) deelnemer die recht heeft op pensioen, geen premie is afgedragen omdat de werkgever onterecht niet aangesloten was bij het fonds.

De werkzaamheden voor de verplichtstelling, worden door het bestuursbureau uitgevoerd, waarbij onder andere gebruik gemaakt wordt van het Handelsregister van de Kamer van Koophandel om na te gaan of werkgevers onder de reikwijdte van de verplichtstelling vallen. In het jaar 2023 zijn:

- 114 werkgevers benaderd in verband met een mogelijke aansluitplicht;
- 48 werkgevers aangesloten bij Bpf HiBiN.

Verder zijn bij de reeds eerder aangesloten werkgevers, door middel van looncontroles, controles op juistheid en volledigheid van de aangeleverde gegevens uitgevoerd. Er zijn geen boetes opgelegd naar aanleiding van de looncontroles. Ook zijn geen boetes opgelegd in verband met te late aanlevering van de loongegevens.

Rechtszaken en verleende vrijstellingen

In het jaar 2023 zijn geen rechtszaken gevoerd door Bpf HiBiN. Aan één werkgever is een afloopvrijstelling verleend tot 31 december 2023, waarna de aansluiting per 1 januari 2024 is geëffectueerd.

Verzoeken geen premie, wel recht

Bpf HiBiN heeft in het jaar 2023 géén verzoeken 'geen premie, wel recht' ontvangen.

5.3.6. Cybersecurity

DNB ziet informatiebeveiliging en daarmee samenhangende cyberrisico's als een strategisch risico bij financiële instellingen. DNB vindt dat pensioenfondsen moeten kunnen aantonen dat de informatiebeveiliging op orde is en regelmatig de cyberweerbaarheid testen.

Het onderwerp IT en beveiliging is een vast onderwerp op de agenda van het bestuur en periodiek wordt een onderzoek uitgevoerd naar de beveiliging bij het fonds.

Verbetering informatiebeveiliging

Naar aanleiding van een onderzoek naar de informatiebeveiliging bij Bpf HiBiN zijn in het eerste kwartaal van 2023 verbeteringen uitgevoerd door een externe partij.

Security awareness training

Om actuele cyberdreigingen beter te herkennen en te weerstaan is besloten om een security awareness training te organiseren voor de leden van het bestuur, het verantwoordingsorgaan, de raad van toezicht en de medewerkers van het bestuursbureau.

Deze training is er op gericht om het (online) gedrag van mensen te veranderen. Een sterke ‘security cultuur’ is een continu proces van bewustmaken, oprispen, meten, evalueren en herhalen. Het programma bestaat uit een combinatie van een klassikale training en een awareness e-learning. Zo blijft het bewustwordingstraject en wordt de gedragsverandering minimaal een jaar actief gestimuleerd. Het bestuursbureau heeft eind 2023 de klassikale training gevolgd. De training voor de andere personen moet nog plaatsvinden. De e-learning start voor iedereen in 2024.

5.4 VOORBEREIDING AANGEPASTE PENSIOENWET

Op 30 mei 2023 heeft de Eerste Kamer het wetsvoorstel ‘Wet toekomst pensioenen’ aangenomen. Met ingang van 1 juli 2023 is de huidige Pensioenwet aangepast. De uiterste datum waarop kan worden overgegaan naar de nieuwe pensioenregeling is 1 januari 2028.

Stappenplan implementatie nieuwe pensioenregeling

De implementatie van de nieuwe pensioenregeling is een complex en langdurig traject. Op basis van de aangepaste Pensioenwet moet het bestuur van Bpf HiBiN tot een (eigen) tijdspad te komen voor de implementatie van de nieuwe premieovereenkomst. Er moeten belangrijke keuzes worden gemaakt, onder meer over de vorm en invulling van de nieuwe pensioenregeling, de wijze van uitvoering en de tijdslijnen.

Daarom heeft het bestuur van Bpf HiBiN een stappenplan opgesteld. Dit stappenplan geeft de aanpak weer van Bpf HiBiN om te zorgen voor een gestructureerd, zorgvuldig en tijdig proces van ontwerp, besluitvorming, transitie en implementatie van de aangepaste Pensioenwet. De aanpak raakt zowel de invulling van de door sociale partners gekozen premieregeling als het beleid, de uitvoering en de uitbesteding van Bpf HiBiN.

Op basis van de huidige inzichten heeft het fonds zich ten doel gesteld om per 1 januari 2026 over te gaan naar de nieuwe solidaire premieregeling. Het bestuur bespreekt de ontwikkelingen van de voortgang tijdens iedere bestuursvergadering.

Stand van zaken invulling solidaire premieregeling

Om de diverse stappen te stroomlijnen, heeft het bestuur de Commissie Toekomst Pensioenen (CTP) ingesteld. De CTP bestaat uit bestuursleden van Bpf HiBiN, een afvaardiging van sociale partners en de directeur van Bpf HiBiN, die als voorzitter van de commissie optreedt.

De CTP heeft in 2023 vijf keer vergaderd. Vaste onderdelen van deze bijeenkomsten zijn het bespreken van de stand van zaken van het wetgevingsproces, de huidige pensioenregeling en de keuzes voor de inhoud van de solidaire premieregeling (SPR).

Sociale partners hebben in 2022 de keuze gemaakt voor de SPR, met een beoogde overgangsdatum van 1 januari 2026. De doelstellingen voor 2023 richtten zich met name op het vaststellen van de hoogte van de premie versus de ambitie die sociale partners voor ogen hebben met de nieuwe pensioenregeling. Daarnaast is de vorm en inhoud van het nabestaandenpensioen (voor partner en wezen) uitgebreid behandeld. Tot slot is aan sociale partners gevraagd wat het doel voor de solidariteitsreserve moet zijn.

Belangrijke mijlpaal daarbij is dat op 1 september 2024 door sociale partners een concept transitieplan opgesteld moet zijn. Door het bestuur van Bpf HiBiN is bij sociale partners er sterk op aangedrongen om tijdig besluiten te nemen over de inhoud van de SPR. In reactie daarop heeft het bestuur begin mei 2024 het concept transitieplan ontvangen. De verwachting is dat op 1 oktober 2024 het transitieplan definitief af is.

Risicopreferentieonderzoek

Eind 2023 is door het fonds voor het vaststellen van de risicohouding een onderzoek uitgezet onder de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden, het zogenaamde risicopreferentieonderzoek (RPO).

Met de komst van de SPR staat Bpf HiBiN voor belangrijke beleidskeuzes. Daarvoor is inzicht in de risicohouding van de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden nodig. Naast het RPO zijn de deelnemerskarakteristieken en wetenschappelijk onderzoek van belang om te risicohouding te bepalen.

Het is meteen een goed moment om er ook achter te komen hoe er door deelnemers wordt gedacht over solidariteit, risico's en keuzevrijheid. Samen met Montae heeft het bestuur een RPO gehouden in de vorm van een enquête. Op die manier kan het fonds onderbouwde keuzes maken bij de overgang naar de nieuwe pensioenregeling, de risicohouding, de ALM-studie en het strategisch beleggingsbeleid. Het onderzoek is eind 2023 gestart en begin 2024 gesloten. In de eerste helft van 2024 is het bestuur aan de slag gegaan met de uitkomsten hiervan.

Verkenning beleggingsbeleid voor solidaire premieregeling

Het bestuur van het fonds is in 2023 gestart met een verkenning van het beleggingsbeleid behorend bij een solidaire premieregeling. Het bestuur heeft hierover zes keer vergaderd. Eind 2023 zijn alle verkennende stappen voor het bepalen van het uiteindelijke beleid doorlopen en is voldoende kennis vergaard om de financiële opzet van de SPR vast te kunnen stellen.

Dit betekent dat het bestuur met de uitkomsten van het RPO de risicohouding kan gaan vaststellen. De risicohouding vormt namelijk de basis voor het inrichten van de SPR en de beleidskeuzes. De verwachting is dat het bestuur in 2024 een besluit kan nemen over het nieuwe beleggingsbeleid.

5.5 DATAKWALITEIT PENSIOENADMINISTRATIE EN SPR

Bpf HiBiN wil voor alle (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers binnen de sector handel in bouwmaterialen een betrouwbaar, toekomstbestendig en klantgericht fonds zijn, met een kwalitatief hoog niveau van dienstverlening. Alle belanghebbenden moeten erop kunnen vertrouwen dat de pensioenadministratie door Bpf HiBiN op correcte wijze wordt uitgevoerd.

Onderdeel van de strategie van Bpf HiBiN is het streven naar een hoogwaardige datakwaliteit. In de praktijk betekent dit dat Bpf HiBiN erop toeziet dat:

- pensioenaanspraken juist zijn geadministreerd;
- pensioenaanspraken alleen na autorisatie kunnen worden gewijzigd;
- pensioenaanspraken duidelijk worden gecommuniceerd;
- pensioenaanspraken periodiek worden gecontroleerd.

Een goede datakwaliteit zorgt voor een beperking van klachten en geschillen, verlichting van administratieve werkzaamheden, verlaging van de kosten en verhoging van de overdraagbaarheid van data.

Bpf HiBiN heeft beleid opgesteld op het gebied van datakwaliteit dat rekening houdt met wet- en regelgeving en normenkaders en is onder andere gebaseerd op de ‘Good Practice Robuuste Pensioenadministratie’ van DNB.

Datakwaliteit en overgang naar SPR

Bpf HiBiN moet kunnen aantonen dat de datakwaliteit voor, tijdens en na de overgang naar de SPR geborgd is. Hoewel het fonds altijd veel tijd en aandacht heeft besteed aan het waarborgen van de juistheid en volledigheid van de informatie in de pensioenadministratie, heeft het fonds een onderzoek laten uitvoeren naar de datakwaliteit. Daarnaast zijn de sleutelfunctiehouder interne audit en een externe accountant gevraagd om het proces voor de datakwaliteit van het fonds te beoordelen.

Kader datakwaliteit

Het onderzoek en de beoordeling van de datakwaliteit is gebaseerd op het gepubliceerde ‘Kader datakwaliteit’ van de Pensioenfederatie. Dit kader is opgesteld om pensioenuitvoerders te faciliteren om de datakwaliteit op een consistente en aantoonbare wijze te onderbouwen en te borgen wat van belang is voor de transitie naar de aangepaste Pensioenwet.

Onderzoek datakwaliteit

Een belangrijk onderdeel bij de transitie is het zogenaamde ‘invaren’, waarbij aanspraken omgezet worden naar persoonlijke vermogens. Onjuistheden in de data in de pensioenadministratie kunnen leiden tot fouten in de verdeling, waardoor een deelnemer te veel of te weinig toegerekend krijgt uit het collectieve pensioenvermogen. Daarom is het cruciaal dat de data in de pensioenadministratie op orde is en door het fonds expliciet kan worden aangetoond dat relevante data juist, volledig en reproduceerbaar is.

Het bestuur heeft eind 2022 besloten om de pensioendata in de pensioenadministratie te laten onderzoeken door een externe organisatie met kennis van het verbeteren van datakwaliteit. Door deze organisatie is een rekenmodule ontwikkeld voor het narekenen van de pensioenaanspraken bij Bpf HiBiN. Vanwege de complexiteit om een volledige en correcte aansluiting te maken met de pensioenadministratie van het fonds en om de pensioenaanspraken na te kunnen rekenen heeft het onderzoek in 2023 langer geduurd dan verwacht. Het onderzoek is in mei 2024 afgerond. Hierna gaat het fonds aan de slag met de uiteindelijke eventuele bevindingen.

Beoordeling sleutelfunctiehouder interne audit

Met de sleutelfunctiehouder interne audit is vanwege de overgang naar de SPR afgesproken in 2024 twee specifieke audits uit te voeren. De eerste audit betreft het administreren bij arbeidsongeschiktheid van een deelnemer. Daarnaast wordt een audit datakwaliteit uitgevoerd. Deze audit zal beoordelen hoe door Bpf HiBiN invulling wordt gegeven aan het ‘Kader datakwaliteit’ van de Pensioenfederatie.

Externe accountant

Ook is in 2023 een externe accountant, niet zijnde EY, aangesteld om de overeengekomen specifieke werkzaamheden (agreed upon procedures, hierna AUP) te verrichten voor de datakwaliteit. De werkzaamheden zijn gebaseerd op het voorbeeld AUP werkprogramma Datakwaliteit zoals gepubliceerd door de beroepsorganisaties voor accountants (NBA) en IT-auditors (NOREA).

Het rapport van feitelijke bevindingen, een Standaard 4400, van de accountant moet het bestuur mede in staat stellen zich een oordeel te vormen over de juistheid en volledigheid van de gegevens in de pensioenadministratie die nodig zijn voor het invaren. De AUP wordt vanaf augustus 2024 uitgevoerd.

Sleutelfunctiehouder risicobeheer en actuarieel

De sleutelfunctiehouder risicobeheer en actuarieel heeft een belangrijke rol en verantwoordelijkheid in de te doorlopen stappen voor het onderzoek datakwaliteit. Naast het beoordelen van risico- en data-analyses, risicogroepen en opgestelde rapportages, geeft de sleutelfunctiehouder een opinie af over de datakwaliteit die het bestuur meeneemt in definitieve besluitvorming.

5.6 KEUZE BEGELEIDING

Met de aanpassing van de Pensioenwet is de wettelijke keuzebegeleiding voor deelnemers geïntroduceerd. Het is in het belang van deelnemers dat die goed worden begeleid bij het maken van de verschillende keuzes. Het maken van keuzes is complex en een niet passende keuze kan leiden tot teleurstellingen over het pensioen.

Bpf HiBiN heeft een beleid keuzebegeleiding vastgesteld, een keuzeomgeving ingericht en de interne organisatie daarop aangepast. Met de initiële inrichting van de keuzebegeleiding is rekening gehouden met de hoogte van de huidige pensioenuitkeringen en de al beschikbare gegevens over de kenmerken van groepen deelnemers. Bijvoorbeeld de hoogte van het opgebouwde pensioen, de leeftijd van de deelnemer en het al dan niet de aanwezig zijn van een partner. Daarnaast is rekening gehouden met de mogelijkheden op basis van het pensioenadministratiesysteem, de bemensing, het deelnemersportaal en de website.

Op basis van deze informatie is door het bestuur de keuzebegeleiding gelimiteerd tot het maken van een passende keuze, binnen de pensioenregeling bij Bpf HiBiN. De keuzebegeleiding strekt niet zo ver, dat de gehele financiële positie van de deelnemer meegenomen moet worden.

De keuzeomgeving kan in de toekomst worden aangepast. Voor het fonds is het verbeteren van keuzebegeleiding een continu proces van inrichten, uitvoeren, monitoren, evalueren en indien nodig verbeteren. Zo komt er vanaf het tweede kwartaal 2024 een pensioenplanner beschikbaar wat deelnemers, samen met medewerkers van het bestuursbureau, beter in staat stelt om keuzes te maken.

6

GOED PENSIOENFONDSBESTUUR (PENSION FUND GOVERNANCE)

6.1 INLEIDING

De ontwikkelingen in wet- en regelgeving worden door het bestuur nauwgezet gevolgd. Voor het fonds relevante wijzigingen worden geanalyseerd door het bestuursbureau en de opvolging wordt besproken in de commissie- en bestuursvergaderingen.

In dit hoofdstuk wordt aandacht besteed aan de wijze waarop Bpf HiBiN goed pensioenfondsbestuur vorm geeft. Naast de Code Pensioenfondsen worden ook onderwerpen als bestuurlijke effectiviteit, deskundigheid en het beloningsbeleid besproken.

6.2 ZELFEVALUATIE BESTUUR

Bij zelfevaluatie gaat het om het functioneren van het bestuur als geheel, van de individuele bestuursleden afzonderlijk en het functioneren van de commissies. Doel van de zelfevaluatie is de kwaliteit van het bestuur in stand te houden en zo mogelijk te verbeteren. Het bestuur toetst periodiek zijn geschiktheid, al dan niet met behulp van een externe partij.

In 2023 heeft het bestuur een zelfevaluatie gehouden met behulp van een externe partij. Onderdelen van de zelfevaluatie waren:

- het evalueren van het functioneren en de effectiviteit van het bestuur en bestuurlijke commissies;
- het analyseren van de samenstelling van het bestuur;
- het maken van een vertaling naar individuele leerdoelen voor het bestuur.

In aanvulling hierop zijn de bestuursleden ook gevraagd om een aantal vragen te beantwoorden over belangenverstrengeling, diversiteit, het risicobewustzijn en het huidige bestuursmodel. Daarnaast zijn ook de uitkomsten van de evaluaties van de verschillende commissies ingebracht.

6.3 BESTUURLIJKE EFFECTIVITEIT, GESCHIKTHEID EN DESKUNDIGHEIDSBEVORDERING

Het bestuur zorgt voor geschiktheid, complementariteit en continuïteit binnen het bestuur. Daarvoor maakt het fonds gebruik van een aantal documenten.

Geschiktheidsplan

Het bestuur toetst de geschiktheid van de bestuursleden bij het aantreden en gedurende het bestuurslidmaatschap. In 2023 is een nieuw geschiktheidsplan en zijn per bestuursfunctie nieuwe profielschetsen opgesteld. In het geschiktheidsplan is een programma voor permanente educatie van bestuursleden opgenomen dat waarborgt dat de geschiktheid van bestuursleden op peil blijft en waar nodig wordt verbreed of ontwikkeld.

De geschiktheid wordt jaarlijks getoetst (zelfevaluatie) voor individuele bestuursleden en het bestuur als geheel. De uitkomsten zijn vastgelegd in een geschiktheidsmatrix.

Geschiktheids- en competentiematrix

In een geschiktheidsmatrix is vastgelegd over welke deskundigheid de individuele bestuursleden en het bestuur als geheel (moeten) beschikken en op welke wijze de deskundigheid wordt bevorderd, eventueel door middel van een opleidingsplan. Uitgangspunt is dat de bestuursleden over voldoende kennis, inzicht en oordeelsvorming beschikken om hun taken te volbrengen.

Naast kennis is er aandacht voor de competenties van de individuele bestuursleden en het bestuur als geheel. De aanwezige competenties zijn vastgelegd in de competentiematrix.

De bestuursleden volgen specifieke (interne) pensioenopleidingen en wonen themabijeenkomsten bij van de Pensioenfederatie, DNB, de AFM en andere partijen.

Profielschets

Om de kwaliteit van het functioneren te kunnen waarborgen werkt Bpf HiBiN met profielschetsen voor bestuursleden, leden van de raad van toezicht en leden van het verantwoordingsorgaan. Deze profielschetsen zijn in 2023 geactualiseerd en worden verstrekt aan de voordragende, goedkeurende en benoemende organisaties en dienen als leidraad bij de voordracht en benoeming van nieuwe functionarissen. Potentiële kandidaten kunnen zich op basis van het functieprofiel vooraf een volledig beeld vormen van de functie, de gevraagde inzet en deskundigheid, competenties, functie-eisen en verantwoordelijkheden.

Opvolgingsplan

Een ander onderdeel van het geschiktheidsplan is het opvolgingsplan. Bestuursleden moeten vanaf dag één geschikt zijn voor hun functie. Dit betekent dat het bestuur moet anticiperen op de invulling van (onvoorzien) opvallende bestuursfuncties. Vanwege deze eis van onmiddellijke geschiktheid van een kandidaat heeft het bestuur een opvolgingsplan opgesteld en kan het fonds werken met aspirant-bestuursleden.

6.4 COMPLIANCE

Onder compliance wordt het geheel van maatregelen verstaan dat zich richt op de implementatie, handhaving en naleving van externe wet- en regelgeving, en op interne procedures en gedragsregels om te voorkomen dat de reputatie en de integriteit van Bpf HiBiN worden aangetast. Bpf HiBiN hecht groot belang aan een deugdelijk fondsbestuur en een goede naleving van interne en externe regels. Het fonds ziet compliance als een belangrijke schakel in de visie om een betrouwbaar fonds te zijn.

Compliance beleid

Voor het fonds is het belangrijk dat sprake is van adequaat bestuur en een goed evenwicht tussen de (controle)functies bij het fonds. Bpf HiBiN beschikt over een compliance beleid. Het compliance beleid beschrijft de definitie, de doelstellingen, de scope, de taken en verantwoordelijkheden van de betrokken personen en partijen voor het in stand houden van een integere organisatie en bedrijfsvoering.

Actualisatie gedragscode

Het fonds heeft een gedragscode die moet worden nageleefd door de leden van het bestuur, de raad van toezicht, het verantwoordingsorgaan en andere aan het fonds verbonden personen. Doel van deze gedragscode is het stellen van regels en richtlijnen om belangenconflicten tussen het fonds en betrokkenen in bijvoorbeeld privésituaties en nevenfuncties te voorkomen. Daarnaast staat in de gedragscode hoe moet worden omgegaan met vertrouwelijke informatie van het fonds. De gedragscode bevordert de transparantie en zorgt ervoor dat alle betrokkenen, ook voor hun eigen bescherming, duidelijk weten wat wel en niet geoorloofd is. Elke betrokkene verklaart schriftelijk de gedragscode te zullen naleven.

Onderdeel van de gedragscode is een regeling melding onregelmatigheden (incidentenregeling) en een klokkenluidersregeling. Deze maken duidelijk hoe gedragingen en gebeurtenissen die aan het fonds schade kunnen toebrengen, moeten worden gemeld en hoe deze meldingen worden behandeld. Een klokkenluider zal geen schade ondervinden van het feit dat hij een onregelmatigheid meldt. Als vertrouwenspersoon is de compliance officer benoemd.

Nevenfuncties van bestuursleden, raad van toezicht en verantwoordingsorgaan worden vastgelegd. In 2023 is de gedragscode van Bpf HiBiN voor het laatst geactualiseerd. In deze gedragscode is het of en wanneer melden respectievelijk goedkeuren van nevenfuncties verduidelijkt. De gewijzigde gedragscode treedt in werking per 1 januari 2024.

Compliance officer

De compliance officer heeft in mei 2024 aan het bestuur zijn bevindingen over de naleving van de gedragscode in 2023 gerapporteerd. De compliance officer geeft in het rapport over 2023 aan dat de gedragscode is nageleefd.

De rol van de compliance officer werd tijdens het boekjaar vervuld door de heer E. Schneider (KPMG). Naast de jaarlijkse beoordeling van de correcte naleving van de gedragscode door alle betrokkenen via een vragenlijst

en het uitoefenen van de functie van vertrouwenspersoon, monitort de compliance officer of Bpf HiBiN alle nieuwe wet- en regelgeving heeft geïdentificeerd. Daarnaast wordt op basis van ontwikkelingen op wettelijk en maatschappelijk gebied een jaarplan opgesteld met relevante activiteiten. Ook worden door de compliance officer periodiek activiteiten gehouden voor het bestuur om het bewustzijn van compliance en integriteit te vergroten. Het bestuur streeft er naar om een keer in de twee jaar compliance awareness sessie te laten plaatsvinden met het bestuur, raad van toezicht, verantwoordingsorgaan en medewerkers van het bestuursbureau van Bpf HiBiN.

6.5 PRINCIPES VOOR BEHEERST BELONINGSBELEID

Bpf HiBiN onderschrijft de Principes voor beheerst beloningsbeleid. Het doel van deze Principes is 'perverse beloningsprikkels' bij financiële ondernemingen en pensioenfondsen tegen te gaan. Het bestuur heeft in 2023 het beloningsbeleid voor het laatst geëvalueerd en vastgesteld dat een aanpassing nodig is om voor eventuele aspirant-bestuursleden de beloning vast te stellen. De voorzitter, vicevoorzitter en directeur van het fonds onderzoeken in 2024 het beloningsbeleid ter voorbereiding van verdere evaluatie.

6.6 CODE PENSIOENFONDSEN

De Code Pensioenfondsen heeft tot doel het functioneren van de besturen van pensioenfondsen te verbeteren en inzichtelijker te maken. De Code Pensioenfondsen werkt volgens het 'pas toe of leg uit'-principe. Bpf HiBiN volgt de principes van de Code. Bepalend voor de werking van de Code is hoe de pensioenfondsen met de intenties van de Code omgaan en niet de mate waarin ze die naar de letter naleven. Dat betekent dat er ruimte is om af te wijken van de normen, mits dit weloverwogen gebeurt. Het volledig volgen van alle normen uit de Code is dus niet verplicht. Wel wordt ieder pensioenfonds geacht aan te kunnen geven waarom ze bepaalde afwijkende keuzes hebben gemaakt.

Het fonds past de normen van de Code vrijwel volledig toe. Voor zover het fonds afwijkt van de normen van de Code wordt dit hierna per norm toegelicht.

Scheve stemverhouding

De Code kent als belangrijk principe bij besluitvorming dat elk bestuurslid stemrecht heeft. In het bestuur van Bpf HiBiN heeft ieder lid één stem. Bij afwezigheid van een bestuurslid wordt, indien mogelijk, een volmacht gegeven aan een ander bestuurslid.

Het bestuur van Bpf HiBiN kan alleen dan rechtsgeldig een besluit nemen als tenminste één werknemers- en één werkgeversbestuurslid aanwezig of vertegenwoordigd is.

Beloningsbeleid

Het beloningsbeleid voor het bestuur is niet van toepassing op de directeur van het bestuursbureau. De directeur is niet medebeleidsbepalend. Met de directeur is een arbeidsovereenkomst gesloten voor onbepaalde tijd.

Diversiteitsbeleid

Bpf HiBiN voldoet niet voor alle organen aan alle criteria die volgens de Code in het kader van diversiteitsbeleid worden gehanteerd. Zie hiervoor de volgende paragraaf.

Een overzicht van alle normen van de Code is opgenomen in bijlage 3 bij dit verslag. Eind 2023 is de Code aangepast vanwege maatschappelijke ontwikkelingen waaronder de aanpassing van de Pensioenwet. Het bestuur heeft de gewijzigde Code beoordeeld en geconcludeerd dat beperkte aanpassingen nodig zijn om de Code na te leven. Het bestuur heeft tot eind 2024 de tijd om eventuele aanpassingen te doen in hun beleid.

6.7 DIVERSITEITSBELEID

De Code Pensioenfondsen stelt kwantitatieve normen aan de samenstelling van het bestuur en het verantwoordingsorgaan. In elk orgaan moeten mannen, vrouwen en personen onder en boven de 40 jaar plaats hebben. Ook al blijkt uit een onderzoek door de Monitoringcommissie Code Pensioenfondsen dat deelnemers en pensioengerechtigden diversiteit niet heel belangrijk vinden, sluit het bestuur met het diversiteitsbeleid aan bij de Code Pensioenfondsen en streeft ernaar dit beleid ook (indien mogelijk) toe te passen op de samenstelling van de raad van toezicht.

Het diversiteitsbeleid is in 2020 vastgesteld en uitgebreid met een stappenplan. De doelstelling bij samenstelling van het bestuur en het verantwoordingsorgaan is dat rekening wordt gehouden met de opbouw van het deelnemersbestand van Bpf HiBiN. Het diversiteitsbeleid wordt door alle fondsorganen breed gedragen.

Ultimo 2023 voldoet het bestuur aan de normen voor de samenstelling van een lid dat jonger is dan 40 jaar. Ook wordt voldaan aan de norm voor een vrouw in het bestuur.

Het verantwoordingsorgaan van Bpf HiBiN voldoet niet aan de gestelde normen van het diversiteitsbeleid. Wel wordt voldaan aan de norm voor een vrouw in het verantwoordingsorgaan, maar de leden zijn allen (ruim) ouder dan 40 jaar.

Ook de huidige samenstelling van de raad van toezicht voldoet niet aan de normen. Ook hier wordt wel voldaan aan de norm voor een vrouw in de raad van toezicht. De leden van de raad van toezicht zijn allen ouder zijn dan 40 jaar.

Voor het bestuur, verantwoordingsorgaan en raad van toezicht geldt dat wordt voldaan aan het achterliggende doel van het diversiteitsbeleid om complementair (cultuur, zienswijzen en persoonlijkheden) te zijn.

6.8 STATUTEN, REGLEMENTEN EN ACTUARIËLE EN BEDRIJFSTECHNISCHE NOTA

In het jaar 2023 zijn het pensioenreglement en de abtn gewijzigd. De statuten zijn ongewijzigd gebleven.

Pensioenreglement 2023 voor de basispensioenregeling

Het Pensioenreglement 2023 is met behulp van een externe partij grondig herschreven naar zoveel mogelijk taalniveau B1. Jargon en afkortingen, zijn waar het kon, vermeden. Inhoudelijk zijn in het pensioenreglement 2023 de volgende wijzigingen opgenomen:

- uitbreiding begrip partner; ook samenwoners zonder samenlevingsovereenkomst kunnen (onder voorwaarden) in aanmerking komen voor het partnerpensioen;
- uitbreiding begrip kind; ook stiefkinderen van samenwoners vallen hier onder;
- uitbreiding dekking wezenpensioen; tijdens bepaalde vormen van verlof is het partnerpensioen en wezenpensioen bij overlijden tot maximaal 18 maanden gedekt.

Actuariële en bedrijfstechnische nota (abtn)

De abtn van het fonds wordt jaarlijks geactualiseerd en is per 18 december 2023 opnieuw vastgesteld door het bestuur.

6.9 COMMUNICATIE

Het communicatiebeleid van het fonds ligt vast in het communicatiebeleidsplan 2021-2023. Het beleidsplan beschrijft welke speerpunten in het communicatiebeleid voor de periode 2021-2023 door het fonds zijn vastgesteld en welke doelstellingen Bpf HiBiN wil bereiken. De aangepaste Pensioenwet en met name het traject tot aan de ingangsdatum van deze wet, vormt een belangrijk onderdeel van het communicatiebeleid.

Communicatiejaarplan 2023

Het communicatiebeleid vormt de basis voor een jaarlijks communicatiejaarplan. Hierin worden de concrete plannen en doelstellingen voor het komende jaar beschreven. Voor 2023 is het fonds verder gegaan op de in 2022 ingeslagen weg.

Wet- en regelgeving

Pensioencommunicatie moet voldoen aan wet- en regelgeving. Die houdt in dat pensioencommunicatie ervoor moet zorgen dat de deelnemer weet hoeveel pensioen hij of zij kan verwachten, kan nagaan of dat genoeg is en zich bewust is van de risico's. De deelnemer moet ook kunnen zien welke keuzemogelijkheden hij of zij heeft. De schriftelijke communicatie naar (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden en de uitingen op de website van het fonds, voldoen aan de wettelijke eisen.

Vergroten eenvoud en begrijpelijkheid

In juni 2023 is de nieuwe website van het fonds 'live' gegaan. Er worden structureel nieuwsberichten op de website en op LinkedIn geplaatst met uitleg over een onderwerp. Ook een groot deel van de standaardbrieven is herschreven met als uitgangspunten begrijpelijk, bondig en fris.

Vergroten betrokkenheid

Het fonds streeft er naar om structureel halfjaarlijkse bijeenkomsten 'Bijna met Pensioen' bij Bpf HiBiN te organiseren. In 2023 zijn twee bijeenkomsten gehouden, die elk zeer positief zijn beoordeeld. Daarnaast organiseert het fonds periodiek pensioeninformatiebijeenkomsten op locatie bij aangesloten werkgevers en jaarlijks een informatiebijeenkomst voor werkgevers en medewerkers HR.

In 2023 heeft het fonds vijf bijeenkomsten op locatie verzorgd en in juni 2023 vonden meer mensen dan in 2022 hun weg naar de jaarlijkse werkgeversbijeenkomst. Ook deze bijeenkomsten werden op hun beurt erg enthousiast ontvangen en gewaardeerd.

Ook loopt er een goede samenwerking met Koninklijke Hibin, zodat nieuws vanuit het fonds standaard gedeeld wordt in de digitale nieuwsbrieven en in voorkomende gevallen op de LinkedIn-pagina van Koninklijke Hibin.

Deelnemersportaal

Alle deelnemers hebben toegang tot het deelnemersportaal. De Uniforme Pensioenoverzichten (UPO's) vanaf 2017 zijn in het deelnemersportaal opgeslagen en daardoor altijd beschikbaar voor de deelnemer. Dit geldt ook voor belangrijke brieven zoals de start- en stopbrieven. Persoonlijke brieven over pensionering of overlijden worden voorlopig nog per post verstuurd, zoals ook brieven over de hoogte van het opbouwpercentage en de toeslagverlening.

Bpf HiBiN blijft het gebruik van het deelnemersportaal stimuleren. Met ingang van het tweede kwartaal 2024 komt er een nieuw deelnemersportaal, inclusief een pensioenplanner.

Pensioenregister

Bpf HiBiN levert vier keer per jaar een bestand aan bij het Pensioenregister. Hierin staan alle opgebouwde en bereikbare pensioenaanspraken in drie verschillende toekomstscenario's. Door in te loggen op mijnpensioenoverzicht.nl is het voor deelnemers inzichtelijk welk bedrag zij aan ouderdomspensioen kunnen verwachten bij pensionering. De bedragen worden berekend via de Uniforme Rekenmethodiek (URM volgens een pessimistisch, neutraal en optimistisch scenario).

Communicatiebeleidsplan 2024-2026

Eind 2023 is het communicatiebeleidsplan 2024-2026 door het bestuur vastgesteld. De basis daarvoor is de missie, visie en strategie van het fonds. Het fonds heeft naast speerpunten ook doelen gesteld voor de komende drie jaar en hoe het die doelen wil behalen. Daarbij wordt gefocust op de doelgroepen en de kaders die de wet- en regelgeving stellen. De aangepaste Pensioenwet per 1 juli 2023 en de overgang naar een nieuw pensioenadministratiesysteem vormen een belangrijk onderdeel van het communicatiebeleid. Het nieuwe pensioenadministratiesysteem zorgt voor meer en betere mogelijkheden voor digitale communicatie.

6.10 KLACHTEN EN GESCHILLEN

Het bestuur van Bpf HiBiN is van mening dat het op een deelnemersvriendelijke en transparante manier omgaat met een klacht. Daarom volgt Bpf HiBiN de gedragslijn 'Goed omgaan met klachten' van de Pensioenfederatie. In 2022 heeft Bpf HiBiN een klachten- en geschillenbeleid opgesteld.

Klachten- en geschillenreglement

Na de vaststelling van dit beleid is in begin 2023 het klachten- en geschillenreglement aangepast aan dit beleid en aan bovengenoemde gedragslijn. Het klachten-en geschillenreglement heeft een makkelijk vindbare positie op de website van het fonds gekregen.

Klachten en geschillen

Bpf HiBiN heeft voor het jaar 2023 een klacht respectievelijk geschil als volgt gedefinieerd. Een klacht is iedere uiting van ontevredenheid van een deelnemer of werkgever over de uitvoering van de pensioenreglementen waarbij het kan gaan om de behandeling, bejegening of dienstverlening die door de deelnemer of werkgever als onjuist wordt ervaren. Een geschil is een verschil van mening tussen de partij die een geschil aanhangig wil maken en het bestuur over de inhoudelijke interpretatie van de pensioenregeling, uitvoeringsreglement of statuten.

Klachten

Het bestuursbureau heeft in 2023 in totaal zeven klachten (vier ongegrond respectievelijk drie gegrond) en geen geëscaleerde klachten ontvangen.

Deelnemer/ werkgever	Rubriek	Omschrijving klacht	Gegrond/ ongegrond	Omschrijving afhandeling	Verbetering
Deelnemer	Pensioenbe- rekening en betaling	De pensioengerechtigde is het niet eens met de ingang van het pensioen op 67 jarige leeftijd naar aanleiding van een afkoopvoorstel	ongegrond	De deelnemer is uitgelegd dat de pensioenleeftijd en de AOW leeftijd verschillend zijn en dat bij de omzetting naar de pensioenleeftijd van 67 jaar, de pensioenen actuarieel zijn herrekend.	n.v.t
Deelnemer	Toepassing wet- en regelgeving; algemeen	Een gewezen deelnemer is van mening dat er tussen zijn 'rechtssubject' en het fonds geen contract bestaat. Door het contract tussen hem en zijn voormalig werkgever is de deelnemer gedwongen een contract met het fonds aan te gaan.	ongegrond	De gewezen deelnemer is gewezen op de arbeidsovereenkomst tussen hem en zijn voormalig werkgever, zijnde de wilsverklaring op basis waarvan, in samenhang met de wet Bpf 2000, de statuten en reglementen, aanspraken bij Bpf HiBiN zijn ontstaan.	n.v.t
Deelnemer	Toepassing wet- en regelgeving; algemeen	Een pensioengerechtigde wil zijn partner aanmelden voor de pensioenregeling, maar de partner komt niet in aanmerking omdat deze niet voldoet aan de definitie van partner in het pensioenreglement	ongegrond	Omdat de deelnemer al in 2015 is gepensioneerd, geldt het nieuwe partnerbegrip vanaf 2023, waarin is bepaald dat samenlevers ook partner kunnen zijn, niet voor deze deelnemer.	n.v.t
Deelnemer	Toepassing wet- en regelgeving; invaren, transitie	Naar aanleiding van een oproep van onder andere CMHF, vakbond aangesloten bij VCP, zijn een aantal pro forma bezwaren ontvangen tegen het invaren.	ongegrond	Deze deelnemers ontvangen een brief waarin wordt uitgelegd dat sociale partners aan de slag zijn met het vormgeven van de nieuwe premiereregeling. Er is een intentie tot invaren, maar een definitief besluit is er nog niet. Hoewel individueel bezwaar niet mogelijk is, kunnen deelnemers wel naar een onafhankelijke geschilleninstantie als zij het niet eens zijn met de gebruikte gegevens voor het invaren. Zodra meer bekend is over de nieuwe premiereregeling, worden alle deelnemers daarover geïnformeerd.	Zorgvuldig communiceren over nieuwe premiereregeling en omzetting inclusief gevolgen voor bestaande regeling.
Deelnemer	Informatie- verstrekking	De deelnemer is het niet eens met de uitbetaalde afkoopwaarde die lager is dan eerder voorgesteld. En dat terwijl de meeste pensioenen zijn verhoogd en de rente steeds hoger wordt.	gegrond	De deelnemer is uitgelegd dat de hogere rente zorgt voor een lagere prijs van pensioen. Dit heeft ook gevolgen voor de afkoopfactoren. De deelnemer heeft wel gelijk voor wat betreft de informatievoorziening. Hierover had (actiever) geïnformeerd moeten worden.	Deelnemers die een (voorlopige) berekening voor de pensioen-ingang of afkoop hebben ontvangen informeren indien factoren wijzigen waardoor bedragen afwijken van het eerder gecommuniceerde bedrag.
Deelnemer	Informatie- verstrekking	De deelnemer vraagt zich af waarom hij niet is geïnformeerd over de verlaging van het voorgestelde afkoopbedrag. Dit als gevolg van de lagere afkoopfactoren met ingang van 2023. Een hogere rente zou volgens de deelnemer juist tot hogere dekkingsgraad en dus hogere pensioenuitkering moet leiden.	gegrond	De deelnemer is uitgelegd dat de hogere rente zorgt voor een lagere prijs van pensioen. Dit heeft ook gevolgen voor de afkoopfactoren. De deelnemer heeft wel gelijk voor wat betreft de informatievoorziening. Hij had hier (actiever) over geïnformeerd moeten worden.	Deelnemers die een (voorlopige) berekening voor de pensioen-ingang of afkoop hebben ontvangen informeren indien factoren wijzigen waardoor bedragen afwijken van het eerder gecommuniceerde bedrag.
Deelnemer	Informatie- verstrekking	De partner van de onlangs overleden deelnemer heeft een UPO ontvangen die nog geadresseerd is aan de overleden deelnemer.	gegrond	Mevrouw is excuses aangeboden. Tussen het aanmaken van het bestand voor de selectie van het UPO voor actieve deelnemers en de daadwerkelijke verzending is de deelnemer overleden. Deze controle is uitgevoerd, maar niet nogmaals vlak voor de verzending.	In het vervolg vlak voor aanmaken en verzending van informatie over het UPO controleren of er nog deelnemers zijn overleden.

Geschillen

Bpf HiBiN heeft in 2023 geen geschillen ontvangen van deelnemers.

Geschillen Instantie Pensioenfondsen (GIP)

De invoering van de nieuwe Pensioenwet, heeft een grote impact op de deelnemers. Door deze transitie is de verwachting dat het aantal geschillen toeneemt en de civiele rechtspraak dit er niet bij kan hebben. Daarom is in de Pensioenwet opgenomen dat er een buitengerechtelijke instantie moet komen voor de beslechting van geschillen over pensioen.

Vanaf 1 januari 2024 is Bpf HiBiN aangesloten bij GIP en kunnen de deelnemers met hun klachten terecht bij de GIP. De Ombudsman pensioenen is onderdeel van de GIP en blijft bemiddeling voor zijn rekening nemen. Als bemiddeling niet lukt, wordt het geschil behandeld door de GIP, bestaande uit drie commissieleden.

6.11 PRIVACYREGELGEVING

Het beschermen van de vertrouwelijkheid van persoonsgegevens van deelnemers en het naleven van de Algemene Verordening Gegevensbescherming, heeft voor het bestuur een hoge prioriteit. Onder de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) geldt dat het is aangemerkt als ‘verwerkingsverantwoordelijke’ van persoonsgegevens. Het fonds dient, als ‘eigenaar’ van de persoonsgegevens, expliciet te kunnen aantonen dat het voldoet aan de eisen uit de AVG.

Privacybeleid

Het fonds voert een beleid dat gericht is op behoorlijke en zorgvuldige gegevensverwerking in overeenstemming met de wet en is vastgelegd in dit privacybeleid.

Persoonsgegevens mogen alleen worden verzameld als daarvoor een doel is vastgesteld. Het doel moet uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd zijn. De gegevens mogen niet voor andere doeleinden verwerkt worden. De volgende doelen van Bpf HiBiN om persoonsgegevens te verwerken zijn:

- a. het verrichten van activiteiten die verband houden met een goede uitvoering van de statuten en pensioenreglementen en het beheren van daaruit voortvloeiende relaties, met inbegrip van de voorkoming van fraude;
- b. het voldoen aan wettelijke verplichtingen;
- c. het voor de deelnemer kunnen verzorgen van correcte voorlichting en/of begeleiding.

Bpf HiBiN moet helder en toegankelijk communiceren over het verwerken van persoonsgegevens. Om deze reden is een privacyverklaring in duidelijke en eenvoudige taal opgesteld en geplaatst op de website van het fonds.

Om tot een adequate afdekking van de geïdentificeerde risico’s te komen heeft het fonds een aantal taken en verantwoordelijkheden belegd bij de diverse functies binnen het fonds.

In reactie op de gehouden audit AVG door de sleutelfunctiehouder interne audit is het privacybeleid en de privacyverklaring aangescherpt. Er is onder andere aangeraden om vast te leggen in hoeverre binnen het fonds sprake is van een beperkte verwerking vanpersoonsgegevens en om te beschrijven wat de (eventuele) gevolgen van het niet verstrekken of intrekken van persoonsgegevens door betrokkenen zijn. Ook is middels een verwerkingsregister inzichtelijk gemaakt welke persoonsgegevens worden verwerkt, op grond waarvan, door wie en hoe. De audit heeft het oordeel voldoende gekregen (zie ook paragraaf 5.3.3).

Datalek

In het geval van een datalek is het essentieel dat het fonds adequaat optreedt. Afhankelijk van de aard en omvang van het datalek, moet binnen 72 uur na het ontdekken door het fonds een melding te worden gemaakt bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Aanvullend wordt er bepaald of er melding gemaakt moet worden bij de betrokkenen van wie de gegevens zijn gelekt. Na ieder datalek wordt er door het bestuur geëvalueerd op welke wijze maatregelen kunnen worden ingericht, om herhaling in de toekomst te voorkomen.

Over het verslagjaar 2023 zijn er geen datalekken geconstateerd en heeft het fonds daardoor geen melding gemaakt inzake datalekken bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

6.12 TOEZICHTHOUDER AFM EN DNB

AFM

De AFM is als toezichthouder belast met het bevorderen van een zorgvuldige financiële dienstverlening aan consumenten, waaronder het bewaken van de informatie die pensioenfondsen verschaffen ten aanzien van juistheid en begrijpelijkheid. De AFM heeft in 2023 onderzoek gedaan naar de communicatie van pensioenfondsen die gebruik gemaakt hebben van de versoepelde regels voor de toeslagverlening. De AFM concludeerde toen dat niet alle pensioenfondsen de generatie-effecten inzichtelijk hadden gemaakt en/of het toeslagbesluit voldoende evenwichtig hadden onderbouwd. Bpf HiBiN heeft geen opmerkingen van de AFM ontvangen over de communicatie van het fonds over de toeslagverlening per 1 januari 2023. In 2024 wordt het onderzoek opnieuw uitgevoerd.

Daarnaast heeft Bpf HiBiN een self assessment van de AFM ingevuld over de naleving van de duurzaamheidsregelgeving van de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) en de Taxonomieverordening.

DNB

DNB is als toezichthouder belast met het prudentieel toezicht. Dit toezicht richt zich op de financiële stevigheid van financiële ondernemingen. Doel is bij te dragen aan de stabiliteit van de financiële sector. Het fonds legt daarom structureel alle wijzigingen in statuten, reglementen, abtn en de jaarstukken voor aan DNB. Verder informeert het fonds DNB met de voorgeschreven rapportages periodiek over de financiële situatie van het fonds.

Toezicht DNB

Vanaf 2021 is DNB gaan werken met een aangepaste toezichtaanpak, de zogenaamde Actualisatie Toezichtmethodologie (ATM). Bij ATM worden pensioenfondsen in drie klassen ingedeeld, afhankelijk van de ‘impact op het vertrouwen’ die eventuele problemen bij dat fonds zouden hebben. Bpf HiBiN is ingedeeld in de medium impactklasse I2. De acceptatie van het risico op falen is ‘laag’. Dat betekent ‘periodiek contact tussen fonds en toezichthouder om risico’s te identificeren’, ook als rapportages op zich niet zorgwekkend zijn. De indeling van een fonds door DNB wordt jaarlijks opnieuw bekeken en ook bij elke belangrijke wijziging bij het fonds.

Toezichtthema’s

Bij het toezicht door DNB stonden in 2023 (net als in 2022) specifiek voor pensioenfondsen de volgende thema’s centraal:

1. voorbereiding nieuwe pensioenregeling;
2. beheersing ESG-risico’s;
3. cybersecurity over de hele keten;
4. integriteitstoezicht.

Reguliere correspondentie

In 2023 is in hoofdzaak reguliere correspondentie met DNB gevoerd. Zo heeft Bpf HiBiN van DNB verschillende algemene brieven ontvangen over de op dat moment actuele thema’s voor pensioenfondsen. Dit zijn onder andere de sectorbrief over de toezichtthema’s 2023, de wijzigingen in het aanleveren van rapportages naar DNB en instructiebrieven over het indienen van het herstelplan en de haalbaarheidstoets. Tot slot is correspondentie ontvangen en ingediend over de uitvraag niet-financiële risico’s en de WTP-vragenlijst.

Specifieke correspondentie

Specifieke brieven die het fonds heeft ontvangen zijn het akkoord op het door het fonds ingediende actualisatie herstelplan 2023, de herbenoeming van een bestuurslid en een brief van DNB over ingevulde de WTP-vragenlijst. Het fonds heeft in een brief antwoord gegeven op de brief van DNB over de WTP-vragenlijst en heeft DNB per e-mail geïnformeerd over de aanpassing van de verplichtstelling.

Dwangsommen en boetes

Er zijn in 2023 geen dwangsommen of boetes door DNB opgelegd.

Gesprek met DNB

In november 2023 heeft een gesprek plaatsgevonden met DNB over de reeds ingediende documenten (WTP-vragenlijst) over de voorbereiding richting de implementatie van de aangepaste Pensioenwet. DNB wenste een mondelinge toelichting op de ingediende documenten.

7

FINANCIEEL BELEID

7.1 FINANCIËLE DOELSTELLING

De voornaamste financiële doelstellingen van Bpf HiBiN zijn het:

- waarborgen van de opbouw van de pensioenaanspraken overeenkomstig de in het reglement vastgelegde bepalingen;
- waarborgen van voldoende middelen voor het kunnen doen van de reglementair te verstrekken pensioenuitkeringen;
- minimaliseren van de kansen op een dekkings- en reservetekort, alsmede van de mate van dekkings- en reservetekort;
- onder de hiervoor genoemde doelstellingen/voorwaarden, maximaliseren van het beleggingsrendement om de voorwaardelijke toeslagen te kunnen realiseren.

7.2 PREMIEBELEID

Onder het FTK is de hoogte van de dekkingsgraad een maatstaf voor de financiële positie van het fonds. De dekkingsgraad geeft de verhouding weer tussen de bezittingen (het vermogen) en de verplichtingen (de huidige en toekomstige pensioenbetalingen) van een pensioenfonds, uitgedrukt in een percentage. De dekkingsgraad kan op verschillende manieren worden vastgesteld. In 2023 gelden de volgende dekkingsgraden:

Actuele dekkingsgraad voor DNB (de DNB UFR-dekkingsgraad)

In de jaarverslaggeving en de verslaggeving naar de toezichthouder DNB wordt door Bpf HiBiN tevens de actuele dekkingsgraad gehanteerd. Deze actuele dekkingsgraad is gebaseerd op de DNB-rentetermijnstructuur (hierna: RTS) zoals die door DNB is vastgesteld en gepubliceerd. De actuele dekkingsgraad wordt maandelijks samen met de beleidsdekkingsgraad aan DNB gerapporteerd.

Beleidsdekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als een voortschrijdend gemiddelde van de actuele dekkingsgraden over 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is voor de besluitvorming door het bestuur over toeslagen (indexatie) en kortingen (verlagen pensioenen) en de rapportage van belang. De beleidsdekkingsgraad is stabiel dan de niet-gemiddelde dekkingsgraad. Er wordt daardoor minder op dagkoersen gestuurd.

Reële dekkingsgraad

Bpf HiBiN is wettelijk verplicht om jaarlijks de hoogte van de reële dekkingsgraad te vermelden. Bij de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als een pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat het fonds volledig toeslag kan verlenen (indexeren) met de prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagbeleid. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in:

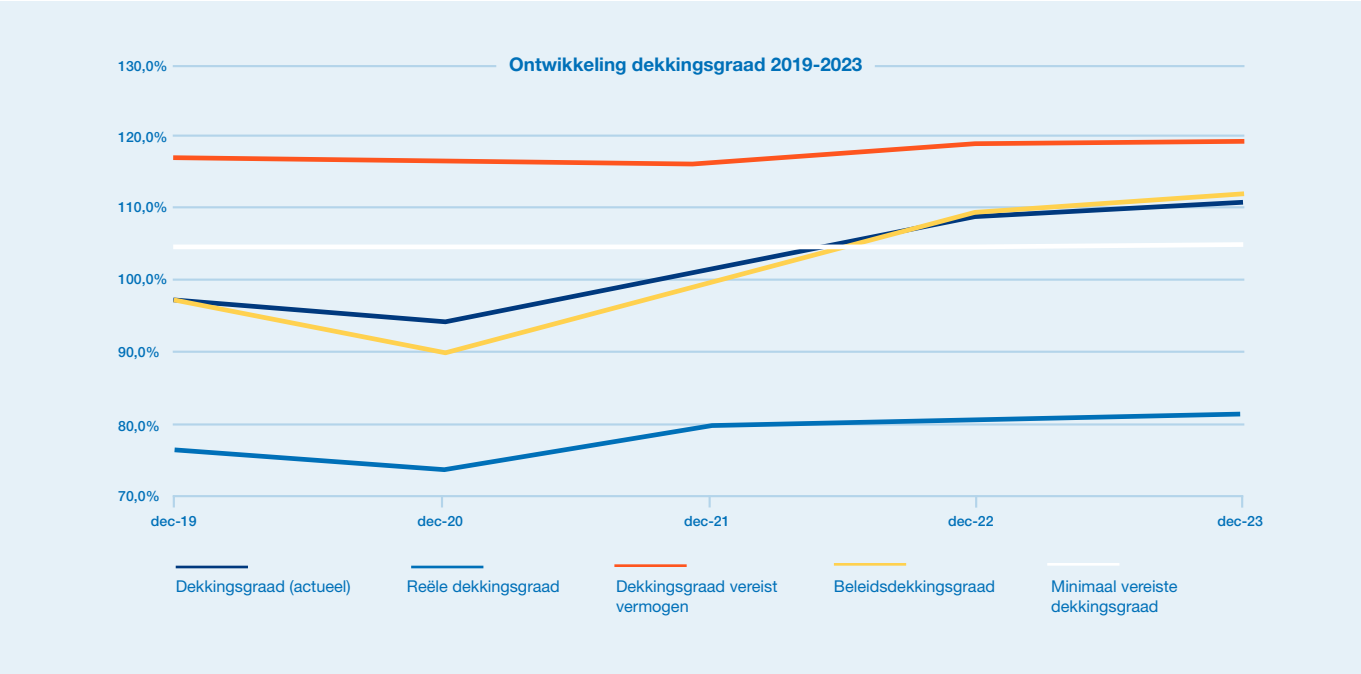
1. er mag toeslag worden verleend vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%;
2. toeslagverlening is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze toeslag ook in de toekomst te kunnen verlenen.

Vereiste dekkingsgraad

Onder het FTK wordt het (strategisch) vereist eigen vermogen (VEV) zodanig vastgesteld dat met de wettelijk vastgelegde zekerheidsmaat van 97,5% wordt voorkomen dat het fonds vanuit een evenwichtssituatie binnen één jaar over minder middelen beschikt dan de technische voorzieningen voor de onvoorwaardelijke toezeggingen.

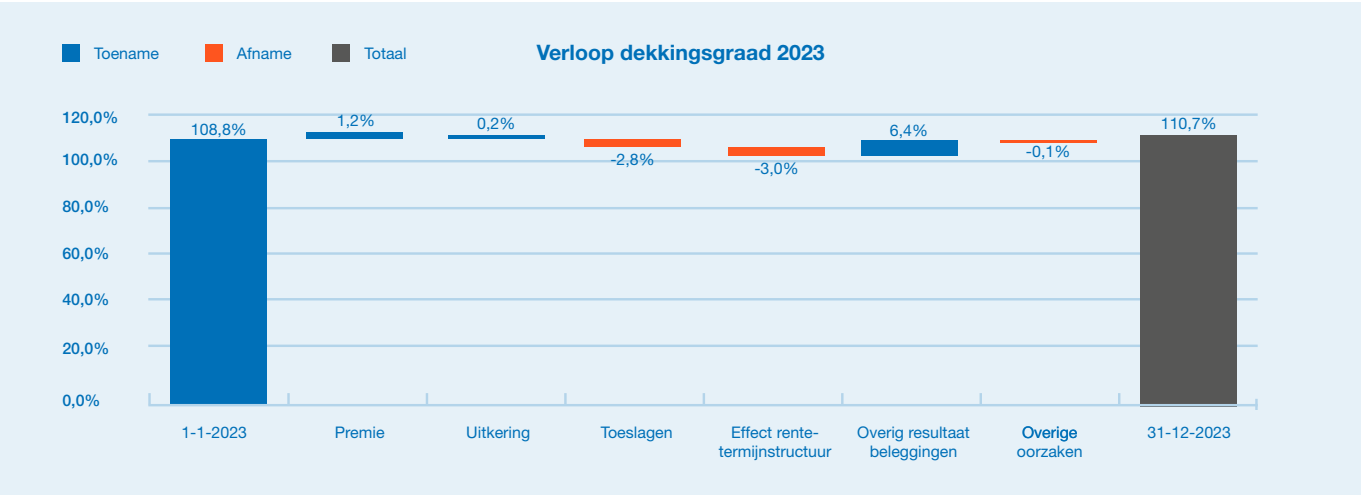
Door de zogenaamde solvabiliteitstoets wordt de strategisch vereiste dekkingsgraad berekend. Voor de berekening van de solvabiliteitstoets hanteert het fonds het standaardmodel van DNB. Voor de bepaling van de uitkomst van de solvabiliteitstoets bij de financiële positie op de balansdatum (31 december) is onder andere van belang hoe de beleggingen voor risico van het fonds feitelijk zijn verdeeld over de verschillende beleggingscategorieën. Specifieke informatie over dit onderwerp gericht op Bpf HiBiN is opgenomen in de jaarrekening in het hoofdstuk over de toelichting op de balans onder risicobeheer en derivaten.

Grafiek verloop diverse dekkinggraden
De onderstaande grafiek laat het verloop zien van de diverse dekkinggraden over de periode 31 december 2019 tot en met 31 december 2023.

7.2.1. Actuele dekkinggraad per 31 december 2023
In het jaar 2023 heeft de actuele dekkinggraad zich, naar de bijdrage van de diverse elementen, als volgt ontwikkeld:

	2023	2022
Dekkingsgraad per 1 januari	108,8%	103,1%
Premie	1,2%	-0,8%
Uitkering	0,2%	0,0%
Toeslagen	-2,8%	-3,4%
Wijzigingen in de rentetermijnstructuur	-3,0%	54,3%
Overig resultaat beleggingen	6,4%	-26,3%
Overige oorzaken*	-0,1%	-18,1%
Dekkingsgraad per 31 december	110,7%	108,8%

- De actuele dekkinggraad is in 2023 gestegen van 108,8% naar 110,7% per 31 december 2023. Aan de wijziging van de actuele dekkinggraad liggen verschillende oorzaken ten grondslag, waaronder:
- Door de benodigde interesttoevoeging met de eenjaarsrente ultimo 2023 van 3,264%, steeg de voorziening pensioenverplichtingen met € 30,3 miljoen.
 - Per 1 januari 2023 is door de wijziging van de UFR-methodiek, de RTS gedaald. Per deze datum steeg de voorziening pensioenverplichtingen hierdoor met € 5,8 miljoen.
 - De daling van de RTS ultimo 2023 heeft geleid tot een (extra) stijging van de voorziening pensioenverplichtingen met € 20,8 miljoen. De RTS ultimo 2023 voor de pensioenverplichtingen kwam overeen met een gemiddelde rente van 2,27%. Ultimo 2022 bedroeg deze rente gemiddeld 2,45%.
 - Bpf HiBiN ontving een doorsneepremie van 25,2% van de pensioengrondslagsom. Het fonds hanteert voor de gedempte kostendeekkende premie een onderliggende rekenrente die is gebaseerd op een lange termijn verwachting voor het reële fondsrendement. Ultimo 2022 is het verwacht reëel rendement voor de premiedemping vastgesteld voor het jaar 2023. Hierbij is gebruik gemaakt van de maximaal toegestane parameters conform artikel 23a Besluit FTK. De actuariel benodigde premie die voor de pensioenopbouw aan de voorziening wordt toegevoegd, is gebaseerd op de DNB UFR-rente. De DNB UFR-rente lag per 1 januari 2023 gemiddeld genomen hoger dan de voor de premie gehanteerde rekenrente. Daardoor is er een winst ontstaan op premie van € 10,9 miljoen.
 - Het bestuur heeft in december 2023 besloten om per 1 januari 2024 een toeslag van 2,5% te verlenen aan alle (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden. Hierdoor steeg de voorziening pensioenverplichtingen in 2023 met € 24,5 miljoen.
 - Een positief resultaat op de beleggingsopbrengsten van € 37,4 miljoen.

7.2.2. Beleidsdekkinggraad per 31 december 2023
De beleidsdekkinggraad is het gemiddelde van de actuele dekkinggraad van de afgelopen twaalf maanden en is in 2023 gestegen van 109,0% per 31 december 2022 naar 113,3% per 31 december 2023. Dit is het gevolg van de gestegen actuele dekkinggraden vanaf de maand juli tot en met oktober en een lichte daling in november en december.

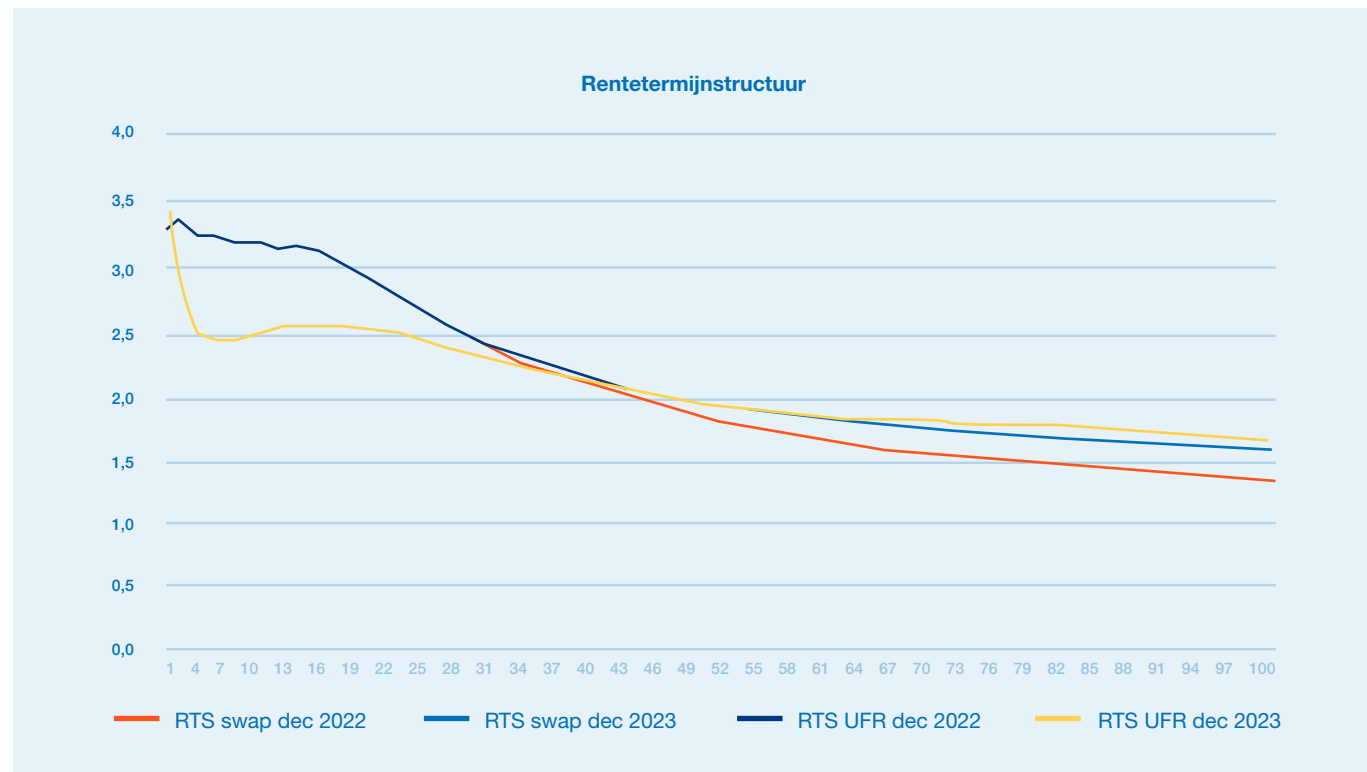
7.2.3. Reële dekkinggraad per 31 december 2023
De reële dekkinggraad is in 2023 licht gestegen van 81,4% naar 82,1%.

7.3 TECHNISCHE VOORZIENING VOOR RISICO FONDS

De Technische Voorziening (voorziening pensioenverplichtingen) is op basis van het pensioenreglement (versie geldend vanaf 1 januari 2023), door het fonds vastgesteld en gecontroleerd door de certificerend actuaire van Willis Towers Watson Netherlands B.V. met inachtneming van de bepalingen in de Pensioenwet en het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen. De actuariële verklaring over de voorziening pensioenverplichtingen en het oordeel omtrent de toereikendheid van de middelen voor de dekking van de over het verleden reglementair toegezegde aanspraken zijn in dit verslag opgenomen.

De Technische Voorziening is in 2023 met € 105,6 miljoen gestegen van € 930,2 miljoen naar ongeveer € 1,0 miljard. De voornaamste redenen van de stijging van de Technische Voorziening is de daling van de RTS, de positieve 1-jaars rente (oprenting per 1 januari 2023), de toeslagverlening per 1 januari 2024 van 2,5% voor opgebouwde pensioenaanspraken respectievelijk pensioenrechten en de jaaropbouw van nieuwe pensioenaanspraken. De jaaropbouw voor arbeidsongeschikten is gestegen door de onvoorwaardelijke jaarlijkse stijging van de pensioengrondslag met 2,4%.

Ontwikkeling van de rentetermijnstructuur
In de grafiek op de volgende pagina is de ontwikkeling van de verschillende rentetermijnstructuren (DNB UFR en markt RTS) in de jaren 2022 en 2023 opgenomen. Hieruit blijkt dat de DNB UFR door de aangepaste methodiek gemiddeld iets is gedaald en dat de markt RTS in 2023 is gestegen.

7.4 BEOORDELING FINANCIËLE POSITIE PER 31 DECEMBER 2023

De certificerend actuaris heeft de financiële positie van Bpf HiBiN conform de wettelijke solvabiliteitstoets beoordeeld. Hieruit komt naar voren dat voor het fonds sprake is van een situatie van een reservetekort.

De reservepositie (het eigen vermogen) van het fonds is gestegen van € 81,9 miljoen positief ultimo 2022 tot € 110,7 miljoen positief ultimo 2023. Per 31 december 2023 was sprake van een reservetekort. Dit betekent dat het eigen vermogen van het fonds minder is dan het vereist eigen vermogen van € 196,9 miljoen.

7.5 PROGNOSETAFEL EN ERVARINGSSTERFTE

Bpf HiBiN heeft in het jaar 2023 de prognosetafel niet aangepast. Het fonds hanteert met ingang van de maand september 2022 de Prognosetafel AG-2022, die is vastgesteld door het Koninklijk Actuarieel Genootschap.

De Prognosetafel AG 2022 is gebaseerd op sterftecijfers over de gehele bevolking. De werkende bevolking leeft over het algemeen langer dan de gehele bevolking. Op basis van onderzoeken zijn leeftijdsafhankelijke correctiefactoren voor Bpf HiBiN vastgesteld. Deze worden gebruikt om de sterftekansen van de gehele bevolking te corrigeren zodat de sterftekansen fondsspecifiek worden.

Met ingang van december 2020 is de ervaringssterfte bij Bpf HiBiN gebaseerd op de Triple A Ervaringssterftemodel 2021, waarbij als externe maatstaf het inkomen wordt gebruikt. Daarnaast wordt onderscheid gemaakt tussen hoofdverzekerde en medeverzekerde. Door Triple A is in 2022 onderzocht of de in 2020 afgeleide ervaringssterfte nog passend zijn voor Bpf HiBiN. Daaruit is gebleken dat geen verdere fondsspecifieke correctie nodig is.

7.6 PREMIEBELEID

Bpf HiBiN kent drie premiebegrissen. Het bestuur vindt het van belang helder aan te geven wat deze drie premies inhouden en waar zij voor gebruikt worden. De drie begrippen zijn:

- de feitelijke premie;
- de zuivere kostendekkende premie;
- de gedempte kostendekkende premie.

7.6.1. Feitelijke premie

In het uitvoeringsreglement is de relatie tussen het fonds en de aangesloten werkgevers geregeld met inachtneming van de Pensioenwet. De pensioenregeling wordt gefinancierd door het jaarlijks heffen van premie voor iedere deelnemer (de feitelijk verschuldigde premie) bij de aangesloten werkgever. De feitelijk verschuldigde premie is een doorsneepremie. De doorsneepremie is het in het geldende pensioenreglement opgenomen percentage van de pensioengrondslag van de betreffende deelnemer. Dit percentage is voor het jaar 2023 vastgesteld op 25,2%. De feitelijke premie in 2023 bedraagt € 59,2 miljoen. Hiervan betreft € 324.000 premies voor de aanvullende Anw-hiaatverzekering en € 279.000 voor gefactureerde premies uit voorgaande boekjaren.

7.6.2. Kostendekkende premie

Het fonds moet in principe voor de jaarlijkse pensioenopbouw een (zuiver) kostendekkende premie berekenen. De kostendekkende premie wordt berekend op basis van de rentetermijnstructuur per 31 december voorafgaand (ex ante) aan het boekjaar.

Kostendekkende premie (x 1.000)	2023*	2022*
Actuarieel benodigde koopsom	€ 42.517	€ 64.032
Opslag voor uitvoeringskosten (ex ante)	€ 2.000	€ 2.000
Solvabiliteitsopslag	€ 8.121	€ 9.797
Totaal	€ 52.638	€ 75.829

*) In 2023 bedroeg het opbouwpercentage voor ouderdomspensioen 1,217% (2022: 1,271%)

De feitelijke premie was in 2023 ex post hoger dan de ex ante berekende zuiver kostendekkende premie. Het verschil in 2023 op basis van de rentetermijnstructuur per 31 december was € 6,5 miljoen positief. De belangrijkste oorzaak is de gestegen rente voor de ex ante in te kopen pensioenaanspraken.

De opslag op de premie voor uitvoeringskosten is een ex ante inschatting van de kosten in het boekjaar (€ 2,5 miljoen) minus de vrijgevallen excassokosten van de pensioenuitkeringen (€ 501.000). De opslag in de kostendekkende premie voor uitvoeringskosten komt uit op € 2,0 miljoen.

7.6.3. Gedempte kostendekkende premie

De zuivere kostendekkende premie geeft belangrijke informatie over de kracht van de premie in tijden van lage rente. De daling van de rente leidt tot een overeenkomstige verhoging van deze zuivere kostendekkende premie.

Juist omdat de voorgeschreven rentetermijnstructuur sterk kan bewegen, heeft de wetgever het mogelijk gemaakt dat pensioenfondsen de (zuivere) kostendekkende premie mogen dempen met een voortschrijdend gemiddelde van de rente of met het verwacht rendement.

Bpf HiBiN heeft voor de berekening van de premie gekozen voor de methode van premiedemping op basis van verwacht fondsrendement. Het fonds heeft daarvoor als peildatum de rente per 31 oktober 2019 gebruikt. Voor de vaststelling van de premie 2023 is voor de overige rendementen uitgegaan van de rendementen opgenomen in artikel 23a Besluit FTK (parameters vanaf 2020).

Risicopremies overlijden en arbeidsongeschiktheid

Onderdeel van de (gedempte) kostendekkende premie zijn de risicopremies voor overlijden en arbeidsongeschiktheid. Beide risico's zijn herverzekerd. Per 1 januari 2022 is de herverzekeringsovereenkomst vernieuwd en zijn nieuwe tarieven van kracht geworden.

Ex-post beoordeling kostendekkendheid premie

De beoordeling van de kostendekkendheid van de premie vindt achteraf (ex-post) plaats door de gedempte kostendekkende premie te vergelijken met de feitelijke premie.

De gedempte kostendekkende premie bestaat uit vier componenten:

- de inkooppremie voor pensioenopbouw;
- een opslag voor de uitvoeringskosten;
- een opslag voor solvabiliteit waarmee de dekkingsgraad op peil moet blijven;
- een opslag voor de voorwaardelijke toeslagverlening.

Gedempte kostendekkende premie (x 1.000)	2023	2022
Actuarieel benodigde koopsom	€ 30.301	€ 32.952
Opslag voor uitvoeringskosten	€ 2.000	€ 2.000
Solvabiliteitsopslag	€ 5.979	€ 5.042
Voorwaardelijke onderdelen	€ 19.558	€ 17.981
Totaal	€ 58.838	€ 57.975

De totale gedempte kostendekkende premie wordt berekend op basis van het verwacht reëel rendement. Hierbij is gebruik gemaakt van de maximaal toegestane parameters van artikel 23a Besluit FTK, die van toepassing waren per 31 december 2023. De opslag voor de voorwaardelijke toeslagverlening is een saldopost. In 2023 geldt ex-post een gedempte kostendekkende premie van € 58,8 miljoen. De premiemarge ten opzichte van de in rekening gebrachte feitelijke premie voor 2023 is daarmee € 265.000 negatief.

7.7 TOESLAGBELEID EN TOESLAGAMBITIE

De toeslagverlening (ook wel toeslag of indexatie genoemd) en mate van toeslagverlening hangt af van de beleidsdekkingsgraad van Bpf HiBiN. Het gevoerde toeslagbeleid is een beleidsmaatregel van het bestuur. Het bestuur heeft de mogelijkheid om hiervan af te wijken, binnen de kaders van de geldende wet- en regelgeving.

Onder het aangepaste FTK per 1 januari 2015 mag het verlenen van toeslagen op pensioenaanspraken en pensioenrechten alleen als de toeslag ‘toekomstbestendig’ is.

Bpf HiBiN mag de pensioenen alleen verhogen als de beleidsdekkingsgraad hoger is dan 110%. Bij een beleidsdekkingsgraad vanaf 110%, kan een reguliere toeslag worden verleend. Voorwaarde is dat de reguliere toeslagverlening toekomstbestendig is. Dit betekent dat bij de bepaling van de mate van toeslagverlening de omvang van het vereist eigen vermogen boven de toeslagdrempel van 110% (de toeslagruimte) zodanig hoog moet zijn dat hieruit naar verwachting naar de toekomst toe een permanente toeslagverlening van diezelfde hoogte zou kunnen worden gefinancierd. Bij een verwacht gemiddelde volledige toeslagverlening van 2,0% per jaar betekent dit, dat de volledige maatstaf mag worden toegekend bij een dekkingsgraad van naar schatting 137,8%.

Prijsontwikkeling in 2023

In juni 2023 heeft het CBS de prijsontwikkeling aangepast om de prijzen zuiverder te berekenen. Het CBS rekent nu met de gemiddelde tarieven van energiecontracten in plaats van alleen met nieuwe contracttarieven. Bpf HiBiN heeft deze aanpassing van het CBS niet alleen voor 2023 maar ook voor 2022 toegepast. Bpf HiBiN vindt dat de opnieuw berekende prijsstijging veel beter aansluit bij de huidige inflatieontwikkelingen.

De voorwaardelijke maatstaf voor de toeslagverlening is daarom gebaseerd op de aangepaste algemene prijsontwikkeling (afgeleide consumentenprijsindex voor alle huishoudens 1 oktober 2022 tot 1 oktober 2023) en komt overeen met 5,25%.

Afwijken huidig beleid

In 2023 had het bestuur, net als in 2022, de mogelijkheid om af te wijken van het huidige beleid voor de besluitvorming toeslagverlening op grond van het per 1 juli 2022 geldende ‘Besluit toeslag voorgenomen transitie’, opgenomen in artikel 15c Besluit FTK.

Op grond van dit besluit mogen pensioenfondsen afwijken van de voorwaarde dat toeslagen pas mogen worden verleend bij een beleidsdekkingsgraad van tenminste 110%. Pensioenfondsen konden onder voorwaarden besluiten een toeslag in het jaar 2023 te verlenen vanaf een beleidsdekkingsgraad van 105%. Door het bestuur is de ondergrens voor een toeslagverlening op grond van dit besluit opnieuw vastgesteld op een actueel dekkingsgraadniveau van 110%.

De toeslag per 1 januari 2024 bedraagt 2,5%. Omdat het besluit in december 2023 is genomen, is de toeslagverlening verwerkt in de actuele dekkingsgraad van december 2023. De beleidsdekkingsgraad voor Bpf HiBiN is ultimo 2023 113,2% en de actuele dekkingsgraad 110,3%.

Toeslagachterstand actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden

Voor de berekening van de toeslagachterstanden is rekening gehouden met de aangepaste maatstaf per 1 januari 2023. Deze is gewijzigd van 17,2% naar 9,76%.

Gevolg is dat de pensioenrechten van pensioengerechtigden en aanspraken van gewezen deelnemers sinds 2009 tot en met 2023 in totaal met 29,37% (cumulatief) achter blijft bij de ambitie van Bpf HiBiN.

Ook de voorwaardelijke toeslag voor actieve deelnemers (werkenden), die tot 1 januari 2015 gebaseerd was op de loonindex van de bedrijfstak en sinds 1 januari 2015 gebaseerd is op de prijsinflatie, kon vanaf 2008 niet toegekend worden. Deze blijft daarmee vanaf 2008 tot en met 2023 met 25,18% (cumulatief) achter op de ambitie. Als in de toekomst besloten zou worden tot een eventuele inhaalindexatie, wordt er op individuele basis gekeken wat de achterstand is.

Toeslagverlening is voorwaardelijk

Met het oog op de huidige beleidsdekkingsgraad, is het de verwachting dat de komende jaren geen of slechts beperkte toeslagverlening op de pensioenaanspraken en pensioenrechten kan plaatsvinden.

7.8 Z-SCORE EN PERFORMANCETOETS

Bpf HiBiN is een verplicht gesteld bedrijfstakpensioenfonds. Als de beleggingsperformance van het fonds ontoereikend is, moet het fonds vrijstelling verlenen van de verplichtstelling wanneer een aangesloten onderneming daarom verzoekt. Hiervoor wordt het feitelijke beleggingsrendement vergeleken met het rendement van een door het fonds vastgestelde normportefeuille.

Dit wordt gedaan door jaarlijks de Z-score van het fonds te bepalen. Hierbij wordt het rendement (de performance) van het fonds met het rendement van de benchmark vergeleken, en het verschil gedeeld door een factor die afhankelijk is van de samenstelling van het belegde vermogen (de verhouding obligaties/aandelen).

Vervolgens worden de Z-scores over een periode van 5 jaar gemiddeld in een performancetoets. Indien de uitkomst van de performancetoets plus een vastgesteld percentage van 1,28% negatief is, dan heeft een aangesloten onderneming de mogelijkheid om vrijstelling van verplichte deelneming in het fonds te verkrijgen. De pensioenregeling moet in dat geval minstens gelijkwaardig zijn aan die van Bpf HiBiN. Meer informatie over de berekening van de Z-score en de performancetoets is te vinden in het Vrijstellings- en Boetebesluit Wet Bpf 2000.

De uitkomsten van de Z-score en de Performancetoets over 2023 zijn -0,50% (Z-score) respectievelijk 1,29% (performancetoets). Aangesloten ondernemingen kunnen dus niet verzoeken om vrijstelling op basis van de performancetoets.

Opgemerkt wordt dat de Z-score in 2019, 2020 en 2023 jaar negatief was. Dit is het gevolg van het lagere rendement op de beleggingsportefeuille dan op de samengestelde benchmark (underperformance). De beleggingscategorieën die in 2023 lager scoorden dan de benchmark zijn de categorieën aandelen Emerging Markets en hypotheek. Deze negatieve cijfers blijven de komende jaren door werken in de 5-jars performance toets.

8.1 TERUGBLIK ECONOMIE EN FINANCIËLE MARKTEN

In 2022 werd de wereldeconomie nog volop geconfronteerd met de opstartproblemen na de covid lockdowns en wierp de oorlog in Oekraïne zijn schaduw over met name de energiezekerheid van de Europese economie. Hieruit volgde een grote stijging van de inflatie, wat een historische koerswijziging van de centrale banken tot gevolg had. Uiteraard liet dit de financiële markten niet onberoerd en waren de groeivoorzichten voor 2023 somber.

Economische groei

De wereldeconomie bleek in 2023 veerkrachtiger dan verwacht. Alhoewel de groei lager ligt dan voor de pandemie, is deze nog steeds 3% (reëel, IMF). Terwijl de Verenigde Staten groeide met 2,1%, bleef Europa steken op 1%. Het herstel in China was zwakker dan verwacht door de situatie op de vastgoedmarkt, waardoor de groei daar uitkomt op 5%. India groeide met 6,3%.

Geopolitiek

In de geopolitieke sfeer hielden de spanningen door de oorlog in Oekraïne aan. Ondanks dat het conflict alweer bijna twee jaar duurt, zijn er nog geen aanwijzingen voor een einde van de vijandelijkheden. In de Verenigde Staten blijft de steun voor Oekraïne van de huidige regering groot, hoewel een mogelijke wijziging van de regering een ander beleid kan betekenen. In de Europese Unie klinken meer kritische geluiden, maar ook hier steunen veel regeringen de Oekraïense zaak.

In het Midden-Oosten lopen de spanningen op door een aanval van de organisatie Hamas uit de Gazastrook en de Israëlische reactie op deze aanval. De Verenigde Staten lijken Israël te blijven steunen, maar de rest van de wereld lijkt kritischer. Opkomende landen laten hierin steeds explicieter hun stem horen. Aan het einde van het jaar heeft Zuid-Afrika Israël aangeklaagd bij het Internationaal Gerechtshof.

Ondertussen blijft China doorgaan met het Belt and Road Initiative en breidt daarmee zijn invloed uit. Het Belt and Road Initiative is een wereldwijde strategie voor infrastructuurontwikkeling die in 2013 door de Chinese regering is aangenomen. Het doel is om te investeren in meer dan 150 landen en internationale organisaties. In 2023 bedraagt de totale investering van China meer dan 1 biljoen dollar. De afbetalingen van de leningen is een heikel punt, omdat China niet in de Club van Parijs zit.

In Afrika lijken meer landen Europese invloed af te wijzen. Dit leidt tot staatsgrepen. Voor militaire invloed kijken deze landen vaker naar Rusland, die met de Wagner groep effectiever kan ingrijpen in gebieden waar islamitische organisaties met geweld de macht proberen te grijpen. Ook in Soedan en Ethiopië laaien conflicten op.

Politiek

In de Verenigde Staten zijn het politiek volatiele tijden. Politici laten zich uit over fundamentele zaken, die niet meer via de rechtspraak geregeld worden. Dit leidt tot verschillend beleid in de verschillende staten, waarbij bedrijven zich ook uitlaten over de wetgeving in de staten waar zij gevestigd zijn. De House Speaker verloor zijn positie in het Congres door onenigheden over de uitgaven van de overheid. Bij de presidentiële verkiezing in 2024 lijkt het wederom een strijd te worden tussen Joe Biden en Donald Trump. De laatstgenoemde gebruikt de rechtszaken die tegen hem worden gevoerd als campagnemateriaal.

In de Europese Unie wordt voorbereid op de wisseling van de Europese Commissie. Met het vertrek van Merkel is een kleinere Duitse invloed in de Commissie niet uit te sluiten. Ook de verkiezingen in een aantal lidstaten hebben interessante consequenties. In Polen is een meer pro-Europese regering aan de macht gekomen, terwijl Slowakije de andere route bewandelt. In Spanje heeft de conservatieve partij gewonnen, terwijl de socialisten met Catalaanse support een omstreden regering vormen. Een vorming van een Nederlandse regering vindt plaats na de verkiezingen in november 2023, waarbij de oude politieke leiders zich focussen op nieuwe uitdagingen en nieuwe politieke partijen en leiders zich op de formatie storten.

Inflatie

De hoge inflatie bleef een probleem in 2023, al zwakte deze in westerse landen geleidelijk af. Centrale banken verhoogden hun rente fors. De Federal Reserve in de Verenigde Staten heeft de rente vier keer verhoogd in 2023.

Hiermee is de rente uitgekomen op 5,5%, ten opzichte van 0,25% begin 2022. In Europa heeft de ECB de rente zes keer verhoogd, waarmee de rente op 4% komt. In de westerse wereld zijn de rentestijgingen nog niet ten koste gegaan van economische groei of werkgelegenheid. Ondertussen werd in het vierde kwartaal alweer volop gespeculeerd over renteverlagingen.

Financiële markten

In maart 2023 raakten vier Amerikaanse banken in de problemen. Hiervan gingen er drie failliet en één werd overgenomen. De Federal Reserve greep hierop in door middel van Bank Term Funding Program, waarbij veilige staats- en agency obligaties en mortgage backed securities als collateral gebruikt konden worden tegen face value. In navolging hierop namen verschillende centrale banken vergelijkbare maatregelen. Dit kon niet voorkomen dat Credit Suisse in de problemen kwam. De Zwitserse centrale bank dwong UBS tot overname van Credit Suisse tegen aantrekkelijke voorwaarden.

De wereldwijde aandelenmarkten rendeerden in 2023 goed. In Amerika kwam een groot gedeelte van dit rendement door een zevental bedrijven die profiteerden van de profilering van artificial intelligence (AI). Pacifische, Europese en Japanse aandelen behaalden ook rendementen boven 15%. Aandelen in emerging markets bleven achter qua rendement met slechts een kleine 10%. Tot en met het derde kwartaal leken obligatiemarkten minder te gaan presteren in 2023. De hausse (periode van flinke stijging financiële markten) vanwege de verwachting van spoedige rentedalingen, zorgde in het vierde kwartaal van 2023 voor positieve rendementen. Gedurende 2023 zijn de credit spreads gedaald.

8.2 BELEGGINGSBEGINSELEN (INVESTMENT BELIEFS)

Investment beliefs beschrijven op een heldere en beknopte wijze de uitgangspunten voor het beleggingsbeleid. De investment beliefs, ook wel beleggingsbeginselen, vormen daarmee de basis of de filosofie voor de inrichting van het vermogensbeheer, de verdeling van de beschikbare middelen over de verschillende beleggingscategorieën, beleggingsstijlen en het risicomanagement. Bpf HiBiN hanteert de volgende beleggingsbeginselen, welke nader zijn uitgewerkt in het beleggingsplan en abtn van Bpf HiBiN:

- Bpf HiBiN is een lange termijn belegger;
- Bpf HiBiN is kostenbewust;
- Bpf HiBiN belegt alleen in categorieën en strategieën die het op hoofdlijnen begrijpt;
- Bpf HiBiN belegt maatschappelijk verantwoord;
- risico vereist een extra rendement;
- diversificatie loont;
- illiquiditeit loont;
- een sterke en eenvoudige governance draagt bij aan de beleggingsdoelstellingen.

8.3 PRUDENT PERSON

Met de aanpassing van het FTK is expliciet in de regelgeving opgenomen dat Bpf HiBiN als pensioenfonds onderbouwt dat het strategisch beleggingsbeleid en het beleggingsplan passen binnen de prudent person regels.

Dat het strategisch beleggingsbeleid en het beleggingsplan van het fonds passen binnen de prudent person regel, blijkt onder meer uit de volgende punten:

- het fonds kent een duidelijke organisatiestructuur voor het beleggingsbeleid en besluitvorming hierover;
- er is een balans tussen de omvang, aard en complexiteit van de beleggingsportefeuille enerzijds en de aanwezige kennis, ervaring en het risicobeheer anderzijds. Op dit punt heeft regelmatig onderzoek plaatsgevonden, onder andere in ALM-studies. Daarnaast komt dit tot uitdrukking in de risicohouding van het fonds;
- het fonds stelt voor de langere termijn een strategisch beleggingsbeleid vast, dat in ieder geval een beschrijving bevat van de beleggingsdoelstelling, de samenstelling van de beoogde beleggingsportefeuille en een bandbreedte voor de beleggingsportefeuille;
- het fonds vertaalt het strategisch beleggingsbeleid naar een beleggingsplan waarin een gedetailleerde omschrijving van het beleggingsbeleid wordt gegeven;
- het fonds stelt een beleggingscyclus vast op grond waarvan het strategisch beleggingsbeleid, het beleggingsplan en de uitvoering periodiek worden geëvalueerd en opnieuw wordt beoordeeld;

- transparantie over het beleggingsbeleid naar belanghebbenden van het fonds komt tot uitdrukking in de verklaring inzake beleggingsbeginselen.

De belangrijkste uitgangspunten voor toepassing van het prudent beginsel zijn vastgelegd in wet- en regelgeving. In onderstaande tabel is een samenvatting opgenomen van deze onderbouwing.

Regelgeving	
Artikel 135 Pensioenwet	• Bpf HiBiN heeft als primaire doelstelling een nominaal pensioen uit te keren en wil secundair koopkracht behouden. In de ALM-studie is als uitgangspunt genomen dat om beide doelstellingen te bereiken, het pensioenfonds risico moet nemen, maar het risico moet gematigd zijn om de kans op het korten van pensioenaanspraken van deelnemers beperkt te houden. De verplichtingen vormen op deze manier het uitgangspunt voor het strategisch beleggingsbeleid en het beleggingsbeleid is dan ook vastgesteld in het belang van de aanspraak- en pensioengerechtigden; • het niet beleggen in de bijdragende ondernemingen is niet van toepassing voor het fonds; • conform de abtn en de Richtlijnen voor de Jaarverslaglegging vindt de waardering van de beleggingen grotendeels op marktwaarde plaats conform Level 1 (prijzen in actieve markten voor gelijke instrumenten), Level 2 (prijzen op basis van eigen waardering) en Level 3 (prijzen in actieve markten voor soortgelijke activa of verplichtingen of waarderingstechnieken waarbij inputfactoren zijn gebaseerd op observeerbare marktdata) waarderingen. Slechts 14,20% van de beleggingen vallen onder de categorie level 4 (beleggingen die gewaardeerd worden met modellen waarvan tenminste een input niet direct observeerbaar is in de markt). Van laatstgenoemde categorie beleggingen wordt de naleving van de vastgelegde processen gecontroleerd middels accountantsverslagen van de betrokken beleggingsfondsen en de ISAE3402-verklaringen van de betrokken beheerorganisaties; • in de jaarrekening wordt gerapporteerd hoe het fonds uitvoering geeft aan het maatschappelijk verantwoord beleggen.
Artikel 13 en 13a besluit FTK	• het fonds belegt hoofdzakelijk in zeer liquide beleggingsproducten. Bovendien is Bpf HiBiN een relatief jong fonds, waardoor de premie-instroom groter is dan de pensioenuitkeringen. De grootste liquiditeitsbehoefte komt voort uit derivatencontracten. Er is in dit kader sprake van dagelijks onderpandbeheer; • alle beleggingen vinden plaats op gereguleerde markten; • het fonds heeft het beleggingsbeleid ('beleggingscyclus') gedetailleerd beschreven en vastgelegd in het beleggingsplan en de abtn. Daarnaast zijn restricties vastgelegd in de vermogensbeheercontracten, beleggingsrichtlijnen en de prospectussen van de beleggingsfondsen; • de portefeuille is gespreid over beleggingscategorieën, regio's, landen en sectoren. De monitoring van o.a. restricties t.a.v. concentratie-, kredietrisico's en securities lending vindt plaats via verschillende (risico-) rapportages; • Bpf HiBiN heeft in de abtn en in het beleggingsplan vastgelegd dat derivaten slechts gebruikt mogen worden om de risicograad van de beleggingen te verlagen en de portefeuille op een meer efficiënte wijze te beheren.
Beheerste en integere bedrijfsvoering (artikel 143 Pensioenwet)	• het fonds beschikt ten aanzien van de beleggingscyclus over een duidelijke, volledige en transparante organisatiestructuur; • het bestuur belegt alleen in beleggingsobjecten / fondsen die zij begrijpt en doorziet, waarvan de risico's adequaat beheersbaar zijn en die passen bij de risicohouding en verplichtingen van het fonds.
Regels uitbesteding (artikel 34 Pensioenwet)	• het fonds beschikt over een uitbestedingsbeleid dat mede richtlijnen ten aanzien van de selectie en evaluatie van vermogensbeheerders bevat; • het fonds borgt dat de mandaten en richtlijnen van de vermogensbeheerders aansluiten op het strategische beleggingsplan en het beleggingsbeleid, onder meer door het vooraf en tussentijds beoordelen van contracten, mandaten en richtlijnen.
Verbod op langlopende leningen en garantstelling (artikel 136 Pensioenwet)	• Bpf HiBiN heeft dergelijke leningen en garantstelling niet in de beleggingsportefeuille.

8.4 MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD BELEGGEN (ESG)

Een van de investment beliefs van Bpf HiBiN is dat het fonds maatschappelijk verantwoord belegt. Het bestuur heeft dit investment belief verder uitgewerkt in een ESG-beleid. Het bestuur van Bpf HiBiN wil niet dat de toepassing van het ESG-beleid leidt tot een lager verwacht rendement voor de deelnemers en het mag ook niet leiden tot concentratierisico.

Daarnaast heeft het fonds aandacht voor mogelijk hogere kosten. Verantwoord beleggen mag leiden tot iets hogere kosten (enkele basispunten) maar mag geen negatieve impact hebben op het risico-rendementsprofiel van de portefeuille. Deze verschillende aspecten weegt Bpf HiBiN in de besluitvorming af.

Met verantwoord beleggen streeft Bpf HiBiN in de eerste plaats naar rekening houden in de daadwerkelijke beleggingsportefeuille met de wensen van de deelnemers. Dit betekent dat het fonds meer wil beleggen in bedrijven en landen met een goede ESG-score en minder of zelfs niet wil beleggen in bedrijven in de tabaksproductie, handel in controversiële wapens en landen en bedrijven die betrokken zijn bij kinderarbeid. Bpf HiBiN heeft hiermee ten doel dat de portefeuille beter presteert op ESG dan een portefeuille waarbij geen rekening wordt gehouden met ESG-factoren.

Omdat Bpf HiBiN in beleggingsfondsen belegt (in plaats van in zogenaamde discretionaire mandaten), is Bpf HiBiN voor het ESG-beleid afhankelijk van de fondsen waar het in belegt en kan het niet zelf individuele ondernemingen screenen op de voor Bpf HiBiN belangrijke thema's. Bpf HiBiN kan echter wel beleggen in beleggingsfondsen die uitsluiten op basis van internationale standaarden (zoals bijvoorbeeld UN Global Compact). Bij de selectie van beleggingsfondsen worden indien mogelijk alleen ESG-screened versies overwogen. Dit was echter tot voor kort niet voor alle beleggingscategorieën mogelijk. Het aanbod ontwikkelt zich echter snel. In 2018 werd een screened versie alleen nog toegepast op de beleggingscategorie aandelen. Inmiddels belegt Bpf HiBiN voor de beleggingscategorieën bedrijfsobligaties, geldmarkt en staatsobligaties opkomende landen inmiddels in een ESG-variant van het beleggingsfonds.

Ambitie op ESG-beleid

Bpf HiBiN ziet het ontwikkelen van het ESG-beleid als een iteratief proces. Dit betekent dat het beleid gedurende het proces wordt aangepast. In 2022 is een aantal onderzoeksvragen vastgesteld voor de termijn 2022-2025 om invulling te geven aan de ambitie van de classificatie 'Supporter'. Dit zijn:

- kwantificering van het ESG-beleid is belangrijk. Hoe en welke doelstelling kan meegegeven worden aan managers? Welke mogelijkheden voor het inrichten en sturen van de portefeuille op basis van ESG-ratings (bijv. best-in-class) zijn er?;
- Bpf HiBiN hanteert ESG-benchmarks als uitgangspunt;
- mogelijkheden voor reductiedoelstellingen ten aanzien van CO2-uitstoot onderzoeken die aansluiten bij de doelen van het Parijs akkoord;
- onderzoek engagement- en voting beleid van de huidige vermogensbeheerders om vast te stellen of een eigen beleid en uitvoering gewenst is;
- onderzoek naar een fonds-eigen thema, dat dicht bij de sector staat.

Begin 2023 is het ESG-beleid verder aangescherpt. De verantwoordelijkheid van het fonds gaat verder dan een goede risico-rendementsafweging. Het fonds is zich bewust van de invloed die zij als belegger kan uitoefenen. Daarom:

- is bij beslissingen over het beleggingsbeleid de MVB-impact onderdeel van de besluitvorming;
- voert Bpf HiBiN een MVB-beleid waarover verantwoording wordt gegeven;
- wil Bpf HiBiN inzicht in de portefeuille hebben op de door haar gewenste momenten;
- oefent Bpf HiBiN invloed uit op het ESG-beleid van ondernemingen middels zijn engagementbeleid;
- geeft Bpf HiBiN de voorkeur aan engagementbeleid boven uitsluitingenbeleid;
- brengt Bpf HiBiN indien mogelijk stemmen uit op de algemene vergadering van ondernemingen;
- heeft het fonds ook aandacht voor de mogelijke negatieve consequenties die een (te) strikt MVB-beleid kan hebben op de omvang van het belegbaar universum en het kostenniveau;
- wil Bpf HiBiN geen concessies doen aan de compleetheid van de portefeuille. De portefeuille-invulling moet zo goed mogelijke afspiegeling zijn van de betreffende beleggingscategorie.

Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR)

Op 10 maart 2021 is de Europese Verordening betreffende informatieverstopping over duurzaamheid in de financiële dienstensector, de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) level 1 in werking getreden. De level 2 wetgeving is op 1 januari 2023 ingegaan. De SFDR is onderdeel van het EU Actieplan Duurzame Financiering en bevat nieuwe regels over informatieverstopping over duurzaamheid van beleggingen die ook van toepassing zijn op pensioenfondsen.

Bpf HiBiN verklaart om te voldoen aan deze wetgeving het volgende:

1. Bpf HiBiN houdt geen rekening met de belangrijkste ongunstige effecten in de zin van artikel 4 van de Informatieverschaffingsverordening en de nog te verschijnen secundaire wetgeving. Bpf HiBiN weegt verschillende ESG-criteria mee bij de investeringsbeslissingen. Echter, Bpf HiBiN weegt niet specifiek mee wat de ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen zijn op de duurzaamheidsfactoren in de zin van artikel 4 van de SFDR. De wetgeving biedt kleinere organisaties met minder dan 500 werknemers de mogelijkheid om op een minder uitgebreid niveau te rapporteren over het meewegen van de duurzaamheidsfactoren. Om hoge kosten van extra rapportages te voorkomen, maakt Bpf HiBiN gebruik van deze mogelijkheid.
2. Bpf HiBiN classificeert de pensioenregeling als een financieel product met duurzame kenmerken (artikel 8). Dat betekent dat het Bpf HiBiN gedeeltelijk in duurzame producten belegt waarbij ecologische of sociale kenmerken worden gepromoot.

Via de website stelt Bpf HiBiN de volgende informatie beschikbaar:

- precontractuele informatie waarin Bpf HiBiN beschrijft hoe de pensioenregeling aan ecologische en sociale kenmerken voldoet;
- een beschrijving welke ESG-methodologieën, ESG-indicatoren, gegevensbronnen en screeningscriteria Bpf HiBiN gebruikt.

Daarnaast vermeldt Bpf HiBiN in het jaarverslag hoe het fonds aan de milieu- of sociale kenmerken heeft voldaan en wat het feitelijke niveau van duurzame beleggingen is. Deze informatie is opgenomen in Bijlage 1.

Taxonomieverordening

Naast de SFDR heeft de Europese Commissie ook de Europese Taxonomieverordening voor duurzame activiteiten en investeringen gepubliceerd. Dit is een uniform EU-breed classificatiesysteem om duurzaamheid te meten. Op dit moment heeft Bpf HiBiN vanwege de beperkte beschikbaarheid aan betrouwbare data nog geen concrete doelstellingen om te beleggen in ecologisch duurzame economische activiteiten vanuit de Taxonomieverordening en daarom verklaart Bpf HiBiN: ‘Voor de pensioenregeling van Bpf HiBiN geldt dat de onderliggende beleggingen geen rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten’.

IMVB-convenant

Bpf HiBiN heeft medio 2021 het zogenaamde IMVB-convenant (Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen convenant) voor pensioenfondsen ondertekend en zich aangesloten bij ‘het brede spoor’.

Het IMVB-convenant gaat over de negatieve effecten voor de wereld (mens en milieu), terwijl de SFDR ook kijkt naar hoe duurzaamheidsrisico’s worden meegenomen in ‘eigen’ beleggingsbeslissingen, hoe dit past binnen de risk appetite van Bpf HiBiN, en welk mogelijk effect duurzaamheidsrisico’s op het rendement van de beleggingen hebben. Zowel het convenant als de SFDR bouwen voort op de United Nations Guiding Principles (UNGP’s) en de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen.

Eind 2023 is de eindevaluatie gepubliceerd. Het Convenant Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen Pensioenfondsen heeft in vier jaar tijd zichtbare resultaten behaald. Het is echter niet gelukt om alle afspraken te behalen en daarom blijft de Monitoringcommissie de pensioenfondsen oproepen, die nog niet geheel voldoen na einddatum van het convenant, om alsnog de afspraken te implementeren. Het is zaak om de investering die de convenantspartijen hebben gedaan in kennis, instrumenten en samenwerkingsverbanden te blijven benutten. Op die manier kunnen de pensioenfondsen de ingezette verankering van de OESO-richtlijnen en UNGP’s in hun beleggingsketens verder brengen.

Bpf HiBiN heeft aan de rapportageverplichtingen van het convenant voldaan en werkt aan de verder verankering van de OESO-richtlijnen en UNGP’s in de beleggingen. Dit is ondergebracht in het ESG-beleid van het fonds.

Wet- en regelgeving (overig)

Sinds 2013 moeten pensioenfondsen investeringen vermijden in bedrijven die te maken hebben met de productie, verkoop of distributie van clustermunitie, maar ook in beleggingsinstellingen en indexen waar clustermunitie-ondernemingen voor meer dan 5% deel van uitmaken. Ook moeten pensioenfondsen investeringen vermijden als sprake is plaatsing van een onderneming (of personen) op een zwarte lijst of van sanctiemaatregelen, zoals tegen Rusland en Syrië.

Monitoring wet- en regelgeving

Bpf HiBiN toetst regelmatig de beleggingen aan bovenstaande wet- en regelgeving. Regelmatig worden

deelnemersonderzoeken gehouden op het gebied van verantwoord beleggen. Tevens monitort Bpf HiBiN de vermogensbeheerders dat zij voldoen aan de geldende wet- en regelgeving, waaronder de Sanctiewet.

8.5 ORGANISATIE VERMOGENSBEHEER

De kennis en deskundigheid op het gebied van het vermogensbeheer binnen het bestuur en de ondersteuning op dit gebied door het bestuursbureau is de afgelopen jaren toegenomen. De organisatie rondom het vermogensbeheer en de invulling van de beleggingsportefeuille is eenvoudig, efficiënt en goedkoop. De controle op de diverse uitbestedingspartijen is verbeterd en de kosten zijn inmiddels stabiel.

8.6 STRATEGISCH BELEGGINGSBELEID

Het strategisch beleggingsbeleid wordt vastgesteld op basis van een Asset Liability Management (ALM) studie. Een ALM-studie heeft als doel om pensioenfondsen inzicht te geven in de gevolgen van beleidskeuzes.

Het bestuur beschikt hierbij over de volgende sturingsinstrumenten:

- premiebeleid;
- toeslagbeleid;
- beleggingsbeleid.

Matching en returnbeleggingen

De beleggingsportefeuille van Bpf HiBiN is opgedeeld in matching- en returnbeleggingen. Met de matchingbeleggingen wordt getracht zoveel mogelijk de ontwikkeling van de nominale verplichtingen te volgen. Met de returnbeleggingen wordt getracht extra rendement te behalen voor het kunnen voldoen aan de toeslag-ambitie. De invulling van de beleggingsportefeuille in 2023 is in onderstaande tabel weergegeven.

Strategisch beleggingsbeleid	Strategische weging	Bandbreedte	Benchmark	Invulling
Aandelen	30,6%	25,6– 35,6%		
Aandelen ontwikkelde markten	22,9%	19,3 – 27,3%	MSCI World Custom ESG 100% Hedged to EUR Index (Net Dividend)	Northern Trust/ beleggingsfonds
Aandelen opkomende markten	7,7%	5,8 – 9,8%	MSCI Emerging Markets Custom ESG Index (net dividend)	Northern Trust/ beleggingsfonds
Vastgoed	7,5%	5,0 – 10,0%		
Staatsobligaties en swaps	42,9%	37,9 – 47,9%	Portefeuille rendement	BlackRock/ discretionair
Bedrijfsobligaties	5,7%	4,7 – 6,7%	Iboxx euro Corporates AA	Abrdn/ beleggingsfonds
High Yield obligaties	3,8%	2,8 – 4,8%	Merrill Lynch US High Yield Constrained Index	T. Rowe Price/ beleggingsfonds
Obligaties opkomende landen hard currency)	3,8%	2,8 – 4,8%	JPM GBI-EM Global Diversified Composite Hedged to EUR	Legal & General/ beleggingsfonds
Particuliere hypotheke	5,7%	4,7 – 6,7%	SAREF customized hypotheke benchmark	SAREF/ beleggingsfonds
Vastgoed	7,5%	5,0 – 10,0%		
Niet-beursgenoteerd vastgoed)*	7,5%	5,0 – 10,0,0%	Portefeuille rendement	SAREF/ beleggingsfondsen
Rente en valuta				
Renteafdekking (marktrente)**	50%	45 – 55%	Portefeuille rendement***	BlackRock / discretionair
Valuta afdekking	Zie volgende pagina.			

Valuta afdekking	In de vastrentende portefeuille die dient voor het afdekken van het renterisico wordt alleen in euro belegd. Voor alle overige beleggingscategorieën in ontwikkelde markten hanteert het fonds een afdekkingspercentage van 60-90%. Er wordt niet gestuurd op een exact doelpercentage van 75%, omdat de valuta afdekking binnen de beleggingsfondsen plaats vindt: • binnen het aandelenfonds ontwikkelde markten wordt het valutarisico vrijwel geheel afgedekt; • binnen het aandelenfonds opkomende markten en het vastgoedaandelenfonds wordt het valutarisico niet afgedekt; • binnen staatsobligaties opkomende landen in harde valuta wordt het valutarisico afgedekt alsof de onderliggende exposure 100% USD is; • binnen bedrijfsobligaties US high yield wordt het valutarisico niet afgedekt.
------------------	--

*) In de vastgoedportefeuille wordt nog belegd in een drietal internationale fondsen. Deze fondsen worden door de beheerder geliquideerd en zijn derhalve niet meer met een strategische weging opgenomen in het beleggingsplan.

**) De exacte invulling en restricties ten aanzien van curveposities, ratings en debiteuren zijn vastgelegd in de investment case en de abtn.

***) Voor de Z-score: portefeuille rendement. Voor de beoordeling van de manager: effectiviteit rentehedge (de afwijking van de doelstelling (50% afdekking) bedraagt maximaal 1,0% van de verplichtingen (dit betreft een signaalfunctie).

Wijzigingen in beleggingsbeleid

In het jaar 2023 zijn de strategische assetallocatie, het renteafdekkingspercentage en de gehanteerde benchmarks niet gewijzigd. Omdat de actuele dekkingsgraad tot september 2023 flink is gestegen, heeft de BVC het reduceren van de volatiliteit van de dekkingsgraad beoordeeld. De BVC heeft onderzocht welke mate van renteafdekking passend kan zijn, gegeven de fors gestegen rente in de afgelopen periode, de dekkingsgraad en de impact van een stijging of daling van de rente bij verschillende renteniveaus en verschillende rente afdekkingsniveaus. Het bestuur heeft het advies van de BVC, mede gebaseerd op de toets in de haalbaarheidstoets, opgevolgd en per 16 januari 2024 de renteafdekking verhoogd naar 60%.

8.7 DERIVATEN

Bpf HiBiN belegt in derivaten. Dit zijn producten die hun waarde ontleen aan een ander, onderliggend, product. Bpf HiBiN gebruikt derivaten alleen om risico's te reduceren en te beheersen. Zo wordt het renterisico ten opzichte van de verplichtingen gereduceerd met onder andere renteswaps.

8.8 RENTERISICO

Bpf HiBiN heeft de renteafdekking gerealiseerd door een vrijwel identiek looptijdprofiel als dat van de verplichtingen te simuleren. Er wordt gebruik gemaakt van fysieke (zero coupon) obligaties, hypotheke en renteswaps.

Het beleid van het fonds is om binnen de portefeuille te sturen op een rente afdekking in een marktwaarde omgeving. Het renterisico op de waardeverandering van de nominale verplichtingen wordt niet volledig afgedekt. Voor de berekening van het renterisico en de invulling van de afdekking worden de volgende beleggingscategorieën meegenomen:

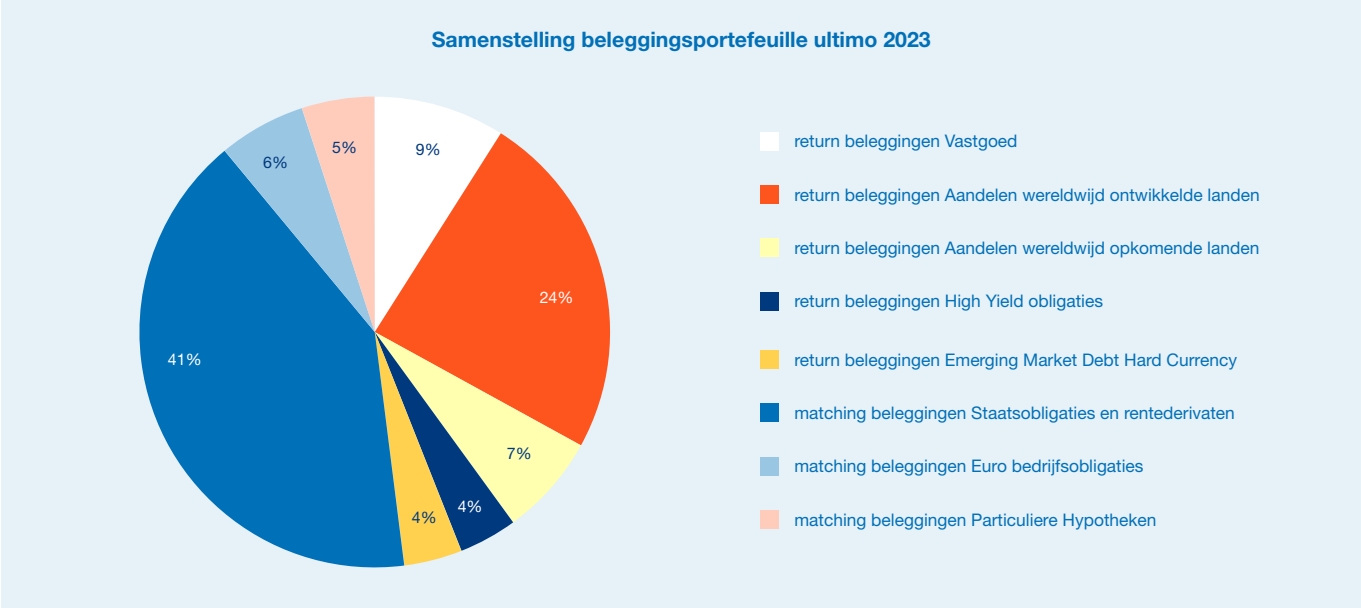
- Euro staatsobligaties;
- renteswaps;

- bedrijfsobligaties (investment grade);
- particuliere hypotheke.

Door het gebruik van renteswaps kan met aanzienlijk minder geïnvesteerd vermogen toch een 50%-afdekking van het volume van de technische voorzieningen plaatsvinden. Dit is het gevolg van het feit dat er binnen renteswaps impliciet kortlopend geld wordt geleend en in langlopend papier wordt belegd. Door het gebruik van deze techniek is het mogelijk geweest om ook een relatief groot belang in returnbeleggingen aan te houden.

8.9 SAMENSTELLING BELEGD VERMOGEN

De totale waarde van de beleggingsportefeuille (inclusief derivaten met een negatieve waarde en exclusief verplichtingen uit hoofde van collateral management) bedroeg € 1.096,4 miljoen per 31 december 2023 ten opzichte van € 946,0 miljoen per 31 december 2022. Het beleggingsrendement over 2023 bedroeg 9,4%. De samenstelling van het belegd vermogen (beleggingsportefeuille) is opgenomen in het diagram op de volgende pagina.

8.10 BELEGGINGSRESULTATEN

In onderstaande tabel worden de beleggingsrendementen van de portefeuille (inclusief derivaten) en de benchmark over de jaren 2023 en 2022 weergegeven.

Beleggingsrendementen	Portefeuille 2023	Benchmark 2023	Portefeuille 2022	Benchmark 2022
Totale portefeuille	9,4%	10,1%	-25,8%	-26,4%
Matching beleggingen	7,5%	8,1%	-34,5%	-35,0%
Return beleggingen	11,4%	12,2%	-14,4%	-13,8%
Uitsplitsing matching beleggingen				
Staatsobligaties en rentederivaten	7,9%	7,9%	-39,7%	-39,7%
Euro bedrijfsobligaties	8,9%	8,2%	-14,4%	-14,2%
Particuliere Hypotheken	2,3%	7,2%	-16,0%	-15,6%
Uitsplitsing return beleggingen				
Aandelen	17,9%	17,6%	-18,1%	-18,5%
Aandelen wereldwijd ontwikkelde landen	22,1%	21,7%	-18,8%	-19,1%
Aandelen wereldwijd opkomende landen	5,5%	5,9%	-15,7%	-15,6%
Vastrentende waarden				
High Yield obligaties	10,0%	9,6%	-9,4%	-5,4%
Emerging Market Debt Hard Currency	7,9%	7,6%	-20,5%	-21,3%
Vastgoed				
Vastgoed Nederland niet-beursgenoteerd				
• Woningen	-7,9%	-7,9%	2,3%	2,3%
• Winkels	1,5%	1,5%	0,4%	0,4%
Vastgoed Internationaal direct				
• Europa	-45,8%	-45,8%	0,7%	0,7%
• Amerika	-13,1%	-13,1%	-8,3%	-8,3%
• Azië	-66,4%	-66,4%	6,5%	6,5%
Totaal Vastgoed	-5,2%	-5,2%	1,4%	1,4%

Het behaalde beleggingsrendement van 9,4% was lager dan het benchmarkrendement van 10,1%. Dit komt voornamelijk door het negatieve allocatie effect van vastgoed en het negatieve selectie-effect van hypotheek ten opzichte van de norm. Het benchmarkrendement voor vastgoed is gelijk gesteld aan het portefeuille rendement. Vastgoed benchmarks worden samengesteld op basis van de daadwerkelijke investeringen van deelnemende pensioenfondsen aan die benchmark en zijn daarmee niet per definitie representatief voor de ‘markt’ of de portefeuille. De rendementen van deze vastgoed benchmarks worden maar eenmaal per jaar berekend en gepresenteerd.

8.11 ONTWIKKELING MATCHING BELEGGINGEN

Het rendement op de matching beleggingen van 7,5% is het gevolg van de rentedaling die heeft plaatsgevonden in 2023 en moet gerelateerd worden aan de toename van de marktwaarde van de voorziening pensioenverplichtingen. De (swap)rente die moet worden gebruikt voor de waardebepaling van de voorziening pensioenverplichtingen, wordt bepaald en voorgeschreven door DNB. De DNB rentetermijnstructuur (RTS) voor pensioenfondsen wordt bepaald met behulp van de Ultimate Forward Rate (UFR).

De UFR is een risicovrije rekenrente (forward) die tot en met 2022 voor looptijden van (stapsgewijs) 30 jaar en langer gehanteerd werd. Vanaf 1 januari 2023 wordt de forward rate voor looptijden vanaf 50 jaar gehanteerd. Met deze forward rates wordt een rentetermijnstructuur (swaprente) afgeleid.

Per 31 december 2023 bedraagt de UFR 1,4% (ultimo 2022: 1,2%). Voor looptijden korter dan 50 jaar wordt de daadwerkelijke marktrente (swaprente) gehanteerd.

Gevolgen stijgende of dalende rente

Als de rente daalt, stijgt de waarde van de (technische) voorziening pensioenverplichtingen. Stijgt de rente, dan daalt de waarde van de voorziening pensioenverplichtingen. De waarde van de voorziening pensioenverplichtingen is in 2023 gestegen van € 930,2 miljoen naar € 1.035,8 miljoen.

Met de portefeuille behorend bij ‘matching beleggingen’ wordt getracht zoveel mogelijk de ontwikkeling van de voorziening pensioenverplichtingen te volgen.

De daling van de rente leidde tot een stijging van de waarde van de ‘matching beleggingen’. Het renterisico is namelijk maar voor een deel afgedekt. Door dit effect is, ondanks het positieve rendement op de vastrentende waarden als gevolg van de rentedaling, de actuele dekkingsgraad toch maar beperkt gestegen.

Bedrijfsobligaties

De rendementen van kredietwaardige euro bedrijfsobligaties waren positief, door voornamelijk de daling van de rente. Het rendement van 8,9% was meer dan het rendement van de benchmark.

Hypotheek

Het particuliere hypotheekfonds behaalde over 2023 een rendement van 2,3%. Dit rendement was lager dan de benchmark (7,2%). Doordat de benchmark van het particuliere hypotheekfondsen een swap benchmark is, is er nagenoeg altijd sprake van een afwijking in het rendement vanwege de risico-opslag. De BVC monitort de ontwikkeling van de gemiddelde opslag vergeleken met de swap.

8.12 ONTWIKKELING RETURN BELEGGINGEN

Binnen de returnportefeuille waren de rendementen op alle beleggingscategorieën positief.

Aandelen

Bpf HiBiN behaalde een jaarrendement op aandelen van 17,9%. Aandelen in ontwikkelde markten bleven met 22,1% rendement voor op de aandelen in opkomende markten die 5,5% noteerden. De resultaten van deze passieve beleggingen lagen in de buurt van de benchmark, conform verwachting.

High Yield

De rendementen waren positief (10,0%) en beter dan de benchmark (9,6%). De categorie heeft de doelstelling om het beter te doen dan de benchmark.

Staatsobligaties opkomende landen

Evenals de andere obligatiemarkten werden de rendementen van staatsobligaties opkomende markten in 2023

beïnvloed door de dalende kapitaalmarktrente, waardoor het rendement zwarte cijfers noteerde. Het jaar werd geëindigd met een positief resultaat van 7,9%. De resultaten van deze passieve belegging lag in de buurt van de benchmark (7,6%), en conform verwachting.

Vastgoed

In de portefeuille van Bpf HiBiN bevonden zich begin 2023 nog een drietal internationale vastgoedfondsen die alle drie in liquidatie zijn. De fondsen zijn de afgelopen jaren al flink afgebouwd en bestonden nog uit een beperkt aantal onderliggende fondsen en objecten. Liquidatie van het internationale vastgoedfonds Azie is in 2023 niet volledig gerealiseerd en zal nu naar verwachting in 2024 plaatsvinden. De liquidatie van de internationale vastgoedfondsen Europa en Noord Amerika is eind 2023 afgerond.

De vastgoedportefeuille liet over 2023 een rendement zien van -5,2%. Woningen behaalden een negatief rendement van 7,9%, en winkels rendeerden met 1,5% positief.

8.13 VOORUITZICHT 2024

Voor het jaar 2024 wordt de vraag wat de economie gaat doen. Blijft de economie groeien met een werkgelegenheid die op peil blijft, crasht de economie met de bijbehorende schok in de arbeidsvraag of hebben de centrale banken te vroeg gejuicht en stijgt de inflatie weer naar grotere hoogten?

Voorlopig lijkt het op een gestage, maar lagere groei van de economie en wordt een inflatie verwacht die aan het einde van 2024 weer terugkeert naar rond de 2%. Maar er zijn drie grote onzekerheden: de arbeidsmarkt, rente en schulden en geopolitiek.

Arbeidsmarkt

Tot nu toe is de werkloosheid relatief laag gebleven, terwijl de rente omhoog ging om de inflatie te bestrijden. Dit kan bijna worden gezien als een unicum. Of dit blijft doorgaan is de vraag. De theorie zegt dat een daling van de inflatie van 25 basispunten zorgt voor een werkloosheid die oploopt met 1%. Met een inflatie die momenteel rond de 3% zit, kan dit de arbeidsmarkt doen opschudden. Ook de impact die AI op de arbeidsmarkt kan gaan hebben, is nog onduidelijk.

Rente en schulden

In voorgaande jaren hebben veel overheden, bedrijven en huishoudens gebruik gemaakt van de lage rente om goedkoop te lenen. Overheden moeten nu meer betalen voor hun leningen, zowel door de hogere rente als door de staatsschuldquote die gestegen is door de coronaperiode. Bij bedrijven is een ‘muur’ ontstaan van obligaties die opnieuw moeten worden gefinancierd, tegen een hogere rente.

Voor huishoudens zijn de rentelasten op bijvoorbeeld hypotheek nog zeer laag. Maar het herfinancieren of het aankopen van een nieuw huis met de hogere rente wordt steeds duurder. En terwijl in Europa huishoudens nog voldoende spaargeld hebben, zijn Amerikaanse huishoudens alweer extra aan het lenen met consumptieve kredieten. Dit kan effect gaan hebben op betaalachterstanden en het vertrouwen van consumenten.

Geopolitiek

In de geopolitiek zijn er naast de twee belangrijke verkiezingen twee belangrijke conflicten om te blijven volgen. De oorlog in Oekraïne blijft materieel, geld en aandacht vragen, waarbij onduidelijk is hoelang de partijen dit vol kunnen houden. Met de aanvallen van Houthis rebellen in de Rode Zee is duidelijk dat de situatie in Gaza niet alleen daar uitgevochten wordt. In de Verenigde Staten nemen twee oude bekenden het tegen elkaar op om de nieuwe president te worden. Waarbij Trump zich focust op zelfredzaamheid van zowel de Verenigde Staten als Europa, zet Biden in op veel samenwerking. Bij de verkiezingen voor het Europees parlement is het afwachten in welke mate de kiezers de meer euro sceptische en populistische partijen gaan kiezen ten opzichte van de traditionele partijen.

Ondertussen verwacht de markt dat de rente van de Federal Reserve en de ECB zal gaan dalen. Dit is in het vierde kwartaal 2023 in de markt geprijsd, waarbij beleggers grotere dalingen verwachten dan de centrale banken. Veranderingen van de verwachtingen zullen effect hebben op de markt. Daarnaast zullen ook faillissementen weer een grotere rol gaan spelen. Voor aandelen is de winstgevendheid van belang, en met de gestegen rente staat deze ook in het gedrang. En terwijl Amerikaanse aandelen relatief duur zijn, zijn de vooruitzichten voor Europese aandelen ook niet optimaal.

Door het Internationaal Monetair Fonds (IMF) wordt in Europa en de Verenigde Staten een economische groei verwacht van 1,5%. De wereldeconomie wordt verwacht te groeien met 2,9%, 10 basispunten lager dan in 2023. China's groei daalt met 0,8% punt naar 4,2%, terwijl de groei van India op een gelijk niveau blijft van 6,3%.

INTEGRAAL RISICOMANAGEMENT

9.1 INLEIDING

Om de doelstelling van het fonds zoals beschreven in paragraaf 3.1 te realiseren, wordt het bestuur geconfronteerd met strategische, financiële en niet-financiële risico's. Strategische risico's zijn risico's die het fonds bewust wil nemen. Door op de toekomst voor te bereiden en nieuwe uitdagingen aan te gaan, bijvoorbeeld met innovatie van IT, worden ook nieuwe strategische risico's opgezocht.

Financiële risico's zijn bijvoorbeeld de ontwikkelingen in de rente, de waardeontwikkeling van aandelen en vastgoed respectievelijk verzekeringstechnische situaties zoals overlijden en arbeidsongeschiktheid.

Ook niet-financiële risico's kunnen van invloed zijn op de doelstellingen van Bpf HiBiN. Voorbeelden hiervan zijn uitvallende pensioenadministratiesystemen waardoor de pensioenuitkeringen niet (tijdig) gedaan kunnen worden of dat afgesproken processen niet juist gevolgd worden. Het bestuur kijkt integraal naar zowel financiële als niet-financiële risico's en de onderlinge samenhang hiertussen. Op deze manier worden risico's, die onder andere de doelstellingen van het fonds beïnvloeden, tijdig signaleerd, geanalyseerd en beheerst.

9.2 EIGENRISICOBEOORDELING

Bpf HiBiN heeft in boekjaar 2021 een (reguliere) eigenrisicobeoordeling (ERB) uitgevoerd. Hierbij is een integrale analyse en beoordeling uitgevoerd van de risico's voor Bpf HiBiN en de effectiviteit van het risicobeheer (inclusief feitelijke beheersmaatregelen). De uitkomsten van de ERB geven het bestuur inzicht in de materiële risico's en de mogelijke consequenties hiervan voor de financiële positie van het fonds en de pensioenen van de deelnemers bij Bpf HiBiN. De ERB bestaat samengevat op hoofdlijnen uit de volgende onderdelen:

Proces

Een beschrijving van de wijze waarop de ERB in het bestuursproces, het beleid en de besluitvormingsprocessen van het fonds is geïntegreerd.

Risicoanalyse

- een beschrijving van de methoden om relevante (materiële) risico's waaraan het fonds blootstaat te detecteren, te evalueren en te beheersen;
- een beoordeling van de risico's voor de deelnemers voor de pensioenaanspraken en pensioenrechten en de effectiviteit van genomen maatregelen;
- een beoordeling van nieuwe en/of opkomende risico's, inclusief ESG-risico's;
- een kwalitatieve beoordeling van de operationele risico's;
- een beoordeling van de financieringsbehoefte met, indien van toepassing, een beschrijving van het herstelplan.

Beheersmaatregelen

- een integrale beoordeling van de effectiviteit en doelmatigheid van het risicobeheer;
- een kwalitatieve beoordeling van de mechanismen ter bescherming van de pensioenuitkeringen (gebruikmakend van het crisisplan).

Een nieuwe eigenrisicobeoordeling

Het fonds is verplicht om tenminste driejaarlijkse een eigenrisicobeoordeling uit te voeren. De belangrijkste verbeterpunten die het fonds, voor de huidige eigenrisicobeoordeling, heeft vastgesteld betreffen het ESG-risicobeheer en de aandacht voor datakwaliteit. Deze verbeterpunten worden meegenomen bij de uitvoering van de nieuwe eigenrisicobeoordeling in 2024.

9.3 BEHEERSTE EN INTEGERE BEDRIJFSVOERING EN INTEGRAAL RISICOMANAGEMENT

Integraal risicomanagement is het proces waarmee richting wordt gegeven aan de risicobeheersing en geldt als basis voor het besluitvormingsproces van het bestuur van Bpf HiBiN. Het integraal risicomanagement van het fonds richt zich op drie aspecten:

- de doelstellingen van Bpf HiBiN;
- de activiteiten om de doelstellingen te realiseren;
- de (risico)cultuur.

9.4 RISICOHOUING

In het geldende FTK neemt de risicohouding van het fonds een belangrijke plaats in. Het bestuur heeft in overleg met sociale partners de risicohouding voor financiële risico's op korte en lange termijn vastgesteld.

Risicohouding korte termijn

De risicohouding op korte termijn wordt vertaald in het strategisch vereist eigen vermogen en een bandbreedte daarom heen. Het strategisch vereist eigen vermogen bedraagt op basis van het strategisch beleggingsbeleid 19,0% van de voorziening pensioenverplichtingen per 31 december 2023. Gezien de risicobereidheid heeft het bestuur besloten beperkte beleggingsrisico's te accepteren. De belangrijkste doelstellingen zijn immers om de dekkingsgraad zo goed mogelijk op niveau te houden en de kans op het verlagen van de opgebouwde pensioenen zo laag mogelijk te houden.

Daarbij hoort een beperking van het beleggingsrisico hetgeen zich vertaalt in geringe bandbreedtes.

Aanpassing bandbreedte vereist eigen vermogen

Door de gestegen RTS in het jaar 2023 is het renterisico toegenomen. Door deze marktontwikkeling was het strategisch vereist eigen vermogen gestegen boven de bandbreedte van 118%. In overleg met sociale partners heeft het bestuur besloten om de huidige systematiek niet aan te passen omdat anders de signaalfunctie verdwijnt. Er is een 'nieuwe' bandbreedte voor het vereist eigen vermogen vastgesteld van 17% respectievelijk 22%. Per kwartaal wordt het vereist eigen vermogen op basis van het strategische beleggingsbeleid geschat en vergeleken met genoemde grenzen. Bij een overschrijding van de grenzen treedt het bestuur in overleg met sociale partners.

Risicohouding lange termijn

De risicohouding voor de lange termijn komt tot uitdrukking in de gekozen ondergrenzen voor de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het strategisch vereist eigen vermogen of een bandbreedte hiervoor. Op basis van het gekozen beleggingsbeleid is in 2015 een aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd. Aan de hand van de uitkomsten hiervan heeft het bestuur de voorgeschreven ondergrenzen ten aanzien van het verwachte pensioenresultaat en de maximale afwijking vastgesteld. Voor een nadere toelichting over de haalbaarheidstoets wordt verwezen naar paragraaf 5.2.6.

9.5 RISICOBEREIDHEID

Bpf HiBiN stelt de risicobereidheid en het daarmee samenhangende toegestane financiële risicobudget vast, rekening houdende met de geformuleerde doelstellingen en met de belangen van de verschillende stakeholders. Periodiek wordt onder de deelnemers van Bpf HiBiN een risicobereidheidsonderzoek gehouden over financiële risico's (beleggingsrisico), rendementen, kans op toeslag en kans op verlagen van pensioenen.

Financiële risico's

Uit de gehouden onderzoeken blijkt dat de risicobereidheid voor financiële risico's behoudend/gemiddeld is. Met andere woorden, niet uitgesproken risicomijdend of risicozoekend.

Niet-financiële risico's

Het niet-financiële risicobeleid heeft als doel de risico's die voortvloeien uit het uitvoeren van de pensioenregeling voldoende te beheersen. Het bestuur streeft hierbij naar een kwalitatief hoogwaardige uitvoering, waarmee:

- minimaal voldaan wordt aan de wet- en regelgeving;

- gekeken wordt naar de best practices in de pensioensector;
- een beeld bestaat van een betrouwbare organisatie die streeft naar continuïteit, consistentie, transparantie en werkt in het belang van zijn stakeholders;
- tevredenheid en vertrouwen van (gewezen) deelnemers geldt met betrekking tot de kwaliteit van de dienstverlening.

Bpf HiBiN stelt om deze reden hoge eisen aan de uitvoering van de pensioenadministratie en het vermogensbeheer.

Daarnaast is het fonds blootgesteld aan externe ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld politieke ontwikkelingen of ontwikkelingen bij de aangesloten ondernemingen, de zogenaamde omgevingsrisico's. De risicobereidheid van het bestuur voor niet-financiële risico's is laag.

9.6 RISICORAAMWERK

Het bestuur hanteert een raamwerk, bestaande uit de volgende componenten:

- De risicostrategie: welke risicostrategie hanteert het fonds om zijn doelstellingen te bereiken en wat is de risicobereidheid? Binnen het risicoraamwerk zijn missie, visie en strategie van het fonds gedefinieerd.
- Governance rondom risicomanagement: hoe is risicomanagement binnen het fonds georganiseerd en hoe neemt het bestuur zijn verantwoordelijkheid?
- Risicobeleid: zijn alle gedefinieerde risico's uitgeschreven in beleid en zijn tolerantiegrenzen gedefinieerd?
- Risicomanagement processen: is er een proces om jaarlijks te evalueren en bij te sturen?
- Informatie: hoe wordt het risicobeleid gemonitord en geëvalueerd?

Binnen dit risicoraamwerk heeft het bestuur bepaald in welke ontwikkelingsfase zij zich bevindt en wat het ambitieniveau is. Het bestuur wenst op een geformaliseerde en gestructureerde wijze om te gaan met risico's en de beheersing hiervan en heeft daarom een aantal stappen gedefinieerd om integraal risicomanagement verder in te bedden in de bestuurlijke organisatie van Bpf HiBiN. Dit is een doorlopend proces, dat jaarlijks wordt geëvalueerd.

9.7 THREE LINES MODEL

Gezien het belang dat Bpf HiBiN hecht aan goede beheersing van de risico's en rekening houdend met de omvang en complexiteit van het fonds, hanteert Bpf HiBiN voor de inrichting van het integraal risicomanagement en sleutelfuncties het 'three lines' model. Het bestuur van Bpf HiBiN is eindverantwoordelijk voor het fonds.

De eerste lijn (de commissies, de pensioenadministratie, directeur bestuursbureau van het fonds) is verantwoordelijk voor de eigen processen. De ARGC heeft zowel eerste lijn als tweede lijn taken. De sleutelfunctiehouder risicobeheer in de tweede lijn ondersteunt, adviseert, coördineert, bewaakt en heeft beleidsvoorbereidende taken voor het bestuur. Daarnaast is de sleutelfunctiehouder risicobeheer tevens houder van de actuariële functie.

Een externe partij is aangesteld voor de derde lijn, de interne auditfunctie. Op deze wijze opereert de interne audit als derde lijn volledig los van alle andere organisatieonderdelen.

9.8 RISICOBELID

Het risicobeleid is erop gericht om op een adequate wijze de doelstellingen van het fonds onder een breed scala van omstandigheden te realiseren (de strategie). Jaarlijks wordt door het bestuur een risicoanalyse uitgevoerd gebaseerd op (bruto en netto) kans maal impact, inclusief de beheersmaatregelen. De uitkomsten kunnen aanleiding zijn de beleidsuitgangspunten te wijzigen dan wel aanvullende beheersmaatregelen te treffen om de geconstateerde risico's te mitigeren.

Bpf HiBiN hanteert voor het in kaart brengen van de risico-omgeving als basis het FOCUS-model zoals gedefinieerd door DNB, aangevuld met fonds specifieke risico's.

FOCUS indeling risico's

Risk drivers	Risico's
Macro/sector	Krediet
Bedrijfsmodel en strategie	Markt
Gedrag, cultuur en governance	Matching/rente
Infrastructuur/IT	Operationeel Verzekeringstechnisch Liquiditeit Integriteit

Bpf HiBiN maakt voor het risicobeleid onderscheid tussen strategische risico's en overige (financiële respectievelijk niet-financiële) risico's.

Strategische risico's

Het strategisch risicobeleid heeft als doel de risico's die verband houden met de realisatie van de doelstellingen van Bpf HiBiN voldoende worden beheerst. Strategische risico's hoeven niet alleen risico's te zijn die het fonds wil vermijden of mitigeren. Door op de toekomst voor te bereiden en nieuwe uitdagingen aan te gaan, bijvoorbeeld met innovatie van IT, worden ook nieuwe strategische risico's opgezocht.

Financiële risico's

Het financiële risicobeleid heeft als doel dat de risico's die voortvloeien uit de balanspositie voldoende worden beheerst. Aan de activa zijde gaat het op hoofdlijnen om matching- en renterisico, markt- en kredietrisico. Aan de passiva zijde gaat het om het verzekeringstechnische en langlevens risico.

Niet-financiële risico's

Het niet-financiële risicobeleid heeft als doel de risico's die voortvloeien uit het uitvoeren van de pensioenregeling voldoende te beheersen. Onder de niet-financiële risico's worden onderscheiden:

- omgeving;
- operationeel;
- uitbesteding;
- IT-risico (vermogensbeheer en zelfadministratie);
- integriteit;
- juridisch.

9.9 UITVOERING RISICOBELID

De uitvoering van het risicobeleid heeft in het jaar 2023 als volgt plaatsgevonden.

Risicoanalyse

Jaarlijks wordt door het bestuur een risicoanalyse uitgevoerd gebaseerd op kans maal impact. Het doel van de risicoanalyse is:

- het in kaart brengen welke risico's het fonds loopt;
- aangeven of deze risico's met de huidige maatregelen voldoende beheerst worden;
- aangeven of er aanvullende beheersmaatregelen nodig zijn; en
- het aantonen van de effectiviteit van de beheersmaatregelen.

IRM-sessie

Op 2 oktober 2023 heeft de sleutelfunctie risicobeheer (tweede lijn) samen met het bestuur de jaarlijkse IRM-sessie gehouden. Op basis van deze sessie zijn de (bruto en netto) strategische, financiële en niet-financiële risico's besproken, (opnieuw) gekwalificeerd en gekwantificeerd (kans maal impact) en opgenomen in een risicomatrix. Daarnaast zijn per risico ook vragen aan het bestuur gesteld over de (effectiviteit van de) beheersmaatregelen. De conclusie was dat de beheersmaatregelen in principe effectief zijn, maar dat door een aanscherping van een aantal beheersmaatregelen de effectiviteit nog verbeterd kan worden.

Systematische Integriteit Risico Analyse (SIRA)

De SIRA wordt door Bpf HiBiN één keer per drie jaar uitgevoerd of eerder indien daar aanleiding voor is. Bijvoorbeeld bij een significante gebeurtenis die een integriteitsrisico raakt. De SIRA is voor het laatst in 2022 uitgevoerd.

Risicolimieten

Om goed risicomanagement te kunnen uitvoeren is het belangrijk dat is vastgelegd in hoeverre de organisatie bereid is risico te nemen. Het operationaliseren en het vaststellen van de risicobereidheid, de risicotolerantie (inclusief meetbare indicatoren en limieten) geeft daar invulling aan. Het inzichtelijk maken van de risicolimieten (key risk indicators respectievelijk key performance indicators) vergroot de stuur- en slagkracht van het fonds. Op het moment dat een risicolimiet wordt overschreden kan het fonds hier vervolgens namelijk actief en adequaat op inspelen.

In 2023 heeft het bestuur, naast de risicolimieten voor de financiële risico's, ook risicolimieten vastgesteld voor de niet-financiële risico's. Volgens de sleutelfunctiehouder interne audit waren de risicolimieten voor de niet-financiële risico's nog niet voldoende geconcretiseerd.

De risico's worden nader beschreven in hoofdstuk 13 'risicobeheer en derivaten' in de jaarrekening.

9.10 VOORNAAMSTE RISICO'S 2023

De strategische, financiële en niet-financiële risico's worden door het bestuur jaarlijks op basis van de inschatting (bruto en netto) kans maal impact geprioriteerd.

Het bestuur heeft voor 2023 de voornaamste risico's benoemd. De voornaamste risico's, de mogelijke impact van het risico op de doelstelling van Bpf HiBiN en de genomen maatregelen, worden hierna kort beschreven.

Strategische risico's

De voornaamste strategische risico's zijn het balansrisico, de financiële opzet, het systeemrisico, het ESG-risico en het integriteitsrisico.

Balansrisico

Het balansrisico is het risico dat het rendement op de waarde van de verplichtingen verschilt van het rendement op de beleggingen waardoor er een potentieel (negatieve) impact op de dekkingsgraad ontstaat.

Bpf HiBiN heeft indicatoren en beleid opgesteld om dit risico te beheersen respectievelijk te beperken. Het beleid is er op gericht dat er een strategische portefeuille met een tracking error, strategische normen en bandbreedtes zijn gedefinieerd. Er is een bandbreedte voor het vereist eigen vermogen vastgesteld van 17% respectievelijk 22%. Het vereist eigen vermogen hangt af van de beleggingsportefeuille.

Financiële opzet

Dit betreft het risico dat de financiële opzet van het fonds niet adequaat is, zowel op het gebied van dekkingsgraad als de financiering van de pensioenregeling.

Het uitgangspunt bij de financiële opzet (premiebeleid, beleggingsbeleid, toeslagenbeleid, kortingsbeleid), waarderingsgrondslagen pensioenverplichtingen, de hoogte van de uitvoeringskosten, is wet- en regelgeving. Het fonds heeft indicatoren en beleid opgesteld om dit risico te beheersen respectievelijk te beperken.

Systeemrisico

Het systeemrisico is het risico op het omvallen van het financiële systeem respectievelijk een ontwrichting van de samenleving.

Het fonds heeft indicatoren en beleid opgesteld om dit risico te beheersen respectievelijk te beperken. Het fonds beschikt over een calamiteitenregeling en een business continuity plan. Ook volgt het fonds de wereldwijde ontwikkelingen die gevolgen kunnen hebben voor het systeemrisico nauwgezet. De geopolitieke ontwikkelingen zijn in 2023 als indicator toegevoegd aan dit risico. Hiermee worden, de financiële gevolgen als gevolg van het feit dat landen op gespannen voet met elkaar staan, bedoeld.

ESG-risico

Het ESG-risico zijn de risico's voor het fonds voortvloeiend uit klimaatverandering, verlies aan biodiversiteit en sociale ongelijkheid.

Het fonds heeft indicatoren en beleid opgesteld om dit risico te beheersen respectievelijk te beperken. Bpf HiBiN belegt voor de categorieën aandelen ontwikkelde en opkomende markten, bedrijfsobligaties, geldmarkt en staatsobligaties opkomende landen in een ESG- variant van het beleggingsfonds. Het bestuur ziet het milieurisico (klimaatrisico) als het grootste meetbare risico vanuit de ESG-risicoanalyse, maar acht het de andere thema's net zo belangrijk. Het fonds heeft daarnaast het IMVB-convenant ondertekend en voldoet aan de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR).

Integriteitsrisico

Het integriteitsrisico is het risico dat het fonds negatief wordt beïnvloed door niet integer of onoorbaar handelen door bestuurders en/of uitvoerders zoals handelen met voorkennis, witwassen, terrorismefinanciering en fraude.

Het fonds heeft indicatoren en integriteitsbeleid opgesteld om dit risico te beheersen respectievelijk te beperken. De integriteitsrisico's worden minimaal jaarlijks geanalyseerd en minimaal één keer per drie jaar of ingeval van een significante gebeurtenis wordt op systematische wijze een analyse uitgevoerd van de diverse integriteitsrisico's die het fonds loopt, hoe groot de kans is dat de risico's zich voordoen, welke impact deze risico's hebben en welke beheersingsmaatregelen eventueel zijn en/of worden getroffen. De belangrijkste beheersmaatregelen om bijvoorbeeld het frauderisico te mitigeren bestaan uit: het aanwezig zijn van een gedragscode en klokkenluidersregeling, de processen en interne controles bij onze uitbestedingsorganisaties (waaronder functiescheidingen en het vier-ogenprincipe) en een interne audit.

Het bestuur heeft in 2022 het risico op cybercrime als voornaamste integriteitsrisico gekwalificeerd en aanvullende beheersmaatregelen vastgesteld.

Financiële risico's

De voornaamste financiële risico's zijn het marktrisico, het renterisico en het inflatierisico.

Marktrisico

Het marktrisico is het risico op een daling van de marktwaarde van de beleggingen als gevolg van koerswijzigingen.

Het fonds heeft indicatoren en beleid opgesteld om dit risico te beheersen respectievelijk te beperken. De strategische allocatie van de beleggingen bedraagt 38% zakelijke waarden (aandelen en vastgoed). Tevens zijn er bandbreedtes vastgesteld. De strategische allocatie wordt periodiek herijkt via een ALM-studie of een portefeuilleconstructie studie (risicobudgetstudie). Tot slot hanteert Bpf HiBiN een 'passief, tenzij' model voor de beleggingen.

Renterisico

Het renterisico is het risico op een daling van de dekkingsgraad als gevolg van een daling in de (markt)rente.

Het fonds heeft indicatoren en beleid opgesteld om dit risico te beheersen respectievelijk te beperken. Het beleid van het fonds is dat binnen de portefeuille gestuurd wordt op een renteafdekking in een marktwaarde omgeving. Het renterisico op de waardeverandering van de nominale verplichtingen wordt op basis van marktrente afgedekt. De rente is eind 2023 voor 50% afgedekt. Er geldt een bandbreedte van 5%-punt voor zowel totaalniveau als per looptijdbucket.

Inflatierisico

Het inflatierisico is het risico dat het fonds geen waardevaste pensioenen uit kan keren als gevolg van (hoge) inflatie.

Het fonds heeft indicatoren en beleid opgesteld om dit risico te beheersen respectievelijk te beperken. Het risico wordt beheerst door de toeslagambitie van het fonds mee te nemen in de ALM-studie. Het beleid is zodanig ingevuld dat de samenhang met inflatie zoveel mogelijk wordt gerealiseerd. Omdat de toeslagverlening voorwaardelijk is, ligt het inflatierisico de facto overigens bij de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden. Vanwege een discussie over de definitie van inflatierisico specifiek voor Bpf HiBiN is afgesproken om de definitie aan te scherpen.

Niet-financiële risico's

De voornaamste niet-financiële risico's zijn het omgevingsrisico, het reputatierisico, respectievelijk het IT-risico

waaronder het cyberrisico. Daarnaast vormt de overgang naar een nieuw pensioenadministratiesysteem een specifiek risico in 2023.

Omgevingsrisico

Onder omgevingsrisico wordt door het fonds verstaan het risico op schade als gevolg van veranderende externe omstandigheden zoals veranderingen in het toezicht, concurrentie, schaalvergroting en –verkleining, ontwikkelingen in de bedrijfstak en politieke ontwikkelingen. Kenmerken die het omgevingsrisico beïnvloeden zijn: economische en politieke ontwikkelingen, ontwikkelingen sponsor(en), gedrag en verwachtingen deelnemers en wet- en regelgeving.

Een specifiek omgevingsrisico betreft de transitie naar de solidaire premiereregeling. Het is een langjarig project en het succes van de overgang hangt af van een reeks factoren, waaronder de voortgang in de besluitvorming door sociale partners. Het fonds monitort en bespreekt de ontwikkelingen met sociale partners. Het bestuur verwacht hiermee de verwachtingen goed te kunnen managen.

Reputatierisico

Het reputatierisico is het risico dat de reputatie van Bpf HiBiN negatief wordt beïnvloed door interne en externe ontwikkelingen.

De overgang naar een solidaire premiereregeling vergt veel van het fonds en kan daardoor leiden tot reputatierisico. Door het bestuur is overwogen om separaat beleid voor reputatiemanagement op te stellen. Uit pragmatische overwegingen is besloten om daar van af te zien en bij de besluitvorming tijdens bestuursvergaderingen specifieke aandacht te hebben voor eventuele reputatieschade.

IT-risico (beveiliging)

Het IT-risico is het risico op schade als gevolg van systeemuitval, een gebrekkige beveiliging en/of continuïteit van systemen.

Het fonds heeft indicatoren en beleid opgesteld om dit risico te beheersen respectievelijk te beperken. Het IT-risico wordt voor de beoordeling onderverdeeld naar organisatie, mensen en techniek.

Door de hoge mate van digitalisering en de afhankelijkheid hiervan, onderkent het fonds het toenemende risico op cyberaanvallen. Het IT-risico geldt voor zowel uitbestedingspartijen (vermogensbeheer) als voor Bpf HiBiN zelf (de administratie van de pensioenregeling). Het IT-risico valt voor een substantieel deel onder het uitbestedingsrisico.

Met ingang van 17 januari 2023 is de Europese verordening ‘Digital Operational Resilience Act’ (DORA) van kracht geworden. Deze verordening heeft als doel om op uniforme wijze binnen de (Europese) financiële sector de digitale operationele weerbaarheid te verhogen. Financiële instellingen hebben twee jaar de tijd om hieraan te voldoen. In 2023 is Bpf HiBiN gestart met de voorbereidingen en is een impactanalyse uitgevoerd.

IT-risico (systemen)

Het IT-risico is het risico op schade als gevolg van systeemuitval, een gebrekkige beveiliging en/of continuïteit van systemen.

Een specifiek IT-risico in 2023 betreft de overgang van de huidige pensioenregeling naar het nieuwe pensioenadministratiesysteem per 1 januari 2024. Het uiteindelijke doel is om de nieuwe premiepensioenregeling daarin te administreren.

Dit risico is beheerst door samen met de softwareleverancier een gedegen projectmanagement (op weekbasis) te hanteren, waarbij eventuele knelpunten snel konden worden geëscaleerd naar directieniveau/bestuur en worden opgelost.

Een belangrijke beheersmaatregel om het transitierisico naar de nieuwe premiereregeling te beperken en te zorgen voor een adequate pensioenadministratie is het onderzoek naar de datakwaliteit van het fonds.

9.11 RISICOGEVOLGEN BOEKJAAR 2023

De impact van de financiële risico's op de (beleids)dekkingsgraad wordt beschreven in hoofdstuk 8; beleggingen.

In 2023 hebben geen incidenten zoals beschreven in de incidentenregeling plaatsgevonden.

9.12 TOELICHTING IN JAARREKENING

Een uitgebreide toelichting op het beleid van het beheersen van de fondsriscico's is in de jaarrekening opgenomen in onderdeel 'Risicobeheer en derivaten'. Bij dit onderdeel staat een overzicht van de omvang van financiële risico's voor het fonds. Een aantal van die risico's (zoals valutarisico en renterisico) wordt in de jaarrekening uitgebreid behandeld.

Het risicomanagement van het fonds bevat ook, zoals reeds aangegeven, niet-financiële risico's (bijvoorbeeld het reputatie- en integriteitsrisico). Die risico's zijn lastig tot niet te kwantificeren en niet apart gespecificeerd in de jaarrekening. Omgekeerd zijn alle risico's die genoemd worden in de jaarrekening onderdeel van het risicomanagement van het fonds.

9.13 FINANCIEL CRISISPLAN

Bpf HiBiN heeft een financieel crisisplan opgesteld. Dit financieel crisisplan bevat een beschrijving van maatregelen die het bestuur op korte termijn effectief zou kunnen inzetten indien de beleidsdekkingsgraad zich bevindt op of zeer snel beweegt richting kritische waarden waardoor het realiseren van de doelstelling van het fonds in gevaar komt.

Door vooraf duidelijk te maken hoe het bestuur voornemens is om te gaan met een crisissituatie wordt het (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden duidelijk hoe er met de pensioenen omgegaan wordt tijdens een crisis.

Overigens is het financieel crisisplan niet een plan dat in een crisissituatie kant-en-klaar uitgevoerd moet worden. Het bestuur zal de concrete maatregelen altijd afstemmen op de aard van de crisis en de omstandigheden van dat moment. Een financieel crisisplan is dus niet hetzelfde als een herstelplan.

Het financieel crisisplan van Bpf HiBiN bevat de volgende onderdelen:

- wanneer is er naar de mening van het fonds sprake van een crisis;
- welke maatregelen heeft het fonds ter beschikking in geval van een crisis;
- tot welke kortingsgrenzen leiden de maatregelen van het fonds;
- wat is het verwachte financiële effect van de inzet van de maatregelen in geval van een crisis;
- hoe is bij deze maatregelen rekening gehouden met evenwichtige belangenafweging.

Het financieel crisisplan is opgenomen in de abtn en te raadplegen via de website van Bpf HiBiN. In het eerste kwartaal van 2023 is door het bestuur een aangepast crisisplan opgesteld.

Actuariële analyse

De actuariële analyse van het saldo van baten en lasten kan als volgt worden weergegeven:

Onderdeel	Resultaat (x € 1.000)
Beleggingsopbrengsten	37.421
Premie	10.998
Waardeoverdrachten	-/-129
Kosten	247
Uitkeringen	-/-70
Sterfte	1.741
Arbeidsongeschiktheid	6.151
Overige kans systemen	-/-987
Toeslagverlening	-/-24.549
Overige incidentele mutaties voorziening	-/-1.766
Andere oorzaken	-/-263
Totaal	28.794

Rol en bevindingen van de certificerend actuaris

De certificerend actuaris heeft de opdracht om vast te stellen dat het Pensioenfonds voldoet aan de vereisten van artikel 126 tot en met 140 Pensioenwet. De belangrijkste aanbevelingen/overwegingen die door de certificerend actuaris zijn gerapporteerd betreffen:

- grondslagen en uitgangspunten: beoordeel, bij een volgend onderzoek van de actuariële waarderingsgrondslagen, de grondslagen ook op basis van het nieuwe pensioencontract;
- verhoging pensioengrondslag arbeidsongeschikten: beoordeel, vanwege het optrekken van de franchise naar het niveau van de minimaal fiscale franchise of de toegepaste verhoging past binnen de interpretatieruimte van de toezegging en past binnen de fiscale grenzen;
- toeslagverlening; bij de transitie naar het nieuwe pensioencontract zal in het implementatieplan moeten worden beschreven hoe met de effecten van de extra toeslagverlening rekening wordt gehouden in de algehele beoordeling van de evenwichtigheid van de transitie;
- prudent person: beoordeel en onderbouw expliciet in hoeverre het gewijzigde strategisch beleggingsbeleid een rol zou moeten spelen in vergelijking tussen voortzetting van het huidige pensioencontract en het nieuwe pensioencontract.

Oordeel van de certificerend actuaris over de financiële positie

In zijn actuariële verklaring heeft de certificerend actuaris geoordeeld dat voldaan is aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 (vereist eigen vermogen). Artikel 137 is niet volledig van toepassing omdat gebruik gemaakt is van de versoepelde toeslagregels volgens het ‘Besluit toeslag voorgenomen transitie’:

- de technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.
- de vermogenspositie is niet voldoende. Het aanwezig eigen vermogen van het fonds is op de balansdatum lager dan het vereist eigen vermogen.
- de beleidsdekkingsgraad van het fonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.
- het fonds heeft onderbouwd te hebben voldaan aan de gestelde voorwaarden voor het gebruik van de versoepelde toeslagverlening.

11.1 FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN IN 2024

Financiële positie

Bpf HiBiN heeft in 2024 (vóór 1 april 2024) het herstelplan geactualiseerd. Uitgangspunt is de dekkingsgraad per 31 december 2023. Op grond van dit herstelplan zijn geen aanvullende maatregelen nodig gebleken en is de verwachting dat het fonds binnen de gekozen hersteltermijn uit herstel is.

Als de financiële positie van het fonds het noodzakelijk maakt, kan (en uiteindelijk zelfs moet) het fonds de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten verlagen. Een verlaging van de pensioenen kan op twee momenten noodzakelijk zijn:

1. als de beleidsdekkingsgraad behorend bij het eigen vermogen vijf jaar lang onafgebroken (gemeten per jaareinde) onder de beleidsdekkingsgraad behorend bij het minimaal vereist eigen vermogen (hierna: MVEV) zit (de zogeheten ‘back-stop MVEV’); en
2. indien de beleidsdekkingsgraad behorend bij het eigen vermogen naar verwachting niet binnen de looptijd van het herstelplan (tien jaar) kan herstellen tot het vereist eigen vermogen (VEV).

Aangezien de beleidsdekkingsgraad per 31 december 2023 hoger was dan 104,3%, treedt de zogeheten ‘back-stop MVEV’ de komende jaren (behoudens eventuele wetswijzigingen) niet in werking en is op basis van deze regel geen verlaging noodzakelijk.

De kritische ondergrens voor de actuele dekkingsgraad waarbij Bpf HiBiN zonder verlagen van pensioenaanspraken en pensioenrechten niet meer binnen een termijn van tien jaar kan herstellen tot het vereist eigen vermogen (een reservetekort), bedraagt ongeveer 103,9%.

Op 21 mei 2024 is van DNB de beschikking ontvangen waarin wordt ingestemd met het geactualiseerde herstelplan.

Verhoging renteafdekking

Het bestuur heeft in januari 2024 besloten om de renteafdekking te verhogen van 50% naar 60%. Het renterisico wordt niet wordt beloond. Omdat de actuele dekkingsgraad vanaf juli 2023 is gestegen vanwege de opgelopen rente, heeft het fonds het reduceren van de volatiliteit van de dekkingsgraad onderzocht. Het reduceren van deze volatiliteit kan gerealiseerd worden door het ophogen van de renteafdekking. Er is onderzocht welke mate van rente afdekking passend kan zijn door te onderzoeken wat de impact van een stijging of daling van de rente is bij verschillende renteniveaus en verschillende renteafdekkingsniveaus op de actuele dekkingsgraad.

Een belangrijke conclusie is dat het werkelijke renterisico bij een stijging van de actuele dekkingsgraad hoger wordt. Het beleid is immers het renterisico ten opzichte van de pensioenverplichtingen af te dekken en dus niet het afdekken van het eigen vermogen. Ook is gebleken dat het verhogen van de renteafdekking positieve resultaten laat zien voor alle generaties en past binnen de investment beliefs van het fonds. De verhoging van de renteafdekking heeft geleid tot een daling van de strategisch vereiste dekkingsgraad naar 118,0% per 31 december 2023.

11.2 OVERIGE ONTWIKKELINGEN IN 2024

Interne audits

Op basis van het auditplan, worden in 2024 audits uitgevoerd op de onderwerpen ‘toekennen arbeidsongeschiktheid’, ‘business continuity management’, ‘datakwaliteit (get clean)’ en ‘DORA-readiness’.

Nieuw pensioenadministratiesysteem in gebruik genomen

Vanaf 1 januari 2024 wordt de administratie van het fonds verwerkt in het nieuwe pensioenadministratiesysteem. In het eerste kwartaal van 2024 zijn diverse mijlpalen gehaald. De eerste betrof een tijdige en correcte conversie van alle relevante deelnemersgegevens respectievelijk van de werkgever.

Vervolgens waren het tijdig en correct betalen van de pensioenuitkeringen en het in productie gaan van het

werkgeversportaal en de premiefacturatie bij de aangesloten werkgevers van belang. Ook deze mijlpalen zijn tijdig en correct gerealiseerd.

De laatste belangrijke mijlpaal is het vernieuwde deelnemersportaal inclusief een pensioenplanner. Deze gaat eind mei 2024, iets later dan voorzien, ‘live’.

Vanaf medio 2024 wordt gestart met het inrichten en testen van de nieuwe solidaire premieregeling in het pensioenadministratiepakket.

Voortgang vormgeving solidaire premieregeling

De CTP heeft in het voorjaar van 2024 een aantal keer vergaderd over de aangepaste Pensioenwet en de solidaire premieregeling. Belangrijke beslispunten gaan over inhoudelijke keuzes voor de solidaire premieregeling, zoals de ambitie (pensioendoelstelling) en de daarbij behorende premie, de hoogte en vorm van het partnerpensioen en het doel van de solidariteitsreserve.

Om voortgang in het proces te krijgen, zijn op verzoek van Bpf HiBiN, door sociale partners voorgenomen besluiten genomen over bovenstaande beslispunten. Op basis van deze voorgenomen besluiten kan Bpf HiBiN verder met het vaststellen van het beleggingsbeleid én maken van kwantitatieve inzichten voor verdere besluitvorming door sociale partners. Sociale partners dienen voor 1 januari 2025 een definitief transitieplan te hebben opgesteld. Vervolgens moet Bpf HiBiN uiterlijk 1 juli 2025 een implementatieplan hebben ingediend bij toezichthouder DNB.

Het bestuur gaat er vooralsnog vanuit dat het beoogde tijdspad wordt gehaald om per 1 januari 2026 over te gaan naar de solidaire premieregeling.

Evenwichtigheidskader overgang naar solidaire premieregeling

Het bestuur heeft specifiek aandacht voor alle risico’s die verband houden met de overgang naar de nieuwe pensioenregeling. Daarnaast is Bpf HiBiN wettelijk verplicht een zo robuust als mogelijk besluit nemen over een evenwichtige overgang naar de solidaire premieregeling. Om deze reden heeft het bestuur een beoordelingskader opgesteld met kwalitatieve en kwantitatieve normen.

Aanvangsleeftijd naar 18 jaar

Een van de grote veranderingen van de aangepaste Pensioenwet is dat werknemers vanaf 1 januari 2024 pensioen gaan opbouwen vanaf de leeftijd 18 jaar in plaats van 21 jaar. Om deze reden is het verplichtstellingsbesluit, en dus ook het pensioenreglement, aangepast.

Overbruggingsplan

Als onderdeel van de aangepaste Pensioenwet moet het bestuur van Bpf HiBiN (jaarlijks) besluiten of het fonds gebruik wil maken van het transitie-FTK. Als een fonds besluit om gebruik te maken van het transitie-FTK, mag het bestuur besluiten eerder toeslag te verlenen, namelijk bij een beleidsdekkingsgraad van 105% en moet het fonds een overbruggingsplan indienen bij DNB. Bpf HiBiN mag hiervan alleen gebruikmaken als invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken- en uitkeringen niet op voorhand wordt uitgesloten.

Een overbruggingsplan moet voor 1 juli 2024 worden ingediend. Een verlenging van de Toeslag AMvB zal er in 2024 (vermoedelijk) niet komen. Het transitie-FTK is dan nodig om in 2024 eerder en/of een ruimere toeslag toe te kennen.

Het bestuur heeft het indienen van een overbruggingsplan overwogen, maar heeft vanwege de huidige stand van zaken bij de besluitvorming door sociale partners besloten om in 2024 geen overbruggingsplan op te stellen. Belangrijk argument is dat de hoogte van de gewenste invaardekkingsgraad nog niet bekend is.

Wijziging toedeling aandachtsgebied Governance

Het bestuur heeft in de eerste helft van 2024 besloten de governance taken van de ARGC per direct over te dragen aan de CPC. De huidige taakverdeling is ontstaan door een herverdeling van de diverse commissies in 2016. De afgelopen jaren zijn er op die herverdeling in de praktijk ondertussen ook al weer wijzigingen geweest. Een nadere herverdeling van de taken was een logisch gevolg.

Klachten- en geschillenbeleid respectievelijk -regeling

Vanaf 1 januari 2024 is een buitengerechtelijke instantie ingesteld voor de beslechting van geschillen over pensioen, de Geschillen Instantie Pensioenfondsen (GIP). Vanaf dat moment is BPF HiBiN aangesloten bij GIP en kunnen de deelnemers met hun klachten terecht bij de GIP. Het klachten- en geschillenbeleid respectievelijk het klachten- en geschillenreglement zijn hierop aangepast.

Getekend namens het bestuur,

G. Alferink
Voorzitter

M.P. Vijver
Vicevoorzitter

De heer G. (Gijs) Alferink, werkggeversbestuurslid (voorzitter)
De heer M.P. (Marc) Vijver, onafhankelijk bestuurslid
De heer M. (Morris) de Jong, werknemersbestuurslid (namens FNV)
De heer G.F. (Gijs) Vermeulen, werkggeversbestuurslid
Mevrouw U.S. (Mila) van den Bout-Kisoen, werknemersbestuurslid (namens CNV)
De heer G.W. (Govert) van der Peijl, werkggeversbestuurslid
De heer M.J.J. (Thieu) Vaes, bestuurslid namens pensioengerechtigden

Etten-Leur, 19 juni 2024

Inleiding

Bpf HiBiN heeft een Verantwoordingsorgaan (hierna VO) als bedoeld in artikel 115 van de Pensioenwet. Het VO heeft in het kader van zijn taakuitoefening kennisgenomen van het bestuursverslag over 2023, en de diverse verslagen en documenten over het jaar 2023 , waaronder het verslag van de raad van toezicht. De door het VO gebruikte documentatie geven een goed beeld van het door het bestuur gevoerde beleid in 2023.

Samenstelling VO

Het VO bestaat statutair uit vier leden: één gekozen vertegenwoordiger namens de pensioengerechtigden, twee vertegenwoordigers voorgedragen door de werknemersorganisaties, te weten één namens de gewezen deelnemers (slapers) en één namens de actieve deelnemers. Verder is er één vertegenwoordiger van de zijde van de werkgevers. In 2023 zijn er enkele wisselingen geweest binnen het VO. Zo heeft mevrouw Bieman haar functie per 1 april 2023 neergelegd wegens drukke werkzaamheden. Mevrouw Uittenbogaard heeft haar opgevolgd. De heer Vink bereikte het einde van zijn zittingstermijn en is opgevolgd als lid van het VO door de heer Niemantsverdriet. We danken mevrouw Bieman en de heer Vink voor hun inzet en bijdrage aan het VO en het fonds. In het eerste kwartaal van 2024 heeft mevrouw Simons het voorzitterschap van het VO overgenomen.

Eind 2023 bestond het VO uit de volgende leden:

- mevrouw M.H.A.C.J. Simons, namens pensioengerechtigden;
- de heer H.G.M. Zaan, namens werknemers;
- mevrouw S.I. Uittenbogaard, namens de werkgevers;
- de heer P.N.M. Niemantsverdriet, namens gewezen deelnemers.

De samenstelling van het VO voldoet wel aan de diversiteitsvereisten qua geslacht; dat is niet het geval ten aanzien van de leeftijd: er zijn geen leden jonger dan 40 jaar.

Taken VO

Het VO heeft wettelijk als taak jaarlijks een oordeel te geven over:

- het handelen van het bestuur;
- het beleid dat het bestuur heeft gevoerd; en
- de beleidskeuzes van het bestuur voor de toekomst.

Daarnaast geeft het VO (gevraagd en ongevraagd) advies, tenminste over de onderwerpen die wettelijk vallen onder het adviesrecht van het VO.

Overleggen en adviezen

Het VO kwam in het verslagjaar 2023 tien keer bijeen. Verdeeld over vijf interne vergaderingen, twee vergaderingen met het bestuur, twee vergaderingen met de raad van toezicht, één jaarwerkvergadering. In 2023 is geen zelfevaluatie gehouden wegens de wisselingen in het VO; in 2024 zal weer een zelfevaluatie worden gehouden.

Het VO stelt vast dat het bestuur in 2023 de adviezen tijdig aan het VO heeft gevraagd, zodat het advies ook daadwerkelijk betrokken is bij de (definitieve) besluitvorming. Het VO is tevreden over de wijze waarop adviezen worden gevraagd en opgevolgd. Het VO is van oordeel dat er sprake is van een constructieve dialoog met het bestuur en met de raad van toezicht, waarbij er wederzijds respect is voor de eigen rollen van de organen.

In het verslagjaar heeft het VO vier adviezen uitgebracht; het betrof drie gevraagde adviezen en één ongevraagd advies. Het betrof de volgende onderwerpen:

1. Klachten- en geschillenreglement (adviesplichtig);
2. Communicatiebeleidsplan 2024 – 2026 (adviesplichtig);
3. Premie 2024 (adviesplichtig);
4. Toeslagverlening 2024 (ongevraagd advies).

Ad 1. Klachten- en geschillenreglement

Het klachten- en geschillenreglement is een nadere uitwerking van het klachten- en geschillenbeleid, dat in december 2022 door het bestuur werd vastgesteld. Het VO constateerde dat het bestuur op overzichtelijke wijze

de te volgen procedure heeft uitgewerkt in het klachten- en geschillenreglement. Daarnaast is het reglement ‘leesvriendelijker’ gemaakt voor de indiener van de klacht of het geschil, zodat de drempel voor het indienen wordt verlaagd. Het klachten- en geschillenbeleid en daarmee het reglement voldoet aan de Gedragslijn Goed omgaan met klachten van de Pensioenfederatie. Het VO heeft positief geadviseerd op het voorgelegde klachten- en geschillenreglement.

Ad 2. Communicatiebeleidsplan 2024 – 2026

Het VO heeft de ontvangen stukken beoordeeld en kwam tot een positief advies op het Communicatiebeleidsplan 2024-2026. Daarbij hanteerde het VO de volgende beoordelingscriteria:

- de doelstellingen van het plan zijn duidelijk geformuleerd en sluiten aan bij de fondsdoelstellingen;
- doelgroepen van het plan zijn duidelijk geformuleerd en sluiten aan bij de fondsdoelgroepen;
- de strategie van het plan is duidelijk geformuleerd en sluit aan bij de doelstellingen en doelgroepen;
- de uitvoering van het plan is duidelijk beschreven en er zijn voldoende middelen beschikbaar om het plan uit te voeren;
- er is een evaluatieplan opgesteld en er zijn meetbare indicatoren (SMART) vastgesteld om de effectiviteit van het plan te meten.

Ad 3. Premie 2024

In 2023 ontstond de mogelijkheid om gebruik te maken van overgangsrecht in verband met de invoering van de wet toekomst pensioenen per 1 juli 2023. Het overgangsrecht hield in dat nieuwe rendementscijfers gebruikt mochten worden voor de berekening van de gedempte kostendeekkende premie. Het bestuur heeft in 2023 besloten gebruik te maken van het overgangsrecht, omdat dit zou leiden tot een hogere pensioenopbouw in 2024. Het VO ondersteunt de keuze van het bestuur om gebruik te maken van het overgangsrecht, leidend tot een hogere opbouw in 2024. Het VO heeft positief geadviseerd over de allocatie van de premie. Eind 2023 is in overleg met sociale partners de premie verhoogd, waardoor per 1 januari 2024 de ambitie van 1,625% (het volledig overeengekomen opbouwpercentage) kon worden verwezenlijkt.

Ad 4. Toeslagverlening 2024

Het VO heeft geen adviesrecht op de toeslagverlening (indexatie), maar heeft zijn visie hierop kenbaar gemaakt aan het bestuur door middel van een ongevraagd advies. Eerder deed het VO dat al bij de toeslagverlening 2023. Het VO heeft aangegeven verheugd te zijn dat het bestuur serieus werk maakt van de indexatie van de pensioenen van alle deelnemers, nu hiervoor de mogelijkheden werden gegeven in aanloop naar het nieuwe pensioenstelsel. Het VO gaf aan het (voorlopige) besluit te ondersteunen om gebruik te maken van de Toeslag-AMVB 2023. Daarnaast raadde het VO het bestuur aan ook de mogelijkheid te onderzoeken van een eventuele correctie op de door het fonds te hanteren CPI (consumentenprijsindex), omdat het CBS (Centraal bureau voor de Statistiek) de berekeningsmethodiek per 1 juli 2023 had aangepast en ook gecorrigeerde reeksen had gepubliceerd (omdat aanpassingen met terugwerkende kracht niet meer praktisch toepasbaar / uitvoerbaar waren). Het bestuur heeft dit ongevraagde advies meegewogen in het besluit tot een toeslag per 1 januari 2024 van 2.5%

Beoordeelde thema’s

Naast de afhandeling door het bestuur van bovenvermelde uitgebrachte adviezen heeft het VO zijn oordeel gebaseerd op een aantal thema’s, die hieronder worden toegelicht.

Kosten per deelnemer

De uitvoeringskosten per deelnemer zijn over 2023 gestegen met ± 6% als gevolg van de algehele kostenstijging in 2022-2023 (inflatie). In schaalgrootte, organisatievorm en samenstelling qua deelnemers is niet veel gewijzigd. De overgang naar een nieuw administratiesysteem (Axylife van Lumera) zorgde voor extra uitvoeringskosten. Deze kosten zijn eenmalig en apart verantwoord. Met dit nieuwe pensioenadministratiesysteem is het fonds goed voorbereid op de toekomst; in dit systeem kan de nieuwe pensioenregeling (in verband met de aangepaste Pensioenwet / het nieuwe pensioen-stelsel) worden geadmistreerd. In de beleggingskosten zijn geen uitzonderlijke bewegingen waargenomen. Het VO is van oordeel dat hiermee de totale kostenstijging acceptabel is en valt binnen de gestelde kaders. Met de keuze voor een nieuw administratiesysteem heeft het bestuur een belangrijke beleidskeuze gemaakt met het oog op de toekomst.

Maatschappelijk Verantwoord Beleggen

In 2022 zijn enkele vragen geformuleerd voor de periode 2022-2025 om invulling te geven aan de ambitie van de classificatie ‘Supporter’ op het gebied van ESG¹. Hiertoe is het ESG-beleid verder aangescherpt. Het bestuur heeft aangegeven dat de verantwoordelijkheid van het fonds verder gaat dan alleen een goede risico-rendementsafweging.

Onderkend is dat het fonds ook invloed kan uitoefenen als belegger, en in dit verband zijn enkele uitgangspunten geformuleerd. Het VO staat positief tegenover deze doorontwikkeling, waarbij het bestuur ook blij geeft de deelnemer en de eigen branche hierbij te betrekken. Op de website van het fonds is de nodige informatie over dit onderwerp terug te vinden.

¹ESG staat voor beleggen waarbij rekening wordt gehouden met aspecten van Environment (omgeving), Social (sociale) en Governance (gedrag, met name ondernemingen).

Risicomanagement

Het bestuur heeft in september 2023 weer aantoonbaar aandacht besteed aan de beheersing van de verschillende risico's, door middel van de jaarlijkse risico-analyse en IRM-sessie². In 2023 is voor de niet-financiële risico's de risicobereidheid nader uitgewerkt met begrenzingen. Het bestuur licht in het jaarverslag de belangrijkste risico's toe. Het VO kan zich vinden in de keuze van deze risico's. Het VO is tevreden over de wijze waarop het bestuur het integraal risicomanagement in 2023 heeft uitgevoerd.

²IRM staat voor integraal risicomanagement.

Datakwaliteit, databaseveiliging en dataprivacy

Uit de documentatie blijkt dat het bestuur in 2023 veel aandacht heeft besteed aan bovenstaande onderwerpen. Verbeteringen zijn doorgevoerd op het gebied van informatiebeveiliging en cybercrime en cybersecurity zijn meermaals uitgebreid besproken in de bestuurs- en commissievergaderingen. Ook in 2024 staan activiteiten op het programma ter verdere bevordering van een sterke 'security cultuur'. Het VO is positief over deze ontwikkeling gezien het grote belang van de veiligheid van de data van het fonds en zijn deelnemers. Door informatielekken bij het fonds kunnen immers deelnemers ook te maken krijgen met cybercrime. Overigens waren er in 2023 geen datalekken. Met de komst van de EU-verordening DORA (Digital Operational Resilience Act), die ervoor moet zorgen dat de digitale weerbaarheid tegen cyberaanvallen wordt versterkt, zijn er ook nadere wettelijke verplichtingen waaraan vóór 17 januari 2025 moet worden voldaan. Voor het jaar 2024 staan belangrijke activiteiten gepland op het gebied van datakwaliteit. In het kader van de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel en het voornemen tot invaren van de bestaande pensioenen naar dit nieuwe stelsel, moet het pensioenfonds een aantal stappen doorlopen ter bewijsvoering van de juiste kwaliteit van de data. Het VO wenst het bestuur en het pensioenbureau veel succes met deze werken en ziet de uitkomsten hiervan met vertrouwen tegemoet.

Communicatie

De standaardbrieven van het fonds zijn gedurende het jaar herschreven met als doel dat deze begrijpelijker, bondiger en frisser zijn. In 2023 heeft het fonds twee bijeenkomsten georganiseerd met als thema "bijna met pensioen". Daarnaast zijn vijf pensioenbijeenkomsten bij werkgevers op locatie alsmede een jaarlijkse informatieve bijeenkomst voor HR-medewerkers en werkgevers georganiseerd. Het VO is verheugd dat het bestuur de website en standaardbrieven eigentijdser heeft gemaakt en de communicatie heeft gedigitaliseerd en hierbij proactief is in het plaatsen van berichten.

Evenwichtige belangenafweging

Door het bestuur worden besluiten genomen die moeten voldoen aan de wettelijke eisen en aan de missie, de visie en de strategie. Binnen deze besluiten moet een evenwichtige belangenafweging aan de orde zijn en vastgelegd worden. Groepen belanghebbenden – zoals de actieve deelnemers, de gewezen deelnemers, de pensioengerechtigden en de werkgevers – mogen niet constant bevoordeeld of benadeeld worden. Mede na overleg met de raad van toezicht oordeelt het verantwoordingorgaan dat het bestuur de belangen van de verschillende groepen deelnemers in voldoende mate afweegt. Het VO raadt het bestuur aan de evenwichtige belangenafweging goed te laten notuleren, zeker bij alle besluiten het kader van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.

Wet Toekomst Pensioenen (aangepaste Pensioenwet)

De voorbereidingen op de aangepaste Pensioenwet zijn voortvarend door het fonds ter hand genomen door te werken met een speciaal hiervoor ingerichte commissie, waarin ook de sociale partners betrokken zijn. Deze commissie houdt zich bezig met de nadere besluitvorming en communicatie met betrekking tot invaarbesluit, transitieplan, bepalen risicohouding en beleggingsbeleid uitmondend in een opdracht aanvaarding. Dit gebeurt in nauw overleg met en met input van sociale partners en andere betrokkenen die goedkeurings- en/of adviesrecht hebben, waaronder het VO. De hiervoor opgestelde planning is ambitieus en zal ook in 2024 tot uiteindelijke implementatie nog voor de nodige uitdagingen zorgen voor alle betrokkenen. De sociale partners hebben inmiddels de voorkeur uitgesproken voor de solidaire premieregeling (SPR) en

hebben de daarbij behorende premie voorlopig vastgesteld op 25,35%. Door het bestuur is bovendien keuzebegeleiding geïntroduceerd conform de aangepaste Pensioenwet (1 juli 2023). Het VO vertrouwt op de goede samenwerking tussen alle daarvoor benodigde partijen, zodat de invoering van de nieuwe pensioenregeling op een evenwichtige wijze gerealiseerd zal worden. Het VO is van oordeel dat het bestuur een zorgvuldig proces heeft ingericht om de overgang te realiseren. In 2024 heeft het VO een belangrijke taak bij de besluitvorming over het invaren van de bestaande pensioenen naar de nieuwe pensioenregeling (invaren).

Oordeel over 2023

Het VO vormde gedurende het hele verslagjaar een beeld over het functioneren van het bestuur. Voor het vaststellen van het eindoordeel heeft het VO aan de hand van het bestuursverslag, het actuarieel rapport en de voorlopige jaarrekening overleg gehad met de raad van toezicht en het bestuur. Tot slot heeft het VO op 27 mei 2024 overleg gehad met het bestuur, de raad van toezicht, de accountant en de certificerend actuaaris.

Het VO geeft op basis van de eigen waarnemingen gedurende het verslagjaar en de genoemde overleggen een positief oordeel over het handelen van het bestuur in 2023.

Tenslotte

Het VO dankt het bestuur, de raad van toezicht en het bestuursbureau voor de prettige samenwerking in 2023.

19 juni 2024

Verantwoordingsorgaan Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Handel in Bouwmaterialen

REACTIE BESTUUR

Samenstelling VO

Het VO bedankt in haar oordeel mevrouw Annet Bieman en de heer Hugo Vink, die beiden in 2023 terugtraden uit het VO. Mevrouw Bieman was benoemd door de werkgeversorganisatie en de heer Vink, die voorzitter was van het VO, door de werknemersorganisaties. De door het VO uitgesproken dank voor de plezierige samenwerking met hen wordt door het bestuur onderschreven. De heer Vink is langjarig betrokken geweest bij Bpf HiBiN omdat hij al voor de oprichting van het VO betrokken was in de medezeggenschapsraad van deelnemers bij Bpf HiBiN. Het bestuur spreekt naar de heer Vink grote erkentelijkheid uit voor zijn langjarige inzet en betrokkenheid bij het fonds.

Adviezen, opmerkingen en oordeel VO

Het bestuur is blij met het positieve oordeel van het VO en de wijze waarop dit is verwoord. Het advies van het VO om de afwegingen van het bestuur in het kader van de evenwichtige belangenafweging bij de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel goed vast te leggen neemt het bestuur graag ter harte; het bestuur is zich terdege bewust van de grote veranderingen die dit voor deelnemers met zich meebrengt en het belang van vastlegging van en communicatie over de bijzonderheden die het invaren van de oude rechten in de nieuwe omgeving met zich meebrengen. Het bestuur vindt het mede in dat kader zeer plezierig dat de werkzaamheden die verricht zijn om het pensioenreglement, de website en de standaardbrieven toegankelijker te maken niet onopgemerkt zijn gebleven en erkend worden. Ook stelt het bestuur het op prijs dat het VO opmerkt dat het bestuur bewust de deelnemer en de branche betreft bij het maatschappelijk verantwoord beleggen, iets waarin het bestuur ambitie voelt.

Het bestuur vindt het fijn dat voor 2024, in het verlengde van het hierover door het VO gegeven advies, een toeslagverlening op de pensioenen van alle deelnemers kon worden verleend. Het bestuur realiseert zich echter dat er spanning zit op enerzijds het streven naar een waardevast pensioen en anderzijds het zo goed mogelijk invaren van de pensioenen in het nieuwe pensioenstelsel. Binnen de mogelijkheden van het FTK en de wensen van sociale partners zullen wij daarom actief op zoek blijven naar een gezonde balans.

Tenslotte

Het bestuur ervaart de samenwerking met het VO als plezierig, er is open dialoog en wederzijds vertrouwen. De samenstelling zoals deze is ontstaan in de loop van 2023 zet deze lijn voort. Het bestuur bedankt de leden van het VO voor hun inzet en spreekt zijn vertrouwen uit in de constructieve voortzetting daarvan in de komende jaren waarin veel belangrijke keuzes besproken en gemaakt zullen moeten worden.

Inleiding

De raad van toezicht (hierna de raad) doet hierbij verslag van zijn werkzaamheden in het jaar 2023 en geeft zijn bevindingen en aanbevelingen weer. De raad volgt daarbij de wettelijk omschreven taken en bevoegdheden. De raad hanteert naast de Code pensioenfondsen ook de VITP-code voor intern toezicht.

Vergaderingen/overleg

De raad heeft in 2023 vier keer onderling vergaderd. Daarnaast heeft de raad vijf keer met het (dagelijks) bestuur overleg gevoerd en drie keer met het verantwoordingsorgaan. De leden van de raad hebben ook vergaderingen van de verschillende commissies bijgewoond. De raad heeft overleg gehad met de sleutelfunctiehouder risicobeheer en actuarieel en de sleutelfunctiehouder interne audit.

Begin 2024 heeft de raad verantwoording afgelegd aan het verantwoordingsorgaan en aan het bestuur over 2023.

Algemene gang van zaken

Aangepaste Pensioenwet

2023 is weer een jaar in voorbereiding op de aangepaste Pensioenwet geweest. Met de ingang van de nieuwe wet per 1 juli 2023 is definitief duidelijk geworden dat het fonds voor een grote transitie staat. Naast deze transitie heeft fonds ook de taak om de dienstverlening op orde te houden en daar waar mogelijk te verbeteren. Een van de zaken die hieraan moet bijdragen is een nieuw pensioenadministratiesysteem. Eind 2022 is gekozen voor het administratiesysteem AxyLife van Lumera. De invoering van dit administratiesysteem heeft voor extra werk gezorgd op het bestuursbureau. De invoering van AxyLife per 1 januari 2024 is soepel verlopen. Het bestuursbureau verdient een compliment voor de wijze van invoering naast de dagelijkse gang van zaken.

Dekkingsgraad

De ontwikkeling van de dekkingsgraad van het fonds is in 2023 crescendo geweest. De beleidsdekkingsgraad is van 109% gestegen naar 113,3% met name door het rendement op beleggingen.

Toeslagverlening

Doordat de sociale partners de intentie hebben uitgesproken om in te varen (een collectieve waardeoverdracht naar de nieuwe pensioenwet) naar de gekozen solidaire premieregeling (SPR), kon ook dit jaar gebruik worden gemaakt van de versoepelde regels voor de toeslagverlening (Toeslag AMvB). Het bestuur heeft per 1 januari 2024 een toeslag (indexatie) van 2,5% verleend aan alle (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden. Evenwichtige belangenafweging speelde bij deze toekenning een belangrijke rol waarbij de toekomst (het implementeren van de aangepaste Pensioenwet) is meegenomen in de besluitvorming, met name voor wat betreft de benodigde dekkingsgraad.

In 2021 is het ‘Stappenplan Wet toekomst pensioenen’ gemaakt en de commissie CTP benoemd. De sociale partners hebben gekozen voor de solidaire premieregeling. Overleg met de sociale partners over de premiehoogte en opbouw hebben inmiddels geleid tot een premie van 25,35% waardoor de ambitie van het fonds kan worden verwezenlijkt en de pensioenopbouw niet wordt gekort. Dit is een mooi resultaat waarmee het bestuur de nodige stappen kan gaan maken richting de implementatie van de aangepaste Pensioenwet: voor 1 januari 2025 moet immers het transitieplan ingediend worden bij DNB.

Kwaliteit dienstverlening

De uitvoering van de pensioenregeling heeft de aandacht van het bestuur en het bestuur is samen met het bestuursbureau bezig om de kwaliteit van de dienstverlening te verhogen, de invoering van AxyLife is hier een mooi voorbeeld van.

Organisatie van het bestuur

Het bestuur neemt evenwichtige belangenafweging mee in besluitvorming. Dat is duidelijk te lezen in de voorleggers bij de bestuursstukken. Besluitvorming en vastlegging zijn helder: de voorleggers zijn goed opgesteld en geven een juist beeld van alternatieven en argumentatie. Het risicomanagement heeft de aandacht die het verdient en ontwikkelt zich steeds verder naar het gewenste volwassenheidsniveau, dat bepaald is aan de hand van het referentiekader IRM van DNB.

Het bestuur handelt integer. De vergaderingen vinden in een open sfeer plaats waar de voorzitter eenieder de ruimte geeft zijn of haar mening te geven, waarbij iedereen meedoet, ook als dit niet per se het aandachtsgebied van desbetreffende persoon betreft. Vergaderingen worden geëvalueerd op sfeer en daadkracht. Het bestuur heeft aandacht voor de ontwikkeling van de deskundigheid van de verschillende leden.

Communicatie

De website is in 2023 volledig vernieuwd. Dit geeft het bestuur meer slagkracht in de communicatie zowel met deelnemers als de werkgevers. Ook de raad constateert dat de ‘look and feel’ duidelijk verbeterd is met deze nieuwe omgeving.

Benoemde aandachtspunten 2023

De raad heeft voor 2023 bijzondere aandacht besteed aan de volgende zaken:

- 1. De implementatie voorbereidingen op de aangepaste Pensioenwet, de projectmatige aanpak met duidelijke rollen en verantwoordelijkheden voor de verschillende gremia.
- 2. ESG: de verdere implementatie van een duurzaam beleggingsbeleid dat compliant is met SFDR en EU-taxonomie en een duidelijk ambitieniveau heeft met meetbare doelstellingen.
- 3. De verdere ontwikkeling van het integrale risicomanagement, de werking van de 1e, 2e en 3e lijn, en de rol van de sleutelfunctiehouder risicomanagement.
- 4. De implementatie van AxyLife van Lumera waarbij borging van continuïteit, een toekomstbestendige inrichting (met het oog op de invoering van de aangepaste Pensioenwet) en beheersing van kosten belangrijke aandachtspunten zijn

Sub 1: Het plan van aanpak is opgesteld. De raad heeft hier kennis van genomen en het ziet er gedegen uit. Wat volgens de raad ontbrak is een duidelijk raci-model want voor de raad is niet helemaal duidelijk wanneer zij geïnformeerd wordt waardoor zij de informatie tot zich kan nemen en tussentijds van raad kan voorzien en/of vragen kan stellen. Hier zijn inmiddels afspraken over gemaakt.

Sub 2: Bpf HiBiN heeft in 2023 onderzoek gedaan naar de kwantificeringsmogelijkheden van het ESG-beleid: Het is goed om te zien dat het bestuur heeft gekeken naar alternatieve benchmarks, met name voor de passief beheerde aandelenportefeuille. De vraag aan bestuur is nu hoe men aankijkt tegen uitsluiten versus voting en engagement. De Investment beliefs zeggen dat Bpf Hibin de voorkeur geeft aan engagementbeleid boven uitsluitingenbeleid en het bestuur heeft aangegeven te willen voldoen aan het Parijsakkoord. Volgens de raad is het ESG-beleid hierop nog onvoldoende concreet gemaakt met doelen en key performance indicators. Hierdoor kan de benchmark-keuze en de sturing op ESG-doelstellingen vanuit de ogen van de raad nog niet voldoende effectief plaatsvinden.

De uitkomst van de duurzaamheidsvragen uit het deelnemersonderzoek, dat eind 2023 gehouden is, kan hierbij richting geven. Ook de ambitie om ‘binnen de peergroup’ te bewegen naar de classificatie ‘voorloper’, kan hierbij helpen, mits deze doelstelling verder uitgewerkt wordt (welke fondsen, en waar staan deze fondsen qua ESG-beleid). Tenslotte spelen de transitiekosten van de overgang naar een andere benchmark ook een rol.

Sub 3: Bpf Hibin heeft in 2023 het volwassenheidsniveau voor het risicobeheer verder verhoogd. Er is weer een IRM-sessie gehouden, waarin de strategische, financiële en niet-financiële risico’s zijn besproken en maatregelen op effectiviteit zijn beoordeeld. Ook is de risicobereidheid aangescherpt en geüpdatet. Daarnaast is in de rapportage over de risico’s meer zichtbaar gemaakt wat de wisselwerking is tussen de commissie ARGC, het bestuur en de sleutelfunctionaris risicobeheer door te verduidelijken waar het eigenaarschap van de risico’s ligt en wat de beelden van de 1e en 2e lijn over de risico’s zijn. De werking hiervan zal in 2024 verder vorm krijgen. Tevens ziet de raad dat continu aandacht wordt besteed aan de verschillende aspecten van informatiebeveiliging, inclusief de bewustwording bij bestuur en medewerkers van het bestuursbureau. De raad vindt dit passend bij het risicoprofiel van een zelfadministrerend fonds.

Ook heeft de raad separate gesprekken gevoerd met de sleutelfunctiehouder risicobeheer en actuarieel en interne audit. Hieruit zijn geen bijzonderheden naar voren gekomen.

Sub 4: De raad is met regelmaat bijgepraat over de voortgang van het project voor de invoering van AxyLife. Ondanks dat het best een stevige wissel heeft getrokken op het bestuursbureau is dit project (heel) goed verlopen. De samenwerking met Lumera was goed en de tijdslijnen zijn nagenoeg gevolgd. Ook de kosten zijn

binnen budget gebleven. Per januari 2024 is het administratiesysteem ‘life’ gegaan en heeft, met goed gevolg, de eerste uitbetalingsronde van de pensioenuitkeringen plaatsgevonden.

Thema’s voor 2024

De raad heeft ook voor 2024, naast het reguliere toezicht een aantal thema’s benoemd die extra aandacht verdienen. Het betreft de volgende zaken:

1. De invoering van de aangepaste Pensioenwet en de besluitvorming en communicatie die daarbij hoort.
2. De toekomst van het fonds: missie, visie op de toekomst en welke strategie hoort daarbij?
3. De verdere uitwerking van ESG ook met betrekking tot het beleggingsbeleid dat hoort bij de aangepaste Pensioenwet.
4. Risicomanagement in het kader van de invoering van de aangepaste Pensioenwet en ESG en de aantoonbaarheid van de werking in het reguliere proces van het ‘three lines model’. Daarbij ook de aandacht voor informatiebeveiliging en de (te bereiken) volwassenheidsniveaus.

Het beleid van het bestuur

Het bestuur heeft in 2023 een solide beleid gevoerd zowel op financieel als operationeel gebied. De resultaten wijzen hier ook op. Het bestuursbureau heeft een goede bezetting en functioneert goed. De extra werkzaamheden (invoering nieuwe pensioenadministratiesysteem en de invoering van de aangepaste Pensioenwet) kunnen met de huidige bezetting worden uitgevoerd. Dit verdient een compliment.

De raad heeft dit alles overziende een positief oordeel over het gevoerde beleid en de gemaakte beleidskeuzes.

Financiële positie fonds

De beleidsdekkingsgraad per 31 december 2023 bedroeg 113,3%% (ultimo 2022 109%). Deze verhoogde dekkingsgraad en de verruiming van de indexatieregels heeft ertoe geleid dat het bestuur een toeslag van 2,5% heeft kunnen verlenen aan alle (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden.

De financiële positie van het fonds blijft een aandachtspunt voor de toekomst, zij het op een andere manier dan in het verleden. De onzekerheden naar het moment van overgang naar aangepaste Pensioenwet zijn groot en zullen nauw gemonitord moeten worden. Het bestuur heeft hier aandacht voor.

Beleggingsbeleid

Het bestuur heeft besloten de beleggingsportefeuille anders in te delen. In plaats van een verdeling naar vastrentende waarden en zakelijke waarden, is er nu een verdeling naar een matching- en returnportefeuille (classificatie op basis van het doel van de beleggingen). Het is goed om te zien dat het fonds hiermee voorsorteert op de aangepaste Pensioenwet.

De invaardekkingsgraad is nog niet vastgesteld. Er is gekeken naar mogelijkheden voor het zekerstellen van de dekkingsgraad, hier zijn geen concrete acties uit voortgekomen. De rvt blijft de ontwikkelingen verder volgen.

Bpf HiBiN dekt het renterisico af op basis van de marktrente. Bij een hogere rente (en dekkingsgraad) is het renterisico groter. De renteafdekking is gebaseerd op de voorziening pensioenverplichtingen en niet op de dekkingsgraad. Het renterisico van het surplus in de dekkingsgraad is daardoor niet afgedekt. Vanuit dekkingsgraadmanagement vindt het bestuur het passend om de afdekking te verhogen bij hogere dekkingsgraden. Er is daarom besloten om de renteafdekking begin 2024 te verhogen naar 60%.

Het is goed om te zien dat in 2023 alle vermogensbeheerders zijn geëvalueerd. Er zijn serieuze aandachtspunten bij een van de beheerders. Het bestuur gaat met deze beheerder in gesprek en verscherpt de monitoring.

In de huidige organisatie van het vermogensbeheer is er geen fiduciair vermogensbeheer en gaat er met de overgang naar de nieuwe pensioenregeling veel veranderen, met name voor het bestuursbureau. Het bestuursbureau heeft al nagedacht over het Target Operating Model onder de SPR, maar er moet nog veel uitgewerkt worden. Het is goed te zien dat er elk kwartaal een overleg is gepland met Lumera als softwareleverancier van het pensioenadministratiepakket en Northern Trust als custodian. Deze partijen werkten nog niet eerder samen en de aard en omvang van de benodigde aanpassingen in systemen, processen en datamodellen moet geconcretiseerd worden.

Adequate risicobeheersing

De risico’s worden structureel en adequaat gemonitord aan de hand van een risicodashboard dat zowel de strategische risico’s als de financiële en de niet-financiële risico’s bevat. Hiermee geeft het fonds invulling aan het integraal risicomanagement. De vastlegging van dit onderwerp en de dialoog en doorleving binnen het bestuur zijn in 2023 verder verbeterd. De input van alle bij het jaarwerk betrokken partijen en sleutelfunctiehouders wordt structureel geagendeerd en besproken. De compliance functie is ingevuld. In 2023 zijn stappen gezet op, vanuit risicomanagement belangrijke onderwerpen als, datakwaliteit, informatiebeveiliging en IT-risico’s, (kritische) uitbestedingen en ESG-risico. Gezien de nieuwe ontwikkelingen is voorzien dat op al deze onderwerpen nog vervolgstappen nodig zijn. De raad heeft speciale aandacht gevraagd voor het vanuit risicomanagement integraal bezien van de invoering van de aangepaste Pensioenwet, zowel tot aan het moment van invaren, de implementatie en zelfs daarna. De raad blijft de ontwikkeling van het risicomanagement op deze en andere relevante onderwerpen volgen.

Evenwichtige belangenafweging

De raad heeft vastgesteld dat het bestuur voldoende aandacht besteedt aan de evenwichtige belangenafweging.

Evenwichtige belangenafweging speelde bij de toekenning van het verlenen van een toeslag een belangrijke rol. Het bestuur heeft ook dit jaar besloten tot een toeslag waarbij de ondergrens van de actuele dekkingsgraad van 110% niet mocht overschreden. De raad kan zich vinden in de overwegingen van het bestuur en constateert dat het bestuur een zorgvuldig proces heeft doorlopen.

Toepassing Code Pensioenfondsen, en evaluatie eigen functioneren van de raad

Code Pensioenfondsen

De raad heeft de Code Pensioenfondsen toegepast op zijn eigen werkzaamheden en heeft geconstateerd dat zij daaraan heeft voldaan.

Daarnaast heeft de raad aan de hand van de acht kernthema’s van de Code Pensioenfondsen getoetst op welke wijze het bestuur deze code heeft nageleefd en toegepast. De raad constateert dat het bestuur voldoet aan de acht thema’s van de Code Pensioenfondsen. Inmiddels is eind 2023 een nieuwe Code Pensioenfondsen verschenen. Het fonds heeft tot eind 2024 de tijd om eventuele aanpassingen te doen in hun beleid.

Zelfevaluatie van de raad

De zelfevaluatie heeft dit jaar plaatsgevonden onder externe begeleiding en dit heeft geleid tot meer kennis van elkaar en tot enkele verbeterpunten. Zo heeft de raad een eigen missie visie en strategie ontwikkeld (ook mede naar aanleiding van de nieuwe Code Pensioenfondsen), is er expliciet gekeken naar board room dynamics, zowel in bestuursvergaderingen als in commissievergaderingen en worden agenda’s voor vergaderingen van de raad beter voorbereid.

Goedkeuringen in 2023

Conform haar wettelijke bevoegdheden heeft de raad het besluit van het bestuur tot vaststelling van het bestuursverslag en de jaarrekening 2022 goedgekeurd. Daarnaast heeft de raad herbenoeming van de heer G. Alferink (voorzitter van het bestuur) getoetst op het aanwezige functieprofiel. Hier heeft de raad ook goedkeuring op gegeven.

Tot slot

Ook in 2023 heeft het fonds enkele belangrijke ontwikkelingen doorgemaakt, naast de reguliere werkzaamheden. De invoering van AxyLife is goed verlopen, de sociale partners hebben belangrijke stappen gezet waardoor de implementatie van de aangepaste Pensioenwet duidelijkere contouren krijgt. Het bestuur en de raad zijn door een grondige zelfevaluatie beter op elkaar ingespeeld en is, niet onbelangrijk, door de goede beleggingsresultaten de financiële positie van het fonds verbeterd en kon er een toeslag worden verleend. Eind 2023 werd ook duidelijk dat er vanaf 2024 voor het eerst sinds jaren een pensioenopbouw mogelijk is conform de ambitie van het pensioenfonds.

De raad kijkt uit naar de samenwerking met het bestuur in het komende jaar.

19 juni 2024

Raad van toezicht Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Handel in Bouwmaterialen

REACTIE BESTUUR

Het bestuur dankt de raad van toezicht voor haar input gedurende het jaar 2023 en het bovenstaande verslag. Het bestuur is blij met het positieve oordeel over het gevoerde beleid en de evenwichtige belangenafweging. Enkele onderdelen uit het verslag worden hieronder toegelicht.

Nieuw administratiesysteem

Als voorbereiding op de invoering van de nieuwe solidaire premiereregeling is de administratiesoftware onder de loep genomen en heeft het bestuur besloten tot invoering van een toekomstbestendig administratiepakket per 1 januari 2024, hetgeen zoals opgemerkt goed verlopen is. In de volgtijdigheid is logischerwijs voorrang hieraan gegeven.

Nu de invoering succesvol verlopen is, komt er meer ruimte om het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht van dienst te zijn met het voorleggen van de diverse onderwerpen zoals die wettelijk zijn vastgelegd om over te gaan naar de solidaire premiereregeling. Hier zijn inmiddels inderdaad meer afspraken over gemaakt met het bestuursbureau.

Voor het komende jaar zal de invoering van de aangepaste Pensioenwet de agenda in hoge mate bepalen. Het ligt voor het bestuur voor de hand om in 2025 te gaan werken aan een integrale toekomstvisie en bijbehorende strategie.

Op het gebied van verantwoord beleggen heeft het bestuur recent beeldvormend gesproken over de mogelijkheden om een benchmark samen te stellen van vergelijkbare pensioenfondsen op het gebied van ESG. Naar het zich laat aanzien kan in de eerste helft van 2024 tot besluitvorming worden overgegaan, waarna het bestuur verwacht nadere invulling te kunnen geven aan de EGS-ambitie.

Het bestuur heeft in 2023 bij sociale partners met succes geijverd voor een hogere pensioenpremie, om zo (na langere tijd) weer de volledige pensioenopbouw toe te kunnen kennen. Ook heeft het fonds een toeslag kunnen verlenen van 2,5% op de pensioenaanspraken en pensioenuitkeringen per 1 januari 2024.

De bestuursleden danken de leden van de rvt voor het gemaakte compliment en kijken uit naar de samenwerking voor het komende jaar.

1 BALANS PER 31 DECEMBER (na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten) (x €1.000)

		2023			2022	
		€	€		€	€
ACTIVA *						
Beleggingen voor risico fonds	(1)					
Vastgoedbeleggingen		94.362			101.818	
Aandelen		341.228			289.363	
Vastrentende waarden		589.516			532.474	
Derivaten		31.784			40.161	
Overige beleggingen en liquide middelen		100.646			72.806	
			1.157.536			1.036.622
Vorderingen uit hoofde van beleggingsactiviteiten	(2a)					
Vorderingen uit hoofde van collateral-management		61.600			90.947	
			61.600			90.947
Vorderingen en overlopende activa	(2b)					
Vorderingen en overlopende activa		19.904			14.164	
			19.904			14.164
Overige activa	(3)					
Liquide middelen			5.767			5.919
			1.244.807			1.147.652
PASSIVA						
Stichtingskapitaal en reserves	(4)		110.653			81.859
Technische voorzieningen voor risico fonds						
Technische voorziening	(5)	1.035.829			930.218	
Overige technische voorzieningen		212			219	
			1.036.041			930.437
Overlopende passiva	(6)					
Derivaten met negatieve waarde		61.135			90.642	
Verplichtingen uit hoofde van collateral-management		36.033			42.520	
Overige schulden en overlopende passiva		945			2.194	
			98.113			135.356
			1.244.807			1.147.652

(*) De nummering verwijst naar het hoofdstuk in de toelichting van de jaarrekening.

	2023		2022	
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)				
Actuele dekkingsgraad		110,7		108,8
Beleidsdekkingsgraad		113,3		109,0
Reële dekkingsgraad		82,1		81,4

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN (x €1.000)

		2023			2022	
		€	€		€	€
BATEN *						
Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)	(7)	59.138			57.217	
Beleggingsresultaten voor risico fonds	(8)	94.319			-337.265	
Overige baten	(9)	58			68	
Totaal baten		153.515			-279.980	
LASTEN						
Pensioenuitkeringen	(10)		16.769			15.288
Pensioenuitvoeringskosten	(11)		2.254			2.167
Mutatie technische voorzieningen	(12)					
Pensioenopbouw		40.901			61.083	
Toeslagverlening		24.549			43.422	
Rentetoevoeging		30.336			-6.230	
Onttrekkingen voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten		-16.133			-14.115	
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		-4.452			3.632	
Wijziging marktrente		26.563			-436.494	
Wijziging actuariële uitgangspunten		0			11.909	
Overige mutatie voorziening pensioenverplichtingen		3.847			1.348	
		105.611			-335.445	
Mutatie overige technische voorzieningen		-7			17	
			105.604			-335.428
Saldo overdrachten van rechten	(13)		4.581			-4.149
Herverzekeringen	(14)		-4.776			-971
Overige lasten	(15)		289			14
Totaal lasten			124.721			-323.079
Saldo van baten en lasten			28.794			43.099

(*) De nummering verwijst naar het hoofdstuk in de toelichting van de jaarrekening.

Bestemming van saldo baten en lasten					
	2023		2022		
	€	€	€	€	
Algemene reserve	9.887		58.668		
Beleggingsreserve	18.907		-15.569		
		28.794		43.099	

3 KASSTROOMOVERZICHT (x €1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2023		2022	
	€	€	€	€
Ontvangen premiebijdragen voor risico fonds	59.534		55.668	
Ontvangen waardeoverdrachten	6.640		8.682	
Betaalde pensioenuitkeringen	-16.769		-15.292	
Ontvangen uitkeringen van herverzekeraars	2.481		3.505	
Betaalde waardeoverdrachten risico pensioenfonds	-12.606		-3.034	
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-2.197		-1.927	
Betaalde premies herverzekering	-3.823		-3.407	
		33.260		44.195
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten				
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	559.439		1.092.339	
Betaald inzake aankopen beleggingen	-566.823		-1.105.123	
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	8.962		12.386	
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	-33.743		-40.999	
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-1.247		-1.013	
		-33.412		-42.410
		-152		1.785

Samenstelling geldmiddelen

	2023	2022
	€	€
Liquide middelen per 1 januari	5.919	4.134
Mutatie liquide middelen	-152	1.785
Liquide middelen per 31 december	5.767	5.919

4 ALGEMENE TOELICHTING

Inleiding

Het doel van de Stichting bedrijfstakpensioenfonds voor de Handel in Bouwmaterialen, ingeschreven in het handelsregister onder nummer 41197852, statutair gevestigd te Breda en kantoorhoudend te Etten-Leur (hierna Bpf HiBiN of het ‘fonds’) is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan pensioengerechtigden en nabestaanden voor ouderdom en overlijden. Tevens verstrekt het fonds, op basis van een overgangsbepaling, pensioenuitkeringen aan arbeidsongeschikte deelnemers. Deze doelstelling is nader uitgewerkt in onder andere de statuten, het pensioenreglement, de uitvoeringsovereenkomst en de actuariële en bedrijfstechnische nota (abtn) van het fonds. Het fonds geeft invulling aan de uitvoering van de pensioenregeling van de in de sector handel en bouwmaterialen verplicht gestelde aangesloten werkgevers.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving in het bijzonder Richtlijn 610. De bedragen opgenomen in de jaarrekening zijn vermeld in duizenden euro’s, tenzij anders is aangegeven. Het bestuur heeft op 19 juni 2024 de jaarrekening opgemaakt.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaand jaar, met uitzondering van de toegepaste schattingswijzigingen zoals opgenomen in onderstaande paragraaf “schattingswijzigingen”.

Schattingswijzigingen

Bpf HiBiN dient conform artikel 126 van de Pensioenwet de technische voorzieningen en de kostendekkende premies te baseren op prudente beginselen. De basis voor de vaststelling van de technische voorzieningen en kostendekkende premies zijn de actuariële grondslagen. De volgende grondslagen zijn in het jaar 2023 aangepast:

- wijziging ‘nieuwe’ UFR-methodiek per 1 januari 2023;
- wijziging vordering op de herverzekeraar. De vordering is vastgesteld op basis van de best estimate inschatting door het fonds van de invalideringskansen en rekenrente van 2,5% (conform herverzekeringscontract).

Het effect van de ‘nieuwe’ UFR-methodiek leidt tot een negatief resultaat van € 5.808.000. De vordering op de herverzekeraar is gestegen met € 4.355.

Continuïteitsveronderstelling

De jaarrekening van het fonds is opgesteld onder de continuïteitsveronderstelling. Het bestuur heeft geen indicaties dat de activiteiten in de nabije toekomst niet gecontinueerd kunnen worden.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het fonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle (toekomstige) economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico’s van een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post “nog af te wikkelen transacties”. Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten.

De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt.

De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief transactiekosten, provisies, valutakoersverschillen e.d., worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

	31-12-2023	31-12-2022
USD	1,10	1,07
GBP	0,87	0,89
HKD	8,62	8,33
CAD	1,46	1,47
AUD	1,62	1,57
JPY	155,73	140,82

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

Beleggingen voor risico fonds

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. Slechts indien de reële waarde van een beleggingen niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs. Overlopende activa en passiva en liquiditeiten vermogensbeheer worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het verschil tussen reële waarde en nominale waarde is bij deze activa en passiva in het algemeen gering.

Participaties in beleggingspools en -instellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor die onderliggende beleggingen (look-through benadering). Bij gemengde beleggingsfondsen wordt aangesloten bij de hoofdcategorie, bepaald op basis van reële waarde.

Vorderingen en schulden uit beleggingen welke samenhangen met een specifieke beleggingscategorie worden onder beleggingsdebiteuren dan wel -crediteuren opgenomen in de betreffende beleggingscategorie en worden bij de eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na de eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten), onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Financiële instrumenten (derivaten) worden gebruikt ter afdekking van beleggingsrisico's en het realiseren van het vastgelegde beleggingsbeleid. De derivatenposities zijn opgenomen als een afzonderlijke beleggingscategorie. Derivaten die deel uitmaken van een beleggingsfonds zijn opgenomen in de beleggingscategorie waarin dit beleggingsfonds is gerubriceerd.

Vastgoedbeleggingen

Beleggingen in direct vastgoed worden gewaardeerd tegen de reële waarde. De reële waarde wordt gebaseerd op taxatiewaarde. De taxaties worden verricht door onafhankelijke deskundigen. Indien daartoe aanleiding is, wordt bij de waardering rekening gehouden met de feitelijke verhuursituatie en/of renovatieactiviteiten. Resultaten door wijziging in reële waarde worden in de staat van baten en lasten verantwoord.

Beursgenoteerde vastgoedfondsen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de beurskoers per balansdatum. Niet-beursgenoteerde beleggingen in vastgoedfondsen worden gewaardeerd op het aandeel in de reële waarde van de onderliggende beleggingen ontleent aan de meest recente rapportages van de fundmanagers en de fund-to-fund managers (intrinsieke waarde), inclusief het opgelopen dividend. Indien de waarderingsgrondslagen van vastgoedfondsen afwijken, wordt de waardering zo mogelijk aangepast aan de waarderingsgrondslagen van het fonds.

Aandelen

Aandelen, waaronder tevens converteerbare obligaties zijn begrepen, worden gewaardeerd tegen reële waarde. Van beursgenoteerde aandelen is dit de beurswaarde per balansdatum. Voor niet beursgenoteerde participaties in aandelenfondsen is dit de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Vastrentende waarden

Vastrentende waarden worden gewaardeerd tegen reële waarde inclusief opgelopen rente. Van beursgenoteerde vastrentende waarden is dit de beurswaarde per balansdatum. Voor niet beursgenoteerde participaties in vastrentende waardenfondsen is dit de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen. Derivaatcontracten met een negatieve waarde worden in de balans onder de overige schulden en overlopende passiva verantwoord.

Collateral

Het ontvangen collateral wordt gewaardeerd op basis van de marktwaarde ultimo boekjaar volgens dezelfde waarderingsgrondslagen als welke gelden voor beleggingen. Het bedrag aan ontvangen collateral is bestemd

om de margin call, een verzoek voor een extra storting om uitstaande posities af te dekken en staat niet ter vrije beschikking.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. De waardering hiervan geschiedt tegen de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Herverzekeringsdeel technische voorziening

Uitgaande herverzekeringspremies worden verantwoord in de periode waarop de herverzekering betrekking heeft. Vorderingen uit herverzekeringscontracten op risicobasis worden verantwoord op het moment dat de verzekerde gebeurtenis zich voordoet. Bij de waardering worden de herverzekerde uitkeringen contant gemaakt tegen de rentetermijnstructuur, onder toepassing van de actuariële grondslagen van het fonds. Vorderingen uit herverzekeringscontracten die classificeren als garantiecontracten worden gelijkgesteld aan de hiertegenover staande voorziening voor pensioenverplichtingen. Vorderingen uit herverzekeringscontracten die classificeren als kapitaalcontracten worden gewaardeerd voor de waarde van het verzekerde risico op basis van de grondslagen van het contract. Bij de waardering van de vorderingen wordt rekening gehouden met de kredietwaardigheid van de herverzekerder (afslag voor kredietrisico).

Vorderingen uit hoofde van winstdelingsregelingen in herverzekeringscontracten worden verantwoord op het moment van toekenning door de herverzekerder.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij de eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na de eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Overige activa

Bij overige activa worden de liquide middelen opgenomen voor zover dit banktegoeden betreft welke onmiddellijk opeisbaar zijn. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen.

Stichtingskapitaal en reserves

Het eigen vermogen van het fonds bestaat uit het stichtingskapitaal en verschillende reserves. Het stichtingskapitaal en de reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle activa en verplichtingen, inclusief technische voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen zijn verwerkt in de balans. Op basis van de Pensioenwet moet minimaal een eigen vermogen van circa 5% van de voorziening pensioenverplichtingen aangehouden worden. De grondslagen voor de verschillende componenten van het eigen vermogen worden hieronder nader toegelicht:

Algemene reserve

Deze reserve is dat deel van het vermogen dat resteert nadat via de resultaatbestemming de vereiste reserve, de beleggingsreserve, op het gewenste niveau zijn gebracht. Er is geen sprake van een maximering van de algemene reserve.

Beleggingsreserve

De beleggingsreserve wordt aangehouden als buffer voor neerwaartse koersfluctuaties van beleggingen. De omvang van deze reserve is gelijk aan het Vereist Eigen Vermogen op basis van de standaardtoets van DNB.

Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds wordt gewaardeerd op reële waarde. De reële waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toeslag)toezeggingen.

De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Hierbij is rekening gehouden met de aanpassing van de UFR-parameters per 1 januari 2023, zoals geadviseerd door de Commissie Parameters. Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren opgebouwde pensioenaanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of de opgebouwde pensioenaanspraken respectievelijk pensioenrechten worden verhoogd (toeslagverlening of indexatie genoemd). Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten, ook voor toeslagbesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities, zijn in de berekening begrepen.

Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen. Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van de toekomstige opbouw waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid. Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder DNB acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

Actuariële grondslagen en veronderstellingen per 31 december 2023

Voor de berekeningen is uitgegaan van de volgende grondslagen en veronderstellingen:

- Voor de overlevingstafels wordt Prognosetafel AG2022 (2022: AG2022) gehanteerd, waarbij de sterftekansen zijn vermenigvuldigd met een leeftijdsafhankelijke factor die zijn gebaseerd op de ervaringssterfte van het fonds.
- Voor het uitruilbaar partnerpensioen wordt deze frequentie op leeftijd 67 jaar op 100% gesteld. Voor het partnerpensioen is aangenomen dat de partner 3 jaar jonger is dan de verzekerde man en 3 jaar ouder dan de verzekerde vrouw.
- Met latent wezenpensioen (indien van toepassing) wordt als volgt rekening gehouden. Voor de deelnemers wordt op de één-jarige risicopremie voor het partnerpensioen een opslag van 2,0% toegepast voor wezenpensioen. Voor de (gewezen) deelnemers zit in de voorziening voor partnerpensioen een opslag van 0,6% voor wezenpensioen. De uitkeringsduur van ingegaan wezenpensioen wordt voor elke wees jonger dan 18 jaar bepaald als het verschil tussen 18 jaar en zijn leeftijd (tot 1 januari 2024 in halve jaren). Voor wezen ouder dan 18 jaar wordt steeds de uitkeringsduur tot de maximale eindleeftijd van 27 jaar in aanmerking genomen.
- De kostenopslag is per 31 december 2023 3,0% (2022: 3,0%) van de technische voorziening in verband met toekomstige administratie- en excassokosten.
- Bij de bepaling van de pensioenopbouw voor arbeidsongeschikte deelnemers en ingegaan arbeidsongeschiktheidspensioen is uitgegaan van een revalidatiekans van 10%. Een voorziening voor het risico van premievrijstelling van zieke deelnemers die in de WIA terecht kunnen komen, wordt berekend door de invaliditeitsopslag uit de premie van de afgelopen twee jaar te nemen.
- Met ingang van het boekjaar 2020 is een (aanvullende) voorziening gevormd voor arbeidsongeschikte deelnemers. Deze voorziening wordt gevormd voor de onvoorwaardelijke toekomstige verhogingen van de pensioengrondslag voor deelnemers waarvoor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid is verleend. Voor de onvoorwaardelijke stijging wordt uitgegaan van de minimale looninflatie conform artikel 23a Besluit FTK (2023: 2,4%).

Overige technische voorzieningen

Voorziening spaarfonds gemoedsbezwaren

Het bestuur kan individuele vrijstelling van deelneming aan de verplichte pensioenregelingen aan een werknemer verlenen, indien deze gemoedsbezwaren heeft tegen iedere vorm van verzekeren. Dit ontslaat zijn werkgever noch betrokkene van de verplichting tot afdracht van de reguliere bijdragen aan het fonds. Deze bijdragen worden op en individuele spaarrekening gestort, waaraan jaarlijks intrest wordt toegevoegd.

De gespaarde bijdragen van de gemoedsbezwaarde worden na het bereiken van de 67-jarige leeftijd in gelijke termijnen aan betrokkene gedurende 15 jaar uitgekeerd. Bij overlijden van de gemoedsbezwaarde voordat de uitkeringen zijn ingegaan, wordt het saldo in gelijke termijnen gedurende 15 jaar aan de partner uitgekeerd. Bij overlijden van de gemoedsbezwaarde na ingang van de uitkering, worden de uitkeringen gedurende de resterende periode voortgezet ten behoeve van de partner.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij de eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na de eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorzieningen pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Premiebijdragen van (werkgevers en werknemers)

Onder premiebijdragen wordt verstaan de aan derden (werkgevers) in rekening gebrachte respectievelijk te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde opbouw van pensioenaanspraken onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Beleggingsresultaten risico fonds

(In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als indirecte beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen. Verkoopkosten worden verantwoord als onderdeel van de herwaarderingen.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten en soortgelijke opbrengsten. Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Kosten van vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden de externe en de daaraan toegerekende interne kosten verstaan.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen en dergelijke.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan pensioengerechtigden uitgekeerde bedragen inclusief de wettelijke toegestane afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

Pensioenopbouw

De pensioenopbouw is de contante waarde van de pensioenaanspraken die toegekend zijn in het boekjaar.

Toeslagverlening of verlaging

De verhoging van de technische voorzieningen door toeslagverlening (indexering) of verlaging van de technische voorziening (korting pensioenaanspraken en pensioenrechten), wordt in de staat van baten en lasten opgenomen op het moment waarop het bestuursbesluit is genomen.

Rentetoevoeging

De technische voorzieningen (pensioenverplichtingen) worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur (DNB UFR). De interesttoevoeging wordt tegen de één jaarsrente primo boekjaar berekend over de beginstand en de mutaties gedurende het jaar.

Onttrekking uit technische voorziening voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariëel berekend en opgenomen in de technische

voorziening. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt voor de financiering van de pensioenen in de verslagperiode. Jaarlijks wordt 3,0% van de actuele waarde van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorziening voor de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 3,0% van de actuele waarde van de pensioenuitkeringen en afkopen vrij uit de technische voorziening voor pensioenuitvoeringskosten (excassokosten).

Wijziging actuariële uitgangspunten en actualiseren overlevingskansen

De mutatie van de voorziening als gevolg van de aanpassing van actuariële grondslagen in het verslagjaar wordt in de staat van baten en lasten opgenomen.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Hieronder zijn opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen overdrachtswaarde van de overgenomen respectievelijk overgedragen pensioenaanspraken met betrekking tot de actuariële waarde.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur.

Overige wijzigingen

De overige mutaties worden toegekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Saldo overdrachten van rechten

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Premies herverzekering

Om het risico van een potentiële impact van een grote schade voor het fonds door overlijden of arbeidsongeschiktheid te beheersen heeft het fonds de volgende risico's herverzekerd:

- het nog niet gefinancierde (coming service) deel van het levenslange partnerpensioen en het wezenpensioen;
- het Anw-hiaat;
- de voortzetting van de pensioenopbouw bij gedeeltelijke of gehele arbeidsongeschiktheid van de deelnemer (in de vorm van een risicokapitaal).

Eens in de drie jaar, of eerder indien het contract eindigt, evalueert het fonds of bovenstaande risico's blijven herverzekerd en bij welke verzekeringsmaatschappij. De laatste evaluatie heeft plaatsgevonden in december 2021. Bij de keuze voor de verzekeringsmaatschappij, is naast de tarieven en polisvoorwaarden, vanwege tegenpartijrisico de financiële gezondheid van belang. De gekozen verzekeringsmaatschappij dient gedurende de looptijd van het herverzekerings-contract een solvabiliteitsratio (eigen vermogen/solvabiliteitsvereiste) te hebben van minimaal 140% op basis van Solvency II.

De niet gefinancierde nabestaandenpensioenen (partner- en wezenpensioen) het Anw-hiaat en de voortzetting van de pensioenopbouw bij (gedeeltelijke) arbeidsongeschiktheid zijn verzekerd bij Zwitserleven (SRLEV N.V.). Het overlijdensrisico voor de actieve deelnemers is herverzekerd in de vorm van eenjarige risicokapitalen en het arbeidsongeschiktheidsrisico voor de actieve deelnemers is herverzekerd in de vorm van eenjarige arbeidsongeschiktheidsrisicokapitalen.

Met ingang van 1 januari 2022 is de herverzekering bij Zwitserleven voor een periode van drie jaar verlengd. De overeenkomst eindigt op 31 december 2024.

Overige baten en lasten

De overige baten en lasten worden opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen.

GRONDSLAGEN KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld overeenkomstig de directe methode. Alle ontvangsten en uitgaven worden hierbij als zodanig gepresenteerd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

5 TOELICHTING OP DE BALANS (x €1.000)

ACTIVA						
1. Beleggingen voor risico fonds						
Verloopoverzicht per beleggingscategorie						
	Vastgoed beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen en liquide middelen	Totaal
Stand per 1 januari 2023	101.818	289.363	532.474	-50.481	72.806	945.980
Aankopen	1.016	0	126.178	19.515	420.115	566.824
Verkopen	-143	-6	-99.264	-10.053	-427.113	-536.579
Overige mutaties	154	0	1.424	0	32.165	33.743
Waardemutaties	-8.483	51.871	28.704	11.668	2.673	86.433
Stand per 31 december 2023	94.362	341.228	589.516	-29.351	100.646	1.096.401
Bij: Derivaten met een negatieve waarde						61.135
						1.157.536
	Vastgoed beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen en liquide middelen	Totaal
Stand per 1 januari 2022	86.314	381.991	648.760	59.153	172.017	1.348.235
Aankopen	17.383	13.800	333.784	13.770	615.187	993.924
Verkopen	-108	-37.501	-289.423	-5.595	-755.925	-1.088.552
Overige mutaties	-543	0	-101	0	41.643	40.999
Waardemutaties	-1.228	-68.927	-160.546	-117.809	-116	-348.626
Stand per 31 december 2022	101.818	289.363	532.474	-50.481	72.806	945.980
Bij: Derivaten met een negatieve waarde						90.642
						1.036.622

Derivaten met een negatieve waarde zijn verantwoord onder de overige schulden en overlopende passiva.

Er is niet belegd in premie bijdragende ondernemingen.

Op basis van deze indeling kan het volgende onderscheid worden gemaakt:

	Cat. 1 Genoteerde marktprijzen	Cat. 2 Onafhankelijke taxaties	Cat. 3 NCW-berekening	Cat. 4 Andere methode (intrinsieke waarde)	Totaal
Per 31 december 2023					
Vastgoedbeleggingen	0	0	0	94.362	94.362
Aandelen	341.228	0	0	0	341.228
Vastrentende waarden	528.237	0	0	61.279	589.516
Derivaten	0	0	-29.351	0	-29.351
Overige beleggingen en liquide middelen	100.617	0	0	29	100.646
Totaal	970.082	0	-29.351	155.670	1.096.401
	Cat. 1 Genoteerde marktprijzen	Cat. 2 Onafhankelijke taxaties	Cat. 3 NCW-berekening	Cat. 4 Andere methode (intrinsieke waarde)	Totaal
Per 31 december 2022					
Vastgoedbeleggingen	0	0	0	101.818	101.818
Aandelen	289.363	0	0	0	289.363
Vastrentende waarden	465.048	0	0	67.426	532.474
Derivaten	0	0	-50.481	0	-50.481
Overige beleggingen en liquide middelen	70.214	0	0	2.592	72.806
Totaal	824.625	0	-50.481	171.836	945.980

Toelichting waarderingsmethode

- De waarderingsmethode wordt conform de ‘RJ 290 standaard’ gepresenteerd. De waarderingen zijn als volgt:
- Categorie 1. De waarde van de belegging is gebaseerd op direct waarneembare marktnoteringen in een actieve markt.
- Categorie 2. De reële waarde wordt vastgesteld aan de hand van onafhankelijke taxaties.
- Categorie 3. De waarde wordt vastgesteld met waarderingsmodellen waarin gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata. Hieronder vallen de netto contante waarde berekeningen van de derivaten.
- Categorie 4. De waarde wordt vastgesteld met waarderingsmodellen waarin geen gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata. Dit omvat waarde ontleent aan de meest recente rapportages van de fundmanagers en de fund-to-fund managers (intrinsieke waarde).

Vastgoedbeleggingen

De vastgoed beleggingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2023	31-12-2022
Participaties Vastgoedbeleggingsfondsen	93.506	101.116
Overlopende activa*	856	702
	94.362	101.818

(*) Dit betreft lopende rente uit hoofde van Vastgoedbeleggingsfondsen.

Aandelen

De aandelen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2023	31-12-2022
Aandelenbeleggingsfondsen	341.228	289.363
	341.228	289.363

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2023	31-12-2022
Staatsobligaties	370.640	321.530
Hypotheekbeleggingsfondsen	60.917	67.050
Obligatiebeleggingsfondsen	153.695	141.054
Overlopende activa*	4.264	2.840
	589.516	532.474

(*) Dit betreft lopende rente uit hoofde van obligaties en hypotheekbeleggingsfondsen.

Derivaten

De derivaten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2023	31-12-2022
Specificatie naar soort:		
Rentederivaten*	-29.351	-50.481
	-29.351	-50.481

*De positie van de rentederivaten is in dit overzicht gesaldeerd. Rentederivaten met een negatieve waarde worden in de balans verantwoord onder de overige schulden en overlopende passiva.

Toelichting derivaten

Voor de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruikgemaakt van financiële derivaten. Als hoofdregel geldt dat derivaten uitsluitend worden gebruikt voor zover dit passend is binnen het algemene beleggingsbeleid. De portefeuillestructuur en het risicoprofiel, berekend inclusief de economische effecten van derivaten, dienen zich binnen de door het bestuur vastgestelde grenzen (limieten) te bevinden. Het fonds gebruikt derivaten voornamelijk om het renterisico af te dekken. Om het renterisico ten opzichte van de nominale verplichtingen te beheersen, wordt het de vastrentende beheerder (LDI-portefeuille) toegestaan renteswaps aan te gaan namens het fonds. Er is sprake van collateral-management, gezien er gebruikt wordt gemaakt van rentederivaten. Daarbij is per saldo een bedrag van € 25.566 aan cash collateral geleverd, welke is betaald vanuit de liquide middelen. Dit bedrag wordt verantwoord onder 2a vorderingen uit hoofde van beleggingsactiviteiten.

Derivatenposities

	Contract-omvang	Activa	Passiva
Stand per 31 december 2023			
Interest rate swaps	673.598	31.784	61.135
		31.784	61.135
Stand per 31 december 2022			
Interest rate swaps	678.138	40.161	90.642
		40.161	90.642

Overige beleggingen en liquide middelen

Overige beleggingen en liquide middelen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2023	31-12-2022
Specificatie naar soort:		
Liquide middelen	26	2.590
Geldmarktfondsen	100.617	70.214
Rekening courant vermogensbeheerders	3	2
	100.646	72.806

2a. Vorderingen uit hoofde van beleggingsactiviteiten

	31-12-2023	31-12-2022
Vorderingen uit hoofde van collateral-management	61.600	90.947
	61.600	90.947

De hoogte van het collateral is gecorreleerd aan de hoogte van de rente derivaten. Immers er dient collateral afgestort te worden voor de waarde van de derivaten. Voor 2023 geldt er per saldo een negatieve derivatenpositie van € 29.351 (2022: € 50.481). Minder geleverde collateral betekent dus lagere marktwaarde van derivaten. Dit ligt dus voor beiden jaren redelijk in verhouding met elkaar.

2b. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2023	31-12-2022
Vorderingen uit hoofde van herverzekering	12.249	6.122
Nader vast te stellen premie volgend boekjaar	4.849	4.792
Vorderingen op werkgevers	2.689	3.142
Licenties	26	14
Overige vorderingen	30	16
Overlopende activa	61	78
	19.904	14.164

Conform de bepaling in de abtn is de voorziening voor zieken per einde boekjaar 2023 gelijk aan tweemaal de risicopremie voor premievrijstelling, waarbij de risicopremie is vastgesteld op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen.

Omdat het arbeidsongeschiktheidsrisico is herverzekerd, is op de balans een vordering € 8.252 op de herverzekeraar opgenomen met betrekking tot dit risico. Deze vordering op de herverzekeraar is vastgesteld op basis van de best estimate inschatting door het fonds van de invalideringskansen en rekenrente van 2,5% (conform herverzekeringscontract). Dit is een wijziging ten opzichte van vorig jaar waarbij de vordering op de herverzekeraar werd vastgesteld op basis van de inschatting invalideringskansen van de herverzekeraar (conform herverzekeringscontract) en rekenrente van 2,5% (conform herverzekeringscontract). Op basis van de oude systematiek zou de vordering op de herverzekeraar € 3.897 bedragen per ultimo 2023.

	31-12-2023	31-12-2022
Vordering op werkgevers	2.716	3.186
Voorziening dubieuze debiteuren	-27	-44
	2.689	3.142

Bij de waardering van vorderingen op werkgevers wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode. Voor de vorderingen op werkgevers is een bedrag van € 0 opgenomen met een looptijd van langer dan twee jaar en een bedrag van € 27 met een looptijd langer dan een jaar. Er is een bedrag van € 55 vrijgevallen ten gunste van de voorziening dubieuze debiteuren en er is € 38 toegevoegd aan de voorziening dubieuze debiteuren. (2022: per saldo een vrijval € 0).

Onder de overlopende activa is een bankgarantie opgenomen voor de huur inzake het kantoorpand van het fonds, deze bedraagt € 15.

3. Overige activa		
	31-12-2023	31-12-2022
Rabobank	5.767	5.919
	5.767	5.919

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen. Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA (x €1.000)					
4. Stichtingskapitaal en reserves					
Mutatieoverzicht stichtingskapitaal en reserves					
	Beleggingsreserve		Algemene reserve		Totaal
	€		€		€
Stand per 1 januari 2023	178.008		-96.149		81.859
Uit bestemming saldo van baten en lasten	18.906		9.888		28.794
Overige	0		0		0
Stand per 31 december 2023	196.914		-86.261		110.653
	Beleggingsreserve		Algemene reserve		Totaal
Stand per 1 januari 2022	193.577		-154.817		38.760
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-15.569		58.668		43.099
Overige	0		0		0
Stand per 31 december 2022	178.008		-96.149		81.859
Solvabiliteit					
	31-12-2023		31-12-2022		
	€	In %	€		In %
Pensioenvermogen	1.146.482	110,7	1.012.077		108,8
Af: technische voorzieningen	1.035.829	100,0	930.218		100,0
Eigen vermogen	110.653	10,7	81.859		8,8
Af: vereist eigen vermogen	196.914	19,0	178.008		19,1
Vrij vermogen	-86.261	-8,2	-96.149		-10,3
Minimaal vereist eigen vermogen	44.719	4,3	39.564		4,3
Actuele dekkingsgraad		110,7			108,8
Beleidsdekkingsgraad		113,3			109,0
Reële dekkingsgraad		82,1			81,4

Toelichting

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel. Het bestuur beoordeelt jaarlijks het standaardmodel en acht het gebruik van het standaardmodel voor het jaar 2023 passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder toelichting Risicobeheer.

De actuele dekkingsgraad 2023 is als volgt berekend: (Totale activa -/- schulden) / (Technische voorzieningen)* 100%. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden.

Als het eigen vermogen lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen bevindt het fonds zich in een situatie van een dekkingstekort. Indien het eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen, maar wel tenminste gelijk is aan het minimaal vereist eigen vermogen, bevindt het fonds zich in een situatie van een reservetekort.

De solvabiliteit van het fonds is op basis van de actuele dekkingsgraad niet toereikend, er is sprake van een reservetekort (2022: reservetekort). De beleidsdekkingsgraad is hoger dan de dekkingsgraad behorend bij het minimaal vereist vermogen. Het fonds heeft sinds 1 januari 2015 een herstelplan en heeft ook per ultimo 2023 een actualisatie van het herstelplan opgesteld en ingediend bij DNB. Voor een toelichting op het herstelplan wordt verwezen naar het bestuursverslag.

Verloop van de dekkingsgraad		
	2023	2022
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	108,8	103,1
Premie	1,2	-0,8
Uitkeringen	0,2	0,0
Toeslagverlening	-2,8	-3,4
Verandering van de rentetermijnstructuur	-3,0	54,3
Rendement op beleggingen	6,4	-26,3
Overige oorzaken en kruiseffecten	-0,1	-18,1
Dekkingsgraad per 31 december	110,7	108,8

5. Technische voorzieningen voor risico fonds		
	31-12-2023	31-12-2022
Voorziening pensioenverplichtingen	1.035.829	930.218
Overige technische voorzieningen	212	219
Stand per 31 december	1.036.041	930.437

Mutatieoverzicht technische voorzieningen			
	Pensioenverplichting	Overige technische voorzieningen	Totaal
Stand per 1 januari 2023	930.218	219	930.437
Mutatie technische voorzieningen	105.611	-7	105.604
Stand per 31 december 2023	1.035.829	212	1.036.041
Stand per 1 januari 2022	1.265.663	202	1.265.865
Mutatie technische voorzieningen	-335.445	17	-335.428
Stand per 31 december 2022	930.218	219	930.437

Uitsplitsing mutatie technische voorzieningen		
	2023	2022
Pensioenopbouw	40.901	61.083
Toeslagverlening	24.549	43.422
Rentetoevoeging	30.336	-6.230
Onttrekkingen voor pensioenuitkeringen en uitvoeringskosten	-16.133	-14.115
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-4.452	3.632
Wijziging markttrente	26.563	-436.494
Wijziging actuariële uitgangspunten	0	11.909
Overige mutatie voorziening pensioenverplichtingen	3.847	1.348
	105.611	-335.445

Voor de toelichting op de verschillende posten wordt verwezen naar de toelichting in de staat van baten en lasten.

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds				
	31-12-2023		31-12-2022	
	Aantal	€	Aantal	€
Deelnemers	10.459	422.975	11.035	375.202
Gewezen deelnemers	18.543	360.558	20.376	335.475
Pensioengerechtigden	5.821	213.053	5.648	186.086
Netto pensioenverplichtingen	34.823	996.586	37.059	896.763
Overig	-	9.345	-	6.553
Toekomstige kosten uitvoering pensioenregeling	-	29.898	-	26.902
	34.823	1.035.829	37.059	930.218

De post overig bestaat uit een voorziening zieke deelnemers van € 9.345 (2022: € 6.553).

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De (basis)pensioenregeling is een verplichte pensioenregeling voor alle werknemers van 21 jaar en ouder. Als gevolg van de fiscale regels is met ingang van 1 januari 2015 de pensioenrichtleeftijd verhoogd van eerste dag van de maand waarin 65-jarige leeftijd werd bereikt naar eerste dag van de maand na bereiken van 67-jarige leeftijd. Alle tot 1 januari 2015 opgebouwde pensioenaanspraken op ouderdomspensioen zijn omgezet naar een ouderdomspensioen met pensioenrichtleeftijd 67 jaar.

De opbouw van een levenslang ouderdomspensioen is voor de duur van één jaar gewijzigd in 1,217% (2022: 1,271% van de pensioengrondslag). Naast het ouderdomspensioen bouwt de deelnemer ook jaarlijks een partnerpensioen op. De opbouw van het partnerpensioen is 70% van het ouderdomspensioen. Het wezenpensioen bedraagt 14% van het ouderdomspensioen voor elk kind. De pensioenopbouw wordt voor arbeidsongeschikte deelnemers voortgezet onder vrijstelling van premiebetaling. Het maximum pensioengevend salaris is € 48.882 (2022: € 47.690) en de franchise is € 14.032 (2022: € 13.690).

Toeslagverlening

De mate van toeslagverlening wordt jaarlijks door het bestuur vastgesteld en is afhankelijk van de financiële positie van het fonds. Er bestaat geen recht op toeslagen. De premie bevat geen expliciete opslag ten behoeve van het toeslagbeleid. Bovendien wordt door het fonds geen reserve aangehouden om in de toekomst toeslagen te kunnen verlenen. De voorwaardelijke toeslagen worden gefinancierd uit overrendementen.

Ultimo 2023 bedraagt de actuele dekkingsgraad op basis van FTK 110,7% (31 december 2022: 108,8 %). Deze is lager dan de beleidsdekkingsgraad van 113,3% ultimo 2023 (31 december 2022: 109,0%). Het FTK schrijft voor dat er geen toeslag wordt verleend wanneer de beleidsdekkingsgraad lager dan 110% is. In 2023 had het bestuur wederom de mogelijkheid hier van af te wijken vanwege het geldende ‘Besluit toeslag voorgenomen transitie’, (Toeslag AMvB) opgenomen in artikel 15c Besluit FTK. Pensioenfondsen kunnen op basis van dit besluit onder voorwaarden in het jaar 2023 besluiten een toeslag te verlenen vanaf een beleidsdekkingsgraad van 105%.

Het bestuur heeft hier, net als vorig jaar, gebruik van gemaakt. Volgens de ‘normale’ regels zou de verhoging op grond van de prijsstijging en de beleidsdekkingsgraad namelijk slechts 0,38% zijn in plaats van 2,5%. De actuele dekkingsgraad ultimo 2023 is inclusief de verleende toeslag van 2,5%. Zie voor een nadere toelichting het bestuursverslag.

6. Overige schulden en overlopende passiva		
	31-12-2023	31-12-2022
Derivaten met negatieve waarde	61.135	90.642
Verplichtingen uit hoofde van collateral-management	36.033	42.520
Belastingen en premies sociale verzekeringen	3	2
Waardeoverdrachten	122	1.508
Te betalen kosten vermogensbeheer	241	192
Te betalen overige kosten	579	492
	98.113	135.356

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico’s. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioenovereenkomst. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de werkgevers en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

Het tekort op basis van de strategische beleggingsmix op FTK-grondslagen (in € 1.000) is als volgt:

	31-12-2023	31-12-2022
Technische voorziening	1.035.829	930.218
Buffers:		
S1 Renterisico	60.221	52.995
S2 Risico zakelijke waarden	127.205	114.356
S3 Valutarisico	36.649	32.784
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	46.954	44.670
S6 Verzekeringstechnisch risico	32.507	29.670
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	-	-
Diversificatie effect	-106.622	-96.467
Totaal S (vereiste buffers)	196.914	178.008
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	1.232.743	1.108.226
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)	1.146.482	1.012.077
Tekort	86.261	96.149

Het fonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten voor het beheersen van solvabiliteitsrisico. Deze beleidsinstrumenten zijn:

- beleggingsbeleid;
 - premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
 - toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van de te verwachte ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruik gemaakt van ALM-studies en jaarlijkse portefeuilleconstructie studies (risicobudgetstudies). Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten.

Marktrisico's (S1 - S4)

Het marktrisico omvat het renterisico, het prijs(koers)risico en het valutarisico. Marktrisico omvat de mogelijkheden voor winst of verlies en door een verandering van marktfactoren. Marktfactoren kunnen bijvoorbeeld marktprijzen zijn van aandelen, grondstoffen, vastgoed en private equity (prijsrisico), maar ook valutakoersen (valutarisico) of rentes (renterisico). De mate waarin de beleggingsportefeuille van het fonds gevoelig is voor het prijs- en renterisico is in de volgende alinea weergegeven, vervolgens worden de risico's die het fonds loopt nader toegelicht.

Classificatie beleggingen voor marktrisico's

Bij toepassing van het 'doorkijk beleggingen-principe' wordt door de betreffende beleggingsfondsen heen gekeken en vervolgens worden de onderliggende beleggingen toebedeeld naar de betreffende beleggingscategorie.

	Vastgoed beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen en liquide middelen	Totaal
Stand ultimo 2023 conform balans	94.362	341.228	589.516	-29.351	100.646	1.096.401
Overlopende posten	-856	0	-4.264	0	-3	-5.123
Voor toepassing 'doorkijk beleggingen'	0	-341.228	-214.974	0	-100.616	-656.818
Toepassing 'doorkijk beleggingen (incl. overlopende posten)	7.643	332.555	226.197	1.276	89.147	656.818
Vermindering 'doorkijk beleggingen' (incl. overlopende posten)	-26	-363	-1.857	0	-50	-2.296
Stand ultimo 2023 na 'doorkijk beleggingen'	101.123	332.192	594.618	-28.075	89.124	1.088.982

	Vastgoed beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen en liquide middelen	Totaal
Stand ultimo 2022 conform balans	101.818	289.363	532.474	-50.481	72.806	945.980
Overlopende posten	-702	0	-2.840	0	-3	-3.545
Voor toepassing 'doorkijk beleggingen'	0	-289.363	-141.054	0	-70.214	-500.631
Toepassing 'doorkijk beleggingen' (incl. overlopende posten)	7.225	279.626	194.157	6.657	12.966	500.631
Vermindering 'doorkijk beleggingen' (incl. overlopende posten)	-1	-223	-1.406	0	-19	-1.649
Stand ultimo 2022 na 'doorkijk beleggingen'	108.340	279.403	581.331	-43.824	15.536	940.786

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de portefeuille vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente. De strategische afdekking van het renterisico van het fonds ultimo 2023 is 50% van de nominale verplichtingen op basis van marktrente, met een bandbreedte tussen 45% en 55%. De afdekking vindt over de gehele looptijd van de verplichtingen plaats. Om de afdekking van renterisico te realiseren wordt gebruik gemaakt van euro (staats)obligaties en rentederivaten. Monitoring van de afdekking en effectiviteit van de afdekking vindt dagelijks plaats. Het bestuur ontvangt week-, maand- en kwartaalrapportages.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde van een belegging of verplichting verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2023		31-12-2022	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Duration vastrentende waarden (voor derivaten)	594.618	9,6	581.331	9,2
Duration vastrentende waarden (na derivaten)	565.267	17,3	530.850	18,4
Technische voorziening	1.035.829	22,4	930.218	22,4

Op balansdatum is de duration van de vastrentende waarden circa 10 jaar, zonder het effect van rentederivaten. Deze is aanzienlijk korter dan de duration van de technische voorziening van 22,4. Er is derhalve sprake van een zogenaamde "durationmismatch". Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt. Het fonds is rentederivaten aangegaan, waarmee de duration met bijna 8 jaar wordt verlengd. De totale duration van de vastrentende waarden komt hiermee op 17,3 jaar.

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2023		31-12-2022	
	€	In %	€	In %
Resterende looptijd < 1 jaar	65.316	11,0	123.031	21,2
Resterende looptijd > 1 jaar en 5 jaar	102.867	17,3	93.343	16,1
Resterende looptijd > 5 jaar	426.435	71,7	364.957	62,7
Overig	0	0,0	0	0,0
	594.618	100,0	581.331	100,0

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden is het risico dat de waarde van de beleggingen onderhevig is aan bewegingen in marktprijzen. De mate van bewegelijkheid is het grootst voor aandelen en minder groot voor bijvoorbeeld vastgoed.

Het bestuur kiest bewust voor het lopen van prijs(markt)risico om te kunnen voldoen aan de doelstellingen en toeslagambitie. Het bestuur gaat er vanuit dat meer risicovolle beleggingen op lange termijn waarde toevoegen. De strategische samenstelling van de beleggingsportefeuille en dus het risicoprofiel wordt vastgesteld op basis van een ALM-studie, in combinatie met de andere sturingsinstrumenten van het fonds (premie- en toeslagbeleid). Periodiek wordt getoetst of de uitgangspunten die in deze studie zijn gebruikt nog reëel zijn, danwel bijsturing behoeven. Rondom de strategische normwegingen zijn bandbreedtes vastgesteld. Monitoring van de samenstelling van de portefeuille versus het beleid en de bandbreedtes vindt op weekbasis plaats. Het bestuur ontvangt week-, maand- en kwartaalrapportages.

Bij de bepaling van het vereist vermogen past het fonds het standaardmodel van DNB toe. In dat model wordt een buffer aangehouden voor het risico dat het fonds loopt met vastgoed en aandelen. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardenwijzigingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat.

	31-12-2023		31-12-2022	
	€	In %	€	In %
Specificatie vastgoed beleggingen naar aard:				
Woningen	65.880	65,1	71.664	66,1
Winkels	29.512	29,2	29.290	27,0
Financiële instellingen (w.o banken en verzekeraars)	895	0,9	7.162	6,6
Industrie	3.705	3,7	38	0,1
Kantoren	356	0,3	0	0,0
Participaties	2	0,0	162	0,2
Hotels	63	0,1	0	0,0
Overig	710	0,7	24	0,0
	101.123	100,0	108.340	100,0
Specificatie vastgoed beleggingen naar regio:				
Europa	93.975	93,0	101.375	93,5
Noord-Amerika	4.782	4,7	4.283	4,0
Azië	253	0,3	391	0,4
Oceanië	1.355	1,3	1.347	1,2
Midden Oosten	308	0,3	203	0,2
Centraal en Zuid-Amerika	450	0,4	707	0,7
Afrika		0,0	34	0,0
	101.123	100,0	108.340	100,0
Specificatie aandelen naar sector:				
Informatie technologie	88.136	26,5	58.345	20,9
Handel	59.006	17,8	52.718	18,9
Financiële instellingen (w.o banken en verzekeraars)	53.223	16,0	49.417	17,7
Gezondheidszorg	36.103	10,9	35.515	12,7
Telecom	29.603	8,9	21.872	7,8
Industrie	24.979	7,5	23.082	8,3
Overig	41.142	12,4	38.454	13,7
	332.192	100,0	279.403	100,0

	31-12-2023		31-12-2022	
	€	In %	€	In %
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	52.645	15,8	45.780	16,4
Noord-Amerika	183.170	55,1	145.212	52,0
Azië	45.523	13,7	39.688	14,2
Oceanië	23.087	6,9	20.324	7,3
Midden Oosten	5.866	1,8	5.602	1,9
Centraal en Zuid-Amerika	19.414	5,8	20.124	7,2
Afrika	2.487	0,7	2.673	1,0
	332.192	100,0	279.403	100,0

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen. Om een zo optimaal mogelijke spreiding aan te houden en te kunnen profiteren van kansen die de verschillende regio's en sectoren bieden, belegt het fonds in de returnportefeuille ook buiten de eurozone. De matchingportefeuille is volledig belegd in euro.

De valuta binnen aandelen ontwikkelde landen en voor emerging market debt (hard currency) worden voor 100% afgedekt. De afdekking vindt plaats binnen de beleggingspools. Het valutarisico voor aandelen opkomende landen en high yield (VS) wordt bewust niet afgedekt.

Het totaalbedrag van de gehele beleggingsportefeuille dat buiten de euro wordt belegd bedraagt ultimo 2023 circa € 407.330 (2022: € 345.875). Van dit bedrag is een non-euro exposure binnen aandelen ontwikkelde markten € 264.456 volledig afgedekt door middel van valuta derivaten (FX-contracten). Ultimo boekjaar is de waarde van de uitstaande valutatermijncontracten nihil (2022: nihil).

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valutaderivaten	Nettopositie na afdekking 2023	Netto positie na afdekking 2022
	€	€	€	€
EUR	713.361.091	264.808.179	978.169.270	861.557
HKD	16.590.950	-1.514.821	15.076.129	18.487
CAD	7.996.859	-8.048.567	-51.708	-68
AUD	4.896.588	-4.788.611	107.977	50
CHF	7.547.967	-7.259.335	288.632	274
GBP	10.494.973	-9.901.766	593.207	671
JPY	16.128.834	-16.118.754	10.080	-58
USD	278.529.209	-209.274.966	69.254.242	62.015
Overig	65.144.717	-6.625.458	58.519.259	51.479
Totaal	1.120.691.188	1.275.901	1.121.967.089	994.407

S5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC) derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

European Market Infrastructure Regulation (EMIR) is op initiatief van de Europese Commissie geïmplementeerd om de handel in Over The Counter (OTC) derivaten transparanter en veiliger te maken. EMIR is een Europese verordening, wat betekent dat zij een rechtstreekse werking heeft in de lidstaten van de EU. De AFM houdt samen met DNB toezicht op de naleving van EMIR. Als gevolg van de introductie van EMIR dienen af te sluiten renteswaps verplicht te worden afgewikkeld door een centrale tegenpartij (in het Engels: central counterparty (CCP)). Voor pensioenfondsen gold echter een vrijstelling tot juni 2023.

De eisen van de CCP zijn strenger voor onderpand. Zo zal er bij het afsluiten van een swap initieel onderpand (Initial Margin) gestort moeten worden, waar voorheen onderpand gestort hoeft te worden indien een swap een negatieve waarde krijgt. Aanvullend zal cash als onderpand gestort moeten worden indien de swap een negatieve waarde krijgt, de zogenaamde Variation Margin (VM). De eis van de centrale tegenpartij om de Variation Margin in cash te voldoen, verhoogt de behoefte van pensioenfondsen aan direct beschikbare cash, en leidt hiermee tot een stijging van het liquiditeitsrisico dat niet tijdig aan de korte termijn cashverplichting kan worden voldaan.

Het fonds gebruikt rentederivaten voor het afdekken van het renterisico. Het fonds heeft ondanks de genoemde vrijstelling er voor gekozen om te kiezen voor de EMIR-wetgeving. De clearingverplichting geldt in eerste instantie uitsluitend voor renteswaps.

	31-12-2023		31-12-2022	
	€	ln %	€	ln %
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Staatsobligaties	410.752	69,1	358.318	61,6
Bedrijfsobligaties	122.586	20,6	103.475	17,8
Hypotheken	61.280	10,3	67.050	11,6
Bancaire lening	0	0	52.488	9,0
	594.618	100,0	581.331	100,0

	31-12-2023		31-12-2022	
	€	ln %	€	ln %
Specificatie creditrating klasse:				
AAA	333.577	56,1	314.551	54,1
AA	103.925	17,5	90.325	15,5
A	35.466	6,0	66.220	11,4
BBB	50.837	8,5	50.295	8,7
BB	63.756	10,7	54.894	9,4
Geen rating*	7.057	1,2	5.046	0,9
	594.618	100,0	581.331	100,0

* Het saldo betreft voornamelijk beleggingen in hypotheken, geldmarkten en onderpand in contanten aan / vanwege central clearing.

S6 Verzekeringstechnisch risico

Het verzekeringstechnisch risico kan als volgt worden uitgesplitst in onderstaande deelrisico's.

- Langlevenrisico

Langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. Door toepassing van Prognosetafel AG2022 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevensrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

- Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen (partnerpensioen en/of wezenpensioen) moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen.

- Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (schadereserve). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien.

De niet gefinancierde nabestaandenpensioenen (partner- en wezenpensioen) en de voortzetting van de pensioenopbouw bij (gedeeltelijke) arbeidsongeschiktheid zijn verzekerd bij Zwitserleven (SRLEV N.V.). Het overlijdensrisico voor de actieve deelnemers is herverzekerd in de vorm van eenjarige risicokapitalen. Het arbeidsongeschiktheidsrisico voor de actieve deelnemers is herverzekerd in de vorm van eenjarig arbeidsongeschiktheidsrisicokapitaal.

- Toeslagrisico

Het bestuur van het fonds heeft de ambitie om het pensioen te verhogen (toeslagverlening of indexeren). De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, rendement, looninflatie en demografie. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagtoezegging voorwaardelijk is. Ultimo 2023 bedraagt de beleidsdekkingsgraad 113,2%. Het FTK schrijft voor dat er geen toeslag wordt verleend wanneer de beleidsdekkingsgraad lager dan 110% is. In 2023 heeft het bestuur gebruik gemaakt van het geldende ‘Besluit toeslag voorgenomen transitie’ (Toeslag AMvB), opgenomen in artikel 15c Besluit FTK. Pensioenfondsen kunnen op basis van dit besluit onder voorwaarden in het jaar 2023 besluiten een toeslag te verlenen vanaf een beleidsdekkingsgraad van 105%.

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat het fonds niet aan haar betalingsverplichtingen uit hoofde van pensioenuitkeringen, derivatentransacties of uitvoeringskosten kan voldoen. Het beleid is erop gericht dat enerzijds een gedegen cashmanagement proces wordt gevoerd en anderzijds dat de beleggingsportefeuille voornamelijk belegd wordt in liquide en dus snel handelbare beleggingen producten. Ten aanzien van mogelijke liquiditeitsbehoefte uit hoofde van derivatentransacties hanteert het fonds strikte richtlijnen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn.

De omvang van liquiditeitsbehoefte uit hoofde van maandelijks pensioenuitkeringen en betaling van kosten is beperkt. Dit cashmanagement proces wordt maandelijks gemonitord, waarbij afstemming op de premie inkomsten plaatsvindt. Bij de bepaling van het vereist vermogen past het fonds het standaardmodel van DNB toe. In dat model wordt het liquiditeitsrisico vooralsnog op nihil gesteld.

S8 Concentratierisico

Het concentratierisico is het risico dat er een te grote afhankelijkheid bestaat van beleggingen in één bepaald product, land, regio, sector of debiteur. Het beleid is erop gericht een zo groot mogelijke spreiding aan te brengen over landen, regio 's, sectoren en debiteuren en het concentratierisico zo goed als mogelijk te reduceren. Binnen de returnportefeuille wordt daarom voornamelijk belegd in beleggingsfondsen. Daarnaast is binnen de LDI-portefeuille verdere diversificatie aangebracht door aanpassingen in het mandaat.

Het bestuur accepteert dit risico en weegt doorlopend dit concentratierisico af tegen het risico dat dit deel van de portefeuille de verplichtingen in onvoldoende mate volgen. De matchingportefeuille is er immers op gericht om voor 50% het verloop van de verplichtingen van het fonds te volgen. Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen, moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt.

Op basis van “doorkijk principe” is er een aantal posten die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaken. Dit zijn onder andere staatsobligaties van landen met een hoge rating (Nederland 10,8% voor een bedrag € 130.509) en worden gebruikt voor de afdekking van het renterisico. Bij de bepaling van het vereist vermogen past het fonds het standaardmodel van de DNB toe. In dat model wordt het concentratierisico vooralsnog op nihil

gesteld. Op grond hiervan heeft het bestuur geconcludeerd dat er geen sprake is van concentratie in de activa of verplichtingen en dat er daarom geen buffer voor concentratierisico wordt aangehouden.

S9 Operationeel risico

Het operationele risico is het risico samenhangend met ondoelmatige of onvoldoende doeltreffende procesinrichting dan wel procesuitvoering. Het bestuur onderkent dat er zowel binnen de bestuurlijke organisatie van het fonds als bij de uitvoering van het pensioen- en vermogensbeheer sprake is van verschillende operationele risico's.

- Operationele risico's uitbestedingsrelaties

Voorbeelden van operationele risico 's bij uitbestedingsrelaties zijn ontoereikende procedures voor de afhandeling van beleggingstransacties of pensioenuitkeringen en het ontbreken van functiescheiding, maar ook IT-risico 's zoals systeemuitval en onvoldoende back-up faciliteiten. Als gevolg van deze operationele risico 's kunnen zich zowel financiële als reputatie schades voordoen.

Het beleid van het fonds is erop gericht om dit risico zo goed als mogelijk te reduceren en te beheersen. Daarnaast stelt het bestuur eisen aan de uitbestedingsrelaties welke zijn vastgelegd in het uitbestedingsbeleid. Er vinden periodieke overleggen plaats met alle uitbestedingsrelaties. Bij de bepaling van het vereist vermogen past het fonds het standaardmodel van DNB toe. In dat model wordt het operationeel risico vooralsnog op nihil gesteld.

- Systeemrisico

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

- Handhavingsrisico (verplichtstelling)

Het handhavingsrisico is het risico dat werkgevers niet zijn aangesloten bij het fonds, terwijl zij dit volgens de Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000 (Wet Bpf 2000) wel verplicht zijn. Er heeft in deze situatie geen premiebetaling plaatsgevonden, terwijl een deelnemer wel aanspraak kan maken bij het fonds op een pensioenuitkering. Het bestuur acht dit (geen premie, wel recht) een zeer belangrijk risico.

In de Wet Bpf 2000 is vastgelegd dat het georganiseerde bedrijfsleven een verzoek tot verplichtstelling, wijziging of intrekking van die verplichtstelling kan doen. Dit betekent dat cao-partijen een centrale rol spelen bij de totstandkoming van de verplichtstelling; zonder cao-partijen is een verplichtstelling niet mogelijk. Gevolg van de verplichtstelling is onder meer dat werkgevers en werknemers verplicht zijn de statuten en de reglementen van het fonds na te leven. Door verplichtstelling van de deelneming in het fonds wordt deze deelneming voor iedereen gelijkgesteld met een deelneming op grond van een pensioenovereenkomst.

Werkgevers zijn op grond van het verplichtstellingsbesluit en de Wet Bpf 2000 verplicht om zich uit eigen beweging aan te sluiten bij het fonds wanneer zij werkzaam zijn in de sector die onder het verplichtstellingsbesluit vallen. Er rust op deze werkgevers een zelfstandige onderzoekplicht om de aansluiting te bewerkstelligen en wanneer er onduidelijkheid is behoort de werkgever actief het fonds, te benaderen om duidelijkheid over al dan niet verplichte aansluiting te verkrijgen.

Op grond van de verplichtstelling en de Wet Bpf 2000 is het fonds verplicht om alle mogelijke inspanningen en acties te ondernemen om ervoor te zorgen dat werkgevers en werknemers die onder de reikwijdte van de verplichtstelling van het fonds vallen, ook daadwerkelijk worden aangesloten. De juiste (wettelijke) procedure dient hiervoor te worden gevoerd, inclusief het versturen van premienota 's, het innen van de premies en het desnoods invorderen van deze premies via een dwangbevel.

Het bestuur van het fonds heeft beleid ontwikkeld om ten onrechte niet aangesloten ondernemingen op te sporen ter bescherming van de pensioenaanspraken en pensioenrechten van alle belanghebbenden.

- Juridisch risico

Het juridisch risico is het risico samenhangend met (veranderingen in en naleving van) wet- en regelgeving, het mogelijk bedreigd worden van haar rechtspositie, met inbegrip van de mogelijkheid dat contractuele bepalingen

niet afdwingbaar of niet correct gedocumenteerd zijn. Het beleid is erop gericht het juridisch risico zo veel mogelijk te reduceren en te beheersen.

Zo worden contracten, overeenkomsten en SLA afspraken getoetst (door externe juristen), is er een contractenregister opgesteld en is de monitoring van de naleving van (nieuwe) wet- en regelgeving ook uitbesteed aan diverse uitbestedingspartijen. Er vinden periodieke evaluaties plaats van de contracten en is een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering afgesloten. Tevens is er een klachten- en geschillenregeling voor werkgevers en deelnemers. Het bestuursbureau is verantwoordelijk voor het informeren van het bestuur over al deze aspecten.

- Integriteitsrisico

Het integriteitsrisico is het risico dat de integriteit het fonds wordt beïnvloed als gevolg van niet integere, onethische gedragingen van bestuursleden en medewerkers dan wel van de leiding van uitbestedingspartijen, in het kader van weten regelgeving en maatschappelijke en door de instelling opgestelde normen. Het beleid is erop gericht dit risico zo veel mogelijk te reduceren en eisen te stellen aan bestuursleden en uitbestedingspartijen. Daarnaast heeft het bestuur een maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid vastgesteld en geïmplementeerd.

Ter voorkoming van mogelijke verstrengeling van belangen en van misbruik of oneigenlijk gebruik van de bij het fonds aanwezige informatie is er een gedragscode opgesteld. De gedragscode is van toepassing op iedere verbonden persoon bij het fonds. Het bestuur van het fonds heeft een onafhankelijke compliance officer aangesteld die toezicht houdt op de naleving van de gedragscode. Het integriteitsrisico bij uitbestedingsrelaties wordt meegenomen en besproken in de periodieke gesprekken dan wel bij nieuwe of het verlengen van contracten.

- Communicatierisico

Het communicatie risico is het risico dat door onvoldoende, onjuiste of onvolledige communicatie de deelnemer niet goed wordt geïnformeerd. Het bestuur vindt duurzame communicatie naar deelnemers en andere stakeholders van groot belang. Het beleid van het fonds is de laatste jaren aangescherpt. Om de risico 's als gevolg van het gedrag en de verwachtingen van de deelnemers te beheersen is het communicatiebeleid ontwikkeld. De communicatie van het fonds voldoet minimaal aan de eisen van Pensioenwet en pension fund governance. De effectiviteit van de communicatie wordt periodiek getoetst.

S10 Actief beheerrisico

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de portefeuille vastgestelde benchmark. Wanneer de tracking error groter is dan 1 %, dan schrijft het standaardmodel een extra buffer voor. Vanwege het overwegend passieve beheer staat de buffer op nihil.

Verbonden partijen

Transacties met bestuurders

Inzake de beloning van bestuurders wordt verwezen naar de toelichting op de pensioenuitvoeringskosten. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders. Er neemt een bestuurslid als pensioengerechtigde deel aan de pensioenregeling van het fonds. De medewerkers van het bestuursbureau nemen deel aan de pensioenregeling van het fonds, op basis van voorwaarden in de pensioenregeling.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Langlopende contractuele verplichtingen

Per 31 december 2023 is er de volgende langlopende contractuele verplichting, dit betreft de huurovereenkomst van het kantoorpand waar het bestuursbureau van het fonds is gevestigd met een waarde van circa € 183.000 (tot 1 juli 2026).

Belangrijke ontwikkelingen in 2024

Verhoging renteafdekking

Het bestuur heeft in januari 2024 besloten om de renteafdekking te verhogen van 50% naar 60%. Het renterisico

wordt niet beloond. Omdat de actuele dekkingsgraad vanaf juli 2023 is gestegen vanwege de opgelopen rente, heeft het fonds het reduceren van de volatiliteit van de dekkingsgraad onderzocht. Het reduceren van deze volatiliteit kan gerealiseerd worden door het ophogen van de renteafdekking. Er is onderzocht welke mate van rente afdekking passend kan zijn door te onderzoeken wat de impact van een stijging of daling van de rente is bij verschillende renteniveaus en verschillende renteafdekkingsniveaus op de actuele dekkingsgraad.

Een belangrijke conclusie is dat het werkelijke renterisico bij een stijging van de actuele dekkingsgraad hoger wordt. Het beleid is immers het renterisico ten opzichte van de pensioenverplichtingen af te dekken en dus niet het afdekken van het eigen vermogen. Ook is gebleken dat het verhogen van de renteafdekking positieve resultaten laat zien voor alle generaties en past binnen de investment beliefs van het fonds. De verhoging van de renteafdekking heeft geleid tot een daling van de strategisch vereiste dekkingsgraad naar 118,0% per 31 december 2023.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN (x €1.000)

7. Premiebijdragen voor risico fonds (werkgevers en werknemers)		
	2023	2022
Premiebijdragen (werkgevers en werknemers)	58.852	56.911
Periodieke premies Anw-hiaat	324	312
	59.176	57.223
Afschrijving premievordering	-38	-6
	59.138	57.217

De mutatie afschrijving premievordering en voorziening dubieuze debiteuren is gesaldeerd weergegeven. Er is per saldo een bedrag van € 38 toegevoegd (2022; toegevoegd € 6) aan de voorziening dubieuze debiteuren.

Overzicht kostendekkende, gedempte en feitelijke premie volgens artikel 130 Pensioenwet		
	2023	2022
Kostendekkende premie	52.638	75.829
Gedempte premie	58.838	57.975
Feitelijke (in rekening gebrachte) premie	59.176	57.223

De kostendekkende premie is gebaseerd op de marktrente (nominale rentetermijnstructuur gepubliceerd door DNB). Het fonds hanteert voor de jaarlijkse toetsing van de hoogte van de kostendekkende premie een gedempte kostendekkende premie.

Het fonds heeft voor de berekening van de gedempte kostendekkende premie gekozen voor de methode van premiedemping op basis van verwacht fondsrendement. Het fonds heeft daarvoor als peildatum de rente per 31 oktober 2019 gebruikt. De rente geldt voor vijf jaar. Voor de overige rendementen zijn voor de premie 2023 (en 2022) de rendementen van de commissie parameters 2019 gehanteerd.

De feitelijke premie in 2023 bedraagt 25,2% van de som van de pensioengrondslagen. De feitelijke premie is in 2023 hoger dan de (ex-post) gedempte kostendekkende premie. Er is geen sprake van een premiekorting. Zie ook de toelichting in het bestuursverslag. De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate verantwoord.

Samenstelling kostendekkende premie		
	2023	2022
Actuarieel benodigde koopsom	42.517	64.032
Opslag voor uitvoeringskosten	2.000	2.000
Solvabiliteitsopslag	8.121	9.797
	52.638	75.829

Samenstelling gedempte premie		
	2023	2022
Actuarieel benodigde koopsom	31.301	32.952
Opslag voor uitvoeringskosten	2.000	2.000
Solvabiliteitsopslag	5.979	5.042
Voorwaardelijke onderdelen	19.558	17.981
	58.838	57.975

8. Beleggingsresultaten voor risico fonds

	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten vermogensbeheer	Totaal
2023	€	€	€	€
Vastgoedbeleggingen	3.204	-8.483	-88	-5.367
Aandelen	0	51.871	-318	51.553
Vastrentende waarden	6.341	28.704	-549	34.496
Derivaten	-2.379	11.668	-27	9.262
Overige beleggingen en liquide middelen	1.796	2.673	-94	4.375
Totaal	8.962	86.433	-1.076	94.319
2022	€	€	€	€
Vastgoedbeleggingen	2.793	-1.228	-100	1.465
Aandelen	0	-68.927	-283	-69.210
Vastrentende waarden	4.486	-160.546	-521	-156.581
Derivaten	4.732	-117.810	-49	-113.127
Overige beleggingen en liquide middelen	375	-116	-71	188
Totaal	12.386	-348.627	-1.024	-337.265

De directe kosten van vermogensbeheer zijn de zichtbare ('directe') kosten die het fonds op factuurbasis heeft betaald en bedragen in 2023 € 1.076 (2022: € 1.024). Deze kosten zijn exclusief de indirecte vermogensbeheerkosten, zoals transactiekosten. Transactiekosten zijn de kosten die gemaakt moeten worden om een (beleggings)transactie tot stand te brengen en uit te voeren. Transactiekosten vormen een lastige categorie, omdat de kosten vaak zijn verborgen vanwege het feit dat ze impliciet onderdeel zijn van een zogenaamde nettoprijs die bij een transactie is overeengekomen. Deze zijn opgenomen onder het indirecte beleggingsresultaat.

In de indirecte beleggingsopbrengsten zijn de indirecte kosten opgenomen die via de beleggingsfondsen rechtstreeks ten laste van het beleggingsrendement zijn gebracht. Deze kosten zijn verdisconteerd in de koersen van de betreffende beleggingsfondsen. De indirecte vermogensbeheerkosten bedragen in 2023 € 1.491 (2022: € 2.963), de daarin opgenomen transactiekosten zijn in 2023 € 209 (2022: € 1.498).

De totale vermogensbeheerkosten (directe kosten vermogensbeheer en indirecte vermogensbeheerkosten) bedragen over 2023 € 2.567 (2022: € 3.987). De totale vermogensbeheerkosten exclusief transactiekosten bedragen 2023 € 2.358 (2022:€ 2.489).

9. Overige baten

	2023	2022
Creditrente	43	0
Terugvordering arbeidsongeschiktheidspensioenen oude jaren	14	32
Overige baten	1	36
	58	68

De post creditrente is ontvangen rente in 2023 over de aangehouden liquiditeiten bij Rabobank, daarnaast is er van Zwitserleven creditrente ontvangen voor te vroeg betaalde herverzekeringspremies en later uitbetaalde kapitaaluitkeringen € 43 (2022: € 0).

De post terugvordering arbeidsongeschiktheidspensioenen oude jaren betreft de terugbetaling van onterecht uitbetaalde arbeidsongeschiktheidspensioen over oude jaren € 14 (2022: € 32). De post overige baten betreft ontvangen rente 2023 in verband met verzonden betalingsherinneringen en getroffen betalingsregelingen € 1 (2022: € 36).

10. Pensioenuitkeringen

	2023	2022
Ouderdomspensioen	12.270	10.939
Partnerpensioen	3.445	3.206
Wezenpensioen	97	101
Arbeidsongeschiktheid	226	219
Afkopen regulier	731	823
	16.769	15.288

De post afkopen betreft de afkoop van pensioenen die lager zijn dan € 594,89 (2022: € 520,35) per jaar overeenkomstig de Pensioenwet (artikel 66).

11. Pensioenuitvoeringskosten

	2023	2022
Kosten certificerend actuaaris	21	22
Kosten adviserend actuaaris	97	88
Kosten actuariële functiehouder	11	11
Accountantskosten	85	77
Contributies en bijdragen	156	118
Kosten bestuursbureau	1.371	1.403
Pensioencommunicatie	23	20
Bestuurskosten	441	334
Juridische kosten/verplichtstelling/governance	42	105
Kantoorkosten	204	174
Doorbelasting pensioenuitvoeringskosten t.l.v. vermogensbeheer	-197	-185
	2.254	2.167

Toelichting

De pensioenuitvoeringskosten zijn niet alleen gelieerd aan pensioenuitvoering, maar ook aan kosten vermogensbeheer. Op basis van een verdeelsleutel is een onderverdeling gemaakt tussen pensioenuitvoeringskosten en vermogensbeheerkosten. Voor 2023 is 8,0% (2022: 7,9%) van de totale pensioenuitvoeringskosten doorbelast naar de vermogensbeheerkosten.

Honoraria accountant

	2023	2022
Controle van de jaarrekening	85	77
Andere niet-controle diensten	-	-
	85	77

Toelichting

De kosten van de accountant voor de controle van de jaarrekening 2023 zijn € 81.445, voor de jaarrekening 2022 is in 2023 nog € 3.206 aan meerwerk gefactureerd. Van deze kosten wordt € 25.396 doorbelast aan de vermogensbeheerkosten.

Bezoldiging personeelsleden bestuursbureau

De kosten bestuursbureau bestaan onder meer uit € 629.999 (2022: € 666.267) aan lonen, € 83.637 (2022: € 92.581) aan sociale lasten en € 76.636 (2022: € 79.790) aan pensioenpremies van medewerkers die bij het fonds in dienst zijn.

Personeelsleden

Bij het fonds zijn 9 medewerkers (8,0 FTE) (2022: 8,0 FTE) in dienst.

Bezoldiging bestuurders

De betalingen aan bestuurders betreffen de vergoedingen voor de werkzaamheden verband houdende met de bestuurs- en commissievergaderingen. De vergoedingen bestaan uit vacatiegeld, vergoeding van reis- en verblijfkosten, en overige bestuurskosten en bedragen in 2023: € 215.206 (2022: € 215.183). Afgezien hiervan zijn geen bezoldigingen toegekend.

12. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds		
	2023	2022
Pensioenopbouw	40.901	61.083
Toeslagverlening	24.549	43.422
Rentetoevoeging	30.336	-6.230
Onttrekkingen voor pensioenuitkeringen en uitvoeringskosten	-16.133	-14.115
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-4.452	3.632
Wijziging markttrente	26.563	-436.494
Wijziging actuariële uitgangspunten	0	11.909
Overige mutatie voorziening pensioenverplichtingen	3.847	1.348
	105.611	-335.445

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale aanspraken op ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen (partnerpensioen en wezenpensioen). Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Toeslagverlening

De toeslagen op pensioenrechten en pensioenaanspraken worden jaarlijks vastgesteld door het bestuur van het fonds. Er bestaat een ambitie om jaarlijks de pensioenrechten en pensioenaanspraken aan te passen. De daadwerkelijke toeslag in een jaar is voorwaardelijk en is afhankelijk van de hoogte van de beschikbare middelen. De voorwaardelijke maatstaf is gebaseerd op de algemene prijsontwikkeling (afgeleide consumentenprijsindex voor alle huishoudens sep – sept), zoals vastgesteld door het CBS.

Er is geen recht op toekomstige toeslagen. Het is niet zeker of en in hoeverre in de toekomst wordt geïndexeerd. Het fonds heeft geen geld gereserveerd voor toekomstige toeslagen. Toeslagen zijn afhankelijk van de middelen van het fonds, en daarvoor zijn beleggingsresultaten een belangrijk element (afhankelijk van de abtn).

Onder het FTK worden strengere eisen gesteld aan de toeslagverlening door pensioenfondsen. Voor een nadere toelichting hierop wordt verwezen naar het bestuursverslag (zie paragraaf 5.2.3).

Het bestuur heeft in de vergadering van 11 december 2023 besloten om toeslag te verlenen op de pensioenaanspraken en pensioenrechten per 1 januari 2024. Bij de bepaling van de voorziening voor pensioenverplichtingen ultimo 2023 is met dit besluit rekening gehouden. Het fonds heeft hierbij wel gebruikgemaakt van de tijdelijke regeling zoals opgenomen in artikel 15c van het Besluit FTK om een toeslag te verlenen bij een beleidsdekkingsgraad vanaf 105%.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met 3,264% (2022: -0,486%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2022. Aangezien de éénjaarsrente positief is, is hier in feite geen sprake van een onttrekking maar van een toevoeging.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte pensioenuitkeringen in de verslagperiode.

Toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging markttrente

De post wijziging markttrente betreft de impact op de voorziening pensioenverplichtingen van de wijziging in de rentetermijnstructuur. Door de wijziging van de UFR per 1 januari 2023 is de voorziening pensioenverplichtingen verhoogd met € 5.808. Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Door de gedaalde rentetermijnstructuur een stijging van de voorziening pensioenverplichting van € 20.755. Per saldo is door de wijziging van de markttrente de technische voorziening gestegen met € 26.563.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Bpf HiBiN heeft in 2023 geen grondslagen aangepast.

Overige mutatie voorziening pensioenverplichtingen

Onder de overige mutaties worden de mutaties van de voorziening verantwoord die niet onder één van de andere categorieën kunnen worden verantwoord.

Mutatie overige technische voorzieningen		
	2023	2022
Mutatie spaarfonds gemoedsbezwaarden	-7	17
	-7	17

13. Saldo overdracht van pensioenaanspraken (waardeoverdracht)		
	2023	2022
Inkomende waardeoverdrachten	6.640	8.876
Uitgaande waardeoverdrachten	-11.221	-4.727
	-4.581	4.149

De toevoeging aan de technische voorziening uit hoofde van de overgenomen pensioenverplichtingen (inkomende waardeoverdrachten) bedraagt € 7.295 (2022: € 9.047). Het resultaat op de overgenomen pensioenverplichtingen bedraagt in 2023 € -655 (2022: € -171). De afname van de technische voorziening uit hoofde van de overgedragen pensioenverplichtingen (uitgaande waardeoverdrachten) bedraagt € 11.747 (2022: € 5.415). Het resultaat op de overgedragen pensioenverplichtingen bedraagt in 2023 € 527 (2022: € 688).

14. Herverzekeringen		
	2023	2022
Premies uit hoofde van herverzekering	3.662	3.490
Totaal premies	3.662	3.490
Uitkeringen van risicokapitaal bij arbeidsongeschiktheid	-2.639	-1.762
Uitkeringen van risicokapitaal bij overlijden	-1.193	-704
Mutatie herverzekering	-4.606	-1.995
Winstdeling	0	0
Totaal uitkeringen	-8.438	-4.461
	-4.776	-971

De niet gefinancierde nabestaanden- en het arbeidsongeschiktheidsrisico voor de basispensioenregeling verzekerd bij Zwitserleven. Aan het einde van de looptijd van het contract op 31 december 2024 vindt na 24 maanden een winstdeling plaats. Het contract is per 1 januari 2022 voor een periode van drie jaar verlengd.

15. Overige lasten		
	2023	2022
Investering nieuw pensioenadministratiesysteem	289	0
Nabetaling spaartegoed gemoedsbezwaarden	0	3
Overige lasten	0	11
	289	14

Toelichting overige lasten

In 2023 is geïnvesteerd in het nieuwe pensioenadministratiesysteem Axylife van Lumera. Vanaf 1 januari 2024 wordt dit systeem in gebruik genomen.

Belastingen

De activiteiten van het fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het fonds. De bestemming is nader uitgewerkt in de abtn. Het voorstel resultaatbestemming 2023 is opgenomen in de paragraaf van de staat van baten en lasten in de jaarrekening.

Vaststelling van de jaarrekening door het bestuur

Het bestuur van Stichting bedrijfstakpensioenfonds voor de Handel in Bouwmaterialen heeft de jaarrekening 2023 vastgesteld op 27 mei 2024.

Etten Leur, 19 juni 2024

Getekend namens het bestuur,

G. Alferink

Voorzitter

M.P. Vijver

Vicevoorzitter

Het bestuur

De heer G. (Gijs) Alferink, werkgeversbestuurslid (voorzitter)
De heer M.P. (Marc) Vijver, onafhankelijk bestuurslid
De heer M. (Morris) de Jong, werknemersbestuurslid (namens FNV)
De heer G.F. (Gijs) Vermeulen, werkgeversbestuurslid
Mevrouw U.S. (Mila) van den Bout-Kisoen, werknemersbestuurslid (namens CNV)
De heer G.W. (Govert) van der Peijl, werkgeversbestuurslid
De heer M.J.J. (Thieu) Vaes, bestuurslid namens pensioengerechtigden

ACTUARIËLE VERKLARING

Opdracht

Door Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Handel in Bouwmaterialen te Breda (statutaire vestigingsplaats), kantoorhoudende te Etten-Leur, is aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2023.

Onafhankelijkheid

Als waarmede actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Handel in Bouwmaterialen, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 8.566.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 428.300 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Op grond van overgangsrecht gelden genoemde artikelen, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden. Aangezien het pensioenfonds gebruik maakt van de versoepelde toeslagregels opgenomen in het Besluit toeslag in bijzondere omstandigheden 2023 is artikel 137 van de Pensioenwet niet volledig van toepassing. Ik heb onderzocht of is voldaan aan de voorwaarden voor het gebruik van de versoepelde toeslagregels.

De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn toereikende technische voorzieningen vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 (vereist eigen vermogen). Hierbij merk ik op dat op grond van overgangsrecht de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet gelden, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden.

Hierbij is in aanmerking genomen dat het pensioenfonds gebruik maakt van de versoepelde toeslagregels opgenomen in het Besluit toeslag in bijzondere omstandigheden 2023, waardoor artikel 137, tweede lid, onderdelen a en b van de Pensioenwet niet van toepassing zijn. Het pensioenfonds heeft onderbouwd te hebben voldaan aan de in dat besluit gestelde voorwaarden voor het gebruik van de versoepelde toeslagregels. Voor het besluit over de toeslagverlening per 1 januari 2024 is het fonds daarnaast ook uitgegaan van de gewijzigde CBS-methode voor het vaststellen van de prijsinflatie met terugwerkende kracht. Het fonds is daardoor in de gelegenheid geweest een ruimere toeslag toe te kennen dan op grond van de door het CBS gepubliceerde prijsinflatie mogelijk zou zijn geweest. Ik heb me ervan vergewist dat het fonds ook dit aspect heeft meegenomen in de evenwichtige belangenafweging.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Handel in Bouwmaterialen is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Amstelveen, 19 juni 2024

drs. H. Zaghdoudi AAG

Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur en de raad van toezicht van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Handel in Bouwmaterialen.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening voor het boekjaar geëindigd op 31 december 2023 van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Handel in Bouwmaterialen te Breda gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Handel in Bouwmaterialen per 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2023;
- de staat van baten en lasten over 2023;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Handel in Bouwmaterialen (hierna ook wel het pensioenfonds) zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Ons inzicht in het pensioenfonds

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Handel in Bouwmaterialen voert als bedrijfstakpensioenfonds de pensioenregeling uit voor werknemers die werken of gewerkt hebben in de sector handel in bouwmaterialen. Het pensioenbeheer wordt in eigen beheer gevoerd door het bestuursbureau van het pensioenfonds. Het vermogensbeheer is uitbesteed aan gespecialiseerde dienstverleners. Wij hebben bijzondere aandacht in onze controle besteed aan deze onderwerpen op basis van de activiteiten van het pensioenfonds en onze risicoanalyse.

Wij hebben de materialiteit bepaald en de risico's geïdentificeerd en ingeschat dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, om in reactie op deze risico's de controlewerkzaamheden te bepalen ter verkrijging van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit	€8,5 miljoen (2022 € 7,6 miljoen)
Toegepaste benchmark	0,75% van het pensioenvermogen per 31 december 2023, zijnde het totaal van de voorziening voor pensioenverplichtingen en de vrije reserves.
Nadere toelichting	Wij hebben voor deze grondslag gekozen omdat dit het vermogen betreft dat de basis vormt voor de berekening van de (beleids)dekkingsgraad. Voor het bepalen van het percentage hebben wij gelet op de financiële positie van het pensioenfonds en de mate waarin de beleidsdekkingsgraad zich rondom een kritieke grens bevindt. Aan-gezien het pensioenfonds in een herstelsituatie zit maar de beleidsdekkingsgraad per jaareinde niet dichtbij een kritieke grens ligt, hebben wij een percentage van 0,75% gehanteerd. De wijze waarop wij de materialiteit hebben bepaald, is niet gewijzigd ten opzichte van voorgaand boekjaar.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de raad van toezicht en het bestuur overeengekomen dat wij aan de raad van toezicht en het bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven €425 duizend rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Opdrachtteam en gebruikmaken van het werk van specialisten

Wij hebben zorggedragen dat het opdrachtteam over de juiste kennis en vaardigheden beschikt die nodig zijn voor de controle van een bedrijfstakpensioenfonds. Wij hebben in het opdrachtteam specialisten opgenomen op het gebied van IT-audit. Daarnaast hebben wij eigen deskundigen ingeschakeld voor de controle van de waardering van derivatenposities.

Onze focus op fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving

Onze verantwoordelijkheid

Hoewel wij niet verantwoordelijk zijn voor het voorkomen van fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving en van ons niet verwacht kan worden dat wij het niet-naleven van alle wet- en regelgeving ontdekken, is het onze verantwoordelijkheid om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude.

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

Onze controleaanpak met betrekking tot frauderisico's

Wij hebben de risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in het pensioenfonds en diens omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de raad van toezicht het toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan. Wij verwijzen naar hoofdstuk 9. Integraal risicomanagement van het jaarverslag, waarin het bestuur zijn risicoanalyse heeft opgenomen na overweging van mogelijke frauderisico's.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem en in het bijzonder de frauderisicoanalyse geëvalueerd alsook bijvoorbeeld de gedragscode, klokkenluidersregeling en de incidentenregistratie. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van frauderisico's, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving en oneigenlijke toe-eigening van activa. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Wij houden rekening met het risico dat het bestuur interne beheersmaatregelen kan doorbreken, aangezien dit risico in alle organisaties aanwezig is. Vanwege dit risico hebben wij onder meer schattingen beoordeeld op tendenties die mogelijk een risico vormen op een afwijking van materieel belang, met name gericht op belangrijke gebieden die oordeelsvorming vereisen en significante schattingsposten, waaronder de subjectieve elementen in de waardering van de technische voorzieningen zoals toegelicht in 'Toelichting 12- mutatie technische voorzieningen' in de jaarrekening. Wij verwijzen in dit kader verder naar het kernpunt 'Waardering van en toelichting ten aanzien van de technische voorzieningen voor risico fonds'.

Ook hebben wij data analyse gebruikt om journaalposten met een verhoogd risico te signaleren en te toetsen en de zakelijke beweegredenen (of het ontbreken daarvan) beoordeeld van bijzondere transacties.

Wij hebben geen frauderisico geïdentificeerd ten aanzien van de opbrengstenverantwoording.

Wij hebben kennisgenomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij leden van het bestuur, sleutelfunctionarissen (waaronder sleutelfunctiehouders, de compliance officer, medewerkers van het bestuursbureau en de uitvoeringsorganisatie) en de raad van toezicht.

Uit onze evaluatie van het risico op mogelijke doorbreking van interne beheersmaatregelen of andere ongeoorloofde vormen van beïnvloeding van het proces van financiële verslaggeving, ontvangen inlichtingen en andere beschikbare informatie volgen geen specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude met een mogelijk materieel belang voor het beeld van de jaarrekening.

Onze controleaanpak met betrekking tot het risico van niet voldoen aan wet- en regelgeving

Wij hebben passende controlewerkzaamheden verricht inzake de naleving van de bepalingen van de relevante wet- en regelgeving die van directe invloed zijn op de verantwoorde bedragen en toelichtingen in de jaarrekening. Daarnaast hebben wij de omstandigheden ingeschat met betrekking tot het risico van niet-naleven van wet- en regelgeving waarvan redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze van materiële invloed kunnen zijn op de jaarrekening. In lijn met NBA-handreiking 1144 Specifieke verplichtingen vanuit de toezichtwet- en regelgeving voor de interne auditor en de externe accountant bij pensioenfondsen, is onze inschatting gebaseerd op onze ervaring in de sector, afstemming met het bestuur, het kennis nemen van de systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA), het lezen van notulen, het kennisnemen van de rapportage van de compliance officer en het uitvoeren van gegevensgerichte werkzaamheden gericht op transactiestromen, jaarrekeningposten en toelichtingen.

We hebben verder kennisgenomen van correspondentie met toezichthouders en zijn alert gebleven op indicaties voor een (mogelijke) niet-naleving gedurende de controle. Ten slotte hebben we schriftelijk de bevestiging ontvangen dat alle bekende gebeurtenissen van niet-naleving van wet- en regelgeving met ons zijn gedeeld.

Onze controleaanpak met betrekking tot de continuïteitsveronderstelling

Zoals toegelicht in het onderdeel 'Algemene toelichting – Going Concern' van de jaarrekening, is de jaarrekening opgemaakt op basis van de continuïteitsveronderstelling. Bij het opmaken van de jaarrekening heeft het bestuur een specifieke beoordeling gemaakt van de mogelijkheid van het pensioenfonds om zijn continuïteit te handhaven en de activiteiten voort te zetten voor de voorzienbare toekomst.

Wij hebben de specifieke beoordeling met het bestuur besproken en professioneel-kritisch geëvalueerd. Wij hebben overwogen of de specifieke beoordeling van het bestuur op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, alle relevante gebeurtenissen en omstandigheden bevat waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds zijn activiteiten in continuïteit kan voortzetten en in hoeverre het pensioenfonds voldoet aan de vereisten rondom solvabiliteit en liquiditeit. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen.

Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen materiële onzekerheden ten aanzien van de continuïteit geïdentificeerd. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van

onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een pensioenfonds zijn continuïteit niet langer kan handhaven.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met de raad van toezicht en het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

In vergelijking met voorgaand jaar, hebben wij geen relevante wijzigingen aangebracht in de kernpunten van onze controle.

Ontwikkeling en toelichting van de (beleids)dekkingsgraad	
Risico	De solvabiliteit van een pensioenfonds wordt gemeten aan de hand van de dekkingsgraad. De dekkingsgraad brengt de verhouding tussen de (netto) activa en pensioenverplichtingen tot uitdrukking en is daarmee een graadmeter voor de financiële positie van een pensioenfonds. De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad van de twaalf maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling. Het pensioenfonds is wettelijk verplicht om de beleidsdekkingsgraad te hanteren als basis voor bepaalde beleidsbeslissingen, bijvoorbeeld inzake indexatie en kortingen. Daarnaast is de beleidsdekkingsgraad onder meer van belang om te bepalen of het pensioenfonds voldoende buffers heeft. De dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad zijn toegelicht in toelichting 4. ‘Stichtingskapitaal en reserves’ van de jaarrekening. Hieruit blijkt dat het pensioenfonds een tekort heeft per 31 december 2023. In de toekomstparagraaf van het bestuursverslag wordt ingegaan op de financiële positie en de actualisatie van het herstelplan in 2024. Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de (beleids) dekkingsgraad niet juist wordt vastgesteld.
Onze controleaanpak	Door controle van de balans onderzoeken wij de samenstellende delen van de dekkingsgraad. De balans en daarmee de dekkingsgraad per 31 december 2023 hebben wij mede met gebruikmaking van de werkzaamheden van de certifierend actuaris gecontroleerd. Wij hebben de ontwikkelingen in de financiële positie van het pensioenfonds beoordeeld op basis van het actuarieel rapport van de certifierend actuaris en onze controle van de jaarcijfers. Vanwege de gevoeligheid van schattingselementen hebben wij specifiek aandacht besteed aan de waardering van de (illiquide) beleggingen en de waardering van de technische voorzieningen. De werkzaamheden die wij in dit kader hebben uitgevoerd zijn in de kernpunten hierna beschreven. Wij controleren geen andere maandelijkse dekkingsgraden dan de dekkingsgraad ultimo boekjaar. Ten aanzien van andere maandelijkse dekkingsgraden hebben wij de navolgende toetsingswerkzaamheden verricht, die minder zekerheid geven dan een controle van twaalf maands-dekkingsgraden: - Wij hebben de opzet van het totstandkomingsproces van de berekening van de maandelijkse dekkingsgraad onderzocht. alsmede de juiste maandtoerekening van zogenaamde key items vastgesteld. Dit jaar betroffen de key items de indexatie per 1 januari 2024 en de wijziging van de UFR per 1 januari 2023. - Daarnaast heeft de certifierend actuaris een plausibiliteitstoets uitgevoerd op de ontwikkeling van de voorziening pensioenverplichtingen zoals gehanteerd in de bepaling van de dekkingsgraad gedurende het jaar in relatie tot de ontwikkelingen in de belangrijkste factoren, zoals de rentecurve. Wij hebben kennisgenomen van de uitkomst van deze werkzaamheden van de certifierend actuaris. Tevens hebben wij de toelichtingen met betrekking tot de (beleids)dekkingsgraad geëvalueerd.
Belangrijke observaties	Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd in de vaststelling van de dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad per 31 december 2023 en de gerelateerde toelichting in de jaarrekening.

Waardering en toelichting van beleggingen zonder genoteerde marktprijzen	
Risico	De beleggingen zijn een significante post op de balans van het pensioenfonds. Alle beleggingen dienen krachtens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaarde. De gerealiseerde en ongerealiseerde waardeontwikkeling van beleggingen dienen in de staat van baten en lasten te worden verwerkt als indirecte beleggingsopbrengsten. Voor een groot deel van de beleggingen is deze marktwaarde te verifiëren aan transacties die tot stand zijn gekomen op de financiële markten (marktprijzen). Er zijn ook beleggingen die worden gewaardeerd op basis van onafhankelijke taxaties, netto contante waardeberekeningen of een andere geschikte methode, waaronder de intrinsieke waarde per participatie voor posities in niet (beurs)genoteerde fondsen.

	De waarderingonzekerheid neemt inherent toe bij netto contante waardeberekeningen en hangt samen met de beschikbaarheid en toepasbaarheid van marktgegevens. Bij het pensioenfonds betreffen dit de posities in derivaten. De posities in niet-(beurs)genoteerde fondsen, met name participaties in vastgoedfondsen en hypotheekfondsen, kennen eveneens inherent relatief veel waarderingonzekerheid doordat de waarde wordt ontleend aan de meest recente rapportages van de fondsmanagers en waarbij in sommige gevallen gecontroleerde informatie per 31 december 2023 ontbreekt. Het pensioenfonds heeft de waarderingsgrondslagen voor de beleggingen beschreven in paragraaf ‘Specifieke grondslagen’ en een nadere toelichting opgenomen in toelichting op de balans onder 1. ‘Beleggingen voor risico fonds’. Uit deze toelichting blijkt dat per 31 december 2023 €29 miljoen (negatief) is belegd in derivaten en €155 miljoen in niet-(beurs)genoteerde fondsen. Dit betreft 11,5% van de totale beleggingen. Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de beleggingen zonder genoteerde marktprijzen niet juist gewaardeerd zijn en dat de toelichting niet voldoet aan relevante verslaggevingsvereisten.
Onze controleaanpak	Wij hebben de gehanteerde waarderingsgrondslagen geëvalueerd en controlewerkzaamheden, waaronder het evalueren van de juiste werking van de interne beheersmaatregelen, uitgevoerd op de waardering van de beleggingen per 31 december 2023. - Voor de waardering van de derivaten hebben wij een controle uitgevoerd op het gehanteerde waarderingsmodel en op de gehanteerde input waaronder de uit de markt afgeleide gegevens zoals rentevolatiliteit en rentecurves. Bij de uitvoering van deze werkzaamheden hebben wij eigen waarderingsspecialisten betrokken. - De waardering van belangen in open-end beleggingsfondsen hebben wij zelfstandig afgestemd met de prijsbron. Wij hebben vastgesteld voor deze beleggingen dat er sprake is van een actieve markt. Voor open-end beleggingsfondsen is er sprake van een actieve markt als de intrinsieke waarde dagelijks wordt gepubliceerd en deze intrinsieke waarde de basis is voor dagelijkse toe- en uittreding tot het fonds door beleggers. - Voor de posities in niet-(beurs)genoteerde fondsen en voor open-end beleggingsfondsen waarvoor wij niet zelfstandig kunnen vaststellen dat er sprake is van een actieve markt, hebben wij de waardering gecontroleerd op basis van de gecontroleerde jaarrekeningen van de betreffende fondsen met daarin opgenomen de gecontroleerde waarde per aandeel of participatie per 31 december 2023. Verder hebben wij vastgesteld of de gekozen waarderingsgrondslagen en de belangrijkste uitgangspunten daarbij aansluiten op de grondslagen van het pensioenfonds. Tevens hebben wij de toelichtingen met betrekking tot de beleggingen geëvalueerd.
Belangrijke observaties	Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd ten aanzien van de waardering van de beleggingen zonder genoteerde marktprijzen per 31 december 2023, de indirecte beleggingsopbrengsten en de gerelateerde toelichting in de jaarrekening.

Waardering van en toelichting ten aanzien van de technische voorzieningen	
Risico	De technische voorzieningen waaronder de voorziening pensioenverplichtingen betreffen een significante post in de balans van het pensioenfonds. De technische voorzieningen dienen krachtens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaarde. De waardering is gevoelig voor de gehanteerde (actuariële) veronderstellingen en schattingselementen. Hier ligt een aantal belangrijke conventies aan ten grondslag namelijk dat voor de waardering uitgegaan wordt van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur alsmede de meest recente informatie (tafels) omtrent de levensverwachting, zoals gepubliceerd door het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG). In aanvulling op de tafels wordt gecorrigeerd voor de ingeschatte ervaringssterfte bij het pensioenfonds, zijnde de fondsspecifieke ervaringssterfte. Deze veronderstellingen hebben tezamen met de hoogte van de kostenopslag, waaraan eveneens schattingen ten grondslag liggen, bijzondere aandacht gehad in onze controle. Wij hebben aan de subjectieve elementen ervaringssterfte en kostenopslag van de bepaling van de technische voorziening een frauderisico gekoppeld en de waardering en de toelichting daarop als kernpunt van onze controle aangemerkt. Het pensioenfonds heeft de waarderingsgrondslagen voor de voorziening pensioenverplichtingen beschreven in paragrafen respectievelijk ‘Algemene toelichting’ en ‘Specifieke grondslagen’ en een nadere toelichting opgenomen in toelichting op de balans onder 5. ‘Technische voorzieningen voor risico fonds’ en in de toelichting op de staat van baten en lasten onder 12. ‘Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds’. Uit deze toelichting blijkt dat (schattings)wijzigingen hebben plaatsgevonden door aanpassing van de UFR methodiek. Volgens deze toelichting is de voorziening pensioenverplichtingen hierdoor € 5,8 miljoen hoger uitgekomen. Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de technische voorzieningen niet toereikend gewaardeerd en toegelicht zijn.

Onze controleaanpak	Bij de controle van de technische voorzieningen hebben wij gebruikgemaakt van de werkzaamheden van de certificerend actuaire van het pensioenfonds. De certificerend actuaire onderzoekt onder meer de toereikendheid van de technische voorzieningen en de naleving van een aantal specifieke wettelijke bepalingen. De certificerend actuaire heeft daarbij gebruikgemaakt van de door ons in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens, waaronder de pensioenaanspraken van deelnemers. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel over de jaarrekening als geheel hebben wij met de certificerend actuaire onze planning, werkzaamheden, verwachtingen en uitkomsten afgestemd voor de controle van boekjaar 2023. Hierbij hebben wij specifiek aandacht gevraagd voor de toets van de ervaringssterfte op basis van de toegepaste prognosetafels, de toereikendheid van de kostenopslag alsmede de toepassing van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. Wij hebben de gehanteerde waarderingsgrondslagen geëvalueerd en controlewerkzaamheden uitgevoerd op de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen per 31 december 2023: • Daartoe hebben wij ons een beeld gevormd van de redelijkheid van de aannames en schattingen van het bestuur met betrekking tot de gekozen actuariële grondslagen, alsmede de uitkomsten van het actuariële grondslagenonderzoek en de gehanteerde waarderingsgrondslagen besproken met de certificerend actuaire. • Hierbij hebben wij met inachtneming van het oordeel van de certificerend actuaire gelet op de besluitvorming van het bestuur, de recentheid van beschikbaar grondslagenonderzoek, de toetsing op de onderbouwing van de daarin opgenomen veronderstellingen, de uitkomsten van beschikbare tussentijdse evaluaties, de uitkomsten van de actuariële analyse over meerdere jaren en de aanwezigheid van een consistente gedragslijn. • Daarnaast hebben wij controlewerkzaamheden uitgevoerd om de gehanteerde basisgegevens te toetsen mede met behulp van data analyse, waaronder het evalueren van de juiste werking van de interne beheersmaatregelen bij het bestuursbureau, het verrichten van aansluitwerkzaamheden met de pensioenadministratie voor wat betreft de aantallen en de aanspraken en het beoordelen van het verloop en de uitkomsten van de actuariële analyse. Tevens hebben wij de toelichtingen ten aanzien van de technische voorzieningen geëvalueerd.
Belangrijke observaties	Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd ten aanzien van de waardering per 31 december 2023 of de toelichting van de technische voorzieningen.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden voor de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of het pensioenfonds in staat is om zijn werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om het pensioenfonds te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief

is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds zijn activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het besluit van het bestuur tot vaststelling van de jaarrekening is onderworpen aan de goedkeuring van de raad van toezicht.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. De sectie ‘Informatie ter ondersteuning van ons oordeel’ hierboven, bevat een informatieve samenvatting van onze verantwoordelijkheden en de uitgevoerde werkzaamheden als basis voor ons oordeel.

Onze controle bestond verder onder andere uit:

- het in reactie op de ingeschatte risico’s uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het pensioenfonds;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Communicatie

Wij communiceren met de raad van toezicht en het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met de raad van toezicht en het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Den Haag, 19 juni 2024

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. J. Slager RA

ANNEX IV

Model voor de periodieke informatieverschaffing voor de financiële producten als bedoeld in artikel 8, leden 1, 2 en 2 bis, van Verordening (EU) 2019/2088 en artikel 6, lid 1, van Verordening (EU) 2020/852

Productbenaming:
Pensioenregeling Stichting Bedrijfstak-
pensioenfonds voor de Handel in Bouw-
materialen (hierna: het fonds of Bpf HiBiN)

Identificatiecode voor juridische entiteiten (LEI):
7245000PRL1KGE57WO29

Ecologische en/ of sociale kenmerken (E/ S-kenmerken)	
Had dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling? [vink aan en vul in waar relevant, het percentage geeft het minimumaandeel duurzame beleggingen weer]	
●● ☐ JA ☐ Er zijn duurzame beleggingen met een milieudoelstelling gedaan: ____% ☐ in economische activiteiten die als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie ☐ in economische activiteiten die niet als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie ☐ Er zijn duurzame beleggingen met een sociale doelstelling gedaan: ____%	●● ☒ NEE ☒ Het product promootte ecologische/sociale (E/S) kenmerken en hoewel het geen duurzame beleggingen als doelstelling had, had het een minimumaandeel duurzame beleggingen van 5,2% ☐ met een milieudoelstelling in economische activiteiten die als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU- taxonomie ☒ met een milieudoelstelling in economische activiteiten die niet als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie ☒ met een sociale doelstelling ☐ Het product promootte E/S-kenmerken, maar deed geen duurzame beleggingen

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een milieudoelstelling of een social doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan milieu- of sociale doelstellingen en de ondernemingen waaraan is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852, waarbij een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten** is vastgesteld. In de verordening is geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten vastgesteld. Duurzame beleggingen met een milieudoelstelling kunnen al dan niet in overeenstemming zijn met de taxonomie.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Duurzaamheids-indicatoren meten hoe wordt voldaan aan de ecologische of sociale kenmerken die het finsciële product promoot.

Financieel product betekent voor Bpf HiBiN: de pensioenregeling. Bpf HiBiN heeft een ESG-beleid waarin doelstellingen zijn vastgelegd en welke ESG-instrumenten daarbij worden ingezet. Dit financiële product promoot de volgende specifieke ecologische en sociale kenmerken:

CO2-reductie

- in de portefeuille aandelen opkomende en ontwikkelde landen door uitsluiting van beleggingen in onconventionele olie en gaswinning, arctische olie en gas en thermische kolen;

- in de portefeuille bedrijfsobligaties door uitsluiting van beleggingen in thermische kolen, schaliegas en teerzanden;
- in de portefeuille high yield door uitsluiting van beleggingen in thermische kolen.

Uitsluitingsbeleid:

- Het fonds voldoet aan wet- en regelgeving voor ondernemingen die clustermunitie produceren, verkopen of distribueren.
- Het fonds sluit beleggingen uit in landen op basis van (inter)nationale sanctielijsten en op basis van wettelijke bepalingen.
- Ondernemingen die de algemene principes van de UN Global Compact over mensenrechten, arbeid, milieu en anticorruptie in grove en structurele mate schenden worden uitgesloten.
- Goede gezondheid en welzijn: Ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van tabak worden uitgesloten waarmee.

Insluitingsbeleid:

- Binnen de bedrijfsobligatieportefeuille en staatsobligaties opkomende landen wordt positieve screening toegepast. Er wordt door Bpf HiBiN meer belegd in ondernemingen en landen met een goede ESG-score en minder belegd in ondernemingen en landen met een slechte ESG-score.

Impactbeleggingen:

Groene staats- en bedrijfsobligaties met als doel om een positieve bijdrage te leveren aan klimaat, zijn onderdeel van het instrumentarium binnen de matchingportefeuille.

Voting- en engagementactiviteiten

De vermogensbeheerders stemmen over ESG onderwerpen en gaan namens het pensioenfonds het gesprek aan met ondernemingen over ESG onderwerpen.

Bpf HiBiN hanteert geen referentiebenchmark op het niveau van de pensioenregeling. Voor de beleggingscategorieën:

- aandelen ontwikkelde en opkomende landen en staatsobligaties opkomende landen HC zijn ESG-benchmarks het uitgangspunt;
- dit zijn respectievelijk de MSCI World Custom ESG 100% Hedged to EUR, de MSCI Emerging Market Custom ESG Index en de JPM GBI-EM Global Diversified Index.

Bpf HiBiN belegt passief in deze beleggingscategorieën.

Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?

De verwezenlijking van de door deze pensioenregeling gepromote ecologische of sociale kenmerken wordt gemeten met behulp van de volgende duurzaamheidsindicatoren:

CO2-reductie

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid 2: Koolstofvoetafdruk van de (deel)portefeuille en de benchmark.

(Deel)portefeuille	Indicator	Waarde	Meetgrootheid
Wereldwijde beursgenoteerde aandelen ontwikkelde markten portefeuille Bpf HiBiN	Gewogen gemiddelde Carbon intensiteit	98	Tonnes per USD m invested
Wereldwijde beursgenoteerde aandelen ontwikkelde markten marktgekapitaliseerde index	Gewogen gemiddelde Carbon intensiteit	113	Tonnes per USD m invested
Wereldwijde beursgenoteerde aandelen opkomende markten portefeuille Bpf HiBiN	Gewogen gemiddelde Carbon intensiteit	228	Tonnes per USD m invested
Wereldwijde beursgenoteerde aandelen opkomende markten marktgekapitaliseerde index	Gewogen gemiddelde Carbon intensiteit	321	Tonnes per USD m invested
Bedrijfsobligaties investment grade portefeuille Bpf HiBiN	Gewogen gemiddelde Carbon Intensiteit	-. ³	Tonnes per USD m invested
Bedrijfsobligaties investment grade marktgekapitaliseerde index	Gewogen gemiddelde Carbon Intensiteit	-. ¹	Tonnes per USD m invested

³ Niet gerapporteerd over 2023. Per jaareinde bedroeg de gewogen gemiddelde carbon intensiteit van het fonds (Scope 1 en 2) ten opzichte van de benchmark 84,4%.

Insluitingsbeleid: ESG-scores bedrijfsobligaties

De beheerder werkt met ESG-scores voor ondernemingen. De gemiddelde ESG-score van het beleggingsfonds moet beter zijn dan van de benchmark gebaseerd op marktkapitalisatie.

(Deel)portefeuille	Indicator	Waarde
Bedrijfsobligaties Investment Grade Bpf Bpf HiBiN	ESG-score	7,7
Bedrijfsobligaties Investment Grade marktgekapitaliseerde index	ESG-score	7,3

...en in vergelijking tot voorafgaande perioden?

CO2-reductie

(Deel)portefeuille	Indicator	Waarde 2023	Waarde 2022	Meetgrootheid
Wereldwijde beursgenoteerde aandelen ontwikkelde markten portefeuille Bpf HiBiN	Gewogen gemiddelde Carbon intensiteit	98	128	Tonnes per USD m invested
Wereldwijde beursgenoteerde aandelen ontwikkelde markten marktgekapitaliseerde index	Gewogen gemiddelde Carbon intensiteit	113	140	Tonnes per USD m invested
Wereldwijde beursgenoteerde aandelen opkomende markten portefeuille Bpf HiBiN	Gewogen gemiddelde Carbon intensiteit	228	319	Tonnes per USD m invested
Wereldwijde beursgenoteerde aandelen opkomende markten marktgekapitaliseerde index	Gewogen gemiddelde Carbon intensiteit	321	404	Tonnes per USD m invested
Bedrijfsobligaties investment grade portefeuille Bpf HiBiN	Gewogen gemiddelde Carbon Intensiteit	-4	105	Tonnes per USD m invested
Bedrijfsobligaties investment grade marktgekapitaliseerde index	Gewogen gemiddelde Carbon Intensiteit	-2	125	Tonnes per USD m invested

⁴ Niet gerapporteerd over 2023. Per jaareinde bedroeg de gewogen gemiddelde carbon intensiteit van het fonds (Scope 1 en 2) ten opzichte van de benchmark 84,4%.

Insluitingsbeleid: ESG-scores bedrijfsobligaties

(Deel)portefeuille	Indicator	Waarde 2023	Waarde 2022
Bedrijfsobligaties Investment Grade Bpf Bpf HiBiN	ESG-score	7,7	7,6
Bedrijfsobligaties Investment Grade marktgekapitaliseerde index	ESG-score	7,3	7,5

Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?

Dit financiële product heeft geen doelstellingen voor de duurzame beleggingen conform de definitie vanuit de SFDR. Wel kan het fonds beleggen in ondernemingen die bijdragen aan andere milieu of sociale doelstellingen. Het fonds streeft niet één specifieke doelstelling na. Het fonds heeft de volgende thema's als leidraad bij het ESG-beleid gekozen: de algemene principes van de UN Global Compact over mensenrechten, arbeid, milieu en anticorruptie, goede gezondheid en welzijn en wapenindustrie.

De duurzame obligaties die per ultimo 2023 in de beleggingsportefeuille van Pensioenfonds Bpf HiBiN zijn opgenomen, dragen voornamelijk bij aan de Sustainable Development Goals: Betaalbare en duurzame energie, geen armoede, klimaatactie, kwaliteitsonderwijs, ongelijkheid verminderen.

Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologische of sociale duurzame beleggingsdoelstellingen?

In de EU-taxonomie is het beginsel “geen ernstige afbreuk doen” vastgesteld, dat inhoudt dat op taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie en dat vergezeld gaat van specifieke EU-criteria.

Het beginsel “geen ernstige afbreuk doen” is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen ook geen ernstige afbreuk doen aan milieu-of sociale doelstellingen.

Dit financiële product bevat nog geen duurzame beleggingen conform de definitie vanuit de SFDR. Wel wordt een screening op de portefeuille uitgevoerd en heeft het pensioenfonds groene staats- en bedrijfsobligaties in de beleggingsportefeuille. Deze obligaties worden door de beheerders getoetst op het voldoen aan de ICMA-richtlijnen (marktstandaard voor de beoordeling van deze obligaties). De screening en het uitsluitingsbeleid is als volgt:

- Ondernemingen die de algemene principes van de UN Global Compact over mensenrechten, arbeid, milieu en anticorruptie in grove en structurele mate schenden worden uitgesloten.
 - Het fonds voldoet aan de wettelijke verplichtingen ten aanzien van ondernemingen met activiteiten in de wapenindustrie.
 - Het fonds sluit beleggingen uit in bedrijven die tabak produceren, onderhouden of verhandelen.
- Het fonds sluit beleggingen uit in landen o.b.v. (inter)nationale sanctielijsten en wettelijke bepalingen.

Hiermee wordt geborgd dat deze beleggingen geen ernstige afbreuk doen aan ecologische of sociale duurzame beleggingsdoelstellingen.

Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

Het fonds weegt verschillende ESG criteria mee bij investeringsbeslissingen. Echter, het weegt niet specifiek mee wat de ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen zijn op de duurzaamheidsfactoren in de zin van artikel 4 van de SFDR.

Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:

Ja, het pensioenfonds onderschrijft de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten. Het OESO-richtsnoer wordt daarbij als leidraad genomen voor de inrichting van het due diligence proces en de stewardshipactiviteiten van vermogensbeheerders.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

Het fonds weegt verschillende ESG criteria mee bij investeringsbeslissingen. Echter, het weegt niet specifiek mee wat de ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen zijn op de duurzaamheidsfactoren in de zin van artikel 4 van de SFDR.

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

De lijst op de volgende pagina bevat de beleggingen die het grootste aandeel beleggingen van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten

Grootste beleggingen	Sector	% Activa	Land
Netherlands government	Overheden	11,63%	NL
Kreditanstalt für Wiederaufbau	Financiële instellingen	5,87%	DU
Achmea Dutch Residential Fund	Vastgoed	5,83%	NL
Particuliere hypotheekfondsen	Hypotheek	5,46%	NL
Bundesrepublik Deutschland	Overheden	4,01%	DE
Achmea Dutch Retail Property	Vastgoed	2,58%	NL
Belgium Government	Overheden	2,25%	BE
Finland Government	Overheden	1,94%	FI
European Union	Overheden	1,54%	EU
France Government	Overheden	1,48%	FR

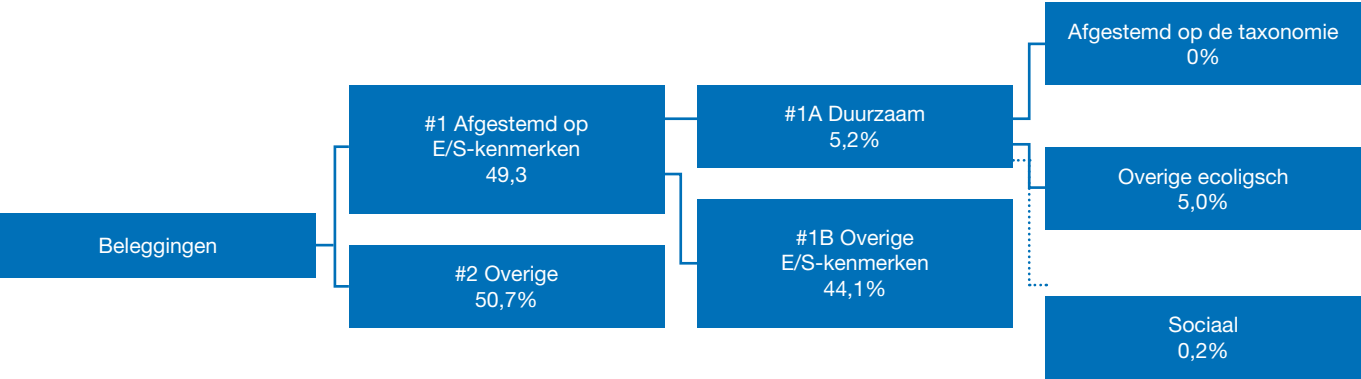
Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen bedraagt per ultimo 2023: 5,23%.

Hoe zag de activa-allocatie erbij?

De activa-allocatie beschrijft het aandeel beleggingen in bepaalde activa.

#1 Afgestemd op E/S kenmerken omvat de beleggingen van het gebruikte financiële product om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en evenmin als duurzame belegging kwalificeren.

- De categorie #1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat:
- Subcategorie #1A Duurzaam omvat duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.
 - Subcategorie #1B Overige E/S-kenmerken omvat beleggingen die zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken die niet als duurzame belegging kwalificeren.

In welke economische sectoren werd belegd?

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een milieudoelstelling. Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die onder meer broeikasgasemissieniveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

Zie volgende pagina.

Staatsobligaties	40,0%
Bedrijfsobligaties	11,9%
Informatie technologie	8,6%
Woningen	6,4%
Hypotheek	6,0%
Handel	5,7%
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	5,3%
Overig	4,1%
Gezondheidszorg	3,5%
Telecom	2,9%

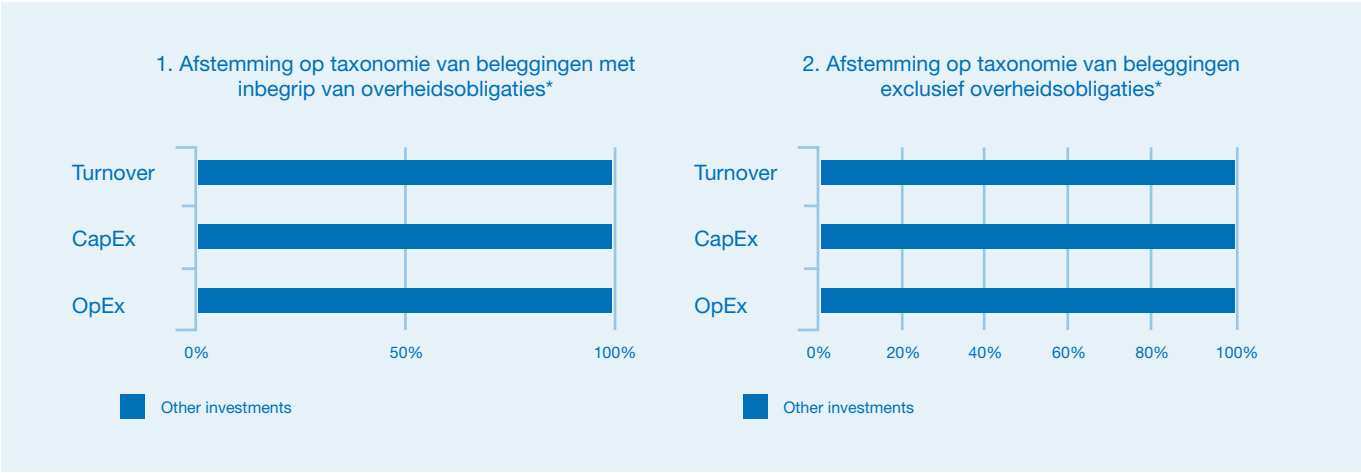

In welke mate waren de duurzame beleggingen met een milieudoelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die is afgestemd op de EU-Taxonomie bedraagt over 2023: 0%.

- Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:
- De omzet die aangeeft hoe “groen” de ondernemingen waarin is belegd vandaag zijn;
 - De kapitaaluitgaven (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen zijn gedaan door de ondernemingen waarin is belegd die relevant zijn voor een transitie naar een groene economie;
 - De operationele uitgaven (OpEx) die de groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weerspiegelen.

De onderstaande grafieken tonen in groen het percentage beleggingen dat was afgestemd op de EU-taxonomie. Aangezien er geen geschikte methode is om te bepalen of overheidsobligaties zijn afgestemd op de taxonomie*, toont de eerste grafiek de afstemming op de taxonomie voor alle beleggingen van het financiële product, met inbegrip van overheidsobligaties, terwijl de tweede grafiek de afstemming op de taxonomie toont voor uitsluitend de beleggingen van het financiële product anders dan in overheidsobligaties.

*Voor deze grafieken omvatten “overheidsobligaties” alle blootstellingen aan overheidsschulden.

Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?

Zijn duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die geen rekening houden met de criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de verordening (EU) 2020/852.

Het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten bedraagt over 2023: 0%.

Hoe verhoudt het percentage beleggingen dat is afgestemd op de EU-taxonomie zich tot het percentage tijdens eerdere referentieperiodes?

Tijdens de eerdere referentieperiode was het aandeel aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten eveneens 0%.

Wat was het minimumaandeel duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die niet waren afgestemd op de EU-taxonomie?

Het aandeel duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die niet waren afgestemd op de EU-Taxonomie was 0%.

Wat was het minimumaandeel sociaal duurzame beleggingen?

Het aandeel duurzame beleggingen met een sociale doelstelling die niet waren afgestemd op de EU-Taxonomie was 0%.

Welke beleggingen zijn opgenomen in “overige”? waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

Het overige deel van de portefeuille 50,7% bestaat uit de matchingportefeuille, hypotheek- en vastgoedbeleggingen. Binnen deze beleggingen wordt rekening gehouden met E, S en G factoren zoals:

- het via financieringsmogelijkheden stimuleren van energiebesparende maatregelen en energie-neutraal maken van woningen / gebouwen;
- tijdig hulp aanbieden zoals bijvoorbeeld budgetcoaching bij achterstand betalingen, zodat mensen in hun huis kunnen blijven wonen;
- CO2-reductie;
- groene staats- en bedrijfsobligaties zijn onderdeel van het instrumentarium van de matchingportefeuille.

Bpf HiBiN monitort de ontwikkelingen hierin, maar stuurt hier nu niet op. Daarnaast worden ecologische en/of sociale minimumwaarborgen toegepast. Van de vermogensbeheerders wordt verwacht dat zij de UN PRI hebben ondertekend. Het ESG-proces wordt beoordeeld.

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om te voldoen aan de ecologische en/ of sociale kenmerken?

Referentiebenchmarks zijn indices waarmee wordt gemeten of het financiële product voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken die dat product promoot.

Over 2023 heeft het pensioenfonds de volgende ESG-instrumenten gebruikt om te voldoen aan de ecologische en de sociale kenmerken:

- Het doorvoeren van CO2-reductie;
- Het toepassen van een uitsluitingsbeleid;
- Het toepassen van een insluitingsbeleid;
- Het uitvoeren van voting- en engagementactiviteiten;
- Het opnemen van duurzame obligaties in de beleggingsportefeuille.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Niet van toepassing.

In welk opzicht verschilt de referentiebenchmark van een brede marktindex?

Niet van toepassing.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten aanzien van de duurzaamheidsindicatoren voor het bepalen van de afstemming van de referentiebenchmark op de gepromote ecologische en sociale kenmerken?

Niet van toepassing.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Niet van toepassing.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de brede marktindex?

Niet van toepassing.

BIJLAGE 2: NEVENFUNCTIES BESTUURSLEDEN

In onderstaande tabel worden de nevenfuncties van de bestuursleden per 31 december 2023 weergegeven.

Bestuurslid	Nevenfunctie
De heer G. Alferink	Notaris Heuvelrug Notarissen
Mevrouw U.S. van den Bout- Kisoen	- Pensioenfondsbestuurder, CNV - Bestuurslid Stichting NN CDC Pensioenfonds (gesloten sinds oktober 2022) - Bestuurslid Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Beroepsvervoer over de Weg - Bestuurslid Stichting Molenaarspensioenfonds
De heer M.J.J. Vaes	- Penningmeester Senior business Sociëteit, 's-Hertogenbosch - Penningmeester Vughtse Wooncoöperatie Habitat U.A. - Penningmeester Golfclub 18
De heer M.P. Vijver	- Strategisch adviseur The Index People (TIP) - Zelfstandig adviseur professionele beleggers via Pangea Ultima B.V. - Lid Raad van Toezicht VLEP pensioenfonds - Onafhankelijk voorzitter van de beleggingscommissie van Stichting IKEA Pensioenfonds - Voorzitter van de raad van toezicht van Stichting Bedrijfstakpensioen-fonds voor Vlees, Vleeswaren, Gemaksvoeding en Pluimveevlees - Lid van raad van commissarissen van Market Wizards B.V. - Lid raad van advies van het magazine Financial Investigator
De heer G.F. Vermeulen	- Directeur Orfin Advies BV - Bestuurslid Pensioenfonds Horeca & Catering - Bestuurslid en voorzitter BAC SPR - Penningmeester Vocaal Ensemble Markant / Concerto Brabant
De heer M. de Jong	- Pensioenbestuurder FNV - Niet-uitvoerend Bestuurslid Stichting Oak Pensioen (voorheen Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Meubelindustrie en Meubileringsbedrijven) - Algemeen Bestuurslid Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie - Bestuurslid en voorzitter Stichting PensioenLab
De heer G.W. van der Peijl	- Stafffunctionaris De Hoop - Voorzitter Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproduc-tenindustrie - Lid verantwoordingsorgaan namens werkgevers Pensioenfonds PGB

BIJLAGE 3: CHECKLIST CODE PENSIOENFONDSEN 2023

Normen Code Pensioenfondsen 2018

v = voldoet aan Code

x = voldoet niet of gedeeltelijk aan Code. Wordt toegelicht in het jaarverslag.

n.v.t. = niet van toepassing. Het fonds heeft geen belanghebbendenorgaan.

Check ultimo 2023

Thema 1. Vertrouwen maken

1. Het bestuur voert de regeling naar beste vermogen uit, in een evenwichtige afweging van belangen, en heeft hiervoor de eindverantwoordelijkheid.	v
2. Het bestuur is verantwoordelijk en zorgt voor de uitvoering van de pensioenregeling. Het heeft een visie op die uitvoering, stelt eisen waaraan deze moet voldoen en bepaalt welk kostenniveau aanvaardbaar is.	v
3. Het bestuur stelt een missie, visie en strategie op. Ook zorgt het voor een heldere en gedocumenteerde beleids- en verantwoordingscyclus. Daarnaast toetst het bestuur periodiek de effectiviteit van zijn beleid en stuurt zo nodig bij.	v
4. Bij alle besluiten legt het bestuur duidelijk vast op grond van welke overwegingen het besluit is genomen.	v
5. Het bestuur legt verantwoording af over het beleid dat het voert, de gerealiseerde uitkomsten van dit beleid en de beleidskeuzes die het eventueel voor de toekomst maakt. Het bestuur weegt daarbij de verschillende belangen af van de groepen die bij het pensioenfonds betrokken zijn. Ook geeft het bestuur inzicht in de risico's van de belanghebbenden op korte en lange termijn, gerelateerd aan het overeengekomen ambitieniveau.	v
6. Het bestuur houdt rekening met de verplichtingen die het fonds is aan-gegaan en draagt daarbij zorg voor optimaal rendement binnen een aanvaardbaar risico.	v
7. Het bestuur zorgt ervoor dat er onder belanghebbenden draagvlak bestaat voor de keuzes over verantwoord beleggen.	v
8. Het bestuur bevordert en borgt een cultuur waarin risicobewustzijn van-zelfsprekend is. Ook zorgt het ervoor dat het integrale risicomanagement adequaat georganiseerd is.	v
9. Het bestuur zorgt voor een noodprocedure om in spoedeisende situaties te kunnen handelen.	v

Thema 2. Verantwoordelijkheid nemen

10. Het bestuur zorgt voor een heldere en expliciete taak- en rolverdeling tussen bestuur en uitvoering. Hierbij horen passende sturings- en controlemechanismen.	v
11. Bij uitbesteding van taken neemt het bestuur in de overeenkomst met de dienstverlener adequate maatregelen op voor als de dienstverlener of een door hem ingeschakelde derde onvoldoende presteert, de overeenkomst niet naleeft, schade veroorzaakt door handelen of nalaten.	v
12. Het bestuur zorgt dat het zicht heeft op de keten van uitbesteding.	v
13. Het bestuur zorgt ervoor dat het beloningsbeleid van partijen aan wie taken worden uitbesteed, niet aanmoedigt om meer risico's te nemen dan voor het fonds aanvaardbaar is. Om dit te bereiken maakt het bestuur dit onderdeel van de contractafspraken bij het sluiten of verlengen van de uitbestedingsovereenkomst of – indien van toepassing – via zijn aandeelhouderspositie.	v
14. Het bestuur evalueert jaarlijks de kwaliteit van de uitvoering en de gemaakte kosten kritisch en spreekt een dienstverlener aan als deze de afspraken niet of onvoldoende nakomt.	v

Thema 3. Integer handelen

15. Het bestuur legt de gewenste cultuur vast en stelt een interne gedragscode op.	v
16. De leden van het bestuur, het VO of het BO, het intern toezicht en andere medebeleidsbepalers ondertekenen de interne gedragscode van het fonds en een jaarlijkse nalevingsverklaring, en zij gedragen zich daarnaar.	v
17. Alle nevenfuncties worden gemeld aan de compliance officer.	v
18. Tegenstrijdige belangen of reputatierisico's worden gemeld. De leden van het bestuur, het VO of het BO, het intern toezicht en andere medebe-leidsbepalers vermijden elke vorm en elke schijn van persoonlijke bevoor-deling of belangenverstrengeling. Zij laten zich op hun functioneren toetsen.	v

19. Het lidmaatschap van een orgaan is niet verenigbaar met dat van een ander orgaan binnen het fonds of van de visitatiecommissie.	v
20. Het bestuur zorgt dat onregelmatigheden kunnen worden gemeld en dat betrokkenen weten hoe en bij wie.	v
21. De organisatie kent een klokkenluidersregeling en bevordert dat ook externe dienstverleners een klokkenluidersregeling hebben. De organisatie zorgt ervoor dat men weet hoe en bij wie kan worden gemeld.	v
22. Het bestuur kent de relevante wet- en regelgeving en interne regels, weet hoe het fonds daar invulling aan geeft en bewaakt de naleving (com-pliance).	v
Thema 4. Kwaliteit nastreven	
23. Het bestuur is collectief verantwoordelijk voor zijn functioneren. De voorzitter is eerste aanspreekpunt; hij/zij is als eerste verantwoordelijk voor zorgvuldige besluitvorming en procedures.	v
24. Het bestuur waarborgt dat de leden onafhankelijk en kritisch kunnen opereren.	v
25. Ieder bestuurslid heeft stemrecht.	v
26. Het bestuur zorgt voor permanente educatie van zijn leden.	v
27. Het bestuur staat open voor kritiek en leert van fouten.	v
28. Het eigen functioneren is voor het bestuur en voor het intern toezicht een continu aandachtspunt. Het bestuur en het intern toezicht evalueren in elk geval jaarlijks het eigen functioneren van het orgaan als geheel en van de individuele leden. Hierbij betrekken het bestuur en het intern toezicht één keer in de drie jaar een onafhankelijke derde partij.	v
29. Het eigen functioneren is voor het BO een continu aandachtspunt. Het BO evalueert in elk geval jaarlijks het functioneren van het eigen orgaan als geheel en van de individuele leden. Hierbij betreft het BO één keer in de drie jaar een onafhankelijk derde partij.	n.v.t.
30. Het eigen functioneren is voor het VO een continu aandachtspunt. Het VO evalueert met enige regelmaat het functioneren van het eigen orgaan.	v
Thema 5. Zorgvuldig benoemen	
31. De samenstelling van fondsorganen is wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit, afspiegeling van belanghebbenden en continuïteit, vastgelegd in beleid. Zowel bij de aanvang van een termijn, als ook tussentijds bij de zelfevaluatie vindt een check plaats.	v
32. Het bestuur zorgt voor geschiktheid, complementariteit en continuïteit binnen het bestuur. Daarbij houdt het rekening met opleiding, achtergrond, persoonlijkheid, geslacht en leeftijd. Het bestuur toetst de geschiktheid van bestuursleden bij het aantreden en gedurende het bestuurslidmaatschap.	v
33. In zowel het bestuur als in het VO of het BO is er tenminste één vrouw en één man. Er zitten zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar in. Het bestuur stelt een stappenplan op om diversiteit in het bestuur te bevorderen.	v
34. De zittingsduur van een lid van het bestuur, het VO, het BO en raad van toezicht is maximaal vier jaar. Een bestuurslid en een lid van het BO kunnen maximaal twee keer worden herbenoemd, een lid van de raad van toezicht maximaal één keer. Leden van een visitatiecommissie zijn maxi-maal acht jaar betrokken bij hetzelfde fonds.	v
35. Het bestuur, het BO en het intern toezicht houden bij het opstellen van de profielschets rekening met het diversiteitsbeleid. Het VO houdt hier rekening mee bij het opstellen van de competentievisie.	v
36. Het bestuur, het VO of het BO en de raad van toezicht leggen bij de vacature de eisen voor de vacante functie vast. Hierbij wordt rekening gehouden met de in de normen 31, 32 en 33 opgenomen eisen.	v
37. Bij de vervulling van een vacature wordt actief gezocht (en/of actief opgeroepen om te zoeken) naar kandidaten die passen in de diversiteits-doelstellingen. Het bestuur neemt hierover tijdig contact op met degenen die betrokken zijn bij het voordragen of de verkiezing van kandidaten.	v
38. Het bestuur en het BO toetsen voorgedragen kandidaten mede aan de hand van de diversiteitsdoelstellingen. Het VO bevordert dat in de pro-cedure de competentievisie wordt meegenomen, inclusief de diversiteitsdoelstellingen.	v
39. Een bestuurslid wordt benoemd en ontslagen door het bestuur, na het horen van de raad van toezicht over de procedure. Een lid van de raad van toezicht of visitatiecommissie wordt benoemd door het bestuur na bindende voordracht van het verantwoordingsorgaan en wordt ontslagen door het bestuur na bindend advies van het verantwoordingsorgaan. Een lid van het verantwoordingsorgaan wordt benoemd door het bestuur en ontslagen door het verantwoordingsorgaan zelf. In uitzonderlijke situaties kan het bestuur in overleg met het intern toezicht een lid ontslaan.	v
40. Het bestuur zorgt dat de statuten een schorsingsprocedure kennen.	v
Thema 6. Gepast belonen	
41. Het pensioenfonds voert een beheerst en duurzaam beloningsbeleid. Dit beleid is in overeenstemming met de doelstellingen van het pensioenfonds. Ook is het beleid passend gelet op de bedrijfstak, onderneming of beroepsgroep waarvoor het fonds de pensioenregeling uitvoert.	v

42. De beloningen staan in redelijke verhouding tot verantwoordelijkheid, functie-eisen en tijdsbeslag	v
43. Het bestuur is terughoudend als het gaat om prestatie-gerelateerde beloningen. Prestatie gerelateerde beloningen zijn niet hoger dan 20 pro-cent van de vaste beloning. Ze zijn niet gerelateerd aan de financiële resultaten van het fonds.	v
44. Het bestuur voorkomt dat door een te hoge beloning van de leden van het intern toezicht, een financieel belang een kritische opstelling in de weg staat.	v
45. Bij tussentijds ontslag van een bestuurslid zonder arbeidsovereen-komst of van een lid van het intern toezicht verstrekt het bestuur geen transitie- of ontslagvergoeding. Bij ontslag van een (andere) medebeleidsbepaler moet een eventuele transitie- of ontslagvergoeding passend zijn gelet op de functie en de ontslagreden.	v
Thema 7. Toezicht houden en inspraak waarborgen	
46. Intern toezicht draagt bij aan effectief en slagvaardig functioneren van het pensioenfonds en aan beheerste en integere bedrijfsvoering.	v
47. Het intern toezicht betreft deze Code bij de uitoefening van zijn taak.	v
48. Leden van het intern toezicht zijn betrokken bij het pensioenfonds en moeten zich zodanig onafhankelijk opstellen dat belangentegenstellingen worden voorkomen. Ze hebben daarbij het vermogen en de durf om zich kritisch op te stellen richting het bestuur.	v
49. De raad van toezicht stelt zich op als gesprekspartner van het bestuur.	v
50. Het bestuur weegt de aanbevelingen van raad van toezicht of visitatiecommissie zorgvuldig en motiveert afwijkingen.	v
51. Het BO voert zijn taak uit als ‘goed huisvader’ (m/v) voor alle belang-hebbenden.	n.v.t.
52. Het BO zorgt dat de leden onafhankelijk en kritisch kunnen functioneren.	n.v.t.
53. Het BO bewaakt of het bestuur de uitvoeringsovereenkomst of het uitvoeringsreglement en het pensioenreglement juist uitvoert. Ook bewaakt het BO of het bestuur de belangen van de verschillende groepen belang-hebbenden evenwichtig afweegt.	n.v.t.
54. Het BO onderneemt actie als het van oordeel is dat het bestuur niet naar behoren functioneert.	n.v.t.
55. Het bestuur gaat een dialoog aan met het VO dan wel het BO bij het afleggen van verantwoording.	v
56. Het bestuur draagt de accountant of actuaris die controle uitvoert in beginsel geen andere werkzaamheden op dan controle. Geeft het bestuur wel een andere opdracht, dan vraagt dit zorgvuldige afweging en een afzonderlijke opdrachtformulering.	v
57. Het bestuur beoordeelt vierjaarlijks het functioneren van de accoun-tant en de actuaris en stelt het intern toezicht en VO of BO van de uitkomst op de hoogte.	v
Thema 8. Transparantie bevorderen	
58. Het bestuur geeft publiekelijk inzicht in missie, visie en strategie.	v
59. Het bestuur geeft inzicht in het beleid, de besluitvormingsprocedures, de besluiten en de realisatie van het beleid.	v
60. Het bestuur vervult zijn taak op een transparante (open en toegankelijke) manier. Dat zorgt ervoor dat belanghebbenden inzicht kunnen krijgen in de informatie, overwegingen en argumenten die ten grondslag lig-gen aan besluiten en handelingen.	v
61. Het bestuur legt gemotiveerd vast voor welke wijze van uitvoering is gekozen. Deze informatie is beschikbaar voor de belanghebbenden.	v
62. Het bestuur legt zijn overwegingen omtrent verantwoord beleggen vast en zorgt ervoor dat deze beschikbaar zijn voor belanghebbenden.	v
63. Het bestuur stelt beleid vast rond transparantie en communicatie. Het bestuur evalueert dit beleid periodiek en in ieder geval eens per drie jaar.	v
64. Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over de naleving van de interne gedragscode (zoals bedoeld in de normen 15 en 16) en deze Code, net als over de evaluatie van het functioneren van het bestuur.	v
65. Het bestuur zorgt voor een adequate klachten- en geschillenprocedure die voor belanghebbenden eenvoudig toegankelijk is. In het jaarverslag rapporteert het bestuur over de afhandeling van klachten en de verande-ringen in regelingen of processen die daaruit voortvloeien.	v

BIJLAGE 4: **ADVIES- EN GOEDKEURINGS-RECHTEN VERANTWOORDINGSORGAAN EN RAAD VAN TOEZICHT**

Onderwerpen onderhevig aan advies of goedkeuring	Verantwoordingsorgaan	Raad van toezicht
Beletten benoeming kandidaat bestuur bij niet voldoen aan functieprofiel	--	Recht
Liquidatie, fusie, splitsing, collectieve waardeoverdracht	Advies	Goedkeuring
Omzetten andere rechtsvorm	--	Goedkeuring
Jaarverslag, jaarrekening	--	Goedkeuring
Profielschets bestuurder Melden disfunctioneren bestuurder Vorm, inrichting intern toezicht Profielschets Lid RvT Beloningsbeleid Ontslaan bestuur bij disfunctioneren Feitelijke premie	-- Advies na melding Advies Advies Advies -- Advies	Goedkeuring Melding -- Vaststellen Goedkeuring Recht --
Communicatiebeleid Klachten- en geschillenprocedure Uitvoeringsovereenkomst Benoeming en ontslag RvT	Advies Advies Advies Advies	-- -- -- --

BIJLAGE 5: **BEGRIPPENLIJST/MOEILIJKE WOORDEN**

Abtn (actuariële en bedrijfstechnische nota)

Een door de wet voorgeschreven nota waarin de hoofdlijnen van de pensioenregeling(en), de financiële opzet, actuariële grondslagen, de sturingsmiddelen, het toeslagbeleid(indexatie) en het beleggingsbeleid en de organisatorische opzet van het pensioenfonds zijn beschreven.

Aandelenrisico

Aandelenrisico doet zich voor bij beleggingen waarvan de waarde gevoelig is voor bewegingen in marktprijzen, welke worden weergegeven door beursgraadmeters. Dit betreft niet alleen aandelen, maar ook indirect vastgoed, beleggingen in niet-beursgenoteerde fondsen, grondstoffen en derivaten.

Fondsbeleid

Het aandelenrisico wordt in principe, gelet op het ambitieniveau van het fonds, niet afgedekt omdat het fonds ervan uitgaat dat aandelen op langere termijn waarde toevoegen. De strategische omvang van het belang in aandelen in de rendementsportefeuille wordt bepaald door lange termijn ALM analyses.

Bpf HiBiN belegt voor zo’n 50% in risicovolle zakelijke waarden, onderverdeelt in aandelen, specialties (zoals bedrijfsobligaties en obligaties opkomende markten) en alternatives (zoals vastgoed en hypotheek). De verdeling naar regio en sectoren loopt in de pas met de gemiddelde waarden van vergelijkbare portefeuilles (de zogenaamde benchmark), met een lichte overweging (dat wil zeggen meer dan het gemiddelde) in financiële instellingen.

Activakant

De linkerkant van de balans, waarop de bezittingen van het fonds staan. Aan de rechterkant, de passivakant, staat hoe deze middelen gefinancierd zijn.

AG (Koninklijk Actuarieel Genootschap) prognosetafel 2022

Prognosetafel (sterftetafel) is afgeleid uit sterftetabellen die aangeven hoeveel personen na x jaar in leven zijn vanuit een standaard aantal 0-jarigen. De naam van de tafel geeft aan over welk waarnemingstijdvak de gegevens zijn verkregen.

ALM-analyses

ALM, of Asset Liability Management, kan een pensioenfonds helpen bij het kiezen van de beleggingsmix, de wijze van financieren van de pensioenregeling en/of het financieren van toeslagen.

ALM-studie

Onder een ALM-studie verstaan we het bestuderen respectievelijk afstemmen van de verplichtingen en de beleggingen van een pensioenfonds. Op de resultaten van deze studie wordt het beleggingsbeleid gebaseerd.

Een ALM-studie kent de volgende aspecten:

- het in kaart brengen van de financiële stromen;
- de simulatie van toekomstige financiële posities;
- de samenhang met de economische omgeving;
- de vergelijking van beleidsvarianten.

Beleidsdekkingsgraad

Pensioenfondsen zijn sinds de wijziging van het FTK per 1 januari 2015 verplicht een beleidsdekkingsgraad te gebruiken. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als een voortschrijdend gemiddelde van de actuele dekkingsgraden over 12 maanden.

De beleidsdekkingsgraad is voor de besluitvorming door het bestuur over toeslagen en kortingen en de rapportage van belang. De beleidsdekkingsgraad is stabiel dan de niet-gemiddelde dekkingsgraad. Er wordt daardoor minder op dagkoersen gestuurd.

Cao-partijen

Werkgeversorganisaties en werknemersorganisaties (vakbonden) waarvan de vertegenwoordigers namens de eigen achterban de onderhandelingen over een collectieve arbeidsovereenkomst (cao) voeren; partij in een cao-overleg.

Countervailing power

Countervailing power is het kunnen bieden van tegenwicht door kennis, inzicht en professionaliteit.

Dekkingsgraad (actueel)

De verhouding tussen enerzijds het aanwezige vermogen en anderzijds de contante waarde van de pensioenaanspraken en –rechten (de pensioenverplichtingen).

Dekkingstekort

Op grond van de Pensioenwet is er sprake van een dekkingstekort bij Bpf HiBiN als de beleidsdekkingsgraad minder bedraagt dan 104,3%. Komt de dekkingsgraad van het pensioenfonds op basis van een herstelplan binnen de geldende hersteltermijn niet boven deze 104,3%, dan moet het fonds maatregelen nemen om uit het dekkingstekort te komen. Daarbij is de uiterste maatregel het verlagen (ook wel ‘korten’ of ‘afstempelen’ genoemd) van de pensioenaanspraken en pensioenuitkeringen.

Fonds specifieke risico's

Inflatierisico, valutarisico, liquiditeitsrisico. Deze risico's worden achtereenvolgens nader toegelicht. Hierbij wordt eerst een algemene definitie van het risico gegeven, waarna het fondsbeleid en de beheersmaatregelen voor het betreffende risico worden toegelicht.

Franchise

Bij een pensioenregeling is de franchise dat deel van het salaris waarover geen pensioen wordt opgebouwd. Dit bedrag (de franchise) wordt van het salaris afgetrokken voordat de pensioenpremie berekend wordt. Er wordt alleen premie betaald en pensioen opgebouwd over het deel van het salaris dat boven de franchise ligt.

Gedempte kostendekkende premie

De kostendekkende premie is de premie die nodig is voor een adequate prijsstelling. Hiermee wordt voorkomen dat een pensioenfonds op voorhand te maken krijgt met tekorten. De kostendekkende premie mag worden gedempt (verlaagd) op basis van een gemiddelde rente of rendement uit het verleden of het te verwachten rendement voor de toekomst.

Governance aspecten

Waarborgen van samenhang en transparantie in het bestuur en toezicht van een organisatie, met het oog op een efficiënte en effectieve realisatie van beleidsdoelstellingen.

Herstelplan

Plan van aanpak waarin het fonds laat zien welke maatregelen het neemt om de dekkingsgraad te verbeteren. Het herstelplan bevat maatregelen om binnen de gekozen hersteltermijn weer te beschikken over het strategisch vereist eigen vermogen.

Indexatie (toeslagverlening)

Prijzen en lonen stijgen in de loop der jaren. Daarom probeert Bpf HiBiN de opgebouwde en ingegane pensioenen ook jaarlijks te laten stijgen. Dit gebeurt door het verlenen van een zogeheten ‘toeslag’ of ‘indexatie’. Indexatie is dus belangrijk om de koopkracht van het pensioen op peil te houden. Dat geldt voor ingegane pensioenen maar net zo goed voor het pensioen in de opbouwfase. Helaas kan toeslagverlening lang niet altijd plaatsvinden.

IORP II-richtlijn

De Institutions for Occupational Retirement Provision (IORP II-richtlijn) is een breed opgezette richtlijn die in de Nederlandse wetgeving geregeld moet worden. De richtlijn gaat over waardeoverdracht naar het buitenland, externe rapportages en governance & risicomanagement.

Inkooppremie voor de pensioenaanspraken

Dit is de actuariële benodigde premie voor de inkoop van nieuwe pensioenverplichtingen (onderdeel van de kostendekkende premie).

Matching portefeuille

Wanneer een pensioenfonds aan zijn verplichtingen moet voldoen (pensioenen uitbetalen), dienen daarvoor op tijd de beschikbare middelen vrij te komen. Het afstemmen van de beleggingen op de pensioenverplichtingen noemt men ‘matching’. De bijbehorende beleggingsportefeuille noemt men ‘matching portefeuille’.

Niet liquide

Moeilijk te verkopen (lastig verhandelbaar) ook wel illiquide genoemd.

Passivakant: Zie activakant

Pensioenverplichtingen

De pensioenverplichtingen, dus de toegezegde pensioenen, moeten contant gemaakt worden, zegt de formule. Alleen op

deze manier kunnen we de verhouding berekenen tussen het belegd vermogen, wat er nu in het fonds zit, en de toezeggingen. Wat is nu precies contant maken?

Een rekenvoorbeeld

Stel de rente is 4% en wij moet u over één jaar € 1.040 pensioen betalen. Dan moet het pensioenfonds nu € 1.000 in kas hebben, dat is dus de contante waarde bij één jaar en 4% rente. Immers, door de 4% rente is de € 1.000 na één jaar met € 40 aangegroeid. Voor alle afzonderlijke pensioenen binnen Bpf HiBiN berekenen wij dan ook de contante waarde.

Uitgaande van een vaste pensioenuitkering wordt de invloed van de rente op de pensioenverplichting duidelijk door deze te vergelijken met een spaarrekening. Wie jaarlijks € 1.000 rente wil ontvangen hoeft bij een rente van 5% maar € 20.000 spaarsaldo aan te houden. Daalt de rente naar 2%, dan moet hij € 50.000 spaarsaldo aanhouden.

Performancetoets

Het gemiddelde van door een bedrijfstakpensioenfonds behaalde beleggingsresultaten, gemeten over een langere periode. De performancetoets wordt bepaald door de som van opeenvolgende jaarlijkse Z-scores, gedeeld door de wortel van het aantal jaren.

Rebalancing

Stel: een pensioenfonds is ooit gestart met een belegging voor 50% in aandelen en voor 50% in obligaties. Doordat de aandelenkoersen flink zijn gestegen, is de verhouding ondertussen 70% aandelen tegen 30% obligaties geworden. Rebalancing is het weer in evenwicht brengen van de beleggingen, omdat het risicoprofiel door de scheve groei niet meer in overeenstemming is met de doelstellingen.

Reële dekkingsgraad

Vanaf 2015 dient het fonds de reële dekkingsgraad te melden aan DNB. Deze reële dekkingsgraad is als volgt gedefinieerd: de beleidsdekkingsgraad gedeeld door de benodigde beleidsdekkingsgraad waarbij volledige toeslagverlening kan plaatsvinden. Hierbij dient gerekend te worden met een prijsindexcijfer zoals voorgeschreven in het Besluit FTK en gepubliceerd door DNB.

Rente afdekking (afdekking renterisico)

Een pensioenfonds belegt om nu en straks alle pensioenen uit te kunnen betalen. Deze verplichtingen worden gewaardeerd tegen de marktrente. Dit betekent dat als de rente daalt dat de omvang van de verplichtingen stijgt. Het fonds heeft dus last van een rente die stijgt of daalt. Vooral een lagere rente is erg vervelend, want als de omvang van de verplichtingen stijgt dan daalt de dekkingsgraad. Omdat dit risico van een lagere dekkingsgraad niet wenselijk is, dekken we een deel van het risico af door gebruik te maken van financiële producten. Doordat niet het hele renterisico is afgedekt, heeft de rente wel invloed op de dekkingsgraad.

Renterisico

Een van de belangrijkste marktrisico's voor pensioenfondsen is renterisico. Renterisico ontstaat doordat de looptijd van de pensioenverplichtingen van nature groter is dan de looptijd van de beleggingen. De pensioenuitkeringen die een gemiddeld pensioenfonds aan zijn deelnemers moet voldoen liggen over het algemeen namelijk tot ver in de toekomst, terwijl de inkomsten uit beleggingen, om de pensioenuitkeringen te financieren, in de praktijk vaak een kortere horizon hebben. Hierdoor hebben verplichtingen een hogere rentegevoeligheid (duration) dan beleggingen. Deze rentemismatch leidt bij renteschommelingen tot een sterk beweeglijke (volatiele) dekkingsgraad.

Rentetermijnstructuur

Laat het verband zien tussen de looptijd en de rente van een vastrentende belegging, zoals een staatsobligatie. Een normale rentetermijnstructuur heeft een stijgend verloop. Wanneer iemand zijn geld voor een langere periode uitleent, zal de vergoeding hoger zijn dan bij een kortere termijn.

Reservetekort

Pensioenfondsen moeten extra vermogen aanhouden om bepaalde risico's op te vangen. Te denken valt aan het risico van waardedaling van de aandelen en andere beleggingen of een daling van de rente. Ook loopt een pensioenfonds het risico dat mensen langer leven dan verwacht. Voor al deze risico's heeft De Nederlandsche Bank minimale eisen gesteld aan het extra aan te houden vermogen. Dit wordt ook wel de benodigde of vereiste dekkingsgraad genoemd.

In geval van een tekort moet een pensioenfonds binnen drie maanden een plan bij De Nederlandsche Bank indienen om het tekort op te heffen. Dit plan dient door De Nederlandsche Bank goedgekeurd te worden. Een pensioenfonds heeft maximaal tien jaar de tijd om weer naar de benodigde dekkingsgraad toe te groeien. Extra premies, rendementen op het vermogen en het (deels) achterwege laten van toeslagverlening dragen bij aan het herstel van het fonds.

Return portefeuille

Met de return (rendement) portefeuille wil een pensioenfonds extra rendement genereren. Dit extra rendement kan toeslagverlening (indexatie) mogelijk maken.

Risico analyse

Het renterisico is het risico dat de rentegevoeligheid en omvang van de nominale pensioenverplichtingen afwijkt van de beleggingen. Voor een pensioenfonds geldt dat bij een rentedaling de waarde van de pensioenverplichtingen stijgt. Renteveranderingen kunnen daardoor een groot effect hebben op de dekkingsgraad van een pensioenfonds.

Solvabiliteit

Het vermogen van het pensioenfonds om op langere termijn aan de pensioenverplichtingen (zijnde de toekomstige pensioenuitkeringen) te kunnen voldoen.

Solvabiliteitsopslag

Opslag in de pensioenpremie om op langere termijn aan de pensioenverplichtingen (zijnde de toekomstige pensioenuitkeringen) te kunnen voldoen.

Swap (van rente)

Het aangaan van een (rente)ruiltransactie waarbij wij langlopende rentes ontvangen. In ons geval zijn dat risicovrije rentes met een looptijd van langer dan 30 jaar. In ruil daarvoor betalen wij kortlopende risicovrije rentes.

Tekort

Op grond van de Pensioenwet is er sprake van een tekort als de beleidsdekkingsgraad lager is dan het vereist eigen vermogen. Tot de invoering van het aangepaste FTK in 2015 was er sprake van een dekkings- en/of een reservetekort. Deze begrippen worden hieronder nader toegelicht. Nu spreekt men alleen nog van een tekort. Voor de duidelijkheid en herkenbaarheid zijn de begrippen dekkings- en reservetekort in deze jaarrekening nog wel gebruikt.

Toeslagverlening 2023

Eén van de doelen van het Bpf HiBiN is om ook de verwachte prijsstijging met de pensioenen op te vangen. Dit noemen we toeslag verlenen. Als het fonds een beleidsdekkingsgraad lager dan 105% heeft, is het niet mogelijk om toeslag te verlenen. Over 2023 is dan ook toeslag verleend.

UFR (Ultimate Forward Rate)

De eerste 20 jaar moeten wij de pensioenverplichtingen contant maken met de actuele rente. Er wordt vervolgens verondersteld dat de rentemarkt voor looptijden langer dan 20 jaar niet echt liquide is (en de hoogte van de rente niet echt betrouwbaar). Bij 20 jaar wordt het laatste liquide punt verondersteld. Vanaf dat punt groeit de rente in 40 jaar geleidelijk richting de Ultimate Forward Rate, maar bereikt dat punt nooit. Marktinformatie na het 20-jaarspunt telt wel mee, maar het gewicht dat daaraan wordt gegeven, neemt geleidelijk af.

Uniform pensioenoverzicht (UPO)

Gestandaardiseerd overzicht om werknemers persoonlijke informatie te geven over de uitkering bij pensionering, overlijden en arbeidsongeschiktheid.

Vastrentende waarden

Verzamelnaam voor beleggingen waarop in beginsel een vaste rentevergoeding en een vaste looptijd geldt. Voorbeelden van vastrentende waarden zijn obligaties, onderhandse leningen en hypotheekleningen. Deze beleggingen worden ook wel als risicominimaliserend aangeduid.

Zakelijke waarden

Verzamelnaam voor beleggingen in aandelen en beleggingen in onroerend goed. Deze beleggingen worden ook wel aangeduid als risicodragend.

Z-score

De beleggingsprestaties van verplicht gestelde pensioenfonds (zoals Bpf HiBiN) moeten jaarlijks worden getoetst. Daarvoor is een gestandaardiseerde norm ontwikkeld, de Z-score. Dit is een maatstaf voor hoe het daadwerkelijke beleggingsrendement van Bpf HiBiN zich heeft ontwikkeld in vergelijking met het rendement van de gehanteerde benchmark (normportefeuille). Deze benchmark is een weergave van het beleggingsbeleid van het pensioenfonds. Als de Z-score positief is, heeft Bpf HiBiN een hoger resultaat behaald dan het resultaat van de gekozen normportefeuille.